

P. b. b.
Verlagsort: 1030 Wien
Plus.Zeitung 09Z038029P

KULTURNÍ KLUB

INFORMAČNÍ ČASOPIS
ČECHŮ A SLOVÁKŮ
V RAKOUSKU

3-4

Březen – duben

2018

38. ročník

Pondělní promítání filmů ve spolupráci s Českým centrem a Velvyslanectvím ČR
v kině **Velvyslanectví ČR, Penzinger StraÙe 11-13, 1140 Wien**
Informace: Kulturní klub Čechů a Slováků v Rakousku

Pondělí 09. 04. v 19:30

Zahradnictví: Nápadník (Česko / Slovensko / Polsko, 2017, 113 min.)

Režie: Jan Hřebejk; předloha: Petr Jarchovský (kniha); scénář: Petr Jarchovský; kamera: Bartek Cierlica; hudba: Petr Ostrouchov

Hrají: Anna Fialová, Ivan Lupták, Anna Geislerová, Martin Finger, Filip Březina, Gabriela Míčová, Klára Melíšková, Karel Dobrý, David Novotný, Lenka Krobotová, Sabina Remundová, Vendula Svobodová, Miroslav Táborský, Jáchym Kučera, Kryštof Michal, Jan Kalina, Zdeněk Pecháček, Patrik Paušo a další

Třetí díl filmové trilogie *Zahradnictví* se odehrává na konci padesátých let a vypráví o rodinných vztazích poznamenaných válkou a komunistickým převratem. S tragikomickým nadhledem vykresluje generační střet mezi předválečnou a poválečnou generací. *Nápadník* je romantickou komedií o představách rodičů, jak by mělo vypadat štěstí jejich dětí.

Pondělí 14. 05. v 19:30

Učitelka (Česko / Slovensko, 2016, 102 min.)

Promítání za přítomnosti hlavní představitelky – slovenské herečky Zuzany Mauréry. Toto filmové představení je realizováno ve spolupráci se Slovenským inštitútom ve Vídni.

Režie: Jan Hřebejk; scénář: Petr Jarchovský; kamera: Martin Žiaran; hudba: Michal Novinski

Hrají: Zuzana Mauréry, Peter Bebjak, Csongor Kassai, Martin Havelka, Zuzana Konečná, Ondřej Malý, Attila Mokoš, Éva Bándor, Richard Labuda, Lukáš Pelc, Judita Hansman, Laco Hrušovský, Dušan Kaprálik, Tamara Fischer, Oliver Oswald, Jaroslav Mottl, Ina Marojevič-Gogálová a další

Zdánlivě empatická a laskavě vyhlížející učitelka manipuluje prostřednictvím svých žáků jejich rodiče za účelem osobního obohacení, ať už v podobě materiálních výhod, či dokonce vidiny milostného poměru. Nejen z obavy o prospěch svých milovaných dětí většina rodičů třídní učitelce základní školy podléhá a poskytuje jí nejrůznější služby, dárky a jiné pozornosti. Najdou se však tři rodiny, které se rozhodnou učitelce vzeprít a stávající situaci se společně s ředitelkou školy pokusí zvrátit na konspirativní třídní schůzce...

Pondělí 11. 06. v 19:30

Rozmarné léto (Československo, 1967, 74 min.)

Režie: Jiří Menzel; předloha: Vladislav Vančura (kniha); scénář: Václav Nývlt, Jiří Menzel; kamera: Jaromír Šofr, hudba: Jiří Šust

Hrají: Rudolf Hrušínský, Míla Myslíková, Vlastimil Brodský, František Řehák, Jana Preissová, Jiří Menzel, Bohuš Záhorský, Vlasta Jelínková, Karel Hovorka st., Bohumil Koška, Vladimír Pátek, Alois Vachek, Pavel Bošek, Antonín Pražák, Karel Engel, Jiří Kasík, Jaroslav Tomsa, Ludvík Wolf, Jindra Fenclová, Růžena Preisslerová, Karel Schmied a další

V poněkud zpustlých říčních lázních na břehu řeky Orše se denně setkávají tři postarší pánové: majitel lázní Antonín Důra, sečtělý abbé Roch a major ve výslužbě Hugo. Počasí je nestálé, většinou poprchává, a tak má pan Důra nouzi o zákazníky. Většinu času tudíž tráví v rozmluvách a drobných půtkách se svými přáteli. Žádná hádka ovšem není tak vážná, aby ji nespravila sklenice vína a pár utopenců s cibulí. Rozruch do jejich života však přinese potulný kouzelník Arnoštek a především jeho půvabná schovanka Anna. Ta totiž hned při prvním večerním vystoupení okouzlí každého ze tří svérázných filozofů. A ti se o ni začnou každý po svém ucházet...

Předběžné termíny promítání v roce 2018: vždy druhé pondělí v měsíci, tj. 10. 9., 8. 10., 12. 11. a 10. 12. 2018. Začátek přestavení vždy v **19:30**, prosincová pohádka v 18:00.

Srdečně Vás zveme na prezentaci publikace

**Videňští Češi 1945-2015:
Příklad zdařilé integrace?**

Za účasti editorů Ing. Heleny Baslerové,
Mag. Richarda Baslera a PhDr. Jiřího K. Kroupy.

Dále promluví i jeden z respondentů, emigrant z roku 1968,
Ing. Tomislav Vašíček, otec známé rakouské muzikálové herečky
Caroline Vasicek. Hudební doprovod: folklorní dětská skupina
Marjánka (Martina Canova a Květa Apolina) a pěvecký sbor Lumír
(Mag. phil. Johannes Georg Schwarz).

Akce pod záštitou velvyslankyně ČR v Rakousku
paní JUDr. Ivany Červenkové se koná

21. března 2018 v 18:30

v prostorách Velvyslanectví České republiky ve Vídni
Penzinger StraÙe 11-13, 1140 Wien

Přihlášky: events.vienna@mzv.cz

Tel.: +43 (01) 899 58 170

Srdečně Vás zveme na přednášku Jana TABORA

Dušan Jurkovič – slovenský architekt v Čechách a na Moravě

u příležitosti 150. výročí jeho narození.

24. dubna 2018 v 18:30, Herrengasse 17, 1010 Wien

Ve spolupráci s Českým centrem ve Vídni

Dušan Samo Jurkovič (23. 8. 1868 – 21. 12. 1947) byl osobitý slovenský
secesní architekt, návrhář nábytku a etnograf.

Prof. arch. Jan Tabor (* 1944, Poděbrady) je česko-rakouský architekt,
teoretik architektury, kulturní publicista a kurátor četných výstav.

Srdečně Vás zveme na tradiční Májový koncert

„Vivaldi zwischen Wien und Prag“

Koncert z děl Vivaldiho a jeho současníků v provedení cembala, houslí,
hoboje a zpěvu se koná pod záštitou velvyslankyně ČR v Rakousku
paní JUDr. Ivany Červenkové

23. května 2018 v 18:30, Penzinger StraÙe 11-13, 1140 Wien

Přihlášky: events.vienna@mzv.cz, Tel.: +43 (01) 899 58 170

Vážené čtenářky, vážení čtenáři,
srdečně Vás zveme na Klubovou prezentaci sborníku s názvem **Vídeňští Češi 1945-2015: Příklad zdařilé integrace?**, která se koná 21. března v 18:30 na Velvyslanectví ČR.

Připomínáme, že poslední díl filmové trilogie **Zahradnictví – Nápadník** se bude promítat v kinosále Velvyslanectví ČR v pondělí 9. dubna v 19:30. Na 14. květen jsme pro Vás připravili snímek **Učitelka** režiséra Jana Hřebejka. Díky Slovenskému inštitútu ve Vídni se promítání zúčastní hlavní představitelka filmu, slovenská herečka Zuzana Mauréry.

24. dubna v 18:30 Vás zveme do Českého centra na přednášku **Dušan Jurkovič – slovenský architekt v Čechách a na Moravě**, a to u příležitosti jeho 150. výročí narození. V němčině přednáší česko-rakouský architekt prof. Jan Tabor.

Stejně srdečně Vás 23. května v 18:30 zveme na tradiční Májový koncert **Vivaldi zwischen Wien und Prag**, kde budete mít možnost slyšet v provedení předních českých umělců díla Vivaldiho a jeho současníků.

Velmi nás potěší, když se některého z nabízených pořadů zúčastníte. O programech, které připravujeme, Vás budeme průběžně informovat v dalších číslech Kulturního klubu, nebo na naší stránce www.kulturklub.at.

Upozorňujeme, že i přes veškerou naši snahu a kontrolu kalendária může dojít u oznámených programů ke změně jejich data nebo náplně programu. Pokud upozornění na připravované krajské akce neobdržíme včas, nemůžeme je ani otisknout. Do uzávěrky tohoto dvojčísla bohužel nedorazily „Správy zo Slovenska“, omlouváme se, ale dále čekat jsme již nemohli...

A teď Vám již přeji hezké posezení nad stránkami Klubu!

Helena Baslerová

P. S. Tiskový šotek si v minulém dvojčíslu trochu zařadil, takže vypadly mj. dojemná fotografie malých sokolů ze sletu v roce 1948 u článku Tomislava Vašíčka, jméno autora článku „Josef Thille“ (Josef Ernst), jméno autora fotografií k článku „Netradiční oslava“ (H. Nazari) a u filmu „Nápadník“ bylo otištěno špatné datum 19. 4. (místo správného 9. 4.)... Omlouváme se.

Obsah

Klub připravuje	2
Editorial, obsah, impressum	3
Kalendář: březen – červen 2018	4
Církevní kalendář	7
Kultura	8
Události	30
Zajímavosti	35
Ekonomika	43
Sokol & sport	51
Úvahy & postřehy	55
Z české a slovenské Vídně a okolí	58
Oznámení	63
Informace & inzerce	72

Na přední straně obálky:

Jan PREISLER: Jarní motiv

Jan PREISLER (18. 2. 1872, Popovice u Berouna – 27. 4. 1918, Praha) – zakladatelská osobnost českého moderního umění, spolu s Antonínem Slavíčkem hlavní představitel generace malířů devadesátých let 19. století. Jako jeden z mála se dostal do evropských přehledů dějin umění díky svým obrazům s tématem Černého jezera. Ve svém díle navazoval na lyriku Josefa Mánesa a na svého učitele Františka Ženíška, od kterého si odnesl perfektně zvládnutou techniku, precizní kresbu i kompozici. Preisler nezůstal jen u klasické olejomalby, věnoval se i dekoracím architektury nebo knižní grafice a ilustraci.

Na zadní straně obálky:

Zdenka BRAUNEROVÁ (pokřtěna jako Zdislava Rosalina Augusta, 9. 4. 1858 – 23. 5. 1934) – česká malířka konce 19. a první třetiny 20. století, známá i jako autorka grafických úprav publikací, autorka statí o soudobých umělcích a organizátorka uměleckého života. Milovala a ráda malovala starou Prahu, proti jejíž asanaci úspěšně bojovala (byla členkou Klubu za starou Prahu).

KULTURNÍ KLUB. Informační časopis Čechů a Slováků v Rakousku

Majitel: Kulturní klub Čechů a Slováků v Rakousku

Vydavatel: Kulturní klub Čechů a Slováků v Rakousku (ing. Helena Basler),

Mohsgasse 30/9, 1030 Wien

Sazba: KLP – Koniasch Latin Press s. r. o., Praha & Jaroslav Bulíček, Praha

Tisk: Tiskárna Sládek, Znojmo

KULTURNÍ KLUB. Informationszeitschrift der Tschechen und Slowaken in Österreich

Medieninhaber: Kulturklub der Tschechen und Slowaken in Österreich

Herausgeber: Kulturklub der Tschechen und Slowaken in Österreich

(Ing. Helena Basler), Mohsgasse 30/9, 1030 Wien

Verlagsort: 1030 Wien

Hersteller und Herstellungsort: KLP – Koniasch Latin Press s. r. o., Praha &

Tiskárna Sládek, Znojmo, Tschechische Republik

Gefördert aus Mitteln der Volksgruppenförderung und durch MZV ČR

Dotácia: Úrad pre Slovákov žijúcich v zahraničí

Redakce: Mohsgasse 30/9, 1030 Wien,

mobil (od 10:00): 0043-0-664 97 33 764, fax: 0043-1-79 88 454

e-mail: info@kulturklub.at, www.kulturklub.at

Vedoucí redaktorka: ing. Helena Basler

Zástupkyně vedoucí redaktorky: Mag. dr. Marie Brandeis

Redakce: Mag. Pavlína Böhmová-Lössl, DI Gabriela Jakelic, Anna Křivanová

Technická redakce: Ing. Kurt Mattola, Mag. Richard Basler

Redakční kruh: Jan Brabenec, doc. dr. Martin Franc, Eva Kalinová, Michaela Kováčiková, dr. Marta Marková, Mag. Daniela Makový Nedas, Mag. Andrea Ozábalová, dr. Kweta Ozábalová, P. dr. Jiří Šindelář CSsR, DI Tomislav Vašíček, doc. JUDr. Marián Velický, CSc., ing. Jiří Zajíček, ThLic. Petr Žaloudek

Fotografové: Mag. Richard Basler, Kurt Mattola, Mag. Eva Zemanová

Distribuce: Tiskárna Sládek, Znojmo

VÝSTAVY, FESTIVALY, KURZY

19.-23. 03. Putovní výstava k dějinám migrace

Bilingvní gymnázium Školského spolku Komenský, Schützengasse 31, 1. patro, volně přístupná 9:00-17:00
<http://www.demokratiezentrum.org/ausstellungen/migration-on-tour.html>

21. 03. – 20. 04. Igor GROSSMANN: Tajomná Bratislava

21. 03. v 18:30 Vernisáž

Igor Grossmann (1924-2013), jeden z klasikov slovenskej fotografie, sa venoval počas 60-ročnej profesionálnej činnosti takmer všetkým žánrom. V poslednom tvorivom období sa prikláňal k abstrakcii, k výtvarnej poetike, a tak niet divu, že sa podujal zachytiť bratislavské Staré mesto ako osobný imaginatívny zážitok. Výstava predstavuje komorný výber z niekoľkých stoviek farebných fotografií, ktoré vznikli v priebehu desiatich mesiacov 2003. Grossmann zachytil fascinujúcu hru svetla a tieňa i obrovskú paletu farieb v zákutiach hlavného mesta, ich neopakovateľnú špeciálnu atmosféru. Kurátorka: Simona Bérešová. Slovenský inštitút vo Viedni

do 23. 03. Karel Klostermann: Z Haagu do Štěkne (Štěkne 1908-1923)

Výstava k 170. výročiu narodenia „spisovateľa Šumavy“ prináša prerez jeho životom a dílem, mj. nově objevenou rodovou linku na Strakonice, soubory jeho knih, ilustrace Jana Olepníka apod.

Státní okresní archiv, Smetanova 351, Strakonice

23. 03. – 26. 08. Klimt ist nicht das Ende. Aufbruch in Mitteleuropa

Zu sehen sind Werke von rund achzig Künstler_innen wie Josef Čapek, Albin Egger-Lienz, Gustav Klimt, Oskar Kokoschka, Koloman Moser oder Egon Schiele.

Unteres Belvedere, Rennweg 6, 1030 Wien
www.belvedere.at

do 30. 03. 12 WELTEN: Illustrationen der zeitgenössischen tschechischen Kinderliteratur

Výstava představuje práci dvanácti současných českých ilustrátorů a tvůrců komiksů mladší a střední generace, jejichž dílo je zaměřeno na děti a mládež. Kurátor výstavy: Radim Kopáč, literární a výtvarný kritik. Na požádání je možnost zhlédnout dva české kreslené dětské krátké filmy s německými titulky. Viz <http://wien.czechcentres.cz>.

České centrum, Herrngasse 17, 1010 Wien

11. 04. v 18:30 Leben und Zeit des Schriftstellers Karel Čapek (1890-1938) (vernissáž)

Již 80 let uplynulo od úmrtí slavného českého spisovatele Karla Čapka. Čapek byl nejen filantropem a zakladatelem českého sci-fi ale i milovníkem českého jazyka, který svými předvídatelnými díly dokázal vyjádřit aspekty dnešní společnosti. Na jeho počest bude uspořádána výstava zaměřena na jeho život a tvorbu. Ve spolupráci s ČČV.

Galerie auf der Pawlatsche, Institut für Slawistik, Spitalgasse 2, 1090 Wien

do 15. 04. Ivan ILLOVSKÝ & Christian ZILLNER

Illovského tvorba zdôrazňuje technické dispozície sklenených hmôt a necháva ich akcentovať v ostrých uhloch py-

ramíd a polopriehľadných príziam. Zillnerove diela prinášajú mystiku a požívajú tak k vzájomnému dialógu.
 Bellart Galerie, Fasangasse 42, 1030 Wien

do 15. 04. Ästhetik der Veränderung (150 Jahre Universität für angewandte Kunst Wien)

MAK, Ausstellungshallen, Stubenring 5, 1010 Wien

18. 04. v 18:00 Robert VANO: Memories (vernissáž)

U příležitosti 70. narozenin Roberta Vana (5. 5. 1948, Nové Zámky) se představí autorova díla přinářející průřez jeho tvorbou od roku 1968. Vano byl asistentem módních fotografů (Horst P. Horst, Marco Glaviano, Leo Castelli aj.), od roku 1984 samostatný fotograf. Významná část této velkolepé retrospektivy vznikla v New Yorku, Paříži a Miláně, kde fotograf v průběhu své kariéry působil. Fotografoval pro módní časopisy (např. Cosmopolitan, Harper's Bazaar, Vogue). Od roku 1995 žije v Praze.

Tschechisches Zentrum Wien, Herrngasse 17, 1010 Wien
<http://wien.czechcentres.cz/>

do 22. 04. Rudolf POLANSZKY: Eidola

Vereinigung bildender KünstlerInnen Wiener Secession
 Friedrichstraße 12, 1010 Wien, office@secession.at
 Tel.: +43/1/587 53 07

Öffnungszeiten: Dienstag–Sonntag 10-18 Uhr

Führungen: jeden Samstag um 11 Uhr in Englisch und um 14 Uhr in Deutsch

11. 05 – 17. 06. Wiener Festwochen

www.festwochen.at

do 29. 06. Arnold Schönberg & Jung-Wien

Bahr, Hirschfeld, Klimt, Kraus, Loos, Moser, Oppenheimer, Zemlinsky (20 Jahre Arnold Schönberg Center)
 Arnold Schönberg Center, Zauernergasse 1-3, 1030 Wien

ALBERTINA

bis 13. 05. *Das Wiener Aquarell*

bis 03. 06. *Martha Jungwirth*

bis 24. 06. *Keith Haring. Eine Retrospektive*

ab 21. 09. *Claude Monet*

MUZEUM LEOPOLD

bis 10. 06. *Wien um 1900. Klimt – Moser – Gerstl – Kokoschka*

bis 29. 07. *Wow! The Heidi Horten Collection*

bis 04. 11. *Egon Schiele. Die Jubiläumsschau*

bis 11. 06. *Schiele – Brus – Palme*

06. 04. – 18. 06. *Anton Romako. Beginn Der Moderne*

13. 04. – 06. 08. *Zoran Mušič. Poesie der Stille*

22. 06. – 04. 11. *Gustav Klimt*

13. 07. – 29. 10. *Machen Sie Mich Schön, Madame d'Ora. Die Fotografin d'Ora 1907-1957*

24. 08. – 29. 10. *Moriz Nähr. Fotografie und Wiener Moderne*

05. 11. – 05. 12. *Schliessung des Hauses wegen Bau Libelle*

OBERES BELVEDERE

www.belvedere.at

bis 23. 09. *Carlone Contemporary – Iignes Doujak*

21. 03. – 17. 06. *Vik Muniz. Verso*
29. 06. – 14. 10. *Der Canaletto-Blick*

ORANGERIE BELVEDERE

bis 03. 06. *Klement Brosch (1894–1926). Wiederentdeckung eines grossen Zeichners*

22. 06. – 30. 09. *Sag's durch die Blume! Österreichische Blumenmalerei von Waldmüller bis Klimt*

BELVEDERE 21

bis 27. 05. *Anna Witt*

bis 29. 07. *Rachel Whiteread*

bis 12. 08. *Günter Brus. Unruhe nach dem Sturm*

06. 06. – 30. 09. *Alexander Kluge. Pluriversum*

JEDNOTLIVÉ AKCE

17. 03. v 18:00 Přednáška a beseda s baletním mistrem Vlastimilem Harapesem

Slovanská beseda, Drachengasse 3, Wien 1

České srdce, Akademický spolek a Klub přátel Rakouska, Praha

18. 03. v 17:00 Čaj o páté: Jarní s Demizónem

Velká klubovna školy Školského spolku Komenský, Sebastianplatz 3, 1030 Wien

Vlastenecká omladina

19. 03. v 9:30 Školní mše svatá

Kostel Nejsvětějšího Vykupitele, Rennweg 63, 1030 Wien

21. 03. v 9:00 Literatura pro mladé čtenářky a čtenáře

V rámci festivalu bude představena kniha českého autora Ondřeje Buddeuse. Ve spolupráci s ČcV.

Palais Auersperg, Auerspergstr. 1, 1080 Wien

www.kinderliteraturfestival.at

21. 03. v 18:30 Prezentace knihy *Vídeňští Češi 1945-2015: Příklad zdařilé integrace?*

Velvyslanectví ČR, Penzinger Straße 11-13, 1140 Wien

KK ve spolupráci se ZÚ

21. a 23. 03. v 19:30 Balet: *George Balanchine – Edwaard Liang – Daniel Proietto*

Tančí Poláková, Lazík ad. Dirigent: Simon Hewett.

Wiener Staatsoper

25. 03. v 19:30 Koncert: *Frühling in Wien*

Wiener Symphoniker, Janoska Ensemble, Dirigent Ádám Fischer. Eine musikalische Reise von Budapest über Bratislava nach Wien.

Musikverein, Großer Saal

26. 03. v 19:30 Balet: *George Balanchine – Edwaard Liang – Daniel Proietto*

Tančí Poláková, Lazík ad. Dirigent: Simon Hewett.

Wiener Staatsoper

31. 03. v 19:30 Wiener Symphoniker – Janoska Ensemble: „*Frühling in Wien*“

Dirigent: Ádám Fischer. Eine musikalische Reise von Budapest über Bratislava nach Wien.

Musikverein, Großer Saal, Musikvereinsplatz 1, 1010 Wien

02. 04. v 19:30 *Golda Schultz – Erwin Schrott – Janáčková filharmonie Ostrava*

Dirigent Claudio Vandelli.

Wiener Konzerthaus, Großer Saal, Lotringerstrasse 20, 1030 Wien, Tel.: +43 1 5125550, www.konzerthaus.at

09. 04. v 19:30 Filmová trilogie *Zahradnictví, třetí díl: Nápadník* (Česko / Slovensko / Polsko, 2017, 113 min.)

Režie: Jan Hřebejk, podle předlohy Petra Jarchovského.

Kinosál velvyslanectví ČR, Penzinger Straße 11-13, 1140 Wien

KK, ČcV

14. 04. v 17:00 Muzikál *Sugar aneb Někdo to rád horké*

Divadelní sál školy Školského spolku Komenský, Sebastianplatz 3, Wien 3

Vlastenecká omladina

14. 04. v 20:00 Taneční večer věnovaný Ivanu Blatnému a duettu *Oneness* v divadle Off

Profesionální tanečně-hudebně-divadelní soubor Pro Art Company představí dvě vystoupení: *Oneness* a *Blatný*. *Oneness* vyjadřuje skrz tanec jedinečnost okamžiku, uvědomění si o plynutí času jako fyzický a psychický fenomén. Představení *Blatný* jsou poetické texty od českého literáta Ivana Blatného, které budou improvizovány k hudbě v tomto tančném představení. Ve spolupráci s ČcV.

Das Off Theater, Kirchengasse 41, 1070 Wien

<http://www.off-theater.at/>

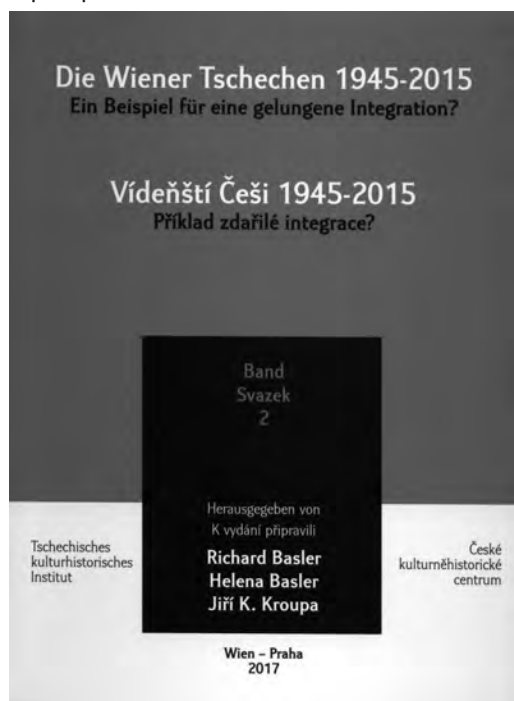
Kartenreservierung: 0676 360 62 06,

karten@off-theater.at

14. 04. v 20:30 Koncert: *Ostravská banda*

Dirigent Petr Kotík.

Kurt Schwertsik, Petr Kotík, Bernhard Long, Klaus Lang
Wiener Konzerthaus, Berio-Saal, Lotringerstrasse 20, 1030 Wien, Tel.: +43 1 5125550, www.konzerthaus.at

15. 04. v 15:00 Valná hromada Sokola Vídeň III/XI

Po volbě nového výboru následuje přátelská zábava.
Slovanská beseda, Drachengasse 3, 1010 Wien
Sokol Vídeň III/XI

20. 04. v 19:00 Josef Kainar

Literární kroužek při škole Komenský, Sebastianplatz 3,
1030 Wien

24. 04. v 18:30 Jan TABOR: Dušan Jurkovič – slovenský architekt v Čechách a na Moravě (přednáška)

U příležitosti 150. výročí narození Dušana Jurkoviče. Přednáší prof. arch. Jan Tabor (Vídeň).
Herrengasse 17, 1010 Wien
KK ve spolupráci s ČcV

25. 04. Film o oslavě 150 let sokola Vídeň

Velvyslanectví ČR, Penzinger Straße 11-13, 1140 Wien
Sokolská župa Rakousko

14. 05. v 19:30 Film Učitelka (Česko / Slovensko, 2016, 102 min)

Režie: Jan Hřebejk, scénář: Petr Jarchovský, kamera: Martin Žiaran, hudba: Michal Novinski Za přítomnosti hlavní představitelky, slovenské herečky Zuzany Mauréry.
Kinosál Velvyslanectví ČR, Penzinger Straße 11-13, 1140 Wien
KK, ČcV a Slovenský inštitút

23. 05. v 18:30 Koncert „Vivaldi zwischen Wien und Prag“

Program z děl Vivaldiho a jeho současníků v obsazení cembalo, housle, hoboje a zpěv.
Velvyslanectví ČR, Penzinger Straße 11-13, 1140 Wien
KK ve spolupráci se ZÚ

26. 05. Procházka po stopách T. G. Masaryka a Josefa Hlávky ve Vídni

Společně s klubem Amerických dam pod patronací Náprstkova muzea, následovat bude přednáška historičky a etnografky PhDr. Mileny Secké z Náprstkova muzea z Prahy.
KK

10. 06. v 10:00 Jarní veselice

Česká škola Komenský, Sebastianplatz 3, 1030 Wien
Sokol XII/XV

11. 06. v 19:30 Film Rozmarné léto (Československo, 1967, 74 min.)

Režie: Jiří Menzel, předloha: Vladislav Vančura (kniha), scénář: Václav Nývlt, Jiří Menze, kamera: Jaromír Šofr, hudba: Jiří Šust.
KK, ČcV

01. 08. Koncert k 100. výročí založení Československa

Pražský filharmonický sbor v rámci Bregenzského operního festivalu připomene nejen výročí české státnosti, ale i 90. výročí úmrtí Leoše Janáčka.

100. výročí vyhlášení Rakouské republiky

Přehled výročních akcí, nad kterými převzal záštitu ex-

prezident Heinz Fischer, je zveřejněn na stránkách www.oesterreich100.at.

INFORMACE

Podrobnosti a další programy naleznete v oddílech: *Sokol & sport, Z české a slovenské Vídně a okolí a Oznamení.*

ČESKÉ OZVĚNY / SLOVENSKÉ OZVENY

Der ORF bietet im 25-minütigen Magazin mit dem Titel *České ozvěny / Slovenské ozveny* Beiträge in Tschechisch und Slowakisch. *Ozvěny / Ozveny* wird **sechsmal im Jahr jeden zweiten Sonntag in den Monaten Februar, April, Juni, August, Oktober, Dezember um 13:05 Uhr in ORF2 Wien** gesendet.

SETKÁNÍ ČESKÝCH A SLOVENSKÝCH MAMINEK S DĚTMI

Pravidelně **každou středu v 15:00** v prostorách českého kostela na Rennwegu 63, 1030 Wien.
Jednota sv. Metoděje

DŮLEŽITÉ KONTAKTNÍ ADRESY:

ČESKÉ CENTRUM:

Herrengasse 17, 1010 Wien, tel.: 535 23 60
e-mail: ccwien@czech.cz
www.tschechischeszentrum.at
<http://wien.czechcentres.cz/cs/>
Více informací k jednotlivým akcím viz na webu ČC Vídeň.

RAKÚSKO-SLOVENSKÝ KULTÚRNY SPOLOK a SLOVENSKÝ ŠKOLSKÝ SPOLOK SOVA

www.slovaci.at
e-mail: rsk@slovaci.at, sova@slovaci.at
Otto-Bauer-Gasse 23/11, 1060 Wien
tel.: +43 1 596 13 15, fax: +43 1 595 57 99
sekretariát: Út 9:00-10:30, Št 18:00-19:30
Přehled našich podujatí:
<http://www.slovaci.at/program.html>

SLOWAKISCHER SCHULVEREIN / SLOVENSKÝ ŠKOLSKÝ SPOLOK SOVA

www.slovaci.at/sova, e-mail: sova@slovaci.at
Otto-Bauer-Gasse 23/11, 1060 Wien
tel.: 596 13 15, fax: 595 57 99
Přehled našich podujatí:
<http://www.slovaci.at/program.html>

SLOVENSKÝ INŠTITÚT

www.mzv.sk/sivieden, e-mail: si.wien@gmx.at
Wipplingerstr. 24-26, 1010 Wien, tel./fax: +43 1 535 40 57
Für alle Veranstaltungen SI ist eine Anmeldung unter si.wien@gmx.at erforderlich.

Upozorňujeme, že i přes veškerou naši snahu a kontrolu kalendária může dojít u oznámených programů ke změně jejich data, resp. náplně. Bohužel, i když se tuto skutečnost dozvíme (ale někdy ani nedozvíme), nemáme již možnost provést jakoukoliv opravu. Změna programu vyhrazena.

Články podepsané autory nebo opatřené značkou nemusejí být vždy shodné s názorem redakce. Redakce neodpovídá za obsah čtenářských dopisů. Nevyžádané rukopisy a fotografie se nevracejí. Redakce si vyhrazuje právo krátit a upravovat zaslané články po stránce gramatické i stylistické.

KONTAKTY – PŮSOBIŠTĚ

Duchovní správce:	P. Jiří Šindelář CSsR , Salvatorgasse 12, 1010 Wien tel.: +43 677 614 182 32, e-mail: jiri.sindelar.cssr@gmail.com FB: Jiří Šindelář
Kancelář:	Kláster redemptoristů, Passauer Platz 1, 1010 Wien
Chrám Panny Marie na Nábřeží:	Passauer Platz 1, 1010 Wien
Kostel Nejsvětějšího Vykupitele:	Rennweg 63, 1030 Wien
Klemens Maria Hofbauer klub:	Seitzergasse 5, 4. patro, 1010 Wien
Obecná škola Komenský:	Sebastianplatz 3, 1030 Wien
Reálné gymnázium Komenský:	Schützengasse 31, 1030 Wien

POŘAD PRAVIDELNÝCH BOHOSLUŽEB A PROGRAM V ROCE 2017/18

NEDELE	08:30	mše sv. , chrám Panny Marie na Nábřeží, Passauer Platz 1, 1010 Wien
	09:30-12:00	setkání, Klemens Maria Hofbauer klub, Seitzergasse 5, 4. patro, 1010 Wien
	10:00	mše sv. , kostel Nejsvětějšího Vykupitele, Rennweg 63, 1030 Wien
	každá 2. neděle v měsíci v 10:00 příprava dětí na 1. sv. přijímání	
	každá 4. neděle v měsíci v 10:00 mše sv. s tematickou promluvou	
	(1. a 3. neděli v měsíci slouží mše sv. P. Ludwik Pociask)	
STŘEDA	09:00-12:00	návštěvní hodiny, klášter redemptoristů, Passauer Platz 1, 1010 Wien
	13:00-14:00	návštěvní hodiny liché týdny, Obecná škola Komenský, Sebastianplatz 3, 1030 Wien
	14:00-15:00	návštěvní hodiny sudé týdny, Gymnázium Komenský, Schützengasse 31, 1030 Wien
	16:00-18:00	návštěvní hodiny, klášter redemptoristů, Passauer Platz 1, 1010 Wien
	18:00	růženec, chrám Panny Marie na Nábřeží, Passauer Platz 1, 1010 Wien
	18:30	mše sv. , chrám Panny Marie na Nábřeží, Passauer Platz 1, 1010 Wien
	19:15-20:30	Biblický kroužek, klášter redemptoristů, Passauer Platz 1, 1010 Wien
	19:15-22:15	Studentský pěvecký sbor a studentský klub, Passauer Platz 1, 1010 Wien
PÁTEK	14:00-15:00	návštěvní hodiny, kostel Nejsvětějšího Vykupitele, Rennweg 63, 1030 Wien
	15:00	mše sv. , kostel Nejsvětějšího Vykupitele, Rennweg 63, 1030 Wien
SOBOTA 1. v měsíci	16:00	příprava na biřmování, klášter redemptoristů, Passauer Platz 1, 1010 Wien
	18:00	mše sv. , chrám Panny Marie na Nábřeží, Passauer Platz 1, 1010 Wien
Svátost smíření (zpověď): Zpověď je možná prakticky kdykoliv, nejlépe však v rámci návštěvních hodin, před nebo po mši sv., popř. i jindy po domluvě.		
Další aktivity během roku: četba a výklad Bible; studium katechismu; konání výletů do přírody a poutí; školní mše sv., koncerty; divadla; přednášky; setkání; prázdninové pobyty apod.		

Týden sv. Klementa Hofbauera

Vzpomínka na rodáka z Tasovic u Znojma a patrona Vídně sv. Klementa Hofbauera († 15. 3. 1820) se koná tradičně v chrámu Panny Marie Na Nábřeží (Maria am Gestade). Zde jsou uloženy světcovy ostatky a zde prožíváme každoročně tzv. „Klemensfestwoche“, což je vlastně týden duchovní, kulturní a společenské obnovy. Program trvá od 8. do 15. března.

Naši krajané byli srdečně zváni k účasti především na mši sv. v českém jazyce v sobotu 10. 3. v 18:00. Hlavním celebrantem byl znojemský děkan Mons. Jindřich Bartoš. Spolu s ním byl u oltáře novokněz P. Ladislav Bublán, který po mši sv. udělil zájemcům své novokněžské požehnaní. P. Jiří Šindelář oslavil při mši sv. své „abrahámoviny“. O hudební doprovod se staral krajanův pěvecký sbor Lu-

mír a nově založený československý studentský pěvecký sbor Janáček.

Po slavnostní bohoslužbě následovalo přátelské setkání a malé pohoštění v prostorách přilehlého kláštera, kde byl rozdáván i tzv. „Klemensbrot“ neboli „chléb sv. Klementa“. Patron Vídně se totiž původně vyučil ve Znojmě pekařem a ve světě je uctíván mj. jako patron pekařů a cukrářů.

Pozvání na slavnost přijal i jeden vzácný host, jímž byla nová česká velvyslankyně ve Vídni paní dr. Ivana Červenková. Mnoho našich krajanů využilo této příležitosti, aby ji osobně pozdravili a trochu poznali.

Česká duchovní služba přeje všem krajanům požehnané dny v postní době.

VÝTVARNÉ UMĚNÍ

Cenu města Zlín získá malíř a grafik Josef Ruszelák

Cenu města Zlín za rok 2017 získá malíř a grafik Josef Ruszelák. Získá ji za celoživotní výtvarnou a ediční činnost a za rozsáhlé mnohostranné kulturní aktivity, sdělil mluvčí radnice Zdeněk Dvořák. O udělení ceny rozhodli zastupitelé města.

Josef Ruszelák se narodil v roce 1938 v Nětčicích u Kroměříže. Od roku 1946 žije a pracuje ve Zlíně. Jeho malířská, grafická a ilustrační tvorba má příznivce nejen v České republice, ale i v celém světě. Ruszelák byl řadu let také výtvarníkem zlínského divadla.

Výtvarník převezme cenu 5. dubna v obřadní síni radnice.

V loňském roce nebyla cena udělena, předloni ji dostal soudce a literát Josef Holcman. Mezi držiteli ceny je i rektor zlínské univerzity Petr Sáha, herec Lubor Tokoš či cestovatelé Jiří Hanzelka a Miroslav Zikmund.

(mk)

Kamil Lhoták – Retrospektiva

Retro Gallery připravila dosud nejobsáhlejší retrospektivní výstavu maleb Kamila Lhotáka. Představují se malířova díla v celé široké škále motivů a stylů. Projekt výstavy Kamila Lhotáka v Obecním domě volně navazuje na výstavu *KL 38-65, obrazy Kamila Lhotáka 1938-1965*, pořádanou na přelomu roku 2016 a 2017 v Severočeské galerii výtvarného umění v Litoměřicích, a na výstavu *Sic Itur Ad Astra* v Museu Kampa z roku 2015. Velkoryse tak uzavírá pomyslný triptych těchto výstav.

Kamil Lhoták (1912-1990), malíř balónů, moderní techniky, periferií a sportu, ale také ilustrátor více než 400 knih pro dětské i dospělé, byl umělcem-samoukem. Jeho osobitý a dobře rozpoznatelný malířský rukopis bývá charakterizován jako pohled „okouzleného dítěte“. Inspiraci nacházel umělec ve vzpomínkách na dětství, na starých plakátech, v obrázkových časopisech a atlasech. Kamil Lhoták byl členem skupiny 42, v níž se setkával s Jiřím Kolářem, Janem Smetanou, Františkem Hudečkem či Janem Kotíkem. Umělci této skupiny se svými náměty zaměřovali na každodenní život ve městě, život na periferii města. Malíř Lhoták byl ve své tvorbě velmi produktivní, neuplynul den, kdy by nedokončil alespoň jednu kresbu či plátno. Všechny své olejomalby pečlivě sepisoval do svého soupisu maleb, který zůstal dodnes dochován a pomáhá znalcům s identifikací děl.

Výstava v Litoměřicích přinesla několik střípků do mozaiky díla a života Kamila Lhotáka. Představila hned několik znovuobjevených děl, která od svého vzniku dosud nebyla vystavena. I nadále se však v malířském soupise Kamila Lhotáka nachází několik desítek obrazů, které jsou známy pouze podle názvů a neexistuje k nim žádná obrazová dokumentace.

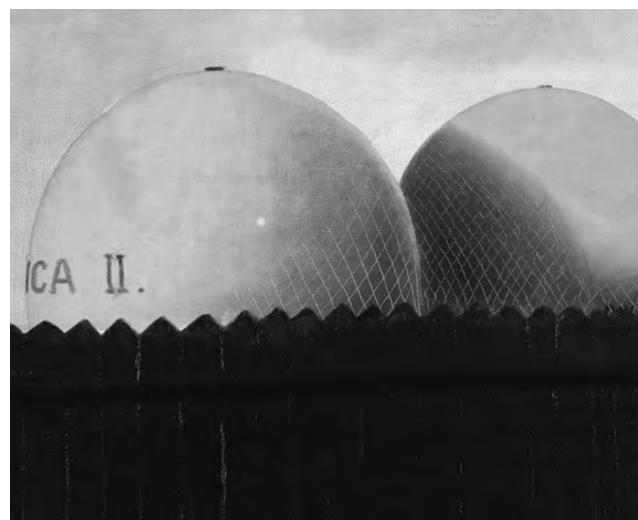
Osobnost Kamila Lhotáka jako malíře i ilustrátora je divácky velmi dobře přijímána, o čemž hovoří také mimořádně vysoká návštěvnost výstavy *Sic Itur Ad Astra* v Museu Kampa v roce 2015. Současná retrospektiva v Obec-

ním domě představuje ucelený přehled děl tohoto umělce od jeho nejranějších prací z roku 1936 až k tvorbě ze závěru Lhotákova života. Vystaveno je na 120 pláten, které se dnes nacházejí ve státních i soukromých sbírkách včetně několika jedinečných objevů, pláten, která jsou od svého vzniku veřejnosti představena vůbec poprvé. Byla objevena převážně v zahraničních sbírkách (Švýcarsko, USA, Francie).

Kurátor MgA. Jakub Sluka z Retro Gallery k této výstavě připravil rovněž výpravný katalog s reprodukcemi všech vystavených děl.

Expozice bude otevřena do 22. dubna tohoto roku.

(mk)

Kamil Lhoták: *Balóny v ohradě*, 1940, olej na plátně

NG mapuje knihou i výstavou vztah českých výtvarníků k Bretani

Národní galerie (NG) v Praze vydává knihu o českých umělcích v Bretani a o bretaňských námětech v jejich díle. Výpravná publikace doplní stejnojmennou výstavu *Bonjour, Monsieur Gauguin. Čeští umělci v Bretani 1850-1950*, kterou NG uspořádá od 15. listopadu do 18. března příštího roku v paláci Kinských.

Bonjour, Monsieur Gauguin. Čeští umělci v Bretani 1850-1950

Expozici připravila NG v Praze ve spolupráci s Musée départemental breton, kde se bude výstava konat letos od června do září. Poté se přesune do paláce Kinských. Vystavena budou díla českých autorů Jaroslava Čermáka, Antonína Chitussiho, Alfonse Muchy, Josefa Čapka, Františka Kupky, Jana Zrzavého, Aléna Diviše, Toyen nebo Jana Křížka. Srovnat je bude možné s obrazy tvůrců jako Paul Gauguin, Paul Sérusier a Emil Bernard.

Něco z historie – 100 let republiky: Podivuhodný příběh zámeckého pána

Jihovýchodně od Žatce stojí na okraji starobylé vsi Líčkov stejnojmenný zámek. Za jeho zdmi se odehrálo mnohé z dramatických okamžiků ze života malíře Oskara Brázdy, který se podílel na vzniku československé samostatné republiky.

Oskar Brázda, kterému blízcí říkali Oki, se narodil 30. září 1887 v Rosicích nad Labem u Pardubic v rodině podnikatele v pohostinství. Brzy se rodina odstěhovala do Prahy, kde tatínek provozoval známou kavárnu Slavia.

Oskar Brázda odmalička projevoval malířské nadání. Otec z něj chtěl mít sice živnostníka, ale nakonec ustoupil a poslal syna na studia do Vídně. Talentovaný mladý Brázda tu brzy získal v malířské soutěži zlatou medaili od císaře Františka Josefa I., absolvoval u něj pohovor a převzal stipendium do Říma, díky němuž mohl odjet na dva roky studovat do italské metropole.

V Římě se Brázda seznámil s českým sochařem Josefem Paukertem, který ho představil mnoha umělcům a místní honoraci, ale především Amelii Posse, která pocházela z významné švédské aristokratické rodiny a v Římě stu-

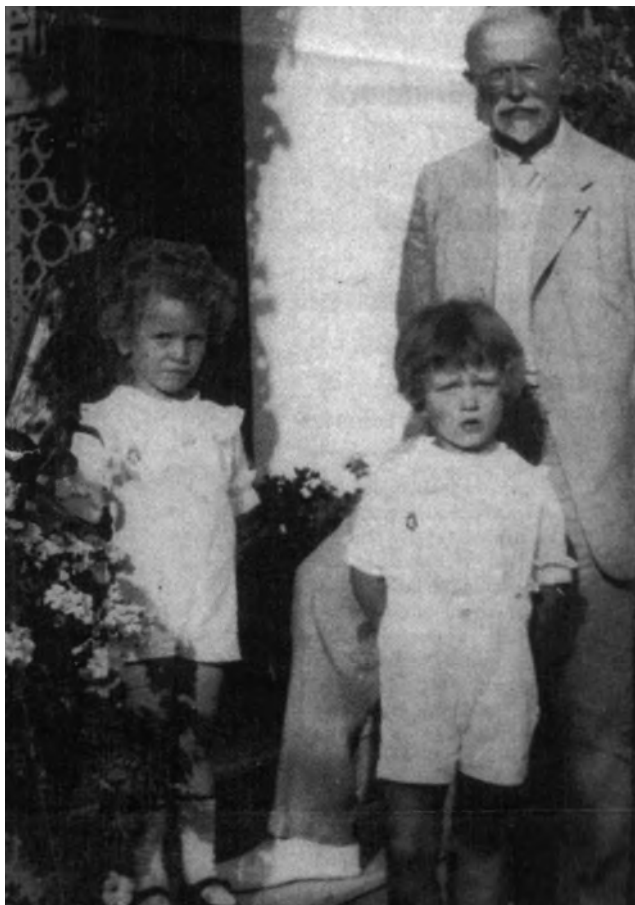
dovala malířství a literaturu. Ta se pak stala zanedlouho Brázdovou manželkou. V tvorbě ho začala ovlivňovat především římská secese a brzy se stal jedním z nejzajímavějších představitelů tohoto stylu. Brázda měl mnoho italských obdivovatelů a mezi nimi i krále Viktora Emanuela III., který mu v roce 1924 udělil Řád italské koruny.

Brzy po sňatku Oskara a Amelie skončila roční neutralita Itálie vyhlášením války Rakousko-Uhersku a Brázda jako občan nepřátelského státu se ocitl v internaci. Díky vlivným přátelům se ale podařilo prosadit, že nemusel nastoupit do internačního tábora a mohl se přemístit do pronajatého domu na Sardinii. V červenci 1916 se směli Brázdovi vrátit do Říma a narodil se jim syn Bohuslav. V té době je také oslovil jejich přítel Vladimír Vaněk, který v Itálii pomáhal internovaným Čechům a snažil se obrátit pozornost italské veřejnosti k české otázce.

Požádal je o spolupráci, a tak se stal Oskar Brázda spojkou mezi československým odbojem, který už v té době výrazně pracoval na budoucí podobě samostatné československé republiky. Tehdy Oskar Brázda hodně skicoval mapy budoucího Československa, navrhoval heraldické označení a ilustroval propagační brožury, začal hodně cestovat – měl ruský pas a seznámil se mimo jiné s T. G. Masarykem, s nímž ho pak pojilo doživotní přátelství. Když už byl T. G. Masaryk tři roky československým prezidentem,

Oskar Brázda se svoji múzou

T. G. Masaryk na ostrově Capri se syny Oskara Brázdy

rozhodl se strávit dovolenou na Capri, kde pak podnikal nejružnější výlety právě ve společnosti Oskara Brázdy.

V roce 1925 se nechal Brázda od Masaryka přesvědčit, aby se vrátil do Československa, a tak se Brázdovi nastěhovali do neobydlené zámecké ruiny v Sudetech. Vesnické obyvatelstvo, které tvořili výhradně Němci, se razantně lišilo od římského života. Brázda se začal zabývat zvelebováním zámku a podnikáním v zemědělství. Dařilo se mu a tak díky tomu a především díky energické paní Amelii se stal Líčkov brzy společenským centrem – jezdili sem Masaryk i Beneš, továrníci Baťa i Ringhoffer, malíři, básníci a hudebníci z Čech i ze Švédska.

Zvrat v životě Brázdových přišel s druhou světovou válkou. Amelie se s Oskarem rozvedla a po záboru pohraničí odjela se syny do Švédska. Brázda, známý svými vlasteneckými aktivitami, byl internován na dobříšském zámku a Líčkov zabralo gestapo.

Po válce se Oskar Brázda vrátil do zrušeného zámku a s novou energií se pustil do jeho obnovy. V té době se sblížil s devatenáctiletou dcerou místního sadaře Marií Weissovou, ale oženil se s ní až po smrti Amelie v roce 1957 – v té době mu bylo osmapadesát let.

Amelie za války řídila pomoc uprchlíkům a židovským dětem, později pak podporovala české poúnorové emigranty a organizovala mezinárodní petiční protesty proti odsouzení Milady Horákové.

Marie Weissová se nastěhovala do zámku Líčkov už v době, kdy byl znárodněn. Pro Oskara Brázdu nastala dlouhá éra izolace, kdy byl vzhledem ke svojí minulosti jako umělec zcela ignorován, nedostával žádné společenské zakázky a mohl vystavovat pouze okrajově. Oskar Brázda zemřel 19. prosince 1977 v Líčkově Liběšici.

V devadesátých letech, kdy získala Marie Líčkov v restituci již jako vdova, věnovala veškeré svoje úsilí jeho přeměně na Brázdovu galerii, což se jí nakonec podařilo.

(mk)

Umělecká beseda

Spolek Umělecká beseda je nejstarším a šíří svého působení i nejvýznamnějším uměleckým spolkem v českých zemích. V jejích třech odborech – literárním, výtvarném a hudebním – se pod heslem „V umění volnost“ sdružily přední osobnosti české kultury.

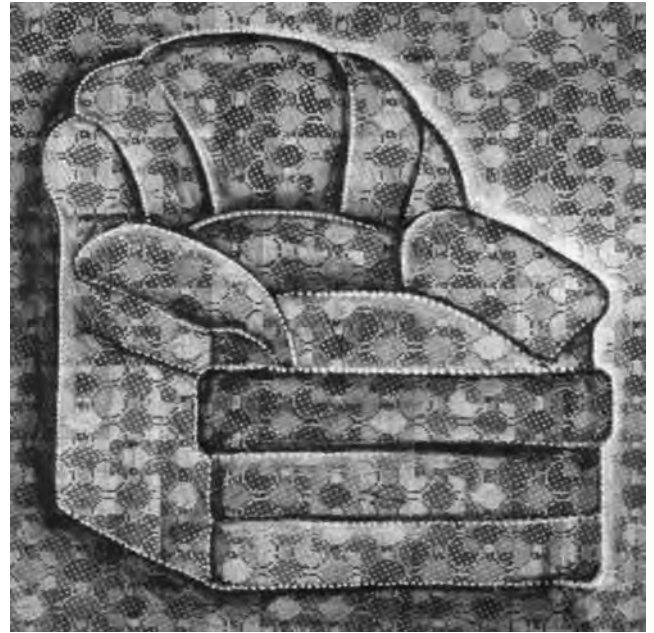
Umělecká beseda byla založena 9. března 1863 předními osobnostmi tehdejšího umění i kulturně společenského života (B. Smetana, J. Mánes, V. Hálek, J. E. Purkyně, K. J. Erben ad.), spisovateli, skladateli, výtvarníky, výkonnými umělci, ale i uměleckými teoretiky a poučenými „přáteli umění“, kteří tím dali po pádu tzv. bachovského absolutismu najevo novou ctižádost: zbavit české umění dosavadního provincialismu a dát mu evropský rozměr.

V současné době má 245 aktivních členů působících na umělecké scéně.

Marie Blabolilová (* 4. 3. 1968, Praha)

Marie Blabolilová se projevila jako výrazný talent už po roce 1970, kdy se zařadila mezi přední osobnosti mladé generace vedle K. Gebauera, V. Nováka, I. Ouhela, P. Pavlíka, M. Rittsteina a dalších. Její tvůrčí projev je přímočarý, jednoduchý a střídmý. Vychází ze soustředěného pozorování

okolního světa, zobrazení však není popisně realistické. Originálně se v něm prolíná senzibilita s věcností, komorní pohled s univerzálním. Marie Blabolilová zachycuje vždy určitý fragment reality, její dílčí úsek, obyčejné věci a předměty, které jsou jí důvěrně známé. Vyjadřuje se jasně, konkrétně a srozumitelně. Přesto její dílo nepostrádá citlivost, má poetický aspekt a zobecňující přesah. Střídavě se zabývá malbou a grafikou, věnuje se také restaurování nástěnných maleb. Od malby vzápětí přešla ke grafice, ve které jí nejvíc vyhovuje technika čárového leptu. Náměty čerpá od počátku ve svém nejbližším okolí, např. z typického zařízení českých domácností.

Marie Blabolilová: *Křeslo*, 2006, akryl, linoleum

Pavel Doskočil (* 10. 3. 1968, Hradec Králové)

Pavel Doskočil je sochař, performer, žije a pracuje ve Vršcích. Zabývá se převážně objektem a instalací. Založil spolek LMRA (performance a divadlo). V současné době se věnuje kurátorské činnosti a hudebnímu projektu PIANO. Vzniklo ve Vršcích u Kopidlna jako pohrobek performančního uskupení LMRA. Hlukový projekt P. Doskočila a R. Rouska o půl roku později doplnil L. Vizek a PIANO

Pavel Doskočil: *Tvor*, 1998, laminát

získalo svou současnou podobu: Lukáš Vízek (matematik, učitel) – elektrické ukulele, hi-hat, Rudolf Rousek (filozof, grafik) – hlas a pohyb. Pavel Doskočil se řadí mezi umělce střední generace, kteří absolvovali Akademii výtvarných umění u profesora Karla Nepraše.

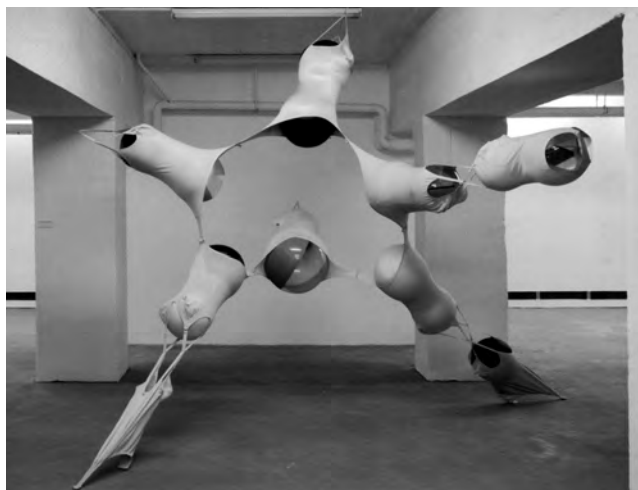
Kateřina Vincerová (* 9. 4. 1968)

Kateřina Vincerová uvedla do současného umění výrazná ženská témata. Kriticky komentuje svět spotřební kultury, ale v jejích objektech se zjevuje i dívčí romantika. Jako první žena se stala Vincerová laureátkou Ceny Jindřicha Chalupického za rok 1996.

Studia: 1986-1988 Akademie umění Surikova, Moskva, 1988-1994 Akademie výtvarných umění v Praze.

Poslední výstava – do 11. 3. 2018: *Kateřina Vincerová – Arteria*, American University Museum at the Katzen Arts Center, 4400 Massachusetts Ave NW, Washington, DC, v rámci programu Společnosti Jindřicha Chalupického.

Výstava *Arteria* Kateřiny Vincurové představuje průřez autorčiným dílem z poslední doby. Komodizované tělo a spotřební zboží hrají v praxi Vincurové důležitou roli, vedle poetiky domesticity a pomíjivých materiálů tradičně spojovaných s „ženským“ světem. Umělkyně vytváří monumentální kompozice stejně tak jako drobné realizace, které silně komunikují s architekturou výstavního prostoru a fyzickou blízkostí diváka. Výstava se zaměřuje na křehké nuance mezilidských vztahů a současně od těchto pojmů abstrahuje ke zkoumání času a prostoru. Práce Vincurové se tak stává holistickým systémem, spíše rozsáhlou prostorovou kresbou než sbírkou jednotlivých objektů.

Kateřina Vincerová: *Molekula*, 2006, stahovací spodní prádlo, balóny

Veronika Holcová (* 4. 3. 1973, Praha)

„Když jsem dělala zkoušky ze střední školy na UMPRUM, hlásila jsem se na ilustraci k Jiřímu Šalamounovi. V průběhu zkoušky mě objevil Miloslav Jágr z animace, který rozpoznal v mých kresbách příběh a okamžitě mě přijal. Já se však hlásila i na pražskou AVU do ateliéru kresby k Jitce Svobodové, ta mne přijala též, nu a já nakonec zvolila nejistotu umělce s diplomem z AVU. Pár knih jsem ale ilustrovala, například první knížku nakladatelství Baobab nebo poezii Jiřího Veselského v Trigonu.

Od dětství jsem věděla, že chci být malíř. Jde to s mým životem v souladu, nahoru a dolů, tak jak to bývá. Umění pro mě není rizikem, je to pro mě spása. Bez malování bych byla jako tělo bez duše.“

Veronika Holcová má výjimečnou představivost, intuitivně balancuje mezi realitou a fantazií. Svět intuice a imaginace nemá pevné hranice, proto její obrazy umožňují volnou interpretaci. Do všech se promítá její osobní život, pocity, zážitky, vzpomínky, představy, sny. Její tvorba se rozvíjí ve dvou základních liniích – kresbě a malbě. Osobitě navazuje na českou surrealistickou tradici, zejména dílo Toyen, ke které bývá přirovnávána. Tyto podněty využívá novým způsobem, obrazy získávají moderní vyznění, vyjadřují pocity a názory současného člověka, zobrazují sen s freudovským podtextem. Zajímavě přispěla také k obnovení tradice, spojující výtvarné umění s literaturou. V letech 2010-2011 organizovala společně s básníkem Petrem Borkovcem v Galerii Švestka cyklus večerů *Literární sklony*, ve kterém čeští spisovatelé představovali svá oblíbená výtvarná díla. Právě tam vznikla myšlenka vydat výtvarně literární knihu s texty pěti spisovatelů, kteří volně interpretovali její kresby – publikaci s názvem *Na dosah ruky*.

Veronika Holcová: *Wind*, 2002, akryl, plátno

Pavel Kivaňa (* 6. 4. 1978, Uherské Hradiště)

Multimediální tvůrce, pedagog, fotograf.

Studium:

1999-2005 Akademie výtvarných umění, Praha (nová média), Veronika Bromová

1999-2005 Akademie výtvarných umění, Praha (intermediální tvorba), Milan Knížák

Pavel Kivaňa: *Čert*, 2003, kombinovaná technika, karton

VZPOMÍNKA

Hana Wichterlová (2. 3. 1903 – 29. 8. 1990)

Hana Wichterlová patřila mezi nejvýznamnější české sochaře meziválečné avantgardy. Na její tvorbu měl jen zpočátku vliv Jan Štursa. Většina jeho žáků se zajímala o tvorbu Otto Gutfreunda a byla ovlivněna francouzskými sochaři, zejména Constantinem Brâncușim. Wichterlová též tvořila v duchu neoklasicismu, později kubismu.

Hana Wichterlová

Libor Fára (12. 9. 1925 – 3. 3. 1988)

Libor Fára: *Zátíší s květinou*, 1957

Libor Fára byl pozoruhodný český výtvarník, surrealista, ilustrátor, scénograf a kostýmní výtvarník spjatý s Divadlem Na zábradlí a Činoherním klubem. Byl vášnivý milovník jazzu a jazzový bubeník.

Libor Fára

Jiří Mrázek (22. 4. 1920 – 2. 3. 2008)

O malíři, kreslíři, textilním výtvarníkovi a grafikovi Jiřím Mrázkovi lze plným právem říci, že se jedná o solitéra, který v nepříznivých společenských podmínkách, které nastaly v padesátých a pokračovaly v pozdějších letech minulého století, šel svou vlastní cestou. A to i přesto, že byl přesvědčen, „že se moderní umění již nebude dělat“. V rámci své tvorby experimentoval a hledal stále nová východiska. Uvědomil si, že tímto způsobem potvrdí sám sebe a vyjádří to, co tvoří podstatu jeho uměleckých schopností. Stále hledal nové cesty, jak by mohl své poznání vyjádřit.

František Drtikol (3. 3. 1883 – 13. 1. 1961)

František Drtikol byl významným českým fotografem tvořícím v letech 1901-1935, příležitostně se věnoval i grafice a překladatelství. Proslavil se zejména svými portréty a akty ve stylu pozdní secese, později ovlivněné kubisticko-futuristickými prvky.

Vladimír Preclík (23. 5. 1929 – 3. 4. 2008)

Vladimír Preclík byl významný český sochař, malíř, řezbář a spisovatel, vysokoškolský pedagog, předseda uměleckého spolku Mánes. Během svého života vytvořil přes 800 soch a napsal dvanáct knih.

Karel Purkyně byl český malíř, portrétista, výtvarný kritik. Byl jedním z nejpřednějších představitelů evropského malířského realismu poloviny 19. století. Jedná se o syna českého přírodovědce i malíře Jana Evangelisty Purkyně. Byl jedním ze zakladatelů Umělecké besedy. V roce 1864 se podílel na organizaci shakespearovských slavností v Praze. Zemřel předčasně ve věku pouhých čtyřiatřiceti let.

Richard Fremund

(9. 4. 1928, Praha – 21. 5. 1969, Praha)

Richard Fremund byl český malíř, grafik a scénický výtvarník. V letech 1945-1949 studoval na Akademii výtvarných umění v Praze u prof. Nechleby a Pukla, poté v letech 1951-1954 na divadelní fakultě Akademie múzických umění u F. Trösterera. V padesátých letech byl považován za jednoho z nejtalentovanějších mladých českých umělců. Jeho energická, výtvarně jistá forma naplňovala představu tehdejší české kultury. Byl výraznou osobností přinášející do české malby neobvyklou přímočarost. V dalším období maloval především městské krajiny a figurální obrazy, snažil se však zachytit i atmosféru české vesnice. Věnoval se více grafickým technikám, hlavně linorytu, ale také ilustracím a tvorbě plakátů. V šedesátých letech 20. století převládly ve Fremundově tvorbě nefigurativní motivy. Politické uvolnění té doby mu umožnilo cestovat do ciziny, několikrát navštívil Itálii, kde se seznamoval se současným západoevropským uměním. Významná je i jeho spolupráce s divadly Semafor (scénické návrhy ke hře *Šest žen Jindřicha VIII.*) a Rokoko (*BAPOPO*). Byl členem skupiny Křížovatka a sdružení SČUG Hollar. Zemřel při autohavárii, krátce po svých jednačtyřicátých narozeninách.

Karel Purkyně (11. 3. 1834 – 5. 4. 1868)

Karel Purkyně: *Umělcovy děti*, 1868

Richard Fremund: *Portrét Japonky*, 1956, olej, plátno

ARCHITEKTURA

Expozice v lidickém domku připomíná výstavbu nových Lidic

Nová expozice v lidickém domku č. p. 116 poblíž Lidické galerie připomíná výstavbu nových Lidic i původní poválečnou lidickou domácnost. „Expozice je významným příspěvkem nejen pro poznání poválečných dějin architektury a designu, ale podkryje i dosud stále málo zmapovanou historii a politické pozadí poválečné obnovy Československa,“ uvedla ředitelka Památníku Lidice Martina Lehmannová.

V domku bylo původně pět místností: obývací pokoj, kuchyně se spižírnou, ložnice pro děti, ložnice pro rodiče, jeden další pokoj v podkroví, koupelna a toaleta. Vybavení místností je originální, darovali jej obyvatelé Lidic. Podařilo se sehnat například i původní elektrickou troubu, konferenční stůl nebo křesla typu ušák. V původně dětském pokoji je nyní badatelna s knihovnou a v podkrovním pokoji místnost pro pořádání vzdělávacích akcí. Další část expozice tvoří nenápadné vysunovací panely, na kterých je zpracovaná tematika výstavby nových Lidic, pietního území a podobně. Panely představují také architektonickou soutěž na výstavbu obce, což byla první veřejná architektonic-

ká soutěž v poválečném Československu. Nové Lidice byly vybudovány podle plánů architektů Františka Marka, Václava Hlinského, Richarda Podzemného a Antonína Tenzera.

Plečnickův kostel bude mít nový oltář, navrhl ho architekt Pleskot

Kostel Nejsvětějšího Srdce Páně od architekta Josipa Plečnika, který patří k dominantám pražských Vinohrad, dostane letos nový oltář. Farnost pro jeho zhotovení oslovila architekta Josefa Pleskota. Oltář nahradí ten z roku 1992, který byl už v době svého vzniku koncipován jako provizorium, sdělil ČTK farář Jan Houkal. Doplnil, že vše plečnickovské bude v interiéru zachováno.

Jedna z nejpozoruhodnějších sakrálních památek v Praze byla dostavena v roce 1932. Plečnick stavbu navrhl do nejmenších detailů za použití ušlechtilých materiálů. Vychází z antické a starokřesťanské architektury. Mimo jiné je výjimečný svou širokou hlavní věží s rozměrnými hodinami, jejichž průměr téměř 7,5 metru z nich činí největší v ČR. Kostel je národní kulturní památkou a v souvislosti s uvažovanou nominací na seznam světového dědictví UNESCO se od roku 2016 rekonstruuje.

VZPOMÍNKA

Ladislav Machoň, architekt a projektant

Ladislav Machoň se narodil 28. dubna 1888 v Praze. Studoval architekturu na české technice v Praze u J. Schulze a J. Fanty a již od roku 1909 byl činný v ateliéru J. Kotěry. V té době podniká řadu studijních cest po celé Evropě. Od roku 1917 má samostatný projektový ateliér v Praze. V letech 1928-38 byl pracovníkem Státní regulační komise hl. m. Prahy, současně však projektuje a realizuje velké množství staveb. Své práce prezentuje na výstavách u nás i v zahraničí. Získává doktorský titul. Je aktivním členem Společnosti architektů, Klubu architektů, Inženýrské komory, SVU Mánes, Svazu architektů ČSSR a ČSR. Za druhé světové války se účastní odboje, za pražské revoluce je členem České národní rady. Od roku 1945 pracuje na Zem-

ském národním výboru. V padesátých letech byl politickým vězněm, roku 1960 byl rehabilitován, roku 1968 jmenován zasloužilým umělcem. Umírá 22. prosince 1973 v Praze.

Činnost Ladislava Machoně byla neobyčejně rozsáhlá a mnohostranná – od urbanismu přes návrhy a rekonstrukce budov, interiéry, scénografii až k pomníkům. Byl reprezentantem moderního klasicismu a funkcionalismu. Jeho přestavba pražského Klementina a Strakovy akademie, dostavba právnické fakulty v Praze, jeho velkorysé stavby v Pardubicích či památník J. A. Komenského v Naardenu patří k významným dílům naší meziválečné architektury.

Ing. arch. Kamil Dvořák, DrSc.

Ladislav Machoň: Dvojdům bratří Čapků

Od smrti českého architekta, stavitele, mecenáše a mimořádné osobnosti novodobé české historie Josefa Hlávky uplynulo 11. března 110 let

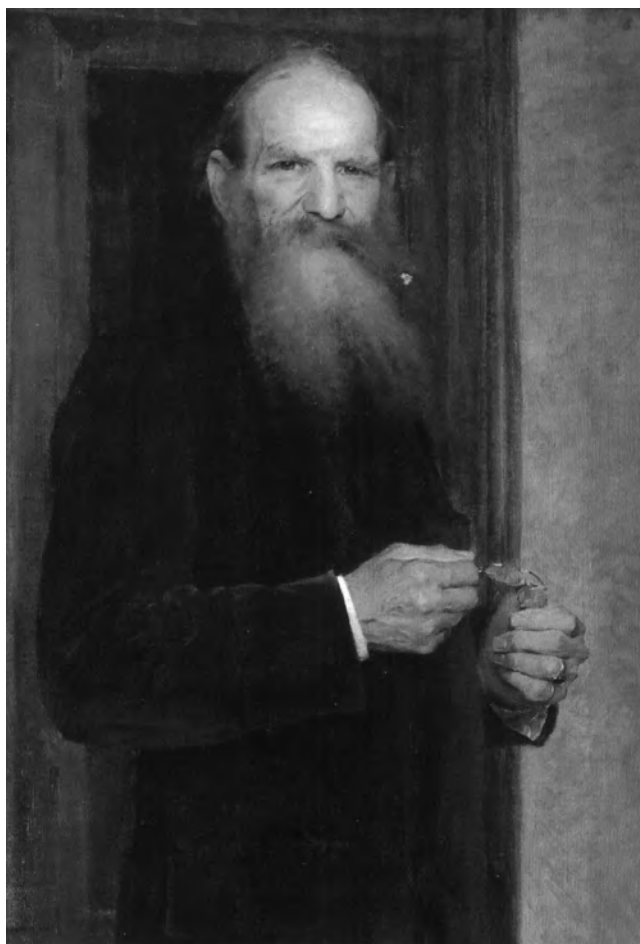
Po ukončení pražské techniky se nadaný rodák (narozen 15. února 1831) z Přeštic na Plzeňsku vydal rozšířit vzdělání na Akademii výtvarných umění ve Vídni. Za své studijní výsledky Hlávka obdržel prestižní Římskou cenu, která mu umožnila tříletou studijní cestu po Itálii, Francii, Belgii a také po Německu. Během ní načerpal aktuální architektonické trendy a studoval největší skvosty evropské architektury. Po návratu se usadil ve stavební firmě Františka Šebka, kde si při studiích přivydělával jako zedník. Majitel, oslněný Hlávkovou pracovitostí a schopnostmi, mu

svou stavební kancelář odkázal a Josef Hlávka se stal stavebním podnikatelem.

V profesním životě byl dítě štěstěny, dařilo se mu, na co sáhl. Od mládí vynikal výjimečnou pílí a obzvláště pak mimořádným pracovním nasazením: dobové zdroje uvádějí, že během desetiletí po studiích ve Vídni inicioval na 142 staveb. Strasti se ale nevyhnuly jeho osobnímu životu. Pro přílišné pracovní vypětí v osmatřiceti letech ochrnil na dolní polovinu těla a deset let byl upoután na invalidní vozík. Neveselé období završila smrt jeho první ženy Marie. Zdrčený, leč uzdravený Hlávka se ještě více pohroužil do práce a začal se věnovat mecenášské činnosti.

V pětadesáti letech se podruhé oženil s klavíristkou a zpěvačkou Zdeňkou Havelkovou. Díky ní se lužanský zámek, který Hlávka původně koupil pro svou matku, stal mekkou českých umělců. Pohostinnosti štědrého a zároveň uvážlivého hostitele užíval výkvět českých umělců, mezi jinými Hynais, Brožík, Švabinský, Aleš, Vrchlický, Sládek a Myslbek. Na zámku často pobýval také Antonín Dvořák, který při příležitosti vysvěcení tamní nové zámecské kaple složil mši, takzvanou *Lužanskou*.

První úspěšná realizace ve Vídni, stavba kostela lazaristů podle plánů Friedricha Schmidta, vynesla Hlávkově kanceláři nevídanou zakázku: monumentální novou Dvorní operu ve Vídni (dnes Státní opera). Stavba podle plánů architektů Augusta Sicarda von Sicardsburg a Eduarda van der Nüll (v letech 1861-1869) Hlávkově přinesla další prestižní zakázky od církevních a státních staveb až po soukromé domy.

Vojtěch Hynais: *Podobizna Josefa Hlávky*

Redakční poznámka: Od 6. června 2016 má architekt a c. k. stavitel Dr. h. c. Josef Hlávka nedaleko Vídeňské státní opery v Opernring 6 na domě, který také mj. postavil, svou pamětní desku.

V Praze Josef Hlávka projektoval a postavil budovu Zemské porodnice, komplex domů ve Vodičkově ulici. Po velké povodni, kdy se v roce 1890 zřítla část Karlova mostu, prosadil jeho obnovu do původní podoby z doby Karla IV. Nejznámější a nejrozsáhlejší Hlávkově architektonické dílo, které sám projektoval a stavěl, je komplex staveb pro metropolitní řeckopřavoslavné církve v hlavním městě západní Bukoviny Černovicích. Nyní je to sídlo jedné z desítky nejslavnějších ukrajinských univerzit.

Hlávkově diplomatickému umění a jeho finanční podpoře vděčí za existenci například předchůdkyně Československé Akademie věd – Česká Akademie císaře Františka Josefa pro vědy, slovesnost a umění v Praze, jejíž byl Hlávka prvním prezidentem. Pro nadané nemajetné studenty nechal postavit Studentské koleje českých vysokých škol pražských. Podporovatel české vědy a kultury svůj veškerý majetek dosahující v dnešním přepočtu dvou miliard korun odkázal nadačnímu fondu Nadání Josefa, Marie a Zdeňky Hlávkových.

Hlávkův nadčasový odkaz žije dál: prostřednictvím nadace přispívá k rozvoji vědy a umění stejně jako v době svého vzniku za rakousko-uherské monarchie.

Prof. Bohumír Kozák, pokřtěn jako Božimír František (4. 12. 1885, Velká Lhota u Dačic – 1. 4. 1978, Praha) Bohumír Kozák byl významným českým architektem, představitelem funkcionalismu, teoretikem architektury a ochráncem památek. Byl žákem Josefa Schulze a Jana Kouly na pražské technice. Poté pracoval u architekta Osvalda Polívky a ve stavební firmě Václava Nekvasila. Patřil k těm projektantům, kteří prošli složitým vývojem české moderní architektury první poloviny 20. století a vyzkoušeli si postupně nejrůznější architektonické styly, od těch dekorativních až po puristické. Soupis Kozákových prací je impozantní a na pražské scéně prakticky nemá obdoby.

Mezi jeho hodnotná díla patří např. jeho projekt areálu lékařských a sociálních ústavů v Praze-Horní Krčvi, dnes známých jako Thomayerova fakultní nemocnice, budova Církve českobratrské evangelické čp. 1169 v ulici Žateckých 11 v Nuslích (spolu s mladším bratrem Ladislavem) ad.

Bohumír Kozák vypracoval v rámci vypsání soutěží též několik projektů na přemostění nuselského údolí. Na jednom z nich spolupracoval s prof. Stanislavem Bechyně (1887-1973). Další jeho projekt z roku 1938, příliš se nelíšící od dnešní reality, byl doporučen k realizaci. Tehdy však uskutečnění snu několika generací projektantů a stavitelů o výstavbě Nuselského mostu ukončila druhá světová válka.

Bezkonfliktní, všemi oblíbený projektant měl mnoho dalších zájmů. Byl velkým znalcem staré Prahy, kterou s chutí kreslil. Vyšlo mu několik knížek kreseb s doprovodnými texty Zdeňka Wirtha, Františka Kožíka nebo Emanuela Pocheho. Byl dlouholetým členem a pak i předsedou Klubu Za starou Prahu, ale nikoli nějakým staromilcem! – uvažoval dokonce i o zřízení sekce s názvem Za novou Prahu. S oblibou hrával na housle. Celý život byl aktivním členem českobratrské církve evangelické. Zemřel v pomezím věku dvaadevadesáti let v roce 1978.

8. 3. 1348 Karel IV. vydal zakládací listinu Nového Města pražského

26. 3. 1348 Karel IV. položil základní kámen Nového Města pražského

Zásadním Karlovým fundátorským činem bylo založení Nového Města pražského. Důvodem založení nové městské části byl vzrůstající počet obyvatel Prahy, která se stala sídelním městem římského a českého krále. Do Prahy přicházelo po založení vysokého učení také mnoho studentů z cizích zemí, značný zájem projevovali také poutníci, neboť Karel shromažďoval v pražských chrámech ostatky svatých z celé Evropy. Záměr rozšířit hlavní město o novou městskou obec oznámil Karel IV. již sedm měsíců po nástupu vlády a 26. března 1348 slavnostně, za účasti dvora, položil základní kámen ke stavbě hradeb Nového Města.

K rychlému rozvoji města přispěl zejména králův slib, že majitelé pozemků, kteří do osmnácti měsíců na nich postaví své domy, budou osvobozeni na dvanáct let od všech daní. Během prvních čtyř let bylo postaveno na 600 domů. O velkorysosti Karlovy fundace svědčí mj. i to, že Nové

Město bylo plně zastavěno až v 19. století. Podle hrubého odhadu bylo Nové Město koncipováno pro 50 000 obyvatel, žijících přibližně v 5 000 domech, to však nebylo ve středověku nikdy dosaženo. V celé Praze žilo v závěru Karlovy vlády 40 000 obyvatel ve 3 000 domech.

Karel IV., český a německý král a římský císař

DESIGN

Jiří Šuhájek (* 14. 4. 1943, Pardubice)

„Akademický malíř Jiří Šuhájek je výjimečný sklářský výtvarník. Svá díla dokáže nejen navrhnout, ale i na huti stvořit. Vlastní jsou mu jak neohraničené fantaskní světy, tak zadavatelem přesně vymezený design. V obou oblastech sklářského umění je přitom Šuhájkovo dílo dobře rozpoznatelné. Nevyčerpatelná imaginace ve spojení s dokonalým řemeslem jej řadí mezi nejvýznamnější současné sklářské výtvarníky nejen své generace.“ – Tolik z oficiálních webových stránek výtvarníka Jiřího Šuhájka.

„Já mám určitý rukopis, který není třeba dokonalý, ale je to můj rukopis, spíš fukopis. Snažím se ho co možná nejmíň nutit do něčeho, do čeho se mu nechce. Nechám ho být a říkám: tak se ukaž!“

Práce sklářského výtvarníka a akademického malíře Jiřího Šuhájka je k vidění na mnoha místech po světě. Za svou jedinečnou designérskou i volnou uměleckou tvorbu získal řadu domácích a zahraničních ocenění. Taktéž velmi úspěšná a vyhledávaná jsou díla Jiřího Šuhájka vytvořená pro sklárnu Moser.

Jiří Šuhájek: *Vegetace*, 2002, sklo, mosaz

VÝSTAVY

Očím na odiv. Výzdobné techniky v malířství a sochařství 14.-16. století

Projekt v klášteře sv. Anežky České v Praze je v pořadí druhou výstavou, pořádanou v rámci dramaturgické řady s podtitulem *Umění a přírodní vědy v prostorách expozice Středověké umění v Čechách a střední Evropa 1200-1550* v Klášteře sv. Anežky České.

Stejně tak jako u výstavy *Očím skryté. Podkresba na deskových obrazech 14.-16. století ze sbírek Národní galerie* v Praze jsou návštěvníkům atraktivní formou před-

staveny mimořádné detaily a souvislosti, které jsou spojeny se středověkým dílenským provozem. Tématem výstavy jsou výzdobné techniky, pozornost je tedy věnována jednotlivým typům dekorů na malbách a sochách, způsobu jejich provedení i jejich výtvarné formě. Návštěvníci tak mají možnost na originálních dílech sbírkové expozice studovat například různorodou podobu techniky puncování, šablonového či sgrafitového dekoru i techniku cínovaného reliéfu. Nedílnou součástí výstavy jsou doprovodné informace na elektronických nosičích dostupné návštěvníkům přímo v expozici.

Obě výstavy, které je možné navštívit do 20. května tohoto roku, se uskutečnily v rámci grantového projektu Historické technologie a moderní metody průzkumu. Interpretací možnosti specializovaných metod průzkumu děl středověkého umění s využitím inovativních technologií, jehož poskytovatelem je Ministerstvo kultury ČR, program NAKI.

(mk)

Na Bratislavském hradě jsou v současné době vystavena díla jednoho z nejvýznamnějších pozdně gotických řezbářů střední Evropy – Pavla z Levoče

Na Spiš přišel někdy na konci 15. století a natrvalo se usadil v Levoči, kde měl na hlavním náměstí dodnes existující dům. Jeho životní zakázkou byl hlavní oltář pro levočský farní kostel, který patří ke skvostům evropského umění a lze ho srovnávat co do kvality jen s takovými díly, jako jsou oltáře Veita Stosse v Krakově, Michaela a Gregora Erharta v Blaubeuren nebo Michaela Pachera ve sv. Wolfgangu u Abersee. S výškou 18,62 metru je levočský křídlový oltář největším na světě. Zcela dokončen byl v roce 1517 a k jubileu pěti set let byla výstava v Bratislavě i připravena.

O Pavlovi existuje jen minimum zpráv. Je však známo, že byl úspěšný a o jeho řezbářská díla měli zákazníci zájem v širokém okolí, což vedlo až k rozsáhlé dílenské produkci.

V Bratislavě je k vidění zhruba polovina jeho tvorby. Řezby doplňují deskové obrazy jeho malířských spolupracovníků a také výběr z tvorby pozdně gotických zlatníků, k nimž měl blízko. Mimořádným dílem je nedávno restaurovaný ukřižovaný Kristus ze Spišských Vlach, který dokumentuje to, že Pavlovi z Levoče nebyla cizí expresivita řezbáře Veita Stosse, jehož oltář v Krakově obdivoval. V mnoha dalších plastikách se však Pavel z Levoče od Stosse vzdaluje, neboť jemu nejvíce vyhovovala poklidná harmonie, poetické vyznění soch a záměrný idealismus, kterým se obracel zpět do gotické minulosti. Tím se podstatně odlišoval od Stossova naturalismu.

K atrakcím výstavy patří sv. Jiří zobrazený Pavlem z Levoče jako středověký rytíř bojující s drakem. Tato rozměrná plastika je v Levoči vystavena příliš vysoko a v temném výklenku, takže až v Bratislavě si ji mohou zájemci prohlédnout do všech detailů. Vše působí jako výjev z pohádky a jistě není náhodou, že tato díla obdivoval autor mnoha loutek, český výtvarník Jiří Trnka.

Bravurní řezbářskou techniku Pavla z Levoče lze obdivovat na soše *Meditujícího Krista* z Prešova. Za tím nejlepším z Pavlova odkazu musí zájemce pochopitelně do Levoče. Přestěhovat do Bratislavy slavný levočský oltář nelze, ale je možné udělat něco jiného. V zámku ve Zvoleňu jsou vystaveny kopie madony a dvou světců ze skříňně levočského oltáře. Jsou vyřezané z lipového dřeva, pozlacené a pomalované. Vytvořili je bratři Kotrbové, když v letech 1952-1954 Pavlovo dílo restaurovali. Z památkářského hlediska jde o světovou raritu, kterou v roce 1958 Československo představilo na výstavě Expo v Bruselu. Je škoda, že v Bratislavě tyto sochy chybí.

Expozici připravily kurátorky Mária Novotná a Alena Piatrová, které ve spolupráci s archiváři a historiky věno-

valy Pavlovi badatelskou práci. K výstavě byl připraven katalog, na němž se podíleli i restaurátoři Janka a David Hradilovi, kteří se v záchraně odkazu řezbáře Pavla řídí tradicí bratří Kotrbových.

Expozice *Majster Pavol z Levoče. Ruky a zlato v službě ducha* je otevřena na Bratislavském hradě do 18. března letošního roku.

(mk)

Pestrá paleta výtvarníků v Kmochově městě

Regionální muzeum v Kolíně připravilo soubornou výstavu *Kolínská výtvarná scéna, 1918-1968*. Expozici je vytvořena z děl ze sbírkového fondu muzea, kde třicet autorů prezentuje oleje, grafiku, kresby, fotografie či skulptury. Kurátorka a autorka koncepce Petra Hollerová vybrala tvůrce, kteří měli nebo mají vztah k městu na Labi. Někteří jsou kolínskými rodáky (Balcar, Sudek či Kremlička), jiní spojili s místní výtvarnou scénou část nebo i celý profesní život (Hnízdo, Funke nebo Kuba). Období od roku 1918 do roku 1968 je spojeno s „osmičkovými“ výročími, které si Česká republika tento rok připomíná.

Výstava je pomyslně rozdělena na dvě poloviny. První je tvořena díly, která představují především oleje s prvky impresionismu, krajinářství, romantismu či realismu. Výrazně působí olej na lepence z roku 1930 kolínského malíře Václava Radimského, tvůrce, jenž vycházel z francouzského impresionismu a byl oceňován i v tamějších uměleckých salonech. Dílo pochází z období, kdy se vrátil natrvalo do rodného města, přesto místní krajinu zobrazoval metodou impresionistických mistrů.

Malíř a grafik František Pavelka, žák Preislera a Švabinského, jde odlišnou cestou. Pohled na Býchory (1934) kombinuje odkaz krajinářství s prvky fauvismu či kubismu, zatímco grafiky Rudolfa Kremličky jsou zaměřeny na ženský akt – tvůrce měl rád kypré modelky, proto jsou jeho múzy podobné spíše ženám z lidu než přízračným bohyním.

Druhou, modernistickou část výstavy otevírá sekce umělecké fotografie. Kromě děl Funkeho a Sudka, jejichž díla jsou dostatečně známá, stojí za pozornost další dva autoři. Josef Hříbal na snímcích z třicátých let akcentuje především nostalgickou atmosféru Kolína či Podkarpatské Rusi, zatímco výběr fotografií (z dvacátých až šedesátých let) Bohumíra Krause představuje autora jako pozorného pozorovatele krajiny i městských zátiší.

Grafická tvorba je na výstavě spojena například s výrazně barevnými filmovými plakáty Jana Kubíčka a s velkoformátovým olejem Jiřího Mezřického *Město* (1963).

Výrazným kladem výstavy, která bude v Červinkovském domě v Kolíně k vidění do 6. května letošního roku, je její přehlednost, na panelech se lze dočíst základní údaje o všech autorech. Kromě toho si divák může poopravit zažitý dojem, že Kolín je spojen pouze s rodákem z blízkých Zásnuk, kapelníkem Františkem Kmochem.

(mk)

Výstavy Náprstkova muzea

Oblíbené téma se vrací do Náprstkova muzea. To se připravuje na celkovou rekonstrukci, aby mohlo návštěvníky potěšit novými stálými expozicemi. Do té doby pořádá

Národní muzeum pro návštěvníky dočasné výstavy, které představují zajímavá témata a předměty z jeho bohatých sbírek.

Výstava *Indiáni* přiblíží původní obyvatelé Severní a Jižní Ameriky a jejich minulí i současné tradice. Návštěvníci se ocitnou na dobrodružné cestě fascinujícím světem indiánů, na které spatří originální sbírkové předměty získané českými badateli a cestovateli, velkoplošné fotografie, autentické filmové i fotografické dokumentace a zvukové nahrávky. Nechybí ani atraktivní předměty, jako jsou zmenšené trofejní hlavy ekvádorských Jívarů (tzv. tsantsy), péřová čelenka paríků brazilských Bororů nebo překrásná maska vlčí bytosti.

Putování výstavou začne v Severní Americe návštěvou lovců bizonů z Velkých plání, řezbářů totemových sloupů Severozápadu, pueblanských keramiků a navažských tkalců, obyvatel dlouhých domů v severovýchodních lesích a Inuitů arktické oblasti.

Návštěvníci se dostanou i do tropického deštného pralesa amazonské pánve, kde se potkají s amazonskými indiány a jejich běžnými činnostmi nebo si prohlédnou tradiční dům i různé typy pohřebišť. Ocitnou se také v údolích a náhorních plošinách And. Tam poznají život současných horských indiánů a prozkoumají archeologická naleziště předkolumbovských kultur.

Autoři výstavy nezapomněli ani na děti, které výstavou provedou dvě indiánské děti Winona a Amaru. Společně si vyzkouší svoje smysly poznáváním zvuků zvířat, procvičí si čich a svoji zručnost při stavbě incké zdi či uzlování písma kipu. Naučí se rozeznat stylizované mytické bytosti na totemových sloupech a potkají se i s indiánskými a inuitskými strašidly. Pomocí haptických předmětů si malí návštěvníci vyzkoušejí rozpoznat různé materiály a seznámí se s jejich využitím v indiánské řemeslné tradici.

Expozici bude možné navštívit do 1. září letošního roku.

(mk)

LITERATURA

V Praze se otevře knihovna romské literatury

Dvanáctihodinovým maratónem čtení zahájí provoz pražská knihovna romské kultury Romafuturismo. Zaměřit se chce na emancipaci diskriminovaných etnik a kultur. Kromě děl romských autorů proto nabídne například i tituly afrických spisovatelů. Knihovna má také v plánu zvát žijící romské autory nebo vyjízďet do míst s větším zastoupením romských komunit. Kolekce děl romských spisovatelů začala vznikat díky iniciativě umělkyně Ladislavy Gažiové. Knihovnu vnímá také jako platformu pro setkávání nad kulturními a politickými tématy, prezentaci autorů a romských osobností.

Byla jednou jedna básnická generace

Byla jednou jedna ... básnická generace takzvaných pětatřicátníků (vydáno s podporou klubu GUE/NGL Evropského parlamentu) – to je název literárněhistorické práce Milana Blahynky věnované devíti osobnostem české poezie.

Tyto osobnosti se narodily v letech 1939-1952 a debutovaly v rozmezí let 1964-1979. Jsou to Petr Cincibuch, Jaroslav Čejka, Michal Černík, Jaromír Pelc, Josef Peterka, Petr Skarlant, Karel Sýs, Josef Šimon a Jiří Žáček. Každý psal s vlastní poetikou, tématy, přesahy do jiných žánrů a stylů, s překladatelskými i společenskými ambicemi.

Každý se po svém vypořádal s atmosférou pražského jara. Pro normalizační vedení oficiální spisovatelské organizace byli počátkem sedmdesátých let minulého století „politicky nezkušení“, takže větší hlas se domohli vlastní tvorbou, a to nejen básnickou. Pro politickou garnituru vracející se na své posty po roce 1989 či pro literárněkritické převlékače kabátů se na vrcholu sil stali skoro až symboly „oficiální“ literatury. Osobně si každý z nich prošel minimálně dvěma prokletími.

O to cennější je aktivita Milana Blahynky, který po vydání obsáhlé trojdílné edice *Básní Vítězslava Nezvala*, s přihléd-

nutím k necenzurovaným verzím jeho bohaté tvorby, i po svazku *Bojím se jít domů, že uvidím kožené kabáty na schodech: Zápisky Vítězslava Nezvala a jiné dokumenty k smrti Konstantina Biebla* (spolu s Davidem Vodou) věnoval řadu let pojmenování i hodnocení tvorby devíti vrstevníků.

Přestože podtitul zní *Dissertatio apologetica*, nešlo mu o roli sudího slovesných estetických hodnot jako spíš o připomenutí přehlížené nebo zpola zapomenuté tvorby těchto osobností. V sedmdesáti kapitolách esejistickou formou prošel jejich životní i tvůrčí cestu. Knihu doprovází obsáhlá faktografická a fotografická příloha.

(mk)

Zemřel spisovatel a historik Jaroslav Med

V pětáosmdesáti letech zemřel spisovatel a literární historik Jaroslav Med. Informovali o tom organizátoři knižního veletrhu v Havlíčkově Brodě, kde Med dělal dlouhá léta porotce. Jaroslav Med se věnoval hlavně české katolicky orientované literatuře, přispěl ke znovuobjevení tvorby Viktora Dyka, Jana Zahradníčka nebo Bohuslava Reynka. Vydal sbírku historizujících próz *Hory a mračna* nebo soubor statí *Spisovatelé ve stínu*. V něm mapuje osudy básníků a spisovatelů, kteří byli kvůli svému duchovnímu smýšlení potlačováni.

Zemřel spisovatel Ota Filip

Ve věku nedožitých osmaosmdesáti let zemřel v Bavorsku spisovatel Ota Filip. Od sedmdesátých let žil v Německu, patřil mezi přední představitele české exilové literatury i k významným německy píšícím spisovatelům. K jeho nejznámějším dílům patří knihy *Cesta k hřbitovu*, *Nanebevstoupení Lojzka Lapáčka ze Slezské Ostravy* a jeho autobiografie. Ota Filip je držitelem řady literárních cen (cena Adelberta von Chamisso, cena Andrease Gryphia). V roce 2002 mu v den státního svátku 28. října prezident Václav Klaus udělil Medaili za zásluhy.

Ladislav Klíma (22. 8. 1878 – 9. 4. 1928)

Ladislav Klíma byl autorem filozofických statí a úvah, prozaik. Byl jednou z nejpozoruhodnějších a nejsložitějších osobností české kultury z období kolem první světové války. Do prózy promítal především svou filozofii, obvykle se značnou dávkou sarkasmu, ironie a absurdity. Jeho prózy jsou však příkladem ducha, který se nezastavil v půli cesty, i když by to bylo pohodlnější.

Ferdinand Peroutka (6. 2. 1895, Praha – 20. 4. 1978, New York)

Ferdinand Peroutka byl prozaik, esejista, dramatik a významný český politický žurnalista, literární a výtvarný kritik. Bývá považován za jednoho z nejvýznamnějších představitelů české předválečné demokratické žurnalistiky. Je autorem díla *Budování státu*, pojednávajícího o vzniku a prvních letech Československa. Byl spoluzakladatel vydání Svobodná Evropa.

V letech 1919-1923 pracoval jako redaktor deníku *Tribuna*, v letech 1924-1939 byl šéfredaktorem týdeníku *Přítomnost*. Zároveň byl politickým redaktorem deníku *Lidové noviny*, kde byl jeho kolegou i Karel Čapek, se kterým se přátelil a patřil k jeho pátečníkům. Za druhé světové války byl Ferdinand Peroutka v letech 1939-1945 vězněn v koncentračních táborech v Dachau a Buchenwaldu. Po osvobození se vrátil k žurnalistice v novinách *Svobodné noviny* a *Dnešek*. V roce 1948 pro zásadní nesouhlas s komunistem odešel Ferdinand Peroutka natrvalo do exilu. Krátce pobýval v Anglii a v roce 1950 se odstěhoval do USA. Bydlel v New Yorku a v letech 1951-1961 byl ředitelem československého vysílání Svobodné Evropy, s níž později nadále spolupracoval.

Urna s popelem Ferdinanda Peroutky byla v roce 1991 převezena do Prahy a uložena na Vyšehradském hřbitově.

Eduard Štorch (10. 4. 1878 – 25. 6. 1956)

Eduard Štorch byl český pedagog, spisovatel a archeolog. Proslul svými povídkami a romány situovanými nejčastěji do období doby kamenné a doby bronzové. Jeho nejznámější dílo nese název *Lovci mamutů*.

Vítězslav Nezval (26. 5. 1900, Biskoupky – 6. 4. 1958, Praha)

Vítězslav Nezval je významný český básník, spisovatel a překladatel, spoluzakladatel poetismu, vůdčí osobnost českého surrealismu, představitel sdružení Devětsil. Ve třicátých letech se Nezval podílel na protifašistickém hnutí a za války (1944) byl krátce vězněn. Prokomunistické přesvědčení Vítězslava Nezvala se výrazně projevilo až po druhé světové válce. Když v roce 1945 vzniklo Ministerstvo informací pod vedením Václava Kopeckého, stanul Nezval v čele odboru pro film až do roku 1951. Nato mu v roce 1953 byl udělen titul národního umělce, zároveň mu Světová rada míru se sídlem v Helsinkách udělila zlatou medaili.

Egon Erwin Kisch (29. 4. 1885, Praha – 31. 3. 1948, Praha) E. E. Kisch byl pražský německy píšící reportér (svou poslední práci napsal v češtině) a spisovatel židovského původu, autor fejetonů, reportáží, povídek, divadelních her, románů, zakladatelská osobnost moderní literární reportáže 20. století jako samostatného literárního žánru.

Velmi známý byl také svojí přezdívkou (podle názvu jedné ze svých knih) zuřivý reportér, která vystihuje jeho touhu být všude tam, kde se něco děje, a ochotu udělat pro získání informací téměř vše. Již za svého života byl obdivován i nenáviděn. Trnem v oku byly mnohým především jeho levicové názory (v roce 1918 se účastnil v čele Rudých gard revoluce ve Vídni a později se stal členem komunistické strany). Mezi jinými odhalil slavnou špionážní aféru plukovníka Redla, popsal vlastní pátrání po Golemovi i první uvedení revoluční novinky – kalhotové sukně. Za první světové války se účastnil vojenského tažení proti Srbsku a Rusku. Po válce se v Praze aktivně podílel na činnosti divadelního kabaretu *Revoluční scéna* a spolupracoval s Jaroslavem Haškem. Posléze se odstěhoval, podobně jako mnoho pražských německy píšících spisovatelů, do Berlína, odkud podnikl v letech 1925-1933 řadu pracovních cest (do Sovětského svazu, tajně do USA a Číny aj.), jejichž výsledkem byly reportáže vydané knižně. Popisoval v nich mj. pracovní podmínky dětí v čínských továrnách, svou účast na natáčení filmu s Charlie Chaplinem či práci ve funkci lodního plavčíka na cestě do Kalifornie.

Když byl po požáru Říšského sněmu v roce 1933 v Německu zatčen a až po mnoha urgencích propuštěn, začal usilovně bojovat proti nacismu. Vydává se do Austrálie na světový mírový kongres a později odjíždí na čas do Španělska, aby mohl referovat o průběhu tamní občanské války. Před postupujícími německými vojsky je nakonec donucen utéct z Evropy a usazuje se v Mexiku, kde pokračuje v práci reportéra. Ještě před návratem do Československa se dozvěděl o smrti mnoha svých přátel a blízkých. Obětí perzekuce se stali i jeho bratři Paul a Arnold. Po válce se vrací do Prahy, ale z plánované knihy o novém Československu stihne dokončit již jen několik kapitol (o soudu a popravě říšského protektora K. H. Franka, o šubancích aj.), protože v březnu 1948, krátce po nástupu komunistů k moci, umírá na srdeční nemoc.

Kisch patří k velkým postavám českého a německého žurnalismu a k nejvýznamnějším světovým autorům literární reportáže, je možná prvním investigativním novinářem na světě. Jeho práce, psané se zdánlivou lehkostí na základě důkladné přípravy a rozsáhlého studia, jež pro knižní vydání dále přepracovával, zůstávají dodnes díky čtivému stylu a výstižnému zpracování tématu stále živé.

Výročí

5. 4. 1848 vyšlo první číslo Havlíčkových *Národních novin*. **22. 3. 1808** zemřel Václav Matěj Kramerius, spisovatel, novinář a nakladatel; v roce 1789 založil knihkupectví a nakladatelství Česká expedice a začal vydávat *Pražské poštovské noviny*, od roku 1791 *Krameriusovy c. k. vlastenecké noviny* (* 9. 2. 1753).

DIVADELNÍ JUBILEA

Kamila Moučková (* 8. 4. 1928)

Kamila Moučková je rozhlasová a televizní hlasatelka, jež jako vůbec první v roce 1968 ohlásila z obrazovky někdejší Československé televize invazi vojsk Varšavské smlouvy do Československa. Vojenskou okupaci odsoudila, což ji následně stálo nejprve místo hlasatelky, následně i zaměstnání v televizi. Svě přesvědčení ovšem nezměnila, byla jednou z prvních signatářek Charty 77 a pro lidi dodnes ztělesňuje symbol vzdoru komunistické moci. V životě si prožila hodně, myla schody, lepila pytlíky, prodávala v kantýně. Bývalou první dámou televize ovšem jen tak něco nezlomí. V roce 2008 byla zvolena do Dvorany slávy televizní ankety TýTý a v roce 2013 byla jednou z prvních, které prezident Miloš Zeman ocenil medailí Za zásluhy. Zanedlouho oslaví devadesátiny, ovšem ze svého jubilea moc radost nemá. „Vždyť je to strašné číslo,“ kroučí hlavou a o oslavě nechce ani slyšet.

Ve filmu *Školní výlet*, který Kulturní klub ve spolupráci ČcV na ZÚ promítal, účinkovala i Kamila Moučková. Poté bylo možno ji naživo vidět a slyšet v zajímavé diskusi v Českém centru

Luděk Munzar (* 20. 3. 1933)

Luděk Munzar je český herec, dlouholetý člen činohry Národního divadla v Praze, které však roku 1990 spolu se svojí manželkou herečkou Janou Hlaváčovou opustil, protože jejich představy o smyslu, poslání a hlavně práci na první scéně byly jiné než nového vedení, a začali jezdit po českých městech s pořadem *S vůní šminek a benzínu*, se kterým měli více než 350 vystoupení.

V Divadle Na Vinohradech ještě režíroval v roce 2001 hru Christophera Frye *Dáma není k pálení* a v roce 2004 hru *Smíšené pocity*. Úspěšně pracuje také v dabingu

Luděk Munzar

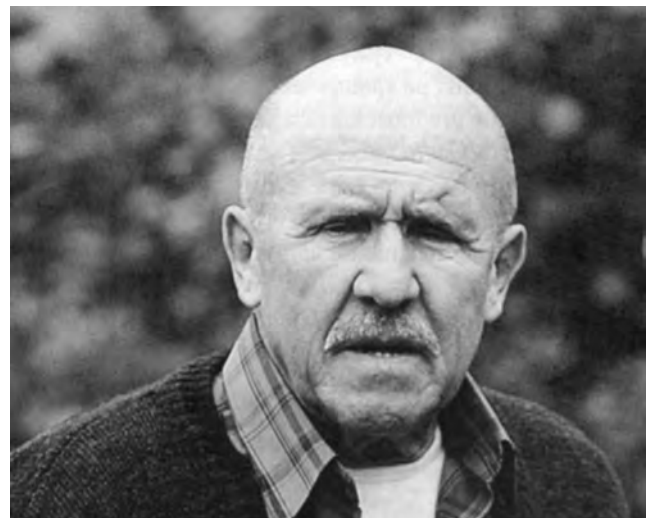
a v televizi. Svůj hlas propůjčil zejména americkému herci Paulovi Newmanovi. Nikdy se netajil svou slabostí pro rozhlas a účinkoval v řadě rozhlasových pořadů. Je otcem dvou dcer, starší pracuje jako městská policistka, mladší Barbora Munzarová je úspěšnou herečkou. Luděk Munzar napsal knihu *...když jsem to slíbil* o slibu daném tatínkovi, že bude pilotem, která vyšla v roce 1998 v nakladatelství HAK.

Jana Hlaváčová (* 26. 3. 1938)

Jana Hlaváčová je česká herečka a emeritní profesorka DAMU, je jednou z nevyraznějších domácích divadelních, filmových a televizních hereček. Od roku 1994 byla členkou pražského Divadla na Vinohradech. Hned její první hlavní filmová role – krásné dábllice Mefistofely z komedie *Kam čert nemůže* v roce 1959 zaznamenala velký ohlas u diváků. Její filmografie obsahuje rozmanité spektrum postav, stejně jako filmových žánrů. V posledních čtyřiceti letech vytvořila bezpočet postav v televizních filmech, inscenacích a seriálech. V roce 2011 kvůli nemoci přerušila svoji uměleckou činnost.

Petr Nárožný (* 14. 4. 1938)

Petr Nárožný je jedním z nejpobulárnějších českých herců. Byl původně stavebním inženýrem, tato práce ho ale nenaplňovala, a tak se přes moderování pořadů hudební skupiny Rangers a komické výstupy s Miloslavem Šimkem a Luděkem Sobotou v divadle Semafor a v televizních pořadech dostal až k filmu. Kromě herectví se věnuje dabingu. Proslavilo ho také komentování animovaných filmů. Jeho hlas se dostal do podvědomí posluchačů především díky večerníčkům *Mach a Šebestová* nebo *Žofka a spol.*

Petr Nárožný

Dagmar Havlová (Veškrnová) (* 22. 3. 1953)

Dagmar Havlová je divadelní a filmovou herečkou, byla druhou manželkou prezidenta Václava Havla. Přestože se

na startu své herecké kariéry objevovala ve filmu v rolích komediálního charakteru, na divadle hned zpočátku ztvárňovala postavy dramatické a tragické. Svoji profesionální divadelní kariéru začala v divadle Husa na provázku, později přešla do Prahy do Divadla Jiřího Wolкера, kde odehrála řadu významných rolí. Od roku 1979 je členkou hereckého souboru Divadla na Vinohradech, kde ztvárnila mnoho náročných rolí vyžadujících vyspělé charakterní herectví. Mezi její nejvýraznější jevištní výkony té doby patří role v *Lady Macbeth* (1991) a *Gazdině robě* (1992) považované kritiky za inscenace desetiletí, v níž za byla titulní roli odměněna diváckou cenou Alfréd. Hlavní roli ve Strindbergově *Královně Kristině* (1995) se dočasně loučila s diváky, za posledních sedm představení byl vybrán výtěžek téměř 5 milionů korun, který Dagmar Havlová Veškrnová poukázala přes svou nadaci VIZE 97 lidem postiženým tehdejšími povodněmi.

V roce 1997 se Dagmar Veškrnová provdala za prezidenta Václava Havla. Přerušila svoji velmi úspěšnou hereckou kariéru, aby se mohla poctivě zhostit úlohy první dámy České republiky. Až do roku 2003 tak plnila povinnosti vyplývající z postavení manželky hlavy státu. V té době neexistoval úřad ombudsmana, a tak první dáma částečně přebírala jeho funkci a kupříkladu vyřizovala různé žádosti občanů o pomoc, kromě plnění společenské a reprezentativní úlohy manželky státníka.

V roce 1998 byla vznikla Nadace Dagmar a Václava Havlových VIZE 97 sloučením Nadace Václava a Olgy Havlových s Nadací VIZE 97, kde jako zakladatelka a předsedkyně Správní rady dodnes aktivně působí (www.vize.cz).

Na jeviště Divadla na Vinohradech se Dagmar Havlová vrátila v roce 2006. Dagmar Havlová Veškrnová získala celou řadu ocenění za herecké výkony, ale také za svoji charitativní činnost.

Vilma Cibulková (* 26. 3. 1963)

Vilma Cibulková již řadu let svou vhodně rozloženou prací v divadle, filmu, televizi i dabingu dokazuje, že patří k výrazným osobnostem českého herectví, přestože několik let její kariéry neblaze poznamenal boj s alkoholem. Vystudovala Střední pedagogickou školu v Karlových Varech a pražskou DAMU. Hostovala v Divadle Na zábradlí, v letech 1985-1990 byla členkou činohry Národního divadla, v letech 1992-1998 členkou souboru Divadlo Pod Palmovkou, angažmá měla v Divadle v Řeznické.

Vilma Cibulková je držitelkou Ceny pro nejlepší herečku z Mezinárodního filmového festivalu v Moskvě, Ceny Františka Filipovského za dabing ve filmu *Lepší už to nebude*, Ceny Thálie za postavu slečny Fischerové v divadelní hře *Picasso* a držitelkou Českého lva za vedlejší roli ve filmu *Pupendo*. Třikrát získala i rozhlasové ocenění Neviditelný herec.

Vilma Cibulková

VZPOMÍNKA

1. 3. 1958 bylo na Václavském náměstí otevřeno divadlo Rokoko.

21. 4. 1783 bylo slavnostně otevřeno Nostické národní divadlo v Praze (dnešní Stavovské); základní kámen byl položen 7. června 1781.

24. 4. 1848 měla ve Stavovském divadle premiéru divadelní hra J. K. Tyla *Krvavý soud aneb Kutnohorští havíři*.

Olga Scheinpflugová (3. 12. 1902 – 13. 4. 1968)

Národní umělkyně Olga Scheinpflugová byla česká herečka, spisovatelka, básnířka a dramatička, manželka Karla Čapka. Největší část svého uměleckého života prožila s malými přestávkami na jevišti Národního divadla (1929-1968). Herečka zemřela ve Vinohradském divadle, kde hostovala v titulní roli Čapkovy hry *Matka*. Právě k této hře měla velmi osobní vztah, sama totiž dala k jejímu sepsání manželovi námět. Poslední představení odehrála jednoho odpoledne pro školáky. Děti se chovaly neukázněně, hře nerozuměly. Olgu Scheinpflugovou to rozčílilo, uvažovala o přerušení představení. Nakonec dohrála, ale vypě-

tí se podepsalo na jejím dlouhodobě nemocném srdci. Po představení dne 13. dubna 1968 zemřela.

Luděk Nekuda (10. 10. 1942, Ostrava – 10. 3. 1988, Praha)

Luděk Nekuda byl český hudebník-trumpetista, zpěvák, televizní a rozhlasový moderátor, bavič, textař, scenárista a dramaturg. V osmdesátých letech patřil ke známým osobnostem českého showbyznysu. Kabaretiér, autor písniček, muzikant, zpěvák, herec, moderátor, televizní dramaturg... Výčet jeho profesí byl hodně dlouhý.

Veřejnost si ho cenila hlavně jako inteligentního vtipného baviče, jehož humor nesklouzával k laciné hospodské lidovosti. Rád si pohrával se slovíčky jak v písničkách, tak v zábavných scénkách, bohatost češtiny ho velmi inspirovala. O to smutnější a zbytečnější potom byla jeho tragická smrt 10. března 1988.

Nekudovy hrátky s českým jazykem: „Loni na podzim jsem tak shrabával listí – ne že bych to dělal rád, ale je to intelektuálně nepříliš vyčerpávající, takže jsem začal

přemýšlet, co vlastně dělám, a zjistil jsem, že mi je líto cizinců, co se mají naučit česky. Napsal jsem si postup prací: Na ložím listí, odložím hrábě, založím oheň, vyložím listí, přiložím do ohně, vložím tam brambory, proložím natí, uložím kolečko, k němu doložím hrábě, předložím problém hlavu, podložím stůl, na něj položím talíř – a pak se složím.“

Radovan Lukavský (1. 11. 1919, Praha – 10. 3. 2008, Praha)

Radovan Lukavský byl český herec, divadelní pedagog, recitátor a teoretik. Ztvárnil stovky divadelních, filmových, televizních rolí i rozhlasových rolí, jeho vytříbený a kultivovaný hlas z něj dělal jednoho z nejlepších a nejznámějších českých vypravěčů a recitátorů poezie. Od dětských let účinkoval na ochotnických scénách. Vystudoval konzervatoř a Filozofickou fakultu Univerzity Karlovy. V roce 1946 se stal členem Městského divadla na Královských Vinohradech, o čtyři roky později Městských divadel pražských, která tehdy měla dva prostory – Komorní divadlo a Divadlo komedie. Na české první scéně působil více než půl století.

Tomáš Holý (17. 3. 1968 – 8. 3. 1990)

Tomáš Holý byl český dětský herec, byl nejznámější českou dětskou filmovou hvězdou své doby. Na filmovém festivalu v Monte Carlu v roce 1979 jej porota nazvala nejlepším dětským hercem od dob Shirley Templové. Hereckou kariéru definitivně ukončil západoněmeckým televizním seriálem *Unterwegs nach Atlantis / Připoutejme se, letíme nad Atlantidou* (1982) jako Mark. Poté, co dobrovolně ukončil svoji hereckou dráhu, odešel místo na DAMU studovat na práva. Život Tomáše Holého brzy tragicky ukončila autonehoda 8. března 1990 v Kytlici, devět dní před dvaadvacátými narozeninami.

Tomáš Holý

Vendelín Budil (19. 10. 1847, Praha – 26. 3. 1928, Plzeň) Vendelín Budil byl herec, režisér, divadelní ředitel, pedagog a historik, autor memoárové a odborné literatury, publicista a překladatel. Byl zakladatelem rozvětvené herecké rodiny, k níž patřila mj. dcera Anna (provdaná za Jiřího Steimara, 1889-1962), a dále k ní náleží vnučka Jiřina Steimarová (1916-2007), právnicku Evelýna Steimarová (* 1945) a Jiří Kodet (1937-2005) i jeho dcera Barbara Kodetová (* 1970).

Od 1910 byl předsedou Svazu divadelních ředitelů, v roce 1918 členem výboru pro jubilejní oslavy ND. V roce 1947 byl u příležitosti nedožitých stých narozenin jmenován čestným členem ND in memoriam. Je pochován na Olšanech.

Svého výtvarného nadání využil Budil k návrhům masek a kostýmů, v začátcích maloval též kulisy. Jako ředitel se snažil o funkční syntézu starších a nových uměleckých proudů, autoritu ředitele opíral o dvacetiletou zkušenost u různých společností, široké vzdělání, pracovitost, svědomitost a pedagogický talent.

KINEMATOGRAFIE

Festival filmových dokumentů Jeden svět upozorní na dezinformace

Letošní 20. ročník Mezinárodního festivalu dokumentárních filmů o lidských právech Jeden svět, který se koná od 5. do 14. března v Praze a následně v šestatřiceti městech ČR, upozorňuje na problémy dezinformace a mediální manipulace. Letošní ročník uvede více než 110 filmů. „Chceme, aby si diváci a divačky návštěvou kina mohli dovolit něco, na co v každodenním životě plném (dez)informací ze sociálních sítí není čas. Zpomalit a v klidu si vytvořit názor na konkrétní téma, podívat se na věci z různých úhlů pohledu a zasadit si je do kontextu,“ uvedl ředitel festivalu Ondřej Kamenický.

Novinkou letošního ročníku je kategorie Americana, která se zaměří na osobnost Donalda Trumpa, rasovou nesnášenlivost, úlohu policie v systému nebo práva indiánů. Kategorie Eurodrom se bude zabývat tématy jako vzestup nacionalismu, populismus a problematika migrace. Filmy v kategorii Za horizontem odkrijí lokální problémy

komunit, které jsou od Česka vzdáleny tisíce kilometrů. Kategorie Umění mění ukáže, že za ideály lze bojovat prostřednictvím neobvyklých uměleckých vyjádření. Představí se také dva hudební snímky – *Silvana* a *When the God Sleeps*. Kategorie Ať žije život představí příběhy lidí, kteří neobvykle přistupují k řešení každodenních starostí. Filmy z kategorie Země taje se zaměří na ekologickou problematiku. Tradičními kategoriemi jsou Máte právo vědět, Cesty ke svobodě, Panorama, Jeden svět interaktivně a Jeden svět dětem. Česká soutěž představí nejlepší dokumenty z České republiky.

Novinkou v dramaturgii je také program nazvaný Mluvící kino/Talking Cinema. Ten nahrazuje panelové debaty a pozve do Prahy zahraniční odborníky a zástupce světových médií. Souběžně s festivalem se konala akce pro dokumentární tvůrce East Doc Platform, a to od 3. do 9. března.

V Praze se tak sejdou filmoví profesionálové, distributoři, televizní a festivaloví dramaturgové z celého světa.

(mk)

Synagogu oživí český film

Promítání filmů s židovskou a protektorátní tematikou připravil do horské synagogy v Hartmanicích na Klatovsku kulturní spolek Rašelina. Unikátní stavbu, která se zachovala jako jediná z někdejších desítek šumavských synagog nenávratně zničených za nacistického a komunistického režimu, oživí projekce každou poslední sobotu v měsíci.

Jako první snímek byl 24. února na programu film režiséra Jiřího Krejčíka *Vyšší princip* podle povídky Jana Drdy, jak oznámila autorka projektu Sarah Huikari. Připravené filmy jsou všechny ze zlatého fondu české kinematografie a reflektují dobu druhé světové války i období bezprostředně následující, kdy se odehrálo například vysídlení sudetských Němců. Promítat se budou snímky *Démanty noci*, *Obchod na Korze*, *Kočár do Vídně*, *Spalovač mrtvol*, *Transport z ráje* a další. „Originalita filmových klubů se odvíjí nejen od programové nabídky, ale i od atraktivnosti promítacích prostor. Kromě nepopiratelné kvality těchto děl akcentujeme v projektu také nutnost předcházení společensky patologickým jevům – xenofobii, rasismu a nenávisti jako takové,“ řekla Huikari.

Každý film bude navíc doplněn besedou s odborníky na témata spojená s náměty filmů. Například po projekci slavného okupačního dramatu *Vyšší princip* o statečnosti starého profesora postaveného tváří v tvář smrti následovala беседа s René Milfaitem na téma etika a mravnost.

(mk)

Film trochu jinak

Jsou muzea, která způsobují nudu, ale jsou i jiná: taková, kde by se člověk nejradši stal jedním z exponátů.

Přijďte zažít film jinak v Národním filmovém muzeu Na FILM. Na výstavě *Na film! 2: V pohybu* si je možné zkusit virtuální realitu, stát se promítačem laterny magiky nebo si naanimovat svůj film. S kamarády, dětmi i celou rodinou se díky voucheru je možné až do konce března parádně zabavit.

Návštěvníkům se představí nevšední vidění světa české meziválečné avantgardy. Větší část výstavy, která je instalována na Národní třídě v Paláci Chicago, je však věnována počátkům filmu, kinematografii atrakcí a české škole animovaného filmu. Hlavním záměrem celé výstavy je širokou veřejnost nejen vzdělávat, ale hlavně pobavit – expozice má proto interaktivní charakter. Vyzkoušet si lze třeba promítání s replikou dobové laterny magiky (první projektor předcházející samotnému vzniku filmu) a také poznat i základní principy filmové animace.

Pro základní a střední školy jsou připravené speciální filmové programy v podobě vzdělávacích prohlídek a filmových dílen, na nichž si žáci mohou vyzkoušet natočit vlastní animovaný nebo hraný film.

Dlouholetým cílem autorů je vybudovat v České republice filmové muzeum, které by reprezentovalo historii, vynalézavost a osobitost českého filmu, a zároveň ukázalo nejenom jeho provázanost se světovou kinematografií, ale i se společenským a politickým pozadím.

Expozice trvá do 31. 3. 2018.

(mk)

Chystá se film o Baťovi i o roce 1968 z pohledu okupanta

Na akci East Doc Platform, která se konala 3. až 9. března v Praze, se prezentovaly projekty a ukázky z nových dokumentárních filmů.

V posledních letech roste počet mezinárodně atraktivních filmů od českých tvůrců, případně koproducentů. V sekci Czech Docs... Coming Soon tvůrci prezentují témata a první ukázky z filmů. O prvním českém „globálním kapitalistovi“ točí slovenský režisér a producent Peter Kerkes film *Baťa, první globalista*. *Můj neznámý voják* režisérky Anny Kryvenko je dokumentární film vytvořený z archivních materiálů z okupace Československa armádami Varšavského paktu v roce 1968, který je vyprávěn z perspektivy okupanta. *Příběhy z Kibery* Martina Páva sledují silné postavy a drsné podmínky největšího afrického slumu v Nairobi, zatímco *Ve jménu Alláha* (režie Francesco Montagner) ukazuje bosenskou vesnici, kam proniká ISIS.

Režiséři měli šanci oslovit na přehlídce zástupce festivalů a sales agenty. Letošní novinkou byla soutěž krátkometrážních filmů. S novým pojetím přichází třeba interaktivní webový dokument *Zapomenutá válka* režiséra Zdeňka Chaloupky. Ukazuje realitu území u frontové linie na východní Ukrajině z pohledu místních obyvatel. Divák si sám vybere, přes kterou postavu a kde bude zažívat dopady války.

(mk)

Filmový archiv uvede v „osmičkovém“ roce do kin šest filmů

Významné události pro historii československého státu, jejichž výročí připadají na letošek, připomene Národní filmový archiv (NFA) zvláštním uvedením šesti celovečerních snímků. V rámci distribuční nabídky Filmové osmičky se tituly připomínající „osmičková“ výročí moderních československých a českých dějin objeví v kinech v průběhu celého roku. Kurátorský výběr snímků zastupujících roky 1918, 1938, 1948 a 1968 čítá šest celovečerních filmů. Do distribuce, tedy na digitálních nosičích DCP a Blu-ray, přičemž vybrané tituly budou k dispozici i na 35 mm a 16 mm kopiích, například v říjnu vstoupí historické drama *Zborov* z roku 1938. V březnu bude mít obnovenou premiéru šedesátiminutový stříhový dokument *TGM Osvoboditel*. V kinech se objeví i snímek Ladislava Broma *Klapzubova XI* z roku 1938, Hackenschmiedova o rok mladší *Krise, Bílá tma* režiséra Františka Čápa z roku 1948 a *Démanty noci* Jana Němce z roku 1964.

Festival Berlinale ocenil režiséra Menzela

Českého režiséra Jiřího Menzela letos vyznamenal prestižní filmový festival v Berlíně. Udělil mu cenu Kamera Berlinale, která je určena osobnostem, k nimž má přehlídka zvláštní vztah. ČTK to sdělili pořadatelé festivalu. Ocenění v minulosti dostali takové osobnosti, jakými jsou herec a režisér Clint Eastwood, režisér Sydney Pollack nebo herečky Jodie Fosterová a Isabella Rosselliniová. Na festivalu byl také uveden film *Tlumočník*, road movie o dvou svérázných mužích, kteří se vydali po Slovensku na cestu za poznáním pravdy o vlastní minulosti. Vedle Menzela v titulní

úloze asketického tlumočnicka Aliho si roli rakouského učitele, bonvivána se slabostí pro ženy a alkohol zahrál přední rakouský herec Peter Simonischek.

„Jiří Menzel je považován za mistra komedie a rozhodujícím způsobem utvářel českou novou vlnu,“ uvedli mimo jiné pořadatelé berlínského festivalu. Menzel na Berlinale už v minulosti zaznamenal úspěchy jako režisér. V roce 1990 tam po letech nucené odmlky uvedl hrabalovskou adaptaci *Skřivánci na niti*, za niž získal hlavní cenu – Zlatého medvěda pro nejlepší film. V roce 2006 byl vybrán do mezinárodní soutěže Berlinale jeho další snímek podle předlohy Bohumila Hrabala *Obsluhoval jsem anglického krále* a získal cenu FIPRESCI.

Zlatého medvěda pro nejlepší film 68. ročníku mezinárodního filmového festivalu Berlinale získal rumunský experimentální snímek *Nedotýkej se mě (Touch Me Not)*, na němž se podílela i česká produkce. Stříbrného medvěda za nejlepší režii si odnáší americký režisér Wes Anderson za animovaný film *Psí ostrov (Isle of Dogs)*, který letošní přehlídka v německé metropoli zahájil.

Vítězný film *Nedotýkej se mě*, který zkoumá formy a hranice lidské sexuality, je dílem rumunské režisérky Adiny Pintilieové a kolektivu producentů z Rumunska, Německa, České republiky, Bulharska a Francie. Zlatého medvěda získal v konkurenci osmnácti dalších snímků, z nichž vybírala porota vedená německým režisérem, scenáristou a producentem Tomem Tykwerem.

Šestici porotců zaujal také film *Tvář (Twarz)* polské režisérky Malgorzaty Szumowské. Dramatu, které je tvrdou kritikou katolické církve, polského maloměstství i světa konzumu, udělili Velkou cenu poroty. Nejlepším hercem se stal Anthony Bajon, který ztvárnil hlavní roli ve francouzském dramatu *Modlitba (La Prière)*.

Cenou Alfreda Bauera pro film, který otevírá nové perspektivy, zase odměnili paraguaysko-uruguayský snímek *Dědičky (Las herederas)*. Ten získal zásluhou Any Brunové také Stříbrného medvěda pro nejlepší herečku. Drama o stárnoucím lesbickém páru získalo zásluhou Any Brunové také Stříbrného medvěda pro nejlepší herečku. Nejlepším hercem se stal Anthony Bajon, jenž ve francouzském dramatu *Modlitba (La Prière)* ztvárnil hlavní roli drogově závislého mladíka, který se snaží s pomocí víry závislosti zbavit.

Nejlepším dokumentem byl letos vybrán *Waldheimův valčík (Waldheims Walzer)* od rakouské režisérky Ruth Beckermannové, který se věnuje takzvané Waldheimově aféře. Ta se týkala nacistické minulosti někdejšího generálního tajemníka OSN a pozdějšího rakouského prezidenta Kurta Waldheima. Ze soutěže krátkých filmů vyšel vítězný izraelský snímek *Muži za zdí (The Men Behind the Wall)* od Inés Moldavskyové.

Celkem se letos na divácky nejnavštěvovanějším festivalu světa představilo téměř 400 filmů. Byl mezi nimi i čes-

ko-chorvatský dokument režiséra Jana Geberta *Až přijde válka*.

Filmový dokument přiblíží osudy Čechoslováků ve vietnamské válce

Málo známé osudy českých a slovenských vojáků bojujících po boku Francouzů a Američanů v Indočíně a Vietnamu zachycuje ve svém právě dokončeném filmu *Pochoduj nebo zemři* režisér a producent Michael Kaboš. Hodinový dokument vzniklý v česko-slovenské distribuci by měl mít premiéru na festivalu Kino na hranici, který se odehraje v Českém Těšíně na přelomu dubna a května. Konflikt charakteristický velkou krutostí a utrpením civilistů trval dvě desetiletí. Na námětu se vedle Kaboše podílel historik Ladislav Kudrna, který působí v Ústavu pro studium totalitních režimů a který se působení Čechoslováků jako příslušníků francouzské cizinecké legie v Indočíně i jako příslušníků armády Spojených států amerických ve Vietnamu věnuje odborně.

Ve svém dokumentu se Kaboš věnuje mapování celého konfliktu, kterému předcházela ještě indočínská válka. Konflikt mezi francouzskou koloniální správou a komunistickou Ligou za nezávislost Vietnamu známý také jako První válka v Indočíně, trval mezi lety 1945 a 1954. Během ní sloužilo v cizinecké legii asi 2 000 Čechoslováků a je považována za ozbrojený konflikt s největší účastí Čechoslováků od druhé světové války. Jako druhá válka v Indočíně se označuje válka ve Vietnamu v letech 1955-1975. Válečný konflikt se odehrával i v sousedním Laosu a Kambodži. USA se při něm snažily bránit šíření komunismu v proamerickém jižním Vietnamu, který bojoval proti svému severnímu komunistickému sousedovi.

Film o ozbrojené pěti dělnické třídě připomene rok 1948

Téměř dva roky vznikal dokument *Lidové milice* režiséra Jana Rouska. Nápad natočit takový film vznikl při předchozí Rouskově práci, kdy zpovídal bývalé komunisty. Podle historiků jde o první dokument, který se věnuje dějinám Lidových milic, dosud nic podobného nikdo nenatočil. Najít bývalé milicionáře, kteří by byli ochotni ve filmu promluvit, byl podle Rouska problém. Lidové milice měly před zrušením v roce 1989 celkem kolem 85 000 členů, jejich seznamy ale neexistují. Ví se jen o několika tisících lidí, kteří do nich patřili. Rousek z nich vyhledal a oslovil padesátku. Kromě čtyř ho všichni odmítli. Podle historika Jiřího Bašty existenci ozbrojených jednotek dělníků předjímal již teoretikové marxismu. V Československu vznikly ihned po válce, původně ale patřily pod odbory a až později nad nimi převzala moc komunistická strana. Milice zanikly až koncem roku 1989.

JUBILEUM A VZPOMÍNKA

Hynek Bočan (* 29. 4. 1938)

Hynek Bočan je český filmový a televizní scenárista a režisér. Po absolutoriu pražské FAMU v roce 1961 spolupracoval na Barrandově nejprve jakožto asistent režie s režisé-

ry Jindřichem Polákem, Karlem Kachyňou a Jiřím Weissem. Od roku 1965 začal jako režisér točit samostatně. V roce 1965 natočil svůj první celovečerní film *Nikdo se nebude smát* – tragikomickou historku střetu vědce s grafomanem.

Za tento film obdržel Velkou cenu města Mannheimu na Filmovém týdnu v roce 1965 a cenu mladé kritiky na Západoněmeckých dnech krátkého filmu v Oberhausenu v roce 1966. Následuje velmi zdařilá adaptace románu Vladimíra Párala *Soukromá vichřice* a vynikající historický snímek *Čest a sláva* z roku 1968, za který Hynek Bočan získává na MFF v Benátkách Passinettiho cenu italské filmové kritiky. Doma šel film za normalizace do trezoru, protože i přes to, že se děj odehrává na konci třicetileté války, vyčnívaly z něj jasné nadčasové reminiscence.

Kromě klasických celovečerních filmů se jedná i o výrazného tvůrce televizního. Mezi jeho nejznámější a nejzdařilejší televizní seriály patří *Záhada hlavolamu*, *Přítelkyně z domu smutku* či *Zdivočelá země*, z jeho filmové tvorby pak výše zmíněné snímky *Soukromá vichřice*, *Čest a sláva* či *Plavení hřibů*. V roce 2013 byl oceněn Cenou Josefa Škvoreckého za čtyři řady *Zdivočelá země*.

Jan Kříženecký (20. 3. 1868 – 9. 2. 1921)

Jan Kříženecký byl českým průkopníkem kinematografie a fotografem, povoláním revidentem stavebního úřadu města Prahy. V květnu 1898 si koupil od Lumièrů kinematografický přístroj a získal i několik kotoučků neex-

ponovaného filmu. Se spolužákem z reálky J. F. Pokorným založil první českou filmovou výrobu. Kříženecký ještě roku 1898 natočil tři krátké hrané filmy, které jsou vůbec prvními hranými českými filmy (*Dostaveníčko ve mlýnici*, *Smích a pláč* a *Výstavní párkař a lepič plakátů*). V těchto filmech hrál hlavní roli (a mnohdy i jedinou) populární písničkář a komik Josef Šváb-Malostranský (1860-1932). Ten je dnes považován za prvního českého filmového herce.

Kříženecký byl také vášnivým fotografem (byl například členem výboru pražského Klubu fotografů amatérů). Tak znamenitým, že ho Městský archiv pražský požádal o fotografie starých cenných domů, ulic a jiných pražských památek pro jejich soupis. V letech 1902-1915 pořídil čtyři tisíce fotografií staré Prahy.

Provozoval kino Louvre (1912-1912) a Kino (1915-1916) a stal se ředitelem kina Elektra v paláci České banky (1918-1921).

Zemřel (už poněkud zapomenutý) právě v době, kdy se česká kinematografie začala plně rozvíjet. Díky jeho zásluhám se Čechy staly šestou zemí na světě, kde se začalo s filmováním – roku 1946 obdržel in memoriam titul Průkopník české kinematografie. Zemřel 9. února 1921 v Praze ve věku nedožitých třiapadesáti let.

FOTOGRAFIE

Tvář průmyslové doby.

Poldi – lidé a jejich továrna

Výstava představuje výběr z fotografických archivů Poldiny huti v Kladně, ilustruje stoletou historii významného průmyslového podniku a industriální doby a zároveň společenské uplatnění klasické černobílé fotografie ve stejném období.

Fotografické archivy Poldiny huti obsahují přibližně 10 000 negativů, většinou skleněných desek, později negativů na plastové podložce. Fotografie dokumentují všechny aspekty rozvoje a činnosti podniku – záběry provozů a výrobků včetně rozsáhlé technické dokumentace, zahranič-

ních zastoupení a skladů, ukazují i společenské zákulisí výroby a fotografické portréty zaměstnanců. Za pozornost stojí i zcela svérázný fotografický pohled a estetická kvalita některých fotografií.

Výstava poskytuje příležitost nahlédnout do unikátního obrazového svědectví archivů Poldiny huti, které má v tomto rozsahu nejen vysokou dokumentární hodnotu z hlediska historie průmyslové výroby a společenských změn, ale ukazuje i možnosti, jaké dnes poskytuje odborná kurátorská a restaurátorská práce s archivem historického fotografického materiálu.

Expozice bude otevřena do 25. března tohoto roku.

(mk)

HUDBA

O cenu BBC Music Magazine zabouje CD se skladbou Pavla Haase

CD *Fata Morgana* s písňovými cykly českého skladatele Pavla Haase bylo nominováno britským časopisem *BBC Music Magazine* na titul Nahrávka roku 2018 ve vokální kategorii. V ní soupeří s nahrávkami *All Who Wander* mezzosopranistky Jamie Bartonové a projektem Blow s názvem *An Ode on the Death of Henry Purcell*.

O tom, zda tvůrci v čele s uměleckou vedoucí projektu pianistkou Ladou Valešovou promění nominaci v cenu, rozhodne veřejné hlasování na webu zřízeném BBC pro tento účel. Vítězové budou oznámeni 5. dubna. V nomina-

cích je také v kategorii sborové tvorby Pražský filharmonický sbor s nahrávkou *Kantát z Vysočiny* Bohuslava Martinů.

Na nahrávce *Fata Morgana* se vedle Valešové podíleli sopranistka Anita Watsonová, mezzosopranistka Anna Staruškevičová, tenorista Nicky Spence a Navarra Quartet. „V mé roli umělecké vedoucí projektu jsem na tvorbě tohoto CD pracovala přes tři roky. Podařilo se mi získat na svou stranu skvělý tvůrčí tým, který do nahrávky vložil vše. V obrovské konkurenci velkých nakladatelství jsme skutečně jako David proti Goliášovi,“ uvedla Valešová k nahrávce vydané společností Resonus Classics.

Pavel Haas patří mezi významné československé hudební skladatele první poloviny 20. století. Pocházel

z brněnské židovské rodiny, jeho bratr Hugo se stal známým filmovým hercem a režisérem. Jeho hudební dílo zahrnuje několik desítek skladeb. Uplatňují se v něm prvky české a moravské lidové hudby, často také cituje husitské písně a píseň Svatý Václave. Na přelomu třicátých a čtyřicátých let pracoval na symfonii, kterou však už nestal dokonalý. V prosinci 1941 byl deportován do Terezína a v roce 1944 zahynul v Osvětimi.

Loni z českých interpretů uspělo Smetanovo trio, které získalo cenu v kategorii komorní hudby za nahrávku klavírních trií Bohuslava Martinů. Šéfredaktor klasické hudby Supraphonu Matouš Vlčínský sdělil, že v případě *BBC Music Magazine Award* jde o druhou nejvýznamnější hudební britskou cenu v klasické hudbě hned po „Oscarech klasické hudby“, ocenění měsíčníku *Gramophone*.

(mk)

Rolling Stones vystoupí v Česku

Rocková skupina Rolling Stones vystoupí mezi polovinou května a začátkem července na několika koncertech v evropských metropolích včetně Prahy, Berlína či Varšavy. Série vystoupení bude součástí turné Bez filtru (No filter), které rockeři zahájili již loni v září. Čtrnáct koncertů tehdy navštívilo přes 750 000 fanoušků „stounů“. Turné začne 17. května koncertem v Dublinu a skončí 8. července ve Varšavě. Pražský koncert proběhne 4. července na letišti v Letňanech.

Vzpomínky na akce vyvdorované hudby

Pražské Popmuseum připravilo výstavu, která se ohlíží za třemi zásadními hudebními událostmi šedesátých a sedmdesátých let. Název *Československé beatové festivaly 1967, 1968 a 1971* s podtitulem *Vzestup a počátek pádu tuzemské beatové scény* je naprosto vše říkající.

I když výstavní prostory muzea nejsou rozsáhlé, výstava je prezentována zajímavou formou. Třeba prastará bedna z televize upravená coby počítač, na jehož monitoru se střídají fotografie kapel tak, že to simuluje televizní vysílání, přitáhne pozornost okamžitě. V popředí na mini pódiu zase trůní vedle posterů v psychedelických barvách hudební nástroje a za nimi podobizny členů legendární britské skupiny Beatles. Pro mnohé české kapely byli totiž Britové prvním impulzem pro to, co v beatu posléze dokázali.

Jednotlivé panely doslova přetékají fotkami, dobovými plakáty, dopisy fanoušků či novinovými výstřižky. Právě na snímcích čeká na návštěvníka nepřilíživě zběhlého v tuzemské rockové historii mnoho překvapení. Je na nich například Petr Janda z kapely Olympie s vlasy padajícími hodně pod límec, katapultový Olda Říha v řadách českobudějovických Sinners mající mikádo a František Ringo Čech za bubenickou soupravou Rogers Bandu v brýlích zvaných lennonky a bundě lovců kožešin vypadá, jako by utekl přímo z lodí, která připlula z Liverpoolu. Právě u něj překvapí, jakou cestu (a nejen vizuální) za ta léta urazil. Ještě že si fotografie všechno pamatuje.

Pikantní jsou třeba i snímky dívčí kapely Jolana z Teplic s účesy, který proslavila Simona Stašová v *Pelšcích*, nebo skupinovka tábořské kapely Kings, jejíž členové se nezdráhali v roce 1968 vyfotit na soše lva před komunistickým úřadem.

Právě svoboda a nezávislost jsou pravou podstatou celého beatového hnutí, které se netýkalo jen hudby samotné, ale i životního stylu a hlavně neustálého boje s totalitní mocí. Titulek *Vyvdorovaná hudba* v jednom z vystavných článků z roku 1967 se dotýká přímo ideové podstaty rock'n'rollu.

Výstava je otevřená do 3. března.

(mk)

Nejvíce nominací na hudební Ceny Anděl mají kapely J.A.R. a Mirai

Nejvíce nominací na hudební Ceny Anděl mají shodně po čtyřech skupiny J.A.R. a Mirai. Obě kapely uspěly v kategoriích album, skupina a skladba roku, J.A.R. přidali nominaci za videoklip *Zhublas* a Mirai jako objev roku. Tři nominace, z toho jednu za společný duet s Ewou Farnou, získal zpěvák David Stypka. Ceny Anděl se budou udělovat 20. března v pražském Foru Karlín. Žánroví Andělé se budou ve čtyřech kategoriích udělovat během hlavního ceremoniálu.

O nominovaných rozhodla nově ustavená Česká hudební akademie, v níž jsou zastoupeni odborníci z hudební branže z řad novinářů, dramaturgů, pořadatelů koncertů i samotných muzikantů, dosavadních držitelů Anděla.

Magdalena Kožená jako jazzová a muzikálová zpěvačka

Občas se stává, že operní zpěváci a zpěvačky zabrousí do jiného hudebního žánru. Udělala to i Magdalena Kožená, mezzosopranistka světového jména. Vydala album jazzových a muzikálových melodií. Melodie Colea Porterera tu zpívá v doprovodu Ondřeje Havelky a jeho Melody Makers.

Magdalena Kožená se označuje za obdivovatelku velkých jazzových legend. Je to hudba, kterou poslouchá ve svém volném čase. Obdivuje Ellu Fitzgerald, Billie Holiday či Peggy Lee. Jejich nahrávky patří k jejím nejoblíbenějším. S nápadem natočit album přišla sama Magdalena Kožená, řekl v Českém rozhlasu Ondřej Havelka.

„Byla rezidenční umělkyní i ve velice slavné londýnské koncertní síni. Tady dostala za úkol vytvořit šest různých koncertních programů. Kromě svého obvyklého repertoáru, který zahrnuje hudbu od raného baroka až k písničím impresionistickým, si řekla, že by ráda udělala i výlet do světa populární hudby. A myslela právě na Colea Porterera. Oslovila mě, jestli bychom jí nepomohli, a já řekl, že s radostí. Magdalena velice pilně zkoušela, protože nikdy swing nezpívala, i když swing a jazzové nahrávky poslouchá s velkou oblibou. Potřebovala trochu zasvětit do způsobu, jak v této hudbě myslet. Turné se moc povedlo a Magda to zatoužila nahrát na desku.“

Magdalena Kožená se zpěvem začala v dětském souboru Kantiléna. Toužila se stát pianistkou, ale poté, co si při sportu zlomila ve dvanácti letech obě ruce, rozhodla se pro pěveckou kariéru. Tu po studiích odstartovala v roce 1995 Mozartova hudební soutěž v rakouském Salcburku, kde se stala její absolutní vítězkou. Od té doby sbírá jeden úspěch za druhým. Žila v Paříži, kde se věnovala interpretaci francouzské operní tvory, vystupovala v newyorské Metropolitan opeře. Prvním manželem Magdaleny Kožené byl francouzský barytonista Vincent le Texier. V roce 2004 se při pobytu v Berlíně seznámila s dirigentem Simo-

nem Rattlem. Svatba byla v Brně, a protože byl povýšen na rytíře, je i Magdalena Kožená Lady Rattle. Dnes se třemi dětmi žijí v Berlíně. Podle vlastních slov mluví Magdalena Kožená s dětmi česky, i když ovládá několik jazyků.

Ondřej Havelka s ní spolupracoval už mnohokrát nejen jako hudebník, ale také coby divadelní i filmový režisér. Oblíbila si ji i jeho kapela Melody Makers.

Brněnská opera uvedla *Pikovou dámu*

Brněnské Národní divadlo v hudebním nastudování Roberta Kružíka a režii Martina Gläsera uvedlo *Pikovou dámu*. Petr Iljič Čajkovskij v ní s libretistou, svým bratrem Modestem, upravil Puškinův magický příběh o staré ruské hraběnce, ze které se ambiciózní důstojnický outsider Heřman snaží vymámit tajemství tří zaručeně vyhrávajících karet. *Piková dáma* měla premiéru v Petrohradě v roce 1890.

Brněnská inscenace kromě výrazného divadelního ztvárnění nabídne také mezinárodní pěvecké obsazení. Spolu s italským tenoristou Gianlucou Zampierim se v roli Heřmana v Brně poprvé představí ukrajinský tenorista Eduard Martynyuk. Lízu spolu s Lucií Hájkovou ztvární Natalya Romaniw, velšská sopranistka ukrajinského původu. Vedení brněnské opery „vsadilo“ na charisma mezosopranistky Soni Červené v roli Hraběnky. Tato sázka vyšla. Martin Gläser po „wilsonovsku“ pojal roli jako symbol osudu – tragického i groteskně výsměšného, zvýrazně-

ho i temným kontraaltem, se kterým tato legendární umělkyně zazpívá několik klíčových vět partu. I chodítka, které jí po vážném úrazu pouhé dva týdny před premiérou pomáhalo v chůzi, vlastně ještě posílilo intenzitu zhoubné moci, kterou přes fyzické omezení má hraběnka nad Heřmanem. Je to ona, kdo s Heřmanem hned na začátku hraje karty, kdo manipuluje jeho myslí, ze které nemá šanci ji vytěsnit, kdo mu podstrčí pistoli, se kterou hraběnku vyděsí k smrti, a kdo mu ji nakonec podá, aby ukončil své trápení a obrátil ji sám proti sobě. Soňa Červená se takto triumfálně vrátila právě do Brna, kde v padesátých letech startovala svou mezinárodní kariéru rolí Carmen. V roce 1953 zde v *Pikové dámě* zpívala roli Pavliny a Vychovatelky.

V Brně se rozhodli uvést *Pikovou dámu* (po půl století) téměř bez škrťů a rozdělili partituru o třech dějstvích do dvou částí. *Pikovou dámu* zde pojali jako studii nevyčleptelné závislosti na gamblerství s chimérickou představou domněle snadného způsobu, jak dosáhnout úspěchu a štěstí. Zájem diváků je velký. Až se inscenace ještě hudebně usadí – že by taková „lekce z adiktologie“ mohla také vyvolat závislost? V tomto případě na brněnské opeře.

Petr Iljič Čajkovskij: *Piková dáma*

Hudební nastudování: Robert Kružík, dirigent: Robert Kružík, Ondřej Olos, režie: Martin Gläser

ND Brno, premiéra 17. února

Helena Havlíková, operní kritička
Redakčně zkráceno

VZPOMÍNKA

Karel Ančerl (11. 4. 1908 – 3. 7. 1973)

Karel Ančerl byl jedním z nejvýznačnějších českých dirigentů. Studoval skladbu u Jaroslava Kříčky, dirigování u Pavla Dědečka a hru na bicí nástroje. Velký význam pro jeho uměleckou kariéru mělo i studium mikrointervalové hudby u Aloise Háby, ale zejména pravidelná účast na zkouškách České filharmonie, kde mohl sledovat práci Václava Talicha. Na festivalech Společnosti pro soudobou hudbu ve Vídni (1932) a v Amsterdamu (1933) sklídl vynikající kritiky, ale v rozhlase, kam posléze nastoupil, mu ze začátku byla svěřována jen práce režisérská a zásky v nouzi. Během druhé světové války vstoupily v platnost norimberské zákony a Karel Ančerl byl z rozhlasu propuštěn, pracoval jako lesník. Jenže gestapo ho záhy uvěznilo a v roce 1942 byl i s manželkou deportován do Terezína. O dva roky později byl zařazen do transportu do Osvětimi. Zahynula tu prakticky celá jeho rodina – včetně sotva dvouletého syna.

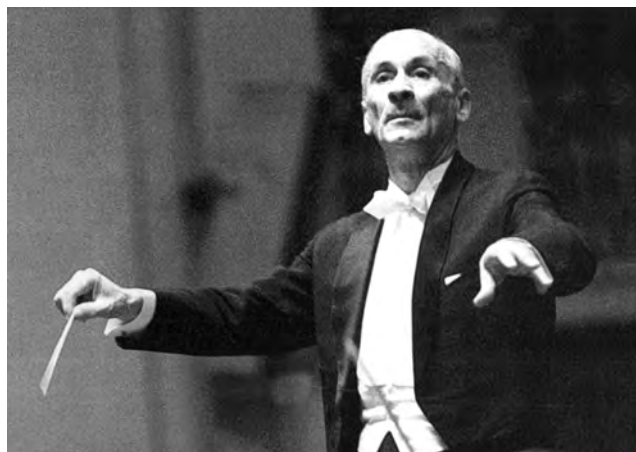
Po skončení války Ančerl diriguje orchestr Velké opery 5. května. V říjnu 1950 byl jmenován šéfdirigentem České filharmonie. Toto rozhodnutí nevzniklo z vůle orchestru. Karel Ančerl vedl filharmonii osmnáct let a stabilizoval její vysokou uměleckou úroveň. Současně vyvezl svoje těleso na několik reprezentativních zahraničních turnajů. Měl dokonalý smysl pro hudbu 20. století. Po letech se dnes vzpomíná na jeho éru jako na jedno z nejlepších období v životě orchestru.

Když v roce 1968 okupovaly státy Varšavské smlouvy Československo, které tehdy směřovalo k demokracii, rozhodl se Karel Ančerl (podobně jako kdysi Kubelík) vzdát

místa šéfdirigenta a odjel do kanadského Toronta, kde získal významné umělecké postavení. Do Čech se vrátil už jen kvůli dvěma koncertům Pražského jara v roce 1969. Kvůli podlomenému zdraví zemřel Karel Ančerl 3. července 1973.

V Československu byla jakákoliv vzpomínka na Karla Ančerla až do roku 1989 zamlčována. Jeho ostatky byly do Čech převezeny až po listopadu 1989 a jsou uloženy na vyšehradském hřbitově.

Coby poctu géniovi světového dirigentského umění vydal Supraphon kolekci jeho nahrávek na 42 kompaktních discích pod názvem *Karel Ančerl Gold Edition*.

Poslední koncert Karla Ančerla v Československu
(Pražské jaro, rok 1969)

František Xaver Drozen (8. 3. 1898 – 26. 4. 1972)

F. X. Drozen byl houslařský mistr. Řemeslu se učil v Praze u Jana Baptisty Vávry (strýc) a Jaroslava Dvořáka. Drozen je pokračovatelem staré pražské houslařské školy. Po roce 1919 pracoval jako tovaryš u houslařů Antonína Chudlařského, Bohuslava Lantnera a bratří Šámalových. Samostatnou dílnu založil roku 1925 v Turnově – zde pracoval až do své smrti.

Jeho vzory byly nástroje Stradivariho, Guarneriů a Stainera. Používal zlatožlutého a granátově červeného laku. Nejznámější uživatelé Drozenových nástrojů byl Jan Kubelík, Otakar Ševčík, David Oistrach a orchestr Národního divadla. David Oistrach Drozenovi tehdy napsal děkovaný dopis: „Vaše housle jsou skvělé. Mají silný a krásný zvuk, vyrovnaný ve všech strunách, s bohatým obsahem barvy tónů. Budu na ně hrát s velkým potěšením, neboť jsou vytvořeny rukou přítele z Československa, země, jíž hluboce a upřímně miluji.“

Drozen dohromady vytvořil okolo 700 mistrovských kusů a řadu levnějších kusů z polotovarů.

Za dílo získal několik ocenění. V roce 2017 mu byla odhalena pamětní deska na domě s dílnou v Turnově.

Miloslav Ducháč (27. 1. 1924 – 8. 4. 2008)

Miloslav Ducháč byl českým klavíristou, hudebním skladatelem a režisérem, aranžérem, dramaturgem a scenáristou. Kariéru zahájil ve svých devatenácti letech jako aranžér v populárním orchestru Bobka Bryena. Od roku 1943 začal spolupracovat s Karlem Vlachem. Ducháč od konce šedesátých let působil v Československé televizi jako vedoucí hudební dramaturg, ale v roce 1974 byl z politických důvodů propuštěn. Od roku 1989 působil Ducháč v Asociaci hudebních umělců a vědců a v Ochranném svazu autorském.

Miloslav Ducháč skládal filmovou hudbu a jako autor složil také písně, které v padesátých a šedesátých letech patřily do zlatého fondu tanečních hitů. V jeho tvůrčí dílně vznikly skladby *Lavička v jasmínu* nebo *Čas borůvkových koláčů*. Kromě písní pro Yvettu Simonovou spolupracoval i s Janem Werichem, v jehož repertoáru byla Ducháčova píseň *Hodně štěně*. Ze spolupráce Ducháč – Werich vzniklo legendární nastudování muzikálu *Divotvorný hrnec* a svého času byla populární i Ducháčova píseň *Normálně*, s níž Pavlína Filipovská zabodovala v televizní soutěži *Písničky na zítřka*.

Miloslav Ducháč byl v roce 2005 oceněn cenou Senior Prix.

Miloslav Ducháč byl činný i jako spisovatel, na knižní trh vstoupil roku 2003 publikací *Karel Vlach – 50 let života s hudbou*. Ducháč ji napsal společně s hudebním publicistou Lubomírem Dorůžkou. Dlouholetý pianista a blízký spolupracovník swingového kapelníka Karla Vlacha zemřel po krátké těžké nemoci ve věku čtyřiaosmdesáti let.

Jan Hlavsa (10. 12. 1922 – 2. 3. 2008)

Jan Hlavsa byl tenorista, sólista opery Národního divadla v Praze. Od roku 1972 věnoval také pedagogické činnosti na pražské Státní konzervatoři. Za tři desítky let věrnosti vytvořil Hlavsa na této scéně okolo stovky rolí v operních dílech českého i světového repertoáru a stal se spolehlivým

představitelem lyrického oboru. Jan Hlavsa byl velmi často zván k pohostinským vystoupením také v zahraničí a díky tomu jej viděli také diváci v Bulharsku, Jugoslávii, Polsku, Rumunsku, Rakousku i jinde. Zemřel jako dlouholetý sólista opery pražského Národního divadla ve věku pětáosmdesáti let.

Jiří Kalach (9. 3. 1934 – 20. 4. 2008)

Jiří Kalach byl český hudební skladatel. Do profesionálního hudebního života vstoupil na přelomu padesátých a šedesátých let minulého století. Základem jeho kompoziční profesionality bylo vedle rodinného zázemí (otec byl hudební skladatel) studium na konzervatoři v Praze a na Akademii múzických umění. Jeho tvorba byla věnována převážně instrumentálním žánrům; vytvořil pět symfonií, šest smyčcových kvartetů, řadu orchestrálních i komorních děl. Kalach komponoval také filmovou hudbu, kupříkladu k filmu režiséra Zdeňka Sirového *Smuteční slavnost*. Od počátku devadesátých let působil jako dramaturg rozhlasových symfonií.

Štěpán Koníček (7. 3. 1928 – 26. 5. 2006)

Štěpán Koníček byl český hudební skladatel, dirigent a hudební dramaturg. Byl dlouholetým dirigentem a pozdějším šéfdirigentem Filmového symfonického orchestru, za svůj život zkomponoval hudbu k více než třem stovkám československých i zahraničních filmů. Krátký animovaný film *Munro* z roku 1960 získal Oscara.

Vystudoval hudební vědu a estetiku na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy. Kromě toho studoval také na AMU u Karla Ančerla dirigování a u Pavla Bořkovce kompozici. Na počátku padesátých let 20. století pracoval jakožto hudební režisér v Československém rozhlasu v Brně, potom působil v Symfonickém orchestru hlavního města Prahy FOK, odtud pak přešel k Filmovému symfonickému orchestru, kde již zakotvil natrvalo až do roku 1991.

Zdeněk Košler (5. 3. 1928 – 2. 7. 1995)

Zdeněk Košler nejprve navštěvoval reálné gymnázium (v letech 1944-1947), ale studium musel v době války přerušit (byl vězněn v koncentračním táboře). Dokončil je proto až v roce 1947. Hudební teorii a skladbu studoval u Otakara Jeremiáše a Jaroslava Řídkého, hodiny klavíru bral u Erny Grünfeldové a do základů dirigování ho uvedl Pavel Dědeček. V letech 1945-1948 byl Zdeněk Košler korepitemem Českého pěveckého sboru. V letech 1948-1952 studoval na pražské AMU pod vedením Karla Ančerla, Metoda Doležila, Roberta Brocka a Václava Neumanna. Od roku 1948 zastával post korepitema v Národním divadle v Praze. Roku 1956 se Košler zúčastnil dirigentské soutěže v Besançonu, kde získal první cenu. Účinkování v této soutěži bylo jeho prvním zahraničním úspěchem. V roce 1963 si Zdeněk Košler odnesl první cenu z mezinárodní soutěže Dimitrije Mitropulouse v New Yorku, jejíž součástí byl stipendijní pobyt u Newyorské filharmonie, které šéfoval Leonard Bernstein. Košler se stal na jeden rok jeho asistentem. Potom dostal pozvání do Komische Oper v Berlíně, kde dirigoval v letech 1965-1968, stal se i jejím šéfdirigentem.

Od této chvíle se Košlerova působitě časově prolínají – o tohoto dirigenta byl zájem nejen doma, ale i v zahraničí. Zastával post dirigenta pražských symfonií FOK (1965-1967) a začal též pravidelně hostovat u Slovenské filharmonie v Bratislavě. V roce 1969 se poprvé představil japonskému publiku. Později se Košler do Japonska často vracel.

I přes své závazky na operních scénách doma i v zahraničí stačil za svůj život dirigovat Českou filharmonii celkem 295 krát. Poprvé to bylo v roce 1952, druhý koncert následoval v roce 1958, pak řídil zahajovací koncert Pražského jara v roce 1964. Teprve šedesátá léta přinesla soustavnou a trvalou spolupráci Košlera s Českou filharmonií, jejímž stálým dirigentem byl v letech 1971-1981, hostoval však za jejím pultem až do konce svého života. Dosud nepřekonaná je jeho nahrávka *Prodané nevěsty* z přelomu let 1980-1981 s vynikajícími sólisty a orchestrem České filharmonie. Kvůli obrovskému pracovnímu vyčerpání opustil dirigent Košler roku 1991 Národní divadlo a věnoval se koncertní činnosti s orchestry po celém světě. Po roce 1992 absolvoval další úspěšné hostování v Japonsku a pravidelně se věnoval Komornímu orchestru Národního divadla, který si ho vybral za svého uměleckého šéfa. Často působil v České filharmonii, Slovenské filharmonii, v Národním divadle v Praze, hostoval v mnoha zemích světa. Roku 1993 stál při zrodu Českého národního symfonického orchestru, s nímž realizoval množství koncertů a nahrávek.

Dirigent Zdeněk Košler zemřel na následky těžké nemoci 2. července 1995.

Zdeněk Košler, 1989

Bohumil Kulínský st. (25. 8. 1910 – 11. 4. 1988)

V roce 1943 založil Bohumil Kulínský starší pěvecký sbor Hrabovští zpěváci. V letech 1945-1973 vedl dětský pěvecký sbor Československého rozhlasu pod názvem Kulínčata. V roce 1973 sbor změnil jméno na Bambini di Praga. Sbor byl světoznámým dětským pěveckým tělesem, kterým prošla řada budoucích hvězd a který ukončil svoji činnost 28. června 2011. „Bambiniata“ spolupracovala s předními českými orchestry (Pražskými symfonií, Pražskou komorní filharmonií nebo Českou filharmonií) a značné popularity se těšila třeba v Japonsku. Soubor natočil řadu gramofonových a rozhlasových nahrávek.

Do repertoáru sboru patřila hudba lidová a populární, ale i náročné skladby vážné hudby. Děti zvládaly i písně různých národů v původních jazycích. Sborem prošly desítky tisíc dětí, převážně dívek ve věku dvanácti až dvaceti let. K muzikantské zkušenosti z Bambini di Praga se hlásí

řada osobností, například zpěvačky Jana Koubková a Lenka Dusilová, herečka Marta Vančurová, spisovatelka Zdena Salivarová-Škvorecká či zpěváci Petr Janda, Jiří Korn a David Koller.

Karel Mašita (5. 4. 1948 – 3. 12. 2007)

Karel Mašita byl hudebníkem a aktivistou Jazzové sekce – Artfóra. V šedesátých byl letech členem kapely Flowers Childrens, která byla v roce 1968 rozprášena. Do roku 1989 byl sedmkrát odsouzen za tehdejší trestný čin příživnictví, po roce 1989 byl novým režimem plně rehabilitován. Byl zmocněncem Jazzové sekce a často publikoval, například v *Britských listech*. V devadesátých letech Mašita vedl mnoho sporů, především ten, jímž se dožadoval odškodnění za nucenou psychiatrickou léčbu, kterou musel za bývalého režimu léta podstupovat. Podle něj ho komunistické úřady chtěly těmito kroky jen šikanovat a znemožnit mu jeho tehdejší aktivitu. „Policisté mi v soukromých rozhovorech přiznali, že účelem bylo moje společenské znemožnění,“ uvedl.

Mašita, který se po roce 1989 léta soudil se státem za nezákonné zbavení osobní svobody v dobách minulého režimu, zemřel po dlouhé a těžké nemoci. Patřil k těm, kteří neúnavně upozorňovali na bezpráví minulého režimu. „Karel Mašita se výrazně zasloužil o rehabilitaci Jazzové sekce,“ řekl Karel Srp z Jazzové sekce.

Petr Skoumal (7. 3. 1938, Praha – 28. 9. 2014, Praha)

Petr Skoumal byl český skladatel, textař a klávesista, interpret. Od konce šedesátých let vystupoval s písničkářem Janem Vodňanským. Byl autorem scénické hudby k divadelním a televizním inscenacím, večerníčkům *Maxipes Fík*, *Pat a Mat* či *Bob a Bobek*, *Příběhy včelích medvídků* a k desítkám filmů (např. *Jára Cimrman ležící, spící*). Věnoval se také tvorbě písniček pro děti i vlastní sólové dráze. Byl také externím spolupracovníkem Československého rozhlasu.

Karel Strakatý (2. 7. 1804 – 26. 4. 1868)

Karel Strakatý byl pěvec-basista, první interpret písně *Kde domov můj*.

Většina představení tehdy byla v němčině, česky se hrálo jen v neděli, a tak Strakatý zpíval v obou jazycích. Kromě divadelního angažmá také pořádal koncerty národních i umělých písní. Byl prvním interpretem, který v Tylově hře *Fidlovačka aneb Žádný hněv a žádná rvačka* zpíval Škroupovu píseň *Kde domov můj*, pozdější českou hymnu. Ve Stavovském divadle účinkoval třicet let. Přitom odmítal nabídky ze zahraničních operních scén, například z Drážďan a Berlína. Celkem odehrál 3 230 představení v němčině a 371 v češtině. Se stálým angažmá se rozloučil 4. listopadu 1858 rolí Dona Pedra v Mozartově opeře *Don Giovanni*. I potom příležitostně vystupoval, například v roce 1864 v Prozatímním divadle. V témže roce podpořil obnovení vlasteneckého satirického časopisu *Humoristické listy* zaplacením kauce za vydavatele J. R. Vilímka staršího, který byl předtím vězněn z politických důvodů. Zemřel nečekaně na mrtvici v roce 1868, krátce před položením základního kamene k Národnímu divadlu.

Šéf americké Sněmovny reprezentantů má přijet do Prahy koncem března

Předseda Sněmovny reprezentantů amerického Kongresu Paul Ryan má přiletět do Prahy koncem března. Oznámil to předseda české dolní komory Radek Vondráček (ANO). Program Ryanovy návštěvy v České republice ještě není stanoven. Ryan by měl být v Česku podle Vondráčkových předpokladů 26. a 27. března, potom by se mohl zdržet ještě soukromě. Přítomnost Ryana na oslavách založení Československa probírali Vondráček s velvyslancem Stephenem Kingem v souvislosti se zásluhou bývalého amerického prezidenta Woodrowa Wilsona na vzniku společného státu Čechů a Slováků v roce 1918. Shodli se na tom, že 100. výročí je dobrou příležitostí připomenout historickou vazbu mezi bývalým Československem a Spojenými státy. Americké velvyslanectví v Praze chce 100. výročí od navázání vztahů připomínat v průběhu celého roku. Každý měsíc se soustředí na jednu oblast česko-americké spolupráce.

Prezident Zeman jmenoval nové soudce

Prezident Miloš Zeman na Pražském hradě jmenoval pětadvacet nových soudců. Ti částečně posílí soudy, kde jsou pomalá řízení, a částečně nahradí soudce, kteří končí. Zeman také jmenoval dvanáct rektorů veřejných vysokých škol a univerzit, dekrety ale nedostali na tradičním ceremoniálu na Pražském hradě z rukou hlavy státu, ale o den později v Karolinu od ministra školství. S rektory má hlava státu dlouhodobě napjaté vztahy.

Důvěra v prezidenta v lednu zůstávala na 55 procentech

Důvěra v prezidenta Miloše Zemana na konci ledna zůstávala stejně jako v prosinci na 55 procentech. Vyplývá to z průzkumu Centra pro výzkum veřejného mínění, který se uskutečnil před druhým kolem prezidentské volby. Mezi ústavními institucemi se tradičně nejvyšší důvěře těší starostové a obecní zastupitelstva, naopak nejhůře na tom je Poslanecká sněmovna.

Prezident Zeman vyzval ČSSD k jednání o vstupu do vlády

Prezident Miloš Zeman vyzval sociální demokraty, aby jednali s hnutím ANO o účasti ve vládě. Byla to jedna z hlavních myšlenek projevu, se kterým prezident vystoupil na sjezdu ČSSD v Hradci Králové. Miloš Zeman zároveň řekl, že sociální demokraté by se podle jeho soudu mohli spokojit s funkcemi náměstků ministrů a nepožadovat křesla ve vládě. Pokud ČSSD přejde do opozice, v příštích volbách nemusí překročit ani pětiprocentní hranici nutnou pro vstup do Sněmovny, soudí prezident Zeman.

Česko zvyšuje počet agrárních diplomatů

Roste počet zemí, kam Česko vysílá diplomaty s úkolem pomáhat českým zemědělským a potravinářským podnikům s navazováním kontaktů a uzavíráním kontraktů. Takoví specialisté již dva roky působí v Rusku, Číně, Srbsku

a Saúdské Arábii. Nově agrární diplomaté odcestovali do svých působišť v Libanonu a USA, opakuje se výběrové řízení na místo v Tokiu. Zároveň se připravují výběrová řízení na diplomaty v Íránu a Mexiku s akreditací i pro Kubu. Formálně jsou diplomaté podřízeni velvyslanci v dané zemi, metodicky spadají pod ministerstvo zemědělství. Finanční náklady na každou z pozic vyjdou na 3,5 miliónu korun ročně, sdělilo již dříve ČTK ministerstvo. Celkem by měla v zahraničí působit zhruba desítky agrárních diplomatů.

Poctivá varianta je otevřená koalice, nebo důsledná opozice, říká Zimola k jednání o vládě

Jan Hamáček

Jan Hamáček se stal novým předsedou ČSSD. Jeho statutárním zástupcem byl zvolen jeho protikandidát a kritik dosavadního vedení Jiří Zimola. Oba by v příštích dnech měli vést jednání o vládě s hnutím ANO Andreje Babiše.

Žádoucí sjednocení strany vidí Hamáček v diskusi, nikoli „mečem a násilím“. „Žádný názor nemůžeme vylučovat z diskuse. Musí skončit to, že vedení ČSSD a její

členové spolu nemluví,“ uvedl. Stranický program se musí obránit na tradiční sociálnědemokratické voliče, vyplynulo z Hamáčkovy vyjádření. „Dejme lidem spravedlnost a oni nám dají svůj hlas,“ řekl.

Podle Zimoly navrhnou Babišovi variantu otevřené koalice, parametry dohody by chtěli mít do konce března. „Poctivá varianta, s ohledem na voliče, je varianta buď důsledné opozice, nebo otevřené koalice. Nejhorší a nejnepoctivější variantou je naopak podpora menšinové vlády vyměnou za nějaké prebendy a posty,“ uvedl Zimola. Sjezd ČSSD by měl pokračovat 7. dubna. Do té doby by se podle Zimoly strana měla rozhodnout, jak se bude případně podílet na další vládě.

Babiš nechá prověřit financování výzkumu a velkých center

Premiér a předseda vládní rady pro výzkum Andrej Babiš (ANO) nechá prověřit finanční toky do výzkumu a hospodaření velkých výzkumných center. Analýzu dostal za úkol provést nový místopředseda rady Karel Havlíček. Premiér v demisi to řekl po jednání Rady vlády pro výzkum, vývoj a inovace. Peníze na výzkum jsou nyní rozdělovány prostřednictvím patnácti rozpočtových kapitol. Premiér hodlá také prověřit hospodaření velkých výzkumných center, na něž šlo v posledních letech více než 44 miliard korun, převážně z fondů Evropské unie. Centra patří pod ministerstvo školství a zprávu o jejich hospodářských výsledcích má na příští jednání rady přinést ministr školství Robert Plaga (ANO). „Od roku 2020 tato centra přestanou být v udržitelnosti v rámci projektů z Evropy a budou se muset financovat sama. Je potřeba udělat analýzu, jakým způsobem se centra užívají a jak si vydělávají na svůj provoz,“ řekl Babiš.

Verdikt soudu o spolupráci Babiše s StB politiky nepřekvapil

Andrej Babiš

Slovenský soud v obnoveném líčení zamítl žalobu českého premiéra v demisi Andreje Babiše (ANO), že je neoprávněně veden v archívních svazcích někdejší československé tajné policie StB jako agent. Politiky opozičních stran stanovisko soudu většinou nepřekvapilo, označili je mimo jiné za další důvod, proč by Babiš neměl být předsedou vlády. Neočekávají však, že by rozsudek cokoliv změnil na české politické scéně, ať už jde o postoj hnutí ANO k jeho předsedovi, o povolební vyjednávání či rozhodnutí prezidenta Miloše Zemana, že Babiše jmenuje i podruhé premiérem.

Babiš vyzval alternativní přepravce, aby dodržovali zákon

Premiér v demisi Andrej Babiš (ANO) vyzval společnosti Uber a Taxify, aby dodržovaly zákony a používaly licencované taxikáře. Řekl to po jednání vlády, na které byla přizvána i zástupkyně taxikářů, aby vysvětlila ministrům výhrady k alternativním poskytovatelům přepravy. Babiš rovněž kritizoval formu protestů standardních taxikářů. Ti několikrát pomalou jízdou blokovali pražské ulice. Ministr dopravy Dan Ťok (za ANO) zopakoval, že se pokusí zrychleně ve Sněmovně prosadit předpisy, které by měly všechny přepravce zrovnoprávnit.

Sociální demokraté podpoří odvolání Okamury z vedení Sněmovny

ČSSD podpoří lidovecký návrh na odvolání Tomia Okamury (SPD) z funkce místopředsedy Sněmovny. Žádá také jeho veřejnou omluvu za výroky o protektorátním koncentračním táboře pro Romy v Letech u Písku. Ty sociální demokraté považují za zlehčování holokaustu. V tiskové zprávě to uvedl šéf poslanců ČSSD Jan Chvojka. Místopředseda KDU-ČSL Marian Jurečka uvítal podporu, kterou lidovecký návrh u jiných stran získal, obává se ale, že k odvolání Okamury budou chybět hlasy některých poslanců hnutí ANO.

Kandidát na prezidenta Fischer oznámil kandidaturu do Senátu

Bývalý diplomat Pavel Fischer, druhý nejúspěšnější protikandidát prezidenta Miloše Zemana, bude na podzim kandidovat do Senátu v Praze 12, zatím jako nezávislý. Novinářům řekl, že jedná i o podpoře stran, nechce ale, aby byl kandidátem pouze jedné. Na tiskové konferenci kritizoval prezidenta Zemana, některé kroky premiéra v demisi Andreje Babiše (ANO) a výroky šéfa SPD Tomia Okamury.

V Senátu, kam chtějí kandidovat i další neúspěšní účastníci lednové volby prezidenta, by se Fischer chtěl zabývat otázkami zahraniční politiky, obrany, rozvoje regionů a postavení Česka v Evropské unii. Záměr kandidovat na pod-

zim do Senátu už oznámili také Marek Hilšer a Jiří Hynek. O Senátu jako svém dalším politickém angažmá uvažuje i Zemanův protikandidát ve druhém kole volby hlavy státu, bývalý předseda Akademie věd Jiří Drahoš.

Amnesty International kritizuje Česko za postoj k uprchlíkům nebo diskriminaci Romů, Chovanec kritiku odmítá

Vysocí představitelé české vlády i český prezident se loni vyjadřovali xenofobně na adresu uprchlíků a migrantů, tvrdí organizace Amnesty International (AI) ve své nejnovější zprávě o stavu lidských práv ve světě. Kromě odmítavého postoje ČR k přijímání běženců AI kritizuje i podle ní nerovný přístup romských dětí ke vzdělání v Česku, zdlouhavý proces v kauze romského památníku v Letech na Píseku a český vývoz zbraní do zemí, kde mohou být použity při činech porušujících lidská práva.

Bývalý ministr vnitra Milan Chovanec (ČSSD) takovou kritiku Amnesty International odmítl. Podle Chovance vládní opatření uchránila Česko před migrační vlnou. Mluvčí prezidenta Zemana Jiří Ovčáček označil zprávu AI za blábol. Ministerstvo školství ve svém vyjádření uvedlo, že ČR pro podporu rovného přístupu ke vzdělávání činí řadu opatření. Situace je podle něj složitější v sociálně vyloučených lokalitách, kde na zlepšení musí spolupracovat víc resortů.

Azylantů v zemích visegrádské čtyřky není mnoho, budí ale obavu

Počet migrantů a držitelů mezinárodní ochrany v zemích takzvané visegrádské čtyřky (V4) je ve srovnání se starými členskými státy Evropské unie spíše nízký, s maximálním podílem kolem pěti procent celkové populace. Navzdory této skutečnosti však Češi, Slováci, Poláci a Maďaři patří dlouhodobě k národům, které odmítají společnou evropskou migrační politiku a ve většině jsou proti všem formám imigrace. Uvedla to ve zprávě organizace Člověk v tísni. Na konci roku 2016 žilo v Česku 4,66 % cizinců. Podíl azylantů a osob s takzvanou doplňkovou ochranou na celkové populaci země dosahoval 0,03 procenta. Na Slovensku 0,01 %, v Maďarsku rovněž 0,01 % a v Polsku pouze 0,001 procenta.

„Imigrace z jiných členských států vzbuzuje u téměř 40 % obyvatel V4 spíše negativní emoce,“ uvádí Člověk v tísni s odvoláním na výsledky průzkumů Eurobarometr. Nejvíce skeptičtí jsou v tomto ohledu obyvatelé České republiky. Ještě větší odpor vyvolává u obyvatel V4 imigrace ze zemí mimo unii. Více či méně negativní pocit z nich loni v květnu mělo 81 % Čechů a Slováků, 78 % Maďarů a 71 % Poláků. Průměr celé unie byl 54 procent.

Soud odmítl nárok Halbicha na odměnu za zastupování ČSSD ve sporu o Lidový dům

Právník Václav Halbich prohrál spor o 17 miliónů korun za zastupování ČSSD ve sporu o Lidový dům. Na peníze nemá podle odvolacího soudu právo. Rozhodnutí je pravomocné. Halbich tvrdí, že byl spolupracovníkem Zdeňka Altnera. Strana peníze pro právníky složila před lety do soudní úschovy, protože nevěděla, komu je vyplatit.

Halbich žádal peníze od sociální demokracie a od společnosti Alba, které postoupil svou pohledávku vůči ČSSD jeho někdejší kolega Zdeněk Altner. Halbich tvrdí, že se společně s Altnerem zasloužil o vítězství sociálních demokratů v boji o Lidový dům.

Křesťanští aktivisté uspořádali happening u arcibiskupství

Před pražským Arcibiskupským palácem uspořádala skupina křesťanských aktivistů happening. Zveřejnili při něm svůj dopis papeži Františkovi, ve kterém ho žádají, aby neprodlužoval mandát pražskému arcibiskupovi Dominiku Dukovi a jmenoval nového arcibiskupa. V dopise kritizují Dukovo působení v čele tuzemské katolické církve. Duka koncem dubna oslaví 75. narozeniny a dosáhne tak věku, kdy musejí podat demisi všichni katoličtí biskupové. Papež mu ovšem může prodloužit mandát, což si ale někteří věřící nepřejí.

Kampaň proti pražskému arcibiskupovi a českému primasovi Dominiku Dukovi kritizuje Institut Václava Klause. Dopis podle něj navazuje na nejhorší udavačskou tradici českých dějin. V této souvislosti IVK připomíná dopis „99 pragováků“ z roku 1968. Duka se podle Klausova institutu o českou katolickou církev zasloužil v posledních desetiletích víc než další církevní hodnostáři.

Dominik kardinál Duka (občanským jménem Jaroslav Václav Duka; narozen 26. dubna 1943 v Hradci Králové) je dominikánský duchovní, 36. arcibiskup pražský, 24. primas český (jmenován 13. února 2010) a kardinál. Dříve byl provinciálem České provincie dominikánů (1986-1998), 24. biskupem královéhradeckým (1998-2010) a apoštolským administrátorem litoměřické diecéze (2004-2008). V dubnu 2010 byl zvolen předsedou České biskupské konference. Papež Benedikt XVI. jej při papežské konsistoři konané dne 18. února 2012 v Římě jmenoval kardinálem. Jeho titulárním kostelem je kostel sv. Marcelína a Petra v Lateránu.

V lednu 1968 byl přijat do tajného noviciátu řádu dominikánů. Dne 22. června 1970 byl kardinálem Štěpánem Trochou vysvěcen na kněze. Nejprve působil v pohraničních farnostech pražské arcidiecéze (Chlum sv. Maří nad Ohří, Jáchymov, Nové Mitrovice). Roku 1975 mu byl odňat státní souhlas k výkonu duchovenské činnosti. V této době se také stal novicmistrem řádu dominikánů a pracoval spolu s Metodějem Habáněm na možnostech formace členů řádu, později se stal magistrem kleriků a vikářem provinciála. Tato činnost skončila jeho odsouzením roku 1981 a pobytem ve vězení Plzeň-Bory (ve stejné době tam byl vězněn mj. i Václav Havel). Po propuštění až do roku 1989 pracoval ve Škodě Plzeň jako rýsovač. Roku 1986 byl tajně ustanoven provinciálem Českomoravské dominikánské provincie. Po roce 1990 působil již veřejně jako provinciál dominikánského řádu. Souběžně s tím vyučoval na Cyrilo-metodějské teologické fakultě Univerzity Palackého v Olomouci a vykonával též úřad předsedy Konference vyšších řeholních představených. Od roku 1997 je šéfredaktorem teologické revue *Salve*, zaštitěné od roku 1994 českou dominikánskou provincií.

Byl iniciátorem českého překladu Jeruzalémské bible, vytvářeného od roku 1980. Spolu s Františkem X. Halasem byl i hlavním překladatelem. V tradicích dominikánské spi-

rituality se vyprofiloval jako teolog a plodný církevní spisovatel, zejména v oboru biblistiky. Jako šéfredaktor se výrazně podílel na vydávání dominikánské revue pro teologii, duchovní život a kulturu *Salve*.

Masakr na Švédských šancích připomene nad Přerovem velký kříž

Poválečný masakr karpatských Němců u Přerova bude od jara lidem připomínat čtyřmetrový kovaný kříž. Memento z dílny uměleckého kováře Jiřího Jurdy bude vztyčeno na kopci zvaném Švédské šance, kde bylo v červnu 1945 zabit 267 lidí. Kříž bude symbolicky prostřílený, zdobit ho bude trnová koruna. Historici řadí masakr mezi nejhorší případy msty na německy mluvícím obyvatelstvu v poválečném Československu. Širší veřejnost se o masakru dozvěděla až po roce 1989. Tragédií po celou dobu na místě nic nepřipomínalo, až v roce 2015 vznikla u polní cesty na Švédských šancích pamětní deska.

Masakr zorganizoval důstojník Karol Pazúr, který nakonec skončil před soudem. Nejprve byl potrestán sedmi a půl lety vězení, Nejvyšší vojenský soud v Praze mu v roce 1949 zvýšil trest na dvacet let. Ve vězení strávil zhruba rok, poté mu prezident Klement Gottwald udělil amnestii, v pozadí byly Pazúrovy vazby na komunistické představitel.

Na Václavském náměstí demonstrovaly za svobodu stovky lidí

Na demonstraci za svobodu, demokracii a svobodné podnikání na Václavském náměstí se sešly stovky lidí. Někteří z nich měli transparenty s protikomunistickými hesly nebo kritikou premiéra v demisi Andreje Babiše (ANO). Demonstraci v den 70. výročí komunistického převratu uspořádali zástupci občanských iniciativ, podnikatelských sdružení, některých parlamentních i neparlamentních politických stran a Konfederace politických vězňů.

V úvodním projevu organizátoři odmítli návrat komunistů k moci a vládu jedné strany. Po komunistickém režimu podle nich zůstala pouze spálená země a statisíce obětí. Na demonstraci promluvil předseda TOP 09 Jiří Pospíšil, místopředseda ODS Martin Kupka, historik Pavel Žáček a zástupci podnikatelských a občanských sdružení.

Pietní akt připomněl potlačený studentský pochod z února 1948

Studentský pochod, který se odehrál před sedmdesáti lety a který potlačila bezpečnost, si v pražské Nerudově ulici připomněli jeho účastníci, studenti, akademici i politici. Podle zúčastněných by události z února 1948 neměly mizet z kolektivní paměti a lidé by postupně kroky k oslabování demokracie a svobody neměli přehlížet.

Studentský pochod se odehrál 25. února 1948. Průvod asi 7 000 lidí vyrazil od Českého vysokého učení technického z Karlova náměstí na Hrad. Studenti chtěli požádat prezidenta Edvarda Beneše, aby komunistům neustupoval. V horní části Nerudovy ulice je brutálně zastavila bezpečnost a Lidové milice. Událost připomíná pamětní deska. U ní se pietní akt odehrál. Akademici, politici i studenti k ní položili věnce a květiny.

Komunisté hodili lidem bonbón, málokdo viděl, že je to jed

Lhostejnost k tomu, co se kolem nás děje, je podle senátora Tomáše Czernina komunistické dědictví. Mluvil o tom na semináři Zločiny komunismu. „V únoru 1948 se jednalo o násilný převrat,“ řekl historik Petr Blažek z Ústavu pro studium totalitních režimů. Odmítl, když někteří říkají, že únor 1948, kdy se moci chopila KSČ, byl ústavní změnou.

Historik Jan Kalous, europoslanec Jaromír Štětina, senátor Tomáš Czernin a historik Petr Blažek se účastnili semináře Zločiny komunismu k sedmdesátému výročí komunistického převratu v únoru 1948.

„Komunisté hodili vyhladovělému dítěti bonbón a málokdo si všiml, že uvnitř je jen jed,“ řekl senátor Czernin. Když si mnozí všimli, jaké jsou ty komunistické „bonbóny“, bylo podle něj už pozdě.

Blažek připomněl, že komunisty byly již před únorem 1948 infiltrovány i další strany. Mluvil i o čistkách, které komunisté prováděli. „Na vysokých školách byla v lednu a únoru 1949 takzvanými studijními prověrkami vyházena čtvrtina studentů, bylo to deset tisíc osob,“ řekl například. Připomněl tragickou úlohu prezidenta Edvarda Beneše při komunistickém převratu, který měl v únoru 1948 podle něj řadu jiných možností než přijmout demise nekomunistických ministrů a jmenovat ty, které mu navrhl Klement Gottwald. „Mohl udělat to, že by vypsál předčasné volby, mohl nechat padnout celou vládu, mohl také ustavit úřednickou vládu, mohl přijmout demise, ale nepřijmout návrhy Gottwalda,“ zmínil historik Blažek některé z možností, které Beneš měl, ale v únoru 1948 je nevyužil.

Historik Jan Kalous mluvil o tom, že do září 1938 se komunistická strana chovala jako antisystémová a neidentifikovala se s politickým uspořádáním státu. „Období 1945-1948 charakterizoval jako limitovanou demokracii. „Řada politických stran nemohla být obnovena, byla přímo zakázána,“ připomněl.

Kalous se věnoval i procesům, které rozpoutala KSČ, když před sedmdesáti lety získala neomezenou moc. „Vedle sovětských zdrojů a konceptů, které Československo ochotně zavádělo, svou roli sehrály vyhrcoené vztahy mezi Sovětským svazem a západem,“ řekl Kalous. „Stalin také

věřil, že v průběhu dvou, tří let vypukne třetí světová válka,“ uvedl na semináři. Vnitřní důvody politických procesů podle něj spočívaly ve snaze KSČ o zlomení jakéhokoliv, i jen potenciálního odporu.

Kalous připomněl popravu Píky, Horákové i umlácení Toufara. Nejprve se KSČ zaměřila na protivníky mimo komunistickou stranu, poté i na hledání nepřátel uvnitř KSČ. Kalous připomněl některé známé případy bolševických represí. Heliodora Píku, československého legionáře zapojeného do protinacistického odboje, kterého komunisté popravili v červnu 1949 po obvinění ze špionáže a velezrady, a národně-socialistickou političku Miladu Horákovou, kterou komunisti popravili v červnu 1950. „Tábory nucených prací v letech 1948-1954 prošlo nejméně 23 tisíc osob,“ řekl Kalous. A Pomocnými technickými prapory, kam byly povolávány údajně tříděně nespolehlivé osoby, do jara 1954 prošlo přibližně 60 tisíc osob. Připomněl i estébáka Ladislava Máchu, který během vyšetřování v únoru 1950 umlátil číhoštského faráře Josefa Toufara a byl pouze přeložen na jinou práci u StB. V roce 1968 byl obžalován z vraždy, po okupaci Československa bylo jeho trestní stíhání zastaveno a až po pádu režimu byl odsouzen na dva roky, z nichž si odseděl jen polovinu.

Senátor Czernin při semináři, který si přišli poslechnout i studenti z gymnázií v Pardubicích a v Liberci a také z jedné pražských středních škol, mluvil i o tom, že je důležité probouzet zájem mladých lidí o veřejné dění. Právě proto, aby se věci, které se staly přesně před sedmdesáti lety, nemohly opakovat.

Josef Kopecký
23. února 2018

Zdroj: <https://zpravy.idnes.cz/seminar-zlociny-komunismu-senat>

Zemřel pilot Miroslav Liškutín

V osmadvadesáti letech zemřel jeden z posledních československých stíhacích pilotů z druhé světové války – Miroslav Liškutín. Od roku 1940 se zúčastnil za druhé světové války bitev v řadách britské RAF. Nalétal 465 bojových hodin. Loni ho prezident Miloš Zeman povýšil za hrdinství do generálské hodnosti.

VZPOMÍNKA

František Václav Pštross (14. 3. 1823 – 12. 6. 1863)

František Václav Pštross byl průmyslník a veřejný činitel, v letech 1861-1863 zastával funkci pražského primátora. V městských volbách roku 1861 zvítězili čeští liberálové a Pštross byl zvolen purkmistrem. Za jeho působení byla čeština uzákoněna jako jednacím jazykem radnice, hlavní vyučovací jazyk pražských škol a dobrá znalost češtiny se stala podmínkou pro přijetí zaměstnanců radnice. Pražská radnice se tak stala hlavním neoficiálním reprezentantem českých národních snah. Jeho přičiněním byla roku 1863 založena Vyšší dívčí škola. František Václav Pštross zemřel v úřadě 12. června 1863 ve věku čtyřiceti let na zánež mozkových blan. Je po něm pojmenována Pštrossova ulice v Praze, v níž se narodil.

Antonín Švehla (15. 4. 1873 – 12. 12. 1933)

Antonín Švehla byl československý politik, který se stal předsedou tří československých vlád (1922-1929), předsedou agrární strany a hostivařským statkářem. Pod vlivem svého otce se zapojil do agrárního hnutí, v roce 1893 založil v Hostivaři místní organizaci Sokola a až do roku 1918 vykonával funkci jeho starosty. Od roku 1908 působil za Českou stranu agrární jako poslanec českého zemského sněmu, kde zároveň zastával funkci předsedy agrárního poslaneckého klubu. V roce 1909 byl zvolen do čela strany, která se ve volbách roku 1911 stala nejsilnější českou politickou stranou, díky čemuž byl v roce 1912 zvolen za předsedu svazu českých poslanců na zemském sněmu.

Po vypuknutí války sice ustoupil do pozadí, udržoval však úzké kontakty s představiteli českého politického života, spolupracoval s tzv. Tajným výborem Maffie a snažil se o dosažení jednoty v české politice. V červenci 1918 by zvolen předsedou Hospodářské rady, prosadil vytvoření tzv. hospodářských ústředí, které měly zabezpečovat distribuci potravin a dalšího životně důležitého zboží, a navíc se stal místopředsedou Národního výboru československého. V této funkci převzal 28. října 1918 správu Státního obilního ústavu, čímž se zařadil mezi tzv. muže 28. října, kteří vyhlásili samostatnost nového státu. Jménem Národního výboru převzal odpovědnost za řízení okresních úřadů a za postupné vojenské obsazování pohraničí, což bylo v polovině listopadu 1918 legalizováno jeho jmenováním ministrem vnitra první československé vlády. Díky jeho rozhodné činnosti se podařilo zabránit anarchii, došlo k omezení a utlumení činnosti tzv. revolučních orgánů, podařilo se mu téměř bez výjimky vyhnout konfrontaci státní moci s revolučními náladami davů.

Podílel se tak na národnostní i sociální stabilizaci československé společnosti, v roce 1927 pomohl prosadit opětovnou volbu Tomáše Garrigua Masaryka prezidentem, když přitom odmítl vlastní kandidaturu. Ve stejné době si získal renomé i mimo Československo, neboť se mu podařilo přetvořit jím založený mezinárodní agrární výbor na mezinárodní organizaci evropských agrárních stran, přičemž byl zvolen jejím předsedou. Intenzivní politická činnost se však velmi negativně podepsala na jeho zdravotním stavu, od roku 1928 byl téměř trvale vyřazen z politického života a v únoru 1929 musel předat funkce ministerského předsedy i předsedy strany do rukou Františka Udržala. Následující čtyři roky se střídavými úspěchy bojoval se svojí srdeční chorobou, které nakonec 12. prosince 1933 podlehl.

František Ladislav Rieger (10. 12. 1818 – 3. 3. 1903)

F. L. Rieger byl politik, publicista a právník, spoluzakladatel Národní (staročeské) strany. Během revolučního roku 1848 jako jeden z českých předáků a aktivní poslanec Říšského sněmu ve Vídni a Kroměříži neúspěšně prosazoval liberální principy plánované rakouské ústavy a federalizaci monarchie. Podílel se na přípravě slovanského sjezdu v Praze ve dnech 2. až 12. června 1848. Do politiky se vrátil po obnově ústavnosti v roce 1860 jako hlavní spolupracovník Františka Palackého, kterého později vystřídal na pozici předsedy staročeské strany.

Rieger byl po celou dobu své politické kariéry po roce 1861 orientován na spolupráci se státoprávní českou šlechtou. V šedesátých a sedmdesátých letech 19. století byl zastáncem politiky pasivní rezistence českých politiků ve snaze docílit státoprávních ústupků od vídeňské vlády. Od roku 1879 po obratu v české politice směrem k aktivní provládní politice byl poslancem vídeňské Říšské rady a předsedou parlamentního Českého klubu, později členem Panské sněmovny. Od konce osmdesátých let 19. století jeho vliv slábl společně s oslabením pozic staročeské strany v důsledku takzvaných punktací roce 1890. Rieger patřil mezi hlavní stoupence takzvaných punktací, tedy česko-německých usmiřovacích rozhovorů. Upřímně věřil v jejich prospěšnost. Jenže punktační jednání nakonec zkrachovala, respektive jejich podoba a postup zavádění

vyvolal ostrou mladočeskou opozici, zatímco čeští Němci je ostantativně oslavovali jako svůj úspěch.

Oslav jeho 80. narozenin v roce 1899 se zúčastnila široká škála českých veřejných činitelů, včetně bývalých politických odpůrců. V roce 1897 byl Rieger jmenován členem Panské sněmovny a povýšen na svobodného pána (barona). Den po jeho smrti v březnu 1903 mu *Národní listy* věnovaly obsáhlý, několikastránkový materiál a v úvodníku o něm napsaly: „V okamžicích, jako jest nyní, bezděčně ustupují stranou a do pozadí vzpomínky na potyčky a zápasů různých se politických názorů.“

V roce 1853 se oženil s dcerou Františka Palackého Marií. Měli spolu tři děti: Marie Červinková-Riegrová (1854-1895), spisovatelka a libretistka, Bohuslav Rieger (1857-1907), právní historik, a Libuše Bráfová (1860-1930), která se provdala za Albína Bráfa, pracovala v ženském hnutí, byla sběratelkou památek lidového umění a uchovavatelkou rodinné tradice Palackých, před smrtí v roce 1930 stihla uspořádat hmotné památky a interiéry bytu Palackých do historické podoby a otevřít v něm první památník.

Jan Masaryk (14. 9. 1886 – 10. 3. 1948)

Ke smrti Jana Masaryka došlo 10. března 1948. Československý ministr zahraničí Jan Masaryk zemřel po pádu z okna svého bytu v Černínském paláci. Už ve dvě hodiny odpoledne 10. března 1948 oznámil sebevraždu jako závěr vyšetřování ministr vnitra. Pitva ale začala až hodinu poté. Tuto verzi razili komunisté celá léta. Toto úmrtí bylo předmětem několika vyšetřování: v roce 1948, 1968-1969, 1993-1996 a 2001-2003, jejichž závěry se různily, nebo byly přímo v rozporu. Poslední vyšetřování bylo v roce 2003 uzavřeno jako vražda, pachatel neznámý. Další verze je i nešťastná náhoda, podle níž Masaryk spadl z římsy okna, když utíkal před svými vrahy.

Jan Masaryk

30. 3. 1968 byl československým prezidentem zvolen Ludvík Svoboda.

31. 3. 1998 byla v Bruselu při Severoatlantické alianci otevřena česká mise.

15. 4. 1998 mimořádná schůze Poslanecké sněmovny schválila vstup ČR do NATO, Senát vyslovil souhlas 30. dubna.

Výstava *Podoby a příběhy. Portréty renesanční šlechty*

Výstava *Podoby a příběhy. Portréty renesanční šlechty* představuje výběr z dochovaných renesančních portrétů ze sbírek českých a moravských hradů a zámků. Medailonky věnované mnohým slavným rodům přibližují osobnosti české a moravské aristokracie doby renesance, protestantské i katolické a jejich životních příběhů. České a moravské šlechtické rody připomínají heraldické a genealogické památky, archiválie, předměty uměleckého řemesla. Vystavené soubory rozšiřují také vybrané renesanční portréty, které do zámeckých sbírek přinesly aristokratické rody usazené v Čechách a na Moravě v pozdějších staletích.

Výstava představuje vzácné portréty pánů z Hradce, Rožmberků, Smiřických, Šliků, Redernů, Lobkowiczů, Žerotínů, Dietrichsteinů a dalších rodin, i několika rodů, které přenesly své starobylé portrétní galerie z ciziny do české země v pozdějších staletích. Zastoupena jsou díla anonymní i díla slavných autorů, Jakoba Seiseneggera, Paola Veronese, Hanse von Aachen či Anthoniho Bayse. Nechybí nejstarší portrét legendární Perchty z Rožmberka, vytvořený na přání vzdálených potomků jejího rodu. Portrét mladého Petra Voka z Rožmberka či portrét Jáchyma Ondřeje Šlika, popraveného roku 1621 na Staroměstském náměstí v Praze.

Součástí výstavy jsou také unikátně dochované renesanční textilie a příklady šperků. Například unikátní národní kulturní památka – stříbrná šlikovská mincovní kazeta s vzácnými šlikovskými ražbami mincí z Jáchymova, renesanční náhrdelník ze Svatovítského pokladu či exempláře vonného šperku – pomandru –, luxusního doplňku oděvů dam doby renesance. Z archivních památek jsou vystaveny proslulé šlikovské listiny vydané za císaře Zikmunda Lucemburského pro Kašpara Šlika, pokutní registra Petra Voka či takzvaná Zlatá kniha černokostelecká s popisem zámku Smiřických. Na přelomu ledna a února byly také poprvé v historii vystaveny originály slavných dopisů Perchty z Rožmberka. Listiny však mohou být vystaveny pouze měsíc a poté je nahrazují faksimile a vzácné originály se opět vrací do Státního oblastního archivu v Třeboni.

Výstava *Podoby a příběhy. Portréty renesanční šlechty* potrvá v konírně Šternberského paláce v Praze do 4. břez-

na. V rámci výstavy byla připravena nabídka edukačních aktivit: tvořivé dílny byly připraveny pro pedagogy, seniory a rodiny s dětmi, mateřským, základním a středním školám se nabízely komentované prohlídky pro školy, v jejichž průběhu lektor žákům představoval portréty nejen jako umělecká díla, která měla svoji funkci, význam a symboliku, ale především jako doklad každodenního života renesanční šlechty. Výstava je doprovázena také cyklem přednášek a komentovaných prohlídek pro veřejnost.

(mk)

Nová škola v nové republice

Sté výročí vzniku Československa připomíná výstava *Nová škola v nové republice*, která byla otevřena v Národním pedagogickém muzeu v Praze (NPM). Expozice přináší ucelený obraz školství v celé jeho šíři, ukazuje měnící se postavení učitele a jeho vztah k novému státnímu útvaru i reformní snahy a pedagogické trendy, které jsou dodnes aktuální.

Jak se učilo za první republiky? Výstava se zaměřuje i na méně známé aspekty meziválečného školství. Idylické představy o prvorepublikovém školství z filmu *Škola základ života* nebo *Cesta do hlubin studákovy duše* zpochybní odhalením nepříliš známých podrobností.

Snahou výstavy v pedagogickém muzeu je přiblížit stav meziválečného školství na Slovensku a Podkarpatské Rusi, který se značně lišil od rozvinuté školské sítě v Čechách a na Moravě. Seznámí také se snahou o změnu stylu výuky, kterou inicioval profesor Václav Příhoda – jde o tzv. příhodovskou reformu, která začala být testována v roce 1929. Ta se soustředila především na aktivizaci žáků, kteří si sami vyhledávali informace, učili se samostatně a podíleli se i na samosprávě školy.

Méně známou kapitolou prvorepublikového školství je činnost pedagogických osobností v oblasti sociální péče – spisovatel a učitel Eduard Štorch organizoval pro děti lyžařské zájezdy, Anna Hlavatá-Pokorná působila mezi dětmi ze sociálně slabých rodin v pražských Holešovicích, Přemysl Pitter byl obdobně činný na pražském Žižkově. Připomenuta je i osobnost Františka Bakuleho, který svou profesní kariéru zasvětil především práci s tělesně postiženými.

Na výstavě lze nalézt vzácné exponáty ze sbírek muzea, třeba závěsnou textilii dokumentující výuku na Volné škole práce na Kladně, výrobky chovanců Bakulova ústavu nebo fotografie z tzv. pokusných škol. Je také možné si prohlédnout zapůjčenou školní korouhev z roku 1933 z malostranského Gymnázia Jana Nerudy. Návštěvníci se seznámí i se školními pomůckami a potřebami, které se v této době používaly.

Snahy o modernizaci vyučovacích metod a přístupu k žákům velmi podporoval průmyslník Tomáš Baťa, který se snažil propojit výuku s praxí a díky tomu se prvorepublikové školství řadilo mezi nejlepší na světě.

Součástí výstavy jsou také ukázky z prvorepublikových filmů ze školního prostředí, načtené vzpomínky žáků, studentů i pedagogů či fotokoutek s dobovým oblečením. Souběžně probíhá menší výstava *Tady nová republika*, která návštěvníky seznámí se základními fakty o meziválečném Československu.

Výstavu *Nová škola v nové republice* je možné navštívit po celý rok 2018 a připomenout si tak jedinečnost školství

meziválečného Československa, které patřilo k nejkvalitnějším školským systémům na světě.

(mk)

Co naše babičky uměly a na co my jsme zapomněli

Žít s respektem k přírodě, dopřávat si kvalitní domácí potraviny a používat spotřební věci nezátížené zbytečnou chemií je jednoduché. Důležité je nehlédat v tom žádnou vědu, stačí se inspirovat třeba radami našich babiček. A právě řada z nich přináší nový pořad České televize *Co naše babičky uměly a na co my jsme zapomněli*. Tvůrci tohoto pořadu si dali za cíl ukázat, jak naši předci dokázali využít všechno, co jim příroda nabídla, a přitom se k ní chovat s respektem a úctou.

Jak ukazují současné trendy, v uspěchané moderní době „rychlakvašek“ se stále více lidí vrací k tradičním vyzkoušeným postupům. Dopřát si kvalitní domácí potraviny (třeba poctivé kvašáky nebo křupavé kyselé zelí), ale i spotřební věci nezátížené chemií, může každý. A zakousnout se do doma upečeného chleba, naplnit svůj domov vůní bylinek nebo vyzkoušet prastaré metody, jak využít sílu potoka nebo správně pokácet strom, není tak složité, jak ukážou moderátoři tohoto pořadu. Společně s nimi diváci opráší pozapomenuté dovednosti našich předků. A nezůstane při tom pouze u jídla a kulinářských receptů. Nabídnuty budou také tipy, jak si poradit, když selže technika 21. století, i jak se postarat sami o sebe i své blízké prostředky, které máme často hned po ruce. Nebude přitom opomenuta ani péče o čtyřnohé mazlíčky a užitková domácí zvířata.

Představena budou místa, kde se na chvíli zastavil čas, a možná v historických tradicích a svátcích mnozí naleznou návod na „lék“ na stres dnešního světa. Pohlazením pro duši budou i výlety do krásných koutů české země a za nadšenci, kteří se věnují starým řemeslům. Inspiraci a postupy, které v Čechách a na Moravě nejsou běžné, bude pořad hledat i u sousedů.

Každý z dílů se ponese ve znamení konkrétního tématu, například v nejbližších epizodách bude řeč o vejcích, dřevě nebo zabíjačce. Každá epizoda představí zároveň kulinářský recept, postup lidového lékaře, ukáže nápad pro domácí kosmetiku, ale i práci na zahradě a v domácnosti. Součástí každého dílu je i návštěva, jednou skanzenu, jindy skupiny nadšenců, kteří objevují prastaré recepty a řemesla, a pak zase třeba rodiny, která se rozhodla žít v souladu s přírodou jako před sto lety.

Své místo mají v tomto pořadu také historické svátky a tradice, které ukazují, proč je v určité době lidé dodržovali a jaký měli na ně vliv.

(mk)

Setkání po sto letech

Ve Francii se na konec června chystá připomínka přísahy v Darney. Na tamní pláni nastoupilo 30. června 1918 na 6 000 příslušníků Československé střelecké brigády ve Francii ke slavnostní přehlídce s přísahou, po níž odjeli na frontu. Francouzský prezident Raymond Poincaré při této příležitosti potvrdil za účasti Edvarda Beneše právo Čechů a Slováků na samostatnost a vlastní stát. Na místě by se sto

let od těchto událostí mohli potkat český, slovenský a francouzský prezident.

Francouzský prezident Emmanuel Macron již v gratulaci českému prezidentu Miloši Zemanovi ke znovuzvolení akci potvrdil. Zda se jí Zeman zúčastní, Pražský hrad zatím nesdělil. O programu jeho zahraničních cest chce rozhodnout až po inauguraci, sdělil prezidentův mluvčí Jiří Ovčáček. ČsOL již na akci nechává šít další legionářské uniformy, „aby to aspoň částečně vypadalo jako tehdy“.

Velké připomínky historických událostí z revolučního roku 1918 ČsOL chystá i v České republice

V březnu si legionářská obec připomene poutí na Ukrajinu důležitou bitvu u Bachmače, kde se legionáři střetli s přesilou německé armády. Znovuodhalen by měl být pomník padlým 4. střeleckého pluku v Hradci Králové a před Vánoci obec legionářská plánuje zrekonstruovat návrat Masaryka z exilu do Prahy. Z Rakouska bude vypravena historická vlaková souprava. Trasa povede, stejně jako před sto lety, přes Dolní Dvořiště do Českých Budějovic, druhý den pak bude pokračovat do Prahy. V parku u pražského hlavního nádraží bude uspořádán slavnostní program. V plánu byla i rekonstrukce pochodu Prahou, ta se ale pravděpodobně po dohodě se zástupci Prahy neuskuteční. Místo průvodu by se tak ke dni veteránů 11. listopadu, kdy skončila první světová válka, mohla uskutečnit rekonstrukce národní přísahy. Během ní přísahali věrnost Češi dosud sloužící v rakousko-uherské armádě. Podle ing. Milana Mojžíše (Československá obec legionářská) by to bylo ocenění i lidí, kteří neměli možnost zapojit se do legií. „Ne všichni mohli být v zahraničí, ale plno práce se dělalo i tady doma,“ poznamenal. Z přísahy poté vojáci odjízďeli na Slovensko, aby bránili hranice mladé republiky. V plánu má ČsOL uspořádat v Česku také několik rekonstrukcí bitev legionářů. Jedna z nich se v květnu uskuteční v Rumburku u 100. výročí rumburské vzpoury českých vojáků. Další rekonstrukci by chtěli předvést bitvu u Doss Alto. Nyní hledají vhodnou lokaci, která by odpovídala skalnatému terénu, kde se českoslovenští legionáři bránili rakouskému útoku. Vytipované mají dvě lokality, rádi by akci uspořádali na podzim v Praze.

Pražská šunka bude na seznamu specialit, čekala na to šest let

Pražská šunka bude na evropském seznamu Zaručených tradičních specialit (ZTS). Žádost se u Evropské komise projednávala přibližně šest let. Zatím má ČR v seznamu spolu se Slovenskem čtyři potraviny – Tradiční špekáčky, Liptovský salám, Spišské párky a Tradiční lovecký salám. Podle výkonného ředitele Českého svazu zpracovatelů masa Jana Katiny však nejde o absolutní výhru, protože bude platit pětileté přechodné období, v němž se bude moci „Pražská šunka“ vyrábět i bez označení a v horší kvalitě. O možnost mít na seznamu i šunku, usilovali čeští výrobci od roku 2012. Výrobek označený žlutomodrým evropským logem bude muset vždy splňovat přesnou recepturu a technologii výroby. Označení můžou získat pouze výrobky, které jsou na domácím trhu používány alespoň třicet let.

Výročí Remkova letu do vesmíru připomnělo v Brně Rojení kosmonautů

Letošní 40. výročí letu Vladimíra Remka do vesmíru připomněla v Brně série akcí nazvaná Rojení kosmonautů. Prvnímu Čechoslovákovi v kosmu přišli poblahopřát k výročí kolegové z mnoha evropských států, třeba Rusové Jurij a Roman Romaněnkovi nebo Rakušan Franz Viehböck a Belgičan Frank De Winne. ČTK to oznámil ředitel Hvězdárny a planetária Brno Jiří Dušek. „Kosmonauti z celé Evropy se v Brně nebudou rojit pouze proto, aby vzpomínali na své výpravy do vesmíru. Někteří jsou skuteční pamětníci, ale budou zde i tací, co aktivně spolupracují na současných pilotovaných letech,“ uvedl Dušek.

Rojení začalo 7. března dopoledne v Technickém muzeu, kde otevřeli výstavu *Vladimír Remek – 40 roků od letu prvního Čechoslováka do kosmu*. Návštěvníci si mohou prohlédnout například oblečení z výcviku a další části výstroje, původní obaly potravin, fotografie z Remkova soukromého archivu či malé drobnosti, které kosmonauty na jejich cestě doprovázely. Muzeum vystaví také originál populárního Krtečka, kterého Andrew Feustel, jehož manželka je českého původu, vzal na výlet do vesmíru v raketoplánu Endeavour v květnu 2011. Lidé si prohlédnou i československou vlajku, která byla v prosinci 1972 na Měsíci díky Eugenu Cernanovi – po otci byl slovenského a po matce českého původu.

Astronaut Feustel poletí na ISS s časopisem z terezínského ghetta

Americký astronaut Andrew Feustel i při své třetí cestě do vesmíru, na niž se vydá 21. března, s sebou vezme předmět spojený s Českou republikou. Tentokrát s ním poletí na Mezinárodní vesmírnou stanici (ISS) kopie dvou obrázků z časopisu *Vedem*, který vydávali chlapci v židovském ghettu vytvořeném nacisty za druhé světové války v Terezíně. Informoval o tom portál Houstonia.

Při své první vesmírné misi v roce 2009, jejímž cílem byla oprava Hubbleova vesmírného teleskopu, měl Feustel u sebe básnickou sbírku Jana Nerudy *Písně kosmické* a českou vlajku. Na druhé cestě o dva roky později astronauta, jehož žena má české kořeny, doprovázela figurka Krtečka, známá dětem prakticky na celém světě z animovaného seriálu Zdeňka Milera.

Seznam národních kulturních památek se rozšíří, přibude Mariánská Týnice nebo Svatý kopeček

V seznamu národních kulturních památek bude dalších devatenáct církevních staveb a areálů. Návrh ministerstva kultury schválila vláda v demisi. Mezi památkami se nově objeví třeba poutní areál s kostelem Panny Marie Vítězné na Bílé Hoře v Praze, poutní areál ve Svatém Janu pod Skalou, Mariánská Týnice na Plzeňsku nebo Svatý kopeček u Mikulova. Ministerstvo kultury, které seznam návrhů připravuje, se při každé vlně soustředí na určitý typ památek. Tentokrát vybralo výhradně sakrální stavby, komplexy a areály.

V seznamu národních kulturních památek skoro 340 míst. Vztahuje se na ně přísnější ochrana než na kulturní

památky. Zákon u nich mimo jiné upravuje jejich trvalý i dočasný vývoz do zahraničí a taky prodej.

Na zámku v Lednici otevřeli tropický skleník

Od února se opět otevřel zámecký skleník v Lednici na Břeclavsku. K největším lákadlům expozice patří 350 až 500 let starý cykas píchoš *Altensteinův (Encephalartos altensteinii)*. Palmový skleník od architekta Jiřího Wingelmüllera byl postaven v letech 1843-1845. Architekti obdivují jeho litinovou konstrukci, běžní návštěvníci víc ocení interiér s exotickými rostlinami, záplavou teplomilných květů, jezírkem s rybičkami, ale i lavičkami, vyzývajícími na posezení uprostřed tropické přírody. Expozice v samotném zámku je letos otevřena i v zimě, v únoru ale pouze o víkendech.

Mumie světa

Evropská premiéra výstavy *Mumie světa* byla zahájena v únoru v české metropoli. Návštěvníkům nabízí poselství o dávných kulturách a civilizacích. Holešovické výstaviště představuje originální mumie i další artefakty, které se do Prahy sjely ze světových muzeí, univerzit, vědeckých organizací i soukromých sbírek.

Výstava *Mumie světa* je neobvyklá svým rozsahem i historickou a vědeckou hodnotou. Jedná se vůbec o nejucelenější sbírku mumii, která nemá ve světě obdoby. Na Výstavišti Holešovice zabere více než dva tisíce metrů čtverečních. Návštěvníci mohou vidět mumie z Egypta, Severní a Jižní Ameriky, ale i z Evropy. „Některé z vystavených mumii pocházejí z vážených rodů, jiné zase nabídnou pohled na přírodně a přirozeně mumifikované osoby. Již tradičně nabízíme návštěvníkům velký audiovizuální i textový materiál,“ vysvětlila Květa Havelková z pořádatelky agentury JVS Group.

Mezi stovkami exponátů lze doporučit několik nejzajímavějších – návštěvníci mají možnost si prohlédnout třeba mumifikované tělo německého šlechtice barona von Holze, které bylo nalezeno v utajené rodinné kryptě hradu ze 14. století. Na sobě měl svoje nejlepší boty. Do Prahy dorazila rovněž mumie maďarské rodiny z města Vác, která zemřela na tuberkulózu. Nechybí ani Burnsova sbírka – jedná se o sérii lékařsky vyrobených mumii používaných k výuce anatomie na počátku 19. století. Dále mumie egyptského kněze Nes-Hora, u kterého byla zjištěna artritida a zlomená levá kyčel. Kromě mumifikovaných lidí jsou na výstavě ke zhlédnutí i egyptské mumie zvířat včetně sokola, ryby, psa a mláděte krokodýla, které byly záměrně vytvořeny, aby doprovázely na věčnost členy královské rodiny.

Návštěvníci se kromě mumii dočkají také informací o historii mumifikace, o mumii z území Čech i o aktivitách archeologů v Egyptě a dalších zemích. „Samozřejmě že i na našem území se nacházejí mumie a zdaleka se nejedná jen o ty klasické z Egypta. Máme připraveno mnoho zajímavých informací i o mumii vzniklých přímo na území Česka,“ dodává Havelková.

Výstava je přístupná pro veřejnost každý den od 9 do 20 hodin a otevřena bude do 30. června tohoto roku.

(mk)

Z „Malostranského parkoviště“ se stane Malostranské náměstí

Cílem revitalizace pražského Malostranského náměstí je celé náměstí více zpřístupnit pěším obyvatelům a návštěvníkům města. Bude zrušeno parkoviště v horní části náměstí, dojde k zúžení jízdních pruhů a k rozšíření chodníků. Budou zachovány historicky doložené dlažby, obnovena ruční pumpa, instalována nová kašna, doplněny plynové lampy, které provázejí celou Královskou cestu, budou vysazeny další stromy na horní části náměstí a doplněn nový mobiliář – lavičky, odpadové koše, stojany na kola. „Náměstí bude v budoucnu dominovat žlutá žula z Dolní Březinky, která bude korespondovat se zdobnými fasádami a dokreslovat barokní pozadí. Je vybrána také pro návaznost na cennou křemencovou dlažbu, která na náměstí bude zachována,“ prozrazuje Petra Kolínská, náměstkyně primátorky hl. m. Prahy.

Revitalizace Malostranského náměstí proběhne na základě studie Ateliéru Hájek, vítěze urbanisticko-architektonické soutěže. Nejbližším krokem by mělo být vydání územního rozhodnutí na konci února a stavebního povolení na konci května 2018. Poté bude vybrán ve výběrovém řízení dodavatel celé stavby. Termín dokončení prací je vzhledem k plánovaným archeologickým pracím těžko odhadnutelný, předpokládá se rok 2019.

Do Česka jezdí na operace očí tisíce Poláků

Nižší ceny, lepší vybavení a krátké objednací lhůty lákají Poláky na soukromé oftalmologické kliniky v Česku. Na oční klinice Gemini, která má pobočky v několika českých městech, loni podle údajů ČTK absolvovalo operaci šedého zákalu pět tisíc Poláků. Největší zájem zaznamenávají nemocnice v Ostravě a okolí. Mluvčí očního centra nemocnice Agel v Ostravě – Vítkovicích Radka Miloševská řekla, že na klinikách v Polsku se ceny za operaci šedého zákalu pohybují kolem 4 000 polských zlotých (přibližně 25 000 korun) za základní čočku a pojišťovna na ně pacientům nepřispívá. V Česku přitom může být cena téměř o polovinu nižší.

V Česku se loni ubytovalo rekordních 20 miliónů turistů

V Česku se loni podle statistik ubytovalo nejvíc turistů v historii. Do hotelů, penzionů nebo kempů přijelo rekordních 20 miliónů lidí. To je podle Českého statistického úřadu o milión a 700 tisíc víc než předloni. Byl i překonán rekord v počtu přenocování, tento ukazatel poprvé překročil hranici 50 miliónů. Nejvíc turistů přibýlo v Jihomoravském kraji. Návštěvníků ze zahraničí bylo 10,2 miliónu, domácích turistů přijelo 9,9 miliónu. Nejvíc cizinců, téměř dva milióny, přijelo tradičně z Německa, další místa pak patří Slovákům a Polákům.

V březnu jde do aukce nejvzácnější československá známka

V březnu půjde do aukce nejvzácnější československá známka. Původně rakousko-uherská světlezelená známka na žilkovaném papíře s obráceným přetiskem Pošta česko-

slovenská 1919 měla hodnotu čtyři koruny. Na jarní aukci 11. března se prodá odhadem za čtyři až pět miliónů korun. Známkou je součástí sbírky filatelisty Ludvíka Pytlíčka, který ji koncem devadesátých let získal za 2,6 miliónu korun.

Pěťasedmdesátiletý sběratel ze Semil je nejproslulejším českým filatelistou, vlastní největší sbírku československých známek z let 1918-1939. Svou sbírku postupně rozprodává, protože jeho děti filatelistický koníček nezdědily. Loni prodal část sbírky za deset miliónů korun.

Průzkum: Nejoblíbenějším zvířecím mazlíčkem Čechů je pes

Skoro tři pětiny Čechů doma chovají pro svou potěchu nějaké zvíře. Nejčastěji pořizovanými domácími zvířaty jsou psi, následovaní kočkami a akvarijními rybičkami. Papoušek nebo jiného opeřence si pořídilo sedm procent chovatelů a pro králíka se rozhodlo šest procent. Žebříček nejčastěji chovaných zvířecích miláčků uzavírají hlodavci, pavouci a želvy spolu s hady a ještěrkami. Měsíčně utratí chovatel za své zvířecí miláčky průměrně skoro 800 korun. Vyplývá to z říjnového průzkumu agentury Focus. Zvíře má ve své domácnosti 58 procent Čechů. Pořizují si je především lidé žijící v rodinných domech, kde má zvířecího mazlíčka 74 procent lidí. V bytech a panelácích chová živočichy zhruba polovina domácností.

V Mostě našli pod soudní budovou schránku starou 135 let

Historickou kovovou schránku starou 135 let otevřeli v Mostě. Ukládala dobové noviny, peníze, množství fotografií, předpis na předcházení zápalu plic i brk na psaní. Uložena byla v roce 1883 pod budovou bývalého krajského soudu v Mostě, kam ji do posledního kamene schovalo tehdejší vedení města. Mezi nejdůležitější dokumenty patří listiny o dokončení původní stavby okresního muzea v Mostě a listina podepsaná jeho architekty, dodavateli a stavebníky. Schránka ukrývala také tržní a hřbitovní řád, dobové noviny a historické fotografie zachycující původní, dnes už neexistující Most.

Z fasády známé oděské hospody ukradli sošku Švejka

Neznámí pachatelé ukradli z fasády pivnice Gambrinus v Oděse na jihu Ukrajiny sošku Josefa Švejka. Soška hlavní postavy díla Jaroslava Haška *Osudy dobrého vojáka Švejka za světové války* se na domě v centru Oděsy objevila v roce 2016. Jejím tvůrcem je užhorodský umělec Mychajlo Kolodko. Z průčelí oděské hospody byla ukradena již jednou, stalo se to prý loni na jaře.

Oděsu podle Interfaxu spojuje se slavným českým vojákem Haškova povídka *Jak jsem se setkal s autorem svého nekrologu*. Spisovatel v ní popisuje, jak si po návratu z Ruska přečetl několik svých smutečních oznámení. V jednom z nich měl být „probodnut v divoké hádce s opilými námořníky v jedné z oděských krčem“.

Sochař Kolodko už sošky Švejka rozmístil v několika evropských městech, mimo jiné i v Lipnici nad Sázavou, kde spisovatel zemřel, a naposled předloni v Olomouci. V Čes-

ké republiky i ve světě už bylo vyrobeno na dvě desítky Švejkových soch a sošek. K vidění jsou kromě Ukrajiny například v Rusku, Polsku, Bulharsku nebo na Slovensku.

Zlatá bula sicilská na Hradě

U příležitosti 100 let od založení Československa budou na Pražském uspořádány tři výstavy. Výstavní projekt *Založeno 1918* se skládá ze tří samostatných výstav, které se letos uskutečňují na Pražském hradě. V Císařské koruně se bude od ledna do června konat výstava *Labyrintem dějin českých zemí*. Na ní budou představeny formou originálních archivních dokumentů a dalších předmětů zlomové okamžiky ve vývoji českého státu od 10. století do současnosti. Návštěvníci si tak mohou prohlédnout pohřební insignie krále Přemysla Otakara II., originály zemských desek, ale také originál Zlaté buly sicilské nebo takzvaný Rudolfův majestát. Vystavena bude i Washingtonská deklarace, kterou československý odboj v roce 1918 vyhlásil nezávislost Československa.

Další výstava *Doteky státnosti* bude umístěna do Jízdárny Pražského hradu a naplánována je na březen až říjen. Tato výstava, věnovaná především historii státních symbolů, by měla být v kontextu dalších výstav připravovaných k výročí založení československého státu zcela výjimečná, a to nejen soustředěním zcela unikátních exponátů na jedno místo, ale i svým architektonickým pojetím.

Osu výstavy budou tvořit příběhy vystavených předmětů. Její součástí budou třeba nejvyšší státní vyznamenání nebo unikátní archiválie, které se budou pravidelně obměňovat. K vidění bude třeba prezidentský automobil Škoda VOS, text rozhlasového projevu prezidenta Edvarda Beneše po jeho abdikaci v roce 1938 s jeho poznámkami či dopisy Milady Horákové z žaláře.

V Tereziánském křídle bude od července do října uspořádána výstava *Stráž na Hradě pražském*, která připomene fotografiemi a dalšími exponáty historii Hradní stráže.

Deklaraci k uspořádání výstav podepsali v loňském roce zástupci Kanceláře prezidenta republiky, Správy Pražského hradu, Vojenského historického ústavu, ministerstva vnitra a České pošty. Byl schválen rozpočet a program připomínky významných výročí, která připadají na letošní rok. Zahrnuje 100. výročí založení samostatného československého státu, připomínku 50. výročí pražského jara a okupace země armádami Varšavské smlouvy a také roku 1993, od kterého je Česko samostatným státem. Na různorodý program věnuje stát přes 400 milionů korun. Počítá se s celkem 172 akcemi, z toho 52 jich předpokládá česko-slovenskou spolupráci.

(mk)

Lázeňská města chtějí nominaci do UNESCO podat v druhé polovině roku

Lázeňská města sedmi zemí chtějí v druhé polovině letošního roku podat nominaci Slavných lázní Evropy na seznam Světového dědictví UNESCO. Nominační dokumentace aktuálně prošla takzvaným testem úplnosti. Nyní bude ještě doplněna o některé formální náležitosti a po schválení ve všech dotčených zemích bude odeslána do Paříže, řekl novinářům primátor Karlových Varů Petr Kulhánek. Zatím podle něj nelze odhadnout, jak dlouho vyhodnocení po-

trvá. Není totiž jasné, jak se UNESCO k sériové nominaci jedenácti měst postaví. Pokud by vše trvalo standardně dlouhou dobu, o nominaci by se mělo rozhodnout v roce 2020. V Karlovarském kraji se nominace týká Karlových Varů, Mariánských Lázní a Františkových Lázní.

Slovinci chtějí Plečnikovy stavby dostat do UNESCO sami, bez ČR

Česká republika a Slovinsko nebudou už společně připravovat nominaci staveb slovinského architekta Josipa Plečnika na seznam UNESCO. Slovinci se rozhodli na doporučení expertů připravit jen nominaci národní, podle odborníků má větší šanci na úspěch. ČTK to řekla mluvčí ministerstva kultury Simona Cigánková. Společná nominace se chystala šest let a měla se posílat už letos. Projekt zahrnoval i pražský kostel Nejsvětějšího srdce Páně. Kostel je národní kulturní památkou, právě prochází velkou rekonstrukcí, která měla být také jedním z kroků k nominaci na prestižní seznam. Slovinsko bylo hlavní koordinátor příprav. Od Plečnikova úmrtí, jehož největší stopa v Česku je na Pražském hradě, uplynulo loni šedesát let.

Colloredové se Opočna nevzdávají

Colloredo-Mansfeldové se zatím nehodlají vzdát rodového sídla, státního zámku v Opočně na Rychnovsku. Dcera posledního majitele opočenského panství Josefa Colloredo-Mansfelda Kristina pokračuje po poslední sérii prohraných soudů v šestadvacet let trvajícím sporu s Národním památkovým ústavem a podala ústavní stížnost proti verdiktu Nejvyššího soudu. Ten dal zapravdu památkářům stejně jako Okresní soud v Rychnově nad Kněžnou a Krajský soud v Hradci Králové.

Panství v Opočně bylo v roce 1942 zkonfiskováno nacisty, později ho zrekvíroval stát na základě Benešových dekretů a nakonec ho znárodnili komunisté. Požadavek restituce opírají Mansfeldové o rasový podtext Němci zkonfiskovaného majetku. Prababička dnešní restituentky Nadine Speranzky Kolovrat zaujímá čelné místo v almanachu židovské šlechty z roku 1913. Konfiskace však podle tvrzení znalců neproběhla z rasových důvodů, ale politických, podpořených ještě i špatnými hospodářskými výsledky velkostatku.

Kristina Colloredo-Mansfeldová

Kristina Colloredo-Mansfeldová opočenský zámek již jednou získala, a to v roce 2003. Avšak na základě zásahu Ústavního soudu ho musela po třech letech opustit. Případ byl znovu otevřen před dvěma roky, když vzhledem k údajné rasové diskriminaci Mansfeldů byla umožněna obnova procesu.

Opočno představuje jednu z nejdelších restitučních kauz v historii české justice. Zámek, který se původně nazýval Červený Opočen, získali Mansfeldové po bělohorské konfiskaci rodu Trčků.

(mk)

Václavské náměstí se bude opravovat

Již začátkem tohoto roku začaly přípravné práce k opravě spodní části Václavského náměstí v Praze.

V letošním roce bude zahájen archeologický průzkum a přeložky sítí. „Budou se dělat elektrorozvody, kanalizace, ta část, která nebude nikdy vidět,“ řekl k tomu radní pro kulturu Jan Wolf, který předsedá komisi pro revitalizaci náměstí. Pro letošek město na práce vyčlenilo 102 milióny korun, celkové náklady se pohybují kolem 300 miliónů korun. Letos budou vedle archeologů na Václavském náměstí pracovat vodaři, elektrikáři a zaměstnanci telekomunikací.

V územním řízení se proti navrženému projektu vyskytly námítky. Nesouhlas kulturní veřejnosti se týkal umístění nájezdových ramp do zatím neexistujících podzemních garáží a výhrady se objevily i proti platanům, které by měly tvořit druhé stromořadí. Kritici upozorňovali, že platan tvoří širokou korunu a jeho využití je spíše v parcích. Všechny námítky byly ale odborem výstavby v Praze 1 zamítnuty. Pravomocná stavební povolení jsou tři a týkají se nadzemních objektů zvláště, vodovodů a kanalizace zvláště a zvláště nového dopravního uspořádání na povrchu.

Vlastní revitalizace, to znamená dláždění, rozšíření prostoru pro pěší, sázení stromů, rozvody závlahy a vody pro pítka, přípojky energií pro stánky a sjednocení mobiliáře, nemá vybraného dodavatele. Termín zahájení revitalizace tak nebyl zatím stanoven a magistrátní odbor strategických investic by měl vypsat veřejnou soutěž.

Předpokládaný termín dokončení: konec roku 2018
(autor vizualizace: Jakub Cigler)

Rekonstrukce by měla rozhodně probíhat po etapách, aby byla vždy uzavřena jen část náměstí. Praha má od roku 2005 projekt od architektonické kanceláře Cigler Marani Architects. „Chci, aby se z Václavského náměstí opět stalo centrum sociálního, kulturního a společenského života, jako tomu bylo v minulosti,“ uvedla primátorka Adriana Krnáčová.

Proměny se dočká tedy pouze spodní část Václavského náměstí, přičemž úpravy horní poloviny jsou zatím ve hvězdách – reálněji se jeví pouze úpravy prostoru u Národního muzea, kam by se měla vrátit mimo jiné tramvaj.

Václavské náměstí je dlouhé 682 metrů a přibližně 60 metrů široké. Jeho původní název byl Koňský trh a bylo zřízeno dekretem Karla IV. V 19. století bylo nejprve přejmenováno na Svatováclavské náměstí a poté pak na Václavské.

(mk)

Největší výstava o historii videoher je v Praze

Prestižní londýnské kulturní centrum Barbican přivezlo do Prahy jednu ze svých nejúspěšnějších expozic – výstavu o historii, vývoji a budoucnosti počítačových her Game On. Více než 150 hratelých her a herních zařízení od roku 1960 po současnost je i letos stále ještě k vidění v Pražské tržnici v Praze Holešovicích. Tato expozice již dobyla čtyřicet světových měst a viděly ji více než čtyři milióny lidí.

Výstava představuje ucelenou kolekci zásadních her, které tvořily herní historii od prvních zařízení ze šedesátých let, přes Pong, Space Invaders, Super Maria, Grand Theft Auto až po herní novinky, které jsou teprve v přípravě. Své místo tu má i virtuální realita. Součástí expozice je rovněž speciální sekce o marketingu a vývoji her, o hudbě k hrám i propojení filmu a her.

Návštěvníci si mohou vyzkoušet legendární arkádu *Star Wars* z roku 1983 od firmy Atari. Divák se tak na chvíli může stát pilotem X-Wing letounu a bojovat proti stíhačkám TIE ze závěru epizody IV. K vidění je i bondovka *Golden Eye 007* nebo hra *Tomb Raider* z roku 1996, kterou proslavila Lara Croft.

Součástí expozice je i unikátní české oddělení představující domácí herní scénu, které kromě Prahy jinde nevidí. Pořadatelé pro umístění výstavy zvolili prostor nově vznikajícího Art & Digital centra v hale 40 v Pražské tržnici v Praze Holešovicích. Všechny exponáty, až na dva unikátní historické kousky, jsou uzpůsobeny k hraní a návštěvníci si je mohou zahrát přímo na místě. Výstava je přehledně členěna do dvaceti jednotlivých sekcí, které podrobně mapují jednotlivá období vývoje i typu her v různých regionech světa. Speciální sekci zde budou mít i časopisy a herní média.

Výstavu pořadatelé koncipovali jako multigenerační zábavu. Bohatý program je připraven nejen pro malé děti, ale rovněž pro jejich rodiče a v mnoha případech i prarodiče. Součástí výstavy je pestrý doprovodný program: exhibiční turnaje i turnaje pro veřejnost, přednášky ikon české herní scény, speciální program zde budou mít tvůrci videí letsplayeri, youtuberi a cosplayeri.

Výstavu je možné navštívit do 1. dubna letošního roku.
(mk)

Češi chtějí prorazit počítačovou hrou ze středověkého Posázaví

Jak to vypadalo v Posázaví v dobách krále Václava IV. a jeho bratra Zikmunda? Tisíce hráčů počítačových her už netrपělivě čekají, až si to budou moct vyzkoušet. Česká vývojářská firma Warhorse Studios vydává dlouho očekávaný titul *Kingdom Come: Deliverance*. Jak uvádí iRozhlas.cz, hra zavede hráče do posázavské krajiny kolem hradu Talmbek na začátku 15. století. Tento svět uvidí pohledem Jindřicha, syna kováře, kterému žoldáci povraždili rodinu. Hra neláká hráče na souboje s draky, mágy a podobnými fantasy postavami, ale spíše na velmi propracovaná šermířská střetnutí.

V Česku funguje přes padesát vývojářských týmů. A pražská FAMU chystá dokonce nový obor věnovaný počítačovým hrám.

Necelé dva týdny od vydání stačily na to, aby česká hra *Kingdom Come: Deliverance* pokořila miliónovou hranici prodaných kusů a stala se tak naprostým obchodním hitem

Velikonoce

Zdobení velikonočních vajíček má prastarou tradici nejen v Čechách. Malování vajíček už asi někdy zkoušela každá žena nebo dívka a všichni vědí, že velikonoční vajíčka patří mezi velikonoční tradice. Podívejme se ale trochu hlouběji na to, co vše nám symbol vajíčka připomíná. Rozhodně nejde jen o odměnu koledníkům. Připomeňme si ještě, že Velikonoce jsou jak svátky křesťanskými, kdy si připomínáme zmrtevýchvstání Ježíše Krista, tak svátky pohanskými, kterými se vítá jaro. Historický původ Velikonoc však pochází ze svátku židovského, zvaného Pesach, kdy Židé slavili vysvobození z egyptského zajetí. A jakou roli v tom všem má velikonoční vejce jako magický symbol?

Kraslice, tedy malované vajíčko, patří k magickým předmětům známým z dávnověku. Zdobená vajíčka se vkládala do hrobů zemřelých již za starého Egypta. Podle perského mýtu o stvoření světa se říká, že nejvyšší stvořitel se narodil ve zlatém slunečním vejci. Také je známo, že zdobení vajec znali již Římané. Co se týče Slovanů, kraslice vychází ze staroslovanských pohanských tradic – vajíčka byla obětována různým bohům a lidé věřili, že vejce má moc zprostředkovat kontakt s duchy, se záhrobím a s bohy, tedy že vajíčko je něco jako médium. Podle některých tradic se dokonce věřilo, že do vejce lze přenést nemoc a tak se uzdravit. Vejce se používají jako prostředek k čarování pomocí bílé magie dodnes.

Vejce symbolizuje počátek, zrození světa, života. Svým elipsovitým tvarem pak připomíná oběžné dráhy ve Sluneční soustavě. V lidové kultuře je pak symbolem plodnosti, síly, lásky a vitality. Vejce se užívalo k různým magickým rituálům a obřadům na počest zesnulých. Vejce bylo rovněž považováno za ochranný amulet proti zlým silám. Skořápky vajec se zakopávaly do země, aby byla půda úrodná, nebo se dávaly do rozestavěné stavby domu pro štěstí a dlouhý život jeho obyvatel.

Jak je vidět, vajíčko jako magickému symbolu byly přisuzovány až nečekané vlastnosti a schopnosti, a proto také patří k velikonočním svátkům. Symbol, který vejce ukazuje, je úzce spjat jak s vítáním jara jako nového života, obnovy a znovuzrození, tak zmrtevýchvstání Ježíše Krista.

Na vajíčka se původně malovaly magické ornamenty a symboly, které zesilovaly jejich moc. To postupem času vymizelo a na vajíčka se malovaly různé přírodní, ať už rostlinné, nebo zvířecí motivy, které patří k jaru a novému životu. Velikonoční vajíčka, jinak řečeno kraslice, byla nejvíce spjata s barvou červenou. Ta symbolizovala lásku nebo také krev Kristovu. Červené vajíčko si dívky schovávaly pro chlapce, na kterého si tajně myslely. Darovaná vejce měla být plná, nikoli dutá. Dle zvyklostí byly skořápky bílých vajíček určeny ke zdobení bohyně smrti, tzv. Morany. Vyfouklé čili duté malované kraslice jsou víceméně novodobým hitem.

(mk)

BŘEZEN, DUBEN

Pranostiky na březen

Mokřý březen od rolníků nenáviděn.
 Na déšť březnový následuje požeňání boží.
 Mnoho dešťů březnových – hubené léto.
 Jak prší v březnu, tak také v červnu.
 Kolik mlh v březnu k nebi stoupá, tolik bude ještě mrazů
 po Velikonocích.
 Kolik březnových mlh, tolik lijavců v roce.
 V březnu prach – jistý hrách.
 V březnu prach a v dubnu bláto – sedlákovi roste zlato.
 Panská láska, ženská chuť a březnové počasí není stálé.
 V březnu vítr, v dubnu déšť – pak jistě úrodný rok jest.
 Březnové slunce má krátké ruce.
 Lépe od hada býti uštknut, než v březnu od slunce ohřát.
 Studený marec, mokřý máj – bude humno jako ráj.
 Jestli březen kožich stáhl, duben rád by po něm sáhl.
 Sníh v březnu škodí osení i vinné révě.
 Adventní sníh dočká-li marcového, nebudeš jít, sedláč-
 ku, chleba režného.
 Březnový sníh zaorati jest, jako když pohnojí.
 Březnového prachu za dukát lot.
 V březnu prach co zlato a stříbro, ale sníh bývá pro osení jed.

(mk)

Pranostiky na duben

Hodně-li v dubnu vítr duje, stodola se naplňuje.

Je-li v dubnu krásně a povětrí čisté, bude květen nepřijem-
 ný jistě.

Co duben našetřil, to květen spálí.
 Jasný měsíc v dubnu škodí květu stromů.
 Když se ozve v dubnu hrom, chyt' si kámen nebo strom.
 Jak prvně zahřmí, fialka víc nevoní.
 V dubnu hrom – nebojí se mrazu strom.
 Hrom v dubnu – dobrá novina, mráz květů více nepostíná.
 Bouřky v dubnu zvěstují dobré léto.
 Duben hojný vodou – říjen vínem.
 Teplé deště v dubnu, teplé dny v říjnu.
 Na mokřý duben – suchý červen.
 Dubnový sníh rodí trávu.
 Sníh dubnový hnojí, březnový tráví.
 Panská láska a dubnový sníh za mnoho nestojí.
 V dubnu čas a panský kvas.
 Březen – za kamna vlezem; duben – ještě tam budem.
 Dubnový sníh pole hnojí a déšť jim požeňání přináší.
 Necht' si duben sebelepší bývá, ovčákovi hůl přec jen se za-
 sněžívá.
 Jak hluboko v dubnu namokne, tak hluboko v máji vyschne.
 Mokřý duben a máj chladný – k sýpkám, senu přístup
 žádný.
 Je-li v dubnu teplý déšť, hojné požeňání jest.
 Studený a mokřý duben plní sklepy a sudy.
 Když duben laškuje, bývá mnoho sena a obilí.

(mk)

**František Gellner:
 Tepla zhaslého plamene
 Jarní píseň**

Hleď, slunce světu vyznává svou lásku.
 Zem voní úrodou.
 Pojď, moje milá, půjdem na procházku
 do lesa za vodou.

Mé dítě zlaté, poklade můj sladký,
 pojď, potěš srdce mé!
 Do trávy zelené jak v náruč matky
 si měkce lehne.

Les mlčenlivý v pološeru dříme,
 jen listí ševlí.
 Pojď, moje milá, tam si dopovíme,
 kterak jsme trpěli.

Prožijeme spolu svoje štěstí krátké.
 Pojď, nechať spočinu
 na srdci tvém! Je malé tak a sladké
 i silné k zločinu.

(mk)

**Stanislav Kostka Neumann:
 Kniha lesů, vod a strání
 Březen**

Ještě chvíli jen! A moje vděčnost
 opět pozdraví tvoje milosrdenství.

Lidé ciframi měří tvou užitečnost,
 čím však mně jsi, mé srdce ví.

Země, zítra se zazelenáš!
 Země, zítra nám rozkvetěš!
 Nikdo nepodplatí tě, nekoupí za
 otčenáš,
 ale věrnému synu všim se zveš.

Zpěvem, letem a hnízděním ptáků,
 vůní, ztepilostí a barvami bylin svých,
 víc než zlatem klasů mně rudostí
 máků
 tisíc radostí učiníš nezasloužených.

Šerou pohádkou vody, luk
 štavnatostí,
 lesů ševelem, zvěří a pryskyřicemi
 osvobodíš mě z bídy, učitelko ctností,
 dechem života naplníš plíce mi.

Nedočkáva verunka v sednici hledá
 kvítí.

Spolu toužíme, březnovou nemocí
 stůněme.

Lidem nemajíce zač vděčni býti,
 celou vděčnost svou, země vstříc ti ne-
 seme.

(mk)

**Stanislav Kostka Neumann:
 Kniha lesů, vod a strání
 Dubnové scherzo**

Na všech vrcholcích vysokých stromů
 špačci sedí.
 Vrzající korouhvičky dubna
 z velmi staré mědi.

Rozmrzele střídají plachty nebe
 šedé, neprůhledné.
 Člověk přece před svou budkou
 rád si na slunko sedne.

Všecky vrcholky vysokých stromů
 kolébají se s nimi.
 Vítr rozhání s plachtami nebe
 zbytky zimy.

Hbitě na jednu usedl jsem si,
 pluji jako v člunu.
 Drobtvy slunce házím dolů
 stromům na korunu.

Stromům na korunu, na střechy
 dědině,
 špačkům do hrdla rovnou.
 Máme všichni nakonec radost
 nevyřslovnou.

(mk)

Důvěra v českou ekonomiku byla v únoru nejvyšší za deset let

Důvěra v českou ekonomiku po lednovém mírném poklesu vzrostla v únoru o 0,4 bodu na hodnotu 99,9. Dosáhla tak nejvyšší úrovně od května 2008, kdy činila 100,2. U podnikatelů se důvěra v únoru meziměsíčně zvýšila o 0,6 bodu na 97,5 bodu, naopak u spotřebitelů klesla o 0,3 bodu na 112 bodů. Údaje zveřejnil Český statistický úřad (ČSÚ). V porovnání s loňským únorem je celková důvěra i důvěra podnikatelů a spotřebitelů vyšší.

Mírně nižší důvěru v ekonomiku měli meziměsíčně podnikatelé v průmyslu, u kterých klesla o 0,3 bodu na 96,5. Podle ČSÚ se snížilo zejména jejich hodnocení současné celkové i zahraniční poptávky, tempo růstu výrobní činnosti a zaměstnanosti v následujících třech měsících se podle průmyslových firem ale téměř nezmění.

ČEZ letos investuje v Temelíně téměř miliardu korun

ČEZ letos investuje do modernizace jaderné elektrárny Temelín 900 mld. korun. Jde o šedesát investičních akcí, jež zahrnují modernizace, posilování bezpečnosti a zvyšování výkonu. Od začátku provozu investoval ČEZ do modernizace Temelína 18 miliard Kč. Další téměř miliardu Kč dá letos Temelín do údržby. Novinářům to řekl ředitel elektrárny Jan Kruml. První blok je nyní odstaven, odstávka jež začala v prosinci, by měla skončit v první polovině března.

Temelín se připravuje na obnovu licence. Povolení provozovat první blok mají energetici od Státního úřadu pro jadernou bezpečnost do poloviny října 2020, druhý blok do května 2022. V žádosti o obnovu licence, kterou musí ČEZ podat do dubna 2020, bude dokládat stav elektrárny i bezpečnostních systémů, musí předložit i plán, jak zvyšovat bezpečnost. Temelín je největším výrobcem elektřiny v ČR, jeho produkce pokryje pětinu domácí spotřeby.

Škoda Auto v lednu dodala skoro o 11 procent více vozů

Mladoboleslavská automobilka Škoda Auto hlásí nejlepší leden v celé historii firmy. Celosvětově dodala 103 800 vozů, meziročně o 10,7 % více. Meziroční propad dodávek ale zaznamenaly modely Octavia, Rapid, Superb a Yeti, který ale již není v prodeji. Nahradil ho nový model Karoq, jehož firma v lednu dodala 3 900 kusů.

Škoda Auto je součástí německého koncernu Volkswagen. Ve třech výrobních závodech v Česku zaměstnává zhruba 30 000 lidí. Vyrábí také v Číně, Rusku, na Slovensku, v Alžírsku, v Indii, na Ukrajině a v Kazachstánu. Automobilka loni dodala rekordních 1 200 500 aut.

Analytici: Růst ekonomiky ve čtvrtém čtvrtletí byl v EU druhý nejvyšší

Meziroční růst české ekonomiky ve čtvrtém čtvrtletí o 5,1 % řadí Česko mezi zeměmi EU na druhé místo za Rumunskem, vyplývá z komentářů analytiků. Celoroční růst o 4,5 % byl podle nich druhý nejrychlejší za deset let. Z komentáře Českého statistického úřadu vyplývá, že eko-

nomický růst je plošný a přispívá k němu jak růst spotřeby domácností, tak obnovená investiční aktivita, ale i zahraniční poptávka, uvedl analytik ING Bank Jakub Seidler. Mírně slabší než očekávaný růst může jít na vrub slabší investiční aktivitě. Po silném výsledku roku 2017 je pravděpodobné, že česká ekonomika v letošním roce mírně zvolní, odhadl analytik ČSOB Petr Dufek. Její disponibilní kapacity v průmyslu jsou z velké části vyčerpány a navíc nedostatek kvalifikovaných i nekvalifikovaných zaměstnanců představuje stále větší bariéru pro další expanzi průmyslových firem.

Agentura Fitch potvrdila rating ČR na stupni A+

Mezinárodní ratingová agentura Fitch Ratings potvrdila hodnocení úvěrové spolehlivosti České republiky na stupni A+. Výhled ratingu zůstává pozitivní, což signalizuje, že Fitch by v dohledné době mohla přikročit ke zlepšení úvěrového hodnocení. Agentura poukázala na dobrý stav vládních financí i bankovního systému v České republice. Upozornila, že ke zlepšení ratingu by mohl vést například pokračující pokles poměru vládního dluhu k hrubému domácímu produktu, který podle jejího odhadu na konci loňského roku činil 35,1 procenta. Úvěrový rating je důležitý pro investory, protože jim ukazuje, jaká je pravděpodobnost řádného splácení půjček.

Ministr zahraničních věcí Stropnický ocenil účastníky podnikatelských misí

Ministr zahraničních věcí Martin Stropnický poděkoval českým firmám za šíření dobrého jména ČR v zahraničí. Stalo se tak při setkání účastníků podnikatelských misí v Černínském paláci.

Ministr Stropnický ve svém projevu připomněl úspěchy ekonomické diplomacie: „Loni přesáhl český export poprvé hranice 4 biliónů korun a 1 % světového obchodu. Přitom občanů ČR je jen 0,14 % populace světa a podíl na světovém HDP máme 0,26 procenta.“ Šéf české diplomacie věnoval prostor i plánům Ministerstva zahraničních věcí v oblasti ekonomické diplomacie do budoucna. Zároveň připomněl důležitost členství ČR v EU a z toho plynoucí výhody pro české firmy.

Průmyslová výroba v loňském roce rostla

Český průmysl loni zažil jeden z neúspěšnějších roků. Jeho produkce meziročně vzrostla o 5,7 procenta. Podobným tempem rostly i tržby podniků. Tradičně nejvýkonnějšímu automobilovému odvětví tentokrát úspěšně sekundovala i výroba energií a elektrických zařízení. Vyplývá to z údajů Českého statistického úřadu. Radek Matějka z odboru statistiky průmyslu dodává, že po očištění od vlivu pracovních dnů produkce stoupla o 6,2 procenta. „Jedná se tak o jeden z nejlepších výsledků od krizového roku 2009. K růstu nejvíce přispěla výroba motorových vozidel, naopak se nedařilo těžebnímu průmyslu. Hodnota nových zakázek v roce 2017 meziročně vzrostla o 6,6 procenta.“

V posledním měsíci roku tuzemský průmysl zpomalil růst na 8 % z listopadových 8,5 procenta. Nové zakázky loni proti roku 2016 stouply o 6,6 procenta. Průmyslovým

podnikům více pomohla poptávka z ČR. Nové zakázky ze zahraničí se loni zvýšily o 5,3 %, zatímco tuzemské nové zakázky vzrostly o 9,1 procenta.

Memorandum o těžbě lithia je podle Babiše neplatné

Memorandum o těžbě lithia je podle premiéra v demisi Andreje Babiše (ANO) neplatné. Babiš to řekl na tiskové konferenci po jednání vlády. Kabinet podle něj dal za úkol ministrově průmyslu Tomáši Hünerovi (za ANO) dojednat právní nezávaznost dokumentu, ministr by měl také zaúkolovat státní podnik Diamo, aby provedl průzkum ložiska. Případných sporů ani arbitrází ze strany společnosti European Metals Holdings (EMH), se kterou před sněmovními volbami podepsal memorandum Hünerův předchůdce Jiří Havlíček (ČSSD, se Babiš neobává. „Jednoznačně platí to, k čemu nás zavázala Sněmovna. Ta jasně řekla, že to memorandum je nulitní a že nás žádá, aby průzkum prováděl státní podnik a aby zisk z případné těžby zůstal v českých rukou,“ řekl Babiš.

Kvůli lithiu se loni 16. října, čtyři dny před začátkem voleb, mimořádně sešla ještě minulá Sněmovna. Poslanci přijali usnesení, ve kterém požádali vládu, aby zrušila platnost memoranda s EMH.

Česká republika loni získala z EU téměř o 55 a půl miliardy Kč více, než zaplatila

Česká republika loni získala z rozpočtu Evropské unie o 55,4 miliardy korun více, než do něj odvedla. Informovalo o tom ministerstvo financí. Předloni tzv. čistá pozice ČR činila 80,6 miliardy korun. Snížení čisté pozice ve srovnání s předchozími roky je podle ministerstva způsobeno tím, že do let 2015 a 2016 se koncentrovaly platby z dočerpávaného programového období 2007 až 2013, zatímco v roce 2017 už převážnou většinu příjmů z EU tvořily příjmy z nově nabíhajícího programového období 2014 až 2020.

Česko loni obdrželo z unijního rozpočtu 97,9 miliardy korun a odvedlo do něj 42,4 miliardy korun. Česko tak zůstalo stejně jako v předchozích letech čistým příjemcem peněz z EU.

ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

Česká republika je 87. nejlidnatějším státem světa

Česká republika je mezi více než dvěma sty státy světa 87. nejlidnatějším. V Evropě jí s 10,675 miliónu obyvatel patří 14. místo. Vyplývá to z mezinárodního srovnání, které zveřejnil Český statistický úřad. Přestože česká populace stárne, patří obyvatelstvo s věkovým mediánem 41,5 roku mezi osmadvaceti státy Evropské unie k mladším. Nejstarší jsou v EU Němci s mediánem 45,8 roku. Počet lidí v Česku bude do roku 2025 postupně narůstat na 10,712 miliónu, pak začne pozvolna klesat. V roce 2050 bude Čechů 10,478 miliónu, o patnáct let později už jen 10,151 miliónu.

Česká republika se v rámci Evropské unie řadí například mezi země s nejnižší kojeneckou úmrtností a nejnižším podílem lidí ohrožených příjmovou chudobou či sociálním vyloučením. Patří ale také mezi státy, v nichž obyvatelstvo nejvíce trpí nadváhou a evropský průměr přesahuje i z hlediska podílu kuřáků v populaci.

Co se týče vzdělanosti, v podílu osob s vysokoškolským nebo vyšším odborným vzděláním zaujímá Česko v unii 24. místo s 21,1 procenta. V tomto směru je na tom nejlépe Británie, nejhůře Rumunsko. „S hodnotou 70,9 procenta se řadíme na první místo mezi státy EU v podílu osob se středoškolským vzděláním ukončeným závěrečnou nebo maturitní zkouškou či s nástavbovým vzděláním, jako jsou pomaturitní rekvalifikační kurzy. Unijní průměr činí 45 procent,“ poznamenal místopředseda ČSÚ Marek Rojíček.

Tisíce mladých lidí jsou v Česku ohroženy chudobou

Organizace Caritas CARES provedla průzkum v sedmnácti státech. Alarmující je hlavně zadluženost mladistvých do

osmnácti let. Úřady proti nim vedou čtrnáct tisíc exekucí. Dluhy mají například děti, kterým rodiče nekoupili jízdenku a neuhradili pak pokutu od revizora v hromadné dopravě. Další skupinou, která je ohrožená chudobou, jsou matky samoživitelky, které by rády zkombinovaly chod rodiny s prací. Jenže řada firem částečné úvazky vůbec nenabízí. Mezi znevýhodněné skupiny patří taky lidé ze sociálně vyloučených lokalit, lidé se zdravotním postižením nebo lidé v bytové nouzi.

Česko patří v Evropě mezi země s nižším ohrožením chudobou. Sice se týká menšího počtu mladých lidí, ti se ale často potýkají s hlubšími problémy než jejich vrstevníci v okolních zemích. Zatímco například v Řecku nebo Španělsku je hlavním problémem vysoká nezaměstnanost mladých, která pak vede k chudobě, v Česku je to kombinace nedostatečné finanční gramotnosti, minimální praxe na trhu práce a taky problematické rodinné zázemí.

Lidé se stěhují nejen do velkých měst, ale hlavně do jejich okolí

Ve velkých městech je nejvíce pracovních příležitostí. Horší to tam ale je s dostupností bydlení. Prudce rostou ceny nemovitostí i nájemného. Proto se mnoho lidí stěhuje do blízkého okolí metropolí, a za prací dojíždějí. Takových lidí je čím dál tím víc. V podmínkách České republiky však začínají vznikat velké problémy. Z velkých měst se pomalu stává místo pro práci, zatímco z blízkého okolí je noclehárna. A to není dobře, říká Hana Landová, vedoucí sekce regionálního a územního rozvoje Hospodářské komory.

Do Prahy denně dojíždí až 200 tisíc osob. A tento počet by mohl podle odborníků v následujících letech vzrůst až na dvojnásobek. Praha na to není připravena. O tom

svědčí každodenní dopravní zátěž. A připravené nejsou ani okolní obce a městečka. Ani zdejší silnice nejsou připraveny na nápor dojíždějících aut. Chybí i místa v mateřských školách. Z nově bydlících neprofitují ani místní obchody, protože si nakoupí ve městě.

Hana Landová z Hospodářské komory si myslí, že řešením by mohlo být také zlevnění bydlení ve velkých městech – a to tak, že se zvýší nabídka. Oblastem, ze kterých naopak lidé v produktivním věku odcházejí, protože se stěhují blíže k práci, by zase pomohla lepší dopravní dostupnost. Například napojení na dálniční síť. Nejvíce lidí v posledních letech odešlo z Karlovarského a Severomoravského kraje a z Ústecka.

V Česku žilo na konci loňska 492 stoletých a starších lidí

V Česku na konci loňského roku žilo 492 stoletých a starších lidí – 430 žen a 62 mužů. Pět nejstarším obyvatelkám republiky bylo 107 let a čtyřem nejstarším obyvatelům 104 roků. ČTK o tom informovala mluvčí České správy sociálního zabezpečení Jana Buraňová. Počet stoletých lidí v posledních letech klesá. Velmi vysokého věku se totiž dožívají slabé ročníky, které přišly na svět za první světové války. Tehdy narozených dětí výrazně ubylo.

České vědkyni se podařilo vytvořit geneticky modifikované křečky

Vědkyně Helena Fulková, které se před několika lety podařilo jako první Češce naklonovat myši, nedávno uspěla v další oblasti. V Japonsku, kde je nyní na dlouhodobé stáži, vytvořila geneticky modifikované křečky. ČTK to řekl její otec Josef Fulka z Výzkumného ústavu živočišné výroby Akademie věd ČR, který je také odborníkem na klonování. Fulková patří do týmu Petra Svobody z Ústavu molekulární genetiky.

Klonování myši ani genetické modifikace křečeků nejsou samoučelné, slouží k pochopení podstaty biologických procesů. Podle Fuly se od doby ovce Dolly změnil

pohled na to, co může klonování přinést. Původní naděje, že přinese revoluci v lékařství při nahrazování tkání, ustoupila do pozadí po rozmachu výzkumu kmenových buněk. Klonování může ale přinést jiný výsledek: záchranu kriticky ohrožených druhů. Týká se to například nosorožce bílého.

V ČR byl objeven nový druh pavouka, ohrožují ho ale husté lesy

V České republice byl objeven nový druh pavouka. Takzvaná šestiočka vidlozubá se vyskytuje v řídkých doubravách v teplých oblastech jižní Moravy a východních Čech, nejdále na západ pak na teplých stráních u obcí Hradčany a Žehuň u Poděbrad. Ohrožuje ji ale zahušťování lesů. Pavouk je nezaměnitelný dopředu namířenými prohnutými kusadly. Živí se výhradně opancéřovanými korýšky – stínkami a svinkami. Latinské jméno šestiočky vidlozubé je *Dysdera cechica*.

Ptákem roku 2018 se stal sýček obecný, nejohroženější sova

Ptákem roku 2018 se stal sýček obecný. Tato sova patří mezi velmi ohrožené druhy, v Česku jich žije pouze sto až tři sta párů. Česká ornitologická společnost (ČSO) udílí titul Pták roku pravidelně. Vybráním sýčka chtějí upozornit na snižující se bohatost ptačích druhů v přírodě vlivem působení člověka. Na počátku 20. století byl sýček nejhojnější sovou, dnes je naopak nejohroženější. „Jeho dramatický úbytek přitom přímo souvisí se změnou lidského přístupu ke krajině. Sýčka lze vlastně považovat za ukazatel zdravé zemědělské krajiny a celkové druhové bohatosti. Proto si tento opeřelec rozhodně zaslouží naši pozornost,“ uvedl ředitel ČSO Zdeněk Vermouzek.

Sýčci původně hnízdili v dutinách stromů, později se začali stahovat k lidským sídlům a dnes hnízdí výhradně v budovách. O svá hnízda přicházejí při rekonstrukcích či zateplování. Vadí jim také úbytek luk a pastvin, na kterých loví potravu.

VĚDA, TECHNIKA, HISTORIE

Vědci ze Západočeské univerzity mají nový mikroskop, zobrazuje ve 3D

Vědci ze Západočeské univerzity v Plzni (ZČU) získali nový laserový mikroskop. Zkoumaný objekt zobrazuje a měří trojrozměrně a dokáže ho zvětšit až 17 300 krát. Je čtyřikrát rychlejší než dosud používaný přístroj a pořizuje snímky se čtyřikrát větším rozlišením. Od firmy Olympus ho převzalo Regionální inovační centrum elektrotechniky při Fakultě elektrotechnické ZČU. Mikroskop má schopnost trojrozměrného zobrazení, které systém počítačově vytvoří ze série nasnímaných vrstev. Centrum využije přístroj zejména pro diagnostiku elektroniky, například pro studium defektů součástek a pájených spojů a pro měření miniaturních mechanických dílů, jako jsou například optické prvky osvětlovacích soustav automobilů.

Mendelovo muzeum vystaví originál klíčového vědeckého rukopisu

Návštěvníci Mendelova muzea v Brně uvidí originál rukopisu Gregora Johanna Mendela s názvem *Pokusy s rostlinnými hybridy* z roku 1865. Jde o výjimečný dokument, precizní vědeckou práci představující počátky vědního oboru genetiky. Stejně tak otevřelo nové Muzeum starobrněnského opatství, kde Mendel žil a pracoval. Obě muzea budou navzájem propojená, uvedla Tereza Fojtová, mluvčí Masarykovy univerzity. Rukopis je extraktem desetileté Mendelovy práce, kdy dělal pokusy s rostlinami, nejvíce s hrachem. „Práci koncipoval fenomenálně v mnoha ohledech a dodnes slouží jako vynikající vzor podoby vědecké práce a vědeckých postupů,“ uvedl se ředitel Mendelova muzea Ondřej Dostál. Mendel jej tehdy poslal na sto

dvacet adres po celém světě, odezva však byla nulová a až po desetiletích jej znovu objevili jeho následovníci, kteří se zabývali genetikou.

Start Falcon Heavy

V současné době nejsilnější kosmická raketa na světě Falcon Heavy vyrobená soukromou společností SpaceX úspěšně odstartovala z floridského Mysu Canaveral. Testovací let vynesl do vesmíru elektromobil. Raketa Falcon Heavy má být schopná dopravit do vesmíru desítky tun nákladu. Z tohoto hlediska ji překonává jen historická raketa Saturn 5, díky které se Američané vypravili na Měsíc.

Ve společnosti SpaceX působí jako manažer programu Dragon software také český expert David Pavlík: „Jsem součástí softwarového týmu a momentálně mám na starost přípravu lodi Dragon na zásobovací mise na space station z pohledu softwaru, aby zkrátka software byl správně nachystán a fungoval. Je to řídicí software té lodi Dragon. Má ji správně ovládat a navigovat, kam má letět.“

V Česku vznikne satelitní centrum pro armádní rozvědku a NATO

V Česku vznikne satelitní centrum pro tuzemskou armádní rozvědku a Severoatlantickou alianci (NATO). Středisko může zpracováním snímků z družic pomoci i záchranářům při sledování živelních pohrom. Centrum bude vytvořené letos k 1. červenci. Náklady pokryjí peníze z rozpočtu ministerstva obrany. Podle deníku *Právo* bude stát stovky milionů korun. Centrum bude získávat a zpracovávat fotografie i radarové snímky z družic pro vojenské síly aliance a České republiky, například vojáky na zahraničních misích. Družice mohou pomoci státu i při hlídání pohybů půdy u dopravních staveb.

Zemřel znalec romské historie Ctibor Nečas, psal též o holocaustu

Ve čtyřiaosmdesáti letech zemřel historik Ctibor Nečas, uznávaný odborník na historii Romů a jejich perzekuci za druhé světové války. Své vědecké a pedagogické působení spojil s Masarykovou univerzitou v Brně. Zasadil se o vznik Muzea romské kultury, které na svém webu přineslo zprávu o Nečasově úmrtí. „Ctibor Nečas byl můj vyučující profesor historie ještě v osmdesátých letech a tehdy to byl právě on, kdo mě nasměroval zpátky ke kořenům, k zájmu o Romy,“ uvedla ředitelka muzea Jana Horváthová.

Nečas byl jeden z prvních historiků, kteří se soustavně věnovali problematice romských pracovních táborů za druhé světové války. Zasloužil se o vznik památníků v Letech u Písku a Hodoníně u Kunštátu. Světové uznání mu vynesla zejména monografie *Holocaust českých Romů* z roku 1999.

Prokop Diviš (26. 3. 1698 – 21. 12. 1765)

Václav Prokop Diviš OPraem, latinsky Procopius Divisch, německy Prokop Diwisch či Divisch, vlastním jménem Václav Divíšek, člen premonstrátského řádu, přírodovědec, lékař, hudebník a vynálezce dalších zařízení souvisejících

především se statickou elektřinou. Je znám především jako vynálezce bleskosvodu či hromosvodu. Svůj „meteorologický stroj“, který fungoval jako bleskosvod, sestrojil dříve (1754) než světově uznávaný vynálezce bleskosvodu Benjamin Franklin (teoretický koncept 1753, sestrojen 1760). Divišova koncepce byla ovšem odlišná od Franklinovy, jeho bleskosvod byl především uzemněný, a proto fungoval lépe.

V roce 1720 po absolvování středoškolského studia vstoupil jako novic do premonstrátského řádu v Louce u Znojma. V září roku 1726 byl vysvěcen na kněze. Zároveň se stal učitelem přírodních věd. Roku 1729 je jmenován profesorem filozofie a teologie. Během své pedagogické činnosti rozpracovává disertační práci z oboru teologie a filozofie. Roku 1733 úspěšně obhájil svou práci a v Salzburku byl promován na doktora teologie a v Olomouci na doktora filozofie. Po promoci v Salzburku je jmenován podpřevorem kláštera v Louce. V roce 1736 přijal návrh opata Nolbeka, aby se ujal řízení farnosti v Příměticích u Znojma a stal se farářem působícím v kostele svaté Markéty. Zde se plně věnoval svým experimentům se statickou elektřinou. K tomuto účelu si vlastnoručně zhotovil přístroj zvaný elektrum. Byla to skleněná koule, upevněná k dřevěné hřídeli, jejímž otáčením a třením o polštář z telecí kůže získával elektřinu. V období 1741-1742 převzal Prokop Diviš úřad převora v klášteře v Louce a díky své prozíravosti zachránil rozsáhlý loucký klášter před zkázou během prusko-rakouské války.

Prokop Diviš zemřel 21. prosince 1765 v klášteře v Louce u Znojma. Dnes je právem řazen mezi vědce světového významu.

Karel Anděl (28. 12. 1884 – 17. 3. 1948)

Karel Anděl byl český astronom, povoláním učitel. V roce 1917 se stal spoluzakladatelem České astronomické společnosti. Zabýval se hlavně kartografií měsíčního povrchu, nakreslil světoznámou mapu Měsíce *Mappa selenographica*. Byl též zvolen za zahraničního člena Francouzské akademie věd.

Karel Anděl byl osobností vpravdě renesanční. Kromě astronomie se s velkým zanícením věnoval myslivosti a rybaření, zabýval se fotografií. Lákaly ho hlavně experimenty s různými vývojkami a chemikáliemi pro fotografování astronomických objektů. Jak se můžeme dočíst z pamětí jeho současníků, byl i vášnivým kuchařem.

Deset let poté, co vyšla *Mappa selenographica*, bylo jméno Karla Anděla zařazeno do prvního oficiálního seznamu pojmenovaných útvarů na Měsíci, který zpracovali pro Mezinárodní astronomickou unii M. A. Blaggová a Karl Müller. Andělův kráter o průměru asi 35 km leží v méně přehledném terénu východně od velkého kráteru Albatagnius. Karel Anděl tak byl jedním z mála smrtelníků, který si mohl „svůj“ kráter prohlédnout dalekohledem. Jeho jméno nese planetka (22 465) Kareländel.

2. 3. 1978 vzlétl do vesmíru první československý kosmonaut Vladimír Remek v lodi Sojuz jako člen mezinárodní posádky v rámci programu Interkosmos (návrat na Zemi 10. 3. 1978).

Na Zlínsku si připomínají 120 let od narození Jana Antonína Baťa

Obuvnický podnikatel Jan Antonín Baťa by 7. března 2018 oslavil 120. narozeniny. U příležitosti výročí jeho narození je v letošním roce ve Zlínském kraji připravena řada akcí. Muzea a knihovny připravily besedy, výstavy i filmové projekce. Program začal ve Zlíně besedou nazvanou *Tehdy tu byla džungle* a promítáním filmu *Brazilské stopy J. A. Baťa* režisérky Dany Lipovské. Ač přesvědčením a srdcem Čechoslovák a velký vlastenec, byl J. A. Baťa donucen velkou část svého života prožít právě v Brazílii. Na příští dny je připravená konference zaměřená na někdejší budování baťovských továren a měst. 9. března vše zakončí odhalení pamětní desky na vile Jana Antonína Baťa, kde teď sídlí Český rozhlas Zlín.

Jan Antonín Baťa byl československý a brazilský podnikatel. Po smrti nevlastního bratra Tomáše v roce 1932 se stal v souladu se závětí Tomáše Baťa jediným majitelem akciové společnosti. Narodil se v Uherském Hradišti jako nejmladší syn Antonína Baťa jako Jan Karel. Později si změnil své jméno po svém otci na Jan Antonín Baťa. V rámci rozvoje společnosti uskutečnil cestu kolem světa, na které kontroloval stávající pobočky, hledal nové dodavatele i uzavíral nové kontrakty. Celou cestu uskutečnili na palubě tehdy ultramoderního letounu Lockheed Electra. Z baťovského letiště v Otrokovicích odlétli 6. ledna 1937. Cesta vedla přes Rakousko, Itálii, Tunisko, Libyi, Egypt, Britské mandátní území, Libanon, Irák, Persii, Indii, Barmu, Thajsko, Nizozemskou východní Indii, Singapur, Malajsii, Francouzskou Indočínu, Hong-Kong, Čínu, Japonsko, Havajské ostrovy, USA, Kanadu, Francii a Německo zpět do Československa. Celá výprava přistála podle plánu 1. května 1937 v 8:49 místního času. Z této cesty vznikl (kromě řady nových obchodů) filmový dokument, bohatá fotodokumentace a cestopisná kniha.

V roce 1938 Baťa vyhlásil ve svých podnicích dobrovolnou sbírku na obranu Československa a podařilo se mu vybrat 30 miliónů korun. V listopadu 1939 je zatčen gestapem. Z vazby ho sice zachránila intervence československé vlády, podnikatel ale neunikne setkání s nacistou Göringem. S ním jedná nejspíše o osudu několika stovek obchodů společnosti, které se nacházejí v odstoupených Sudetech. 13. března 1939 opustil území Československa a odletěl do Ameriky.

K žádné spolupráci mezi ním a nacisty nikdy nedojde – ale přesto je Baťa považován za zrádce. Po válce se marně pokoušel očistit své jméno, v této snaze byla úspěšná až jeho rodina v roce 2007, kdy soud definitivně uznal Jana Antonína Baťu nevinným. Když na pomoc československému odboji posílal šeky, skrýval se za pseudonymy jako Jan Neznámý či Jan Kaplan. Dokonce se mu podařilo zachránit na osmdesát židovských rodin, když jim pomůže utéct z Československa. O této pomoci ale nikdo neví. Za svého života vedl rovněž soudní spor s ostatními členy rodiny o vlastnictví společnosti Baťa (tedy jejich zahraničních poboček, protože Baťovy závody v Československu byly v roce 1945 znárodněny). Ani v tomto sporu nebyl úspěš-

ný; majetek připadl Tomáši Janu Baťovi (synovi Tomáše Baťa), jehož manželka byla dcera firemního advokáta, což mu umožnilo přístup k citlivým údajům.

Jan Antonín Baťa poté, co se uchýlil do Jižní Ameriky, založil řadu nových obuvních a jiných společností. Zakládal a rozvíjel nová města podle vzoru Zlína (Bataguassu nebo Bataiporã). Byl dokonce navržen na Nobelovu cenu za mír. „Pravda vždycky vyplave na povrch jako olej nad vodu,“ nechal se slyšet těsně před smrtí. Zemřel roku 1965 v Brazílii.

Jan Antonín Baťa

Liebiegové z Reichenbergu a zázrak textilního průmyslu na Liberecku

Rozvětvená rodina Liebiegů je výrazně spjata s historií města Liberec. Tato podnikatelská dynastie přispěla k rozvoji zdejšího textilního průmyslu, zanechala v Liberci zajímavé objekty a finančně podporovala vznik veřejných institucí. Díky podnikatelskému úsilí a štědrému mecenášství rodiny se Liberec stal jedním z nejbohatších měst 19. století v Čechách. Potomci Liebiegů dnes žijí v Rakousku a Německu.

Díky dravému podnikatelskému úsilí a štědrému mecenášství výjimečného rodu se Liberec, tehdy ještě pod německým názvem Reichenberg, stal jedním z nejbohatších měst 19. století v Čechách. Liebiegové se právem řadí k významným podnikatelům města Liberce a v moderní literatuře jsou označováni za „tvůrce českého zázraku“. I když jejich továrna – po roce 1945 nazývaná Textilana – zmizela na počátku 21. století z centra Liberce, některé objekty našťastí stále zdobí město severu (například Liebiegova vila, Liebiegovo městečko, rozhledna Výšina) a připomínají historický a architektonický odkaz. Byla to zejména

mužská část rodu, která se zasloužila o to, že město severu dobře prosperovalo a místní dělníci měli práci a sociální zázemí.

Roku 1818 zamířil z Prahy do Liberce, tehdy Reichenbergu, Franz Josef Liebieg. Jeho mladší bratr Johann už zde pracoval jako tovaryš v soukenické dílně a poté jako podomní obchodník prodával drobné módní zboží. Společně zde otevřeli obchod, který nesl název Gebrüder Liebieg. V roce 1825 podnikl Johann první cestu do Francie a Anglie, kde se seznámil s tamní textilní výrobou. Některé modely stavů přenesl do malé dílny v Liberci a se svým bratrem začali vyrábět nové typy vlněných látek. V roce 1828 se Johannovi podařilo získat od pražského bankovního domu Karl Ballabene přádelnu a barvírnu. Prostorový objekt u Harcovského potoka se stal základem továrny (později nazývané Textilana), v níž pracovalo v té době 300 lidí. V roce 1831 z firmy vystupuje bratr Franz a vedení přebírá podnikatelsky zdatný bratr Johann. Společnost Johann Liebieg & Company měla před sebou slibnou kariéru. Název prosperující firmy bohužel zanikl s rokem 1945.

1. března 1868 byl Jan Liebieg s celou svou rodinou povýšen do svobodného stavu – baronů.

Baron a továrník Theodor von Liebieg (Liebig) (15. 6. 1872, Liberec – 23. 5. 1939, Liberec) byl jedním z nejúspěšnějších a nejbohatších podnikatelů své doby. Byl vnukem zakladatele rodinné firmy Liebiegů Jana (Johanna) Liebiega seniora. Řízení čtrnácti rodinných podniků se ujal již v roce 1890 jako osmnáctiletý. Významným způsobem se podílel na rozvoji a chodu kraje, zejména textilního průmyslu, díky němuž rodina zbohatla. Na jeho popud byly vybudovány četné stavby, jež dodnes patří mezi nejproslulejší liberecké architektonické památky.

Theodor Liebieg se v roce 1893 stal vlastníkem Benzova automobilu Victoria, a je tak považován za prvního automobilistu v Čechách a pravděpodobně třetího v celém Předlitavsku. Po zbytek života byl zapáleným motoristou. Podnikal dálkové jízdy a zúčastňoval se automobilových závodů.

Baron Liebieg se také v roce 1897 značnou měrou zasloužil o uskutečnění stavby prvního továrně vyráběného

sériového automobilu na území Rakousko-Uherska, legendárního NW Präsident. Především díky jeho přátelství totiž automobilový konstruktér prvního benzinového automobilu Karl Benz svolil, že do Kopřivnice dodá jeden ze svých dvouválcových motorů, jenž pak byl do vozu Präsident namontován.

Theodor Liebieg založil Německo-český automobilový spolek. Jedna z nejstarších v Česku dochovaných automobilových trofejí z roku 1900, patřící baronu von Liebiegovi, byla v roce 2016 darována soukromým sběratelem Severočeskému muzeu v Liberci. Jednalo se o medaili z ryzího stříbra ze závodů na francouzské Riviéře z března 1900, kde baron soutěžil s vozem NW, předchůdcem dnešní Tatry.

Liebiegové se na podobě města Liberec podepsali do té míry, že pro Liberec znamenali totéž co firma Baťa pro Zlín. Rodina patřila k významným průmyslníkům a k nejdůležitějším občanům města, které považovali za „své“. Zakladatel proslulého textilního závodu Johann Liebieg (1802-1870) byl předsedou správní rady liberecké spořitelny a prvním prezidentem liberecké OŽK, dále členem zemského sněmu a říšské rady. Jeho čtyři synové pak pokračovali v otcových šlépějích.

Není divu, že většina veřejných, světských i církevních novostaveb byla Liebiegy přinejmenším spolufinancována. Liebiegové se řadí po bok největších mecenášů monarchie a plynule navázali na významné šlechtické mecenáše a lokální stavební tradice dob předchozích. Snad právě proto je na většině liebiegovských realizací vidět nastupující historismus.

Nový turistický a průvodcovský okruh, který rozšiřuje nabídku města pro návštěvníky, provede zájemce více či méně známými místy v Liberci. Objekty a místa jsou označeny očíslovanými skleněnými tabulkami, z nichž se lidé dozví základní informace ve čtyřech jazycích. K průvodcovskému okruhu byla také vydána čtyřjazyčná brožura, která je volně dostupná na městském informačním centru spolu s mapovým podkladem, podle něhož mohou turisté putovat po Liberci. Trasa návštěvníky zavede na sedmáct míst. Například do Liebiegova městečka, na původní sídliště Domovina, k vilám rodiny či na Libereckou výšinu.

HISTORIE

7. dubna 1348 Karel IV. založil Univerzitu Karlovu v Praze

O založení univerzity v Praze uvažoval už král Václav II. v roce 1294, ale narazil na odpor šlechty. V roce 1346, kdy se Karel IV. stal králem římským a českým, vyslal poselstvo se žádostí o papežské povolení. Také díky podpoře arcibiskupa Arnošta z Pardubic vydal papež Kliment VI. 26. ledna 1347 v Avignonu listinu, která „ustanovuje, aby ve městě Praze na věčné budoucí časy kvetlo obecné učení v kterémkoli povoleném oboru“ a zaručuje obecné uznávání licenciátu i magisterské hodnosti v celém křesťanském světě. Od tohoto roku už také začalo vyučování při několika kláštřích a při katedrále.

Pražskou univerzitu založil český a římský král Karel IV. listinou ze 7. dubna 1348 jako první z vysokých učení (stu-

dií generale) na sever od Alp a na východ od Paříže. Univerzita Karlova tak náleží ke starým evropským univerzitám. Řídila se vzorem univerzit v Bologni a v Paříži a v krátkém čase dosáhla mezinárodního věhlasu. Měla čtyři fakulty: teologickou, svobodných umění, právnickou a medicínskou. Členy její akademické obce byli nejen domácí, ale i mnozí cizí učitelé a studenti, zejména ze středoevropských oblastí, pro něž se stala Praha dostupnou a erudovanou školou studií generale.

2. března 1458 Jiří z Poděbrad zvolen českým králem (slavnostní korunovace 7. května 1458)

Jiří z Kunštátu a Poděbrad byl od roku 1458 po zvolení českou šlechtou až do smrti roku 1471 českým králem. Stal se

jediným českým panovníkem, který nepocházel z panovnické dynastie, ale z panského stavu domácí šlechty.

Jeho vynikající poradce, humanista Antonio Marini z Grenoblu, inspiroval krále již během května roku 1462 k vytvoření projektu Všeobecné mírové organizace („Smlouva o nastolení míru v celém křesťanstvu“) křesťanských panovníků, v níž by se všichni snažili o upevnění trvalého míru na principu národní svrchovanosti států, zásady nevměšování se a řešení sporů před mezinárodním soudním tribunálem („obecným konsistoriem“). Evropa se měla sjednotit v boji proti Turkům, „nejzarputilejším nepřátelům jména křesťanů“ a vyhnat je z bývalých křesťanských zemí. Ve spolku měly mít státy, uspořádané do větších celků (Galie, Germánie, Itálie, Hispánie...), po jednom hlasu, přičemž se počítalo s vůdčí rolí Francie. Naopak o papeži návrh takřka nehovořil a přiznával mu jen malé pravomoci. Převratná a v mnohém svou dobu předbíhající myšlenka vytvoření středověkého „společenství národů“ (obdoby dnešní OSN či EU) nakonec nenašla pochopení. Jiříkovo úsilí mohlo jen stěží uspět v podobě, v níž byla ignorována právě papežská moc. Celé jeho jednání bylo tedy neúspěšné.

Jiří z Poděbrad

Od úmrtí hraběte Františka Antonína Šporka letos uplynulo 270 let

Hrabě Špork (9. 3. 1662 – 30. 3. 1738) je jednou z nejpozoruhodnějších osobností českého baroka. Proslul jako milovník hudby, mecenáš, budovatel rozsáhlých zámeckých areálů v Lysé nad Labem a v Kuksu a také jako znalec literatury a vydavatel úctyhodného množství knih.

František Antonín vystudoval jezuitské gymnázium v Kutné Hoře, kde pro svou neposlušnou a svobodomyšlnou povahu získal k jezuitům celoživotní averzi. Ve studiu jako třináctiletý pokračoval do Prahy na univerzitu. Po ní vykonal kavalírskou cestu po Evropě, navštívil postupně Itálii, Francii, Holandsko a Německo.

Špork však upoutával pozornost také svou konfliktní povahou, zálibou v nekonečných sporech a značně svobodomyšlným pojmáním katolické víry. V roce 1702 nechal postavit dřevěné divadlo, což bylo pět let poté, kdy se na Kuksu odehrálo první divadelní představení. Tehdy tady loutkář Neumann bavil nejmladší ročníky lázeňských hostů představením, kterému říkali Policinello. To byl Pulcinello, tedy komedie dell'arte. Je to jedna z nejstarších zpráv o barokním loutkovém divadle v Čechách, navíc to dokládá vztah s italskou komedií dell'arte. Provoz divadla se orientoval na repertoár německých kočovných společností. Většinou to byly vážné náměty z mytologie i historie. Postupně se v nich však začala objevovat komická postava Hanse Wursta, která se vyvinula z harlekýna komedie dell'arte. Později se tady objevily divadelní společnosti, které byly v bližším vztahu se Šporkem a zůstávaly zde i několik let. Jednou z nich byla Defrainova společnost, která na Kuksu hrála ve dvacátých letech 18. století. Skutečně významnou postavou Defrainovy společnosti byl Heinrich Rademin, skvělý představitel Hanse Wursta.

Šporkovo divadlo nebylo žádné divadlo lokální komedie. Naopak vystihuje významný moment v dějinách evropského divadla, kdy přecházela komedie dell'arte díky improvizované roli Hanse Wursta do typu německého komediálního divadla, hanswurstiády. Rademinovy texty v tom hrají zásadní roli. Rakouští teatrologové je dokonce

Hrabě František Antonín Špork

považují za zakladatelské dílo vídeňské komedie. Kromě toho podpořil vydání kancionálu *Slaviček Rájský* (1719), který sestavil Jan Josef Božan.

V roce 1711 Špork zakládá špitální nadaci. Její existenci, po jeho smrti, potvrzuje císař Karel VI. Provoz celé nadace zajišťuje řád milosrdných bratří, který spravuje celé panství. Finanční prostředky z nadace jdou na provoz špitálu.

Hrabě Špork byl jedním z prvních, kdo do v českých zemích uvedli lesní roh, čímž položil základy české hudební školy na tento nástroj. Jeho zásluhou také do Čech přicházeli velcí zahraniční hudební mistři. Na jeho pozvání například Antonio Vivaldi se svým souborem opakovaně účinkoval ve Šporkově pražském operním divadle, poprvé roku 1730, kde zaznělo celkem šest Vivaldiho oper, z toho dvě premiéry komponované pro Prahu.

Hrabě František Antonín Špork vystupoval jako ostrý kritik společenských a náboženských poměrů monarchie a jako zastánce myšlenek náboženské tolerance, stoupenec jansenismu a svobodných zednářů. Na podporu těchto myšlenkových proudů vydával knihy ve své tajné soukromé tiskárně. Vyrazení tiskárny v Lysé nad Labem nezůstalo bez následků. Dlouhý, pětiletý soudní proces vyvrcholil roku 1729 konfiskací knihovny (dvanáct naložených vozů) a obžalobou z kacířství. Knihy se pokusil uschovat v Konojedech, vojáci je však našli i tam. Vyšetřovatelem byl z vůle

biskupa v Hradci Králové známý Antonín Koniáš. Díky vlivným přátelům Špork vyvázl jen s vysokou pokutou.

Před 200 lety byla založena Společnost vlasteneckého musea v Čechách, později Museum království Českého – Národní muzeum

Národní muzeum jako instituce bylo založeno 15. dubna 1818 jako soukromý vědecký ústav z podnětu dvou osvětlených českých aristokratů. Byli jimi Kašpar Maria hrabě Šternberk a František Antonín hrabě Kolovrat-Libštejnský. Tehdy ještě pod jménem Společnost vlasteneckého musea v Čechách a teprve později, v roce 1854, vznikl název Museum království Českého. Záhy se muzeum stalo významným střediskem národního obrození a sehrálo důležitou úlohu v kulturním životě národa.

Vlastní, nádherná novorenesanční budova muzea však byla vystavěna až v letech 1885-1890 podle návrhu arch. Josefa Schulze, stavbu řídil arch. Čeněk Gregor.

29. 4. 1898 Pražská obec odkoupila ostrov Štvanici (Velké Benátky) od soukromých majitelů.

7. 3. 1908 byl v Praze zahájen provoz první autobusové linky.

ARCHEOLOGIE

Knihy Průvodce pražskou archeologií seznámí zájemce s archeologickými památkami metropole

V knize naleznou čtenáři informace o známých, neznámých i skrytých památkách z různých období historie. Publikaci připravil Archeologický ústav Akademie věd ČR ve spolupráci s Národním památkovým ústavem. Provede čtenáře po nejvýznamnějších pravěkých, středověkých i některých novověkých památkách, nálezích a archeologických nalezištích na území hlavního města. Zaměřena je zejména na oblast historického centra, která je na archeologické doklady minulosti nejbohatší a skrývá pod svými domy či dlážděním ulic a veřejných prostranství doklady tisícileté historie. Pět kapitol popisuje historický vývoj jedné z pěti částí Pražské památkové rezervace, Hradčan, Malé Strany, Starého Města a Josefova, Nového Města, Vyšehradu. Důraz je kladen na archeologické prameny a čtenáři v knize naleznou mapu s rozmístěním jednotlivých areálů a nálezů. Kapitoly přibližují i fenomény ze života obyvatel historické Prahy, otázky středověkého stavitelství, historického pohřbívání či řemesel.

Nejen Věstonice, ale i Opava má teď svoji venuši

Venuše je stará kolem 6 000 let a k jejímu objevu došlo díky stavbě opavského silničního obchvatu. Jeho budování totiž předcházel záchranný archeologický průzkum. Soška z pálené hlíny měří zhruba šest centimetrů. Naši předko-

vě ji podle historiků používali jako kultovní předmět. Nezachovala se však celá, archeologové našli pouze její spodní část. Objevili ji v jednom ze čtyř zahloubených objektů. Plastika nese znaky východoevropských elementů, hlavně z kultury Tripoli na Ukrajině, uvedla archeoložka Kateřina Papáková. Mimochodem, první tripolijskou osadu na břehu Dněpru pod Kyjevem objevil český archeolog Vincenc Chvojka v roce 1893 a zapsal se tak do historie archeologických výzkumů praslovanských sídlišť.

K objevu opavské „malé venuše“ došlo až několik měsíců po záchranném průzkumu. Ten skončil loni v září. V jámách bylo velké množství materiálů, předměty byly obaleny hlinou a bahnem. A tak se unikátní soška objevila až po pár měsících, když se vyzvednuté nálezy třídily.

„Torza podobných ženských plastik jsou na Opavsku známé pouze z Velkých Hoštic, které byly objeveny v osmdesátých letech minulého století. Ale svým provedením se liší od té naší, kterou jsme teď nedávno našli. Naše venuše jsou robustnější. Tahle plastika je útlejší než ostatní.“ Podle archeoložky Kateřiny Papákové jsou nálezy takových předmětů častější spíše na Ukrajině. U nás jsou velkou vzácností. „Tyto plastiky jsou hlavně ukázkou pravěkého umění. Pro nás vědce jsou cenným pramenem poznání duchovního života v pravěku. Tyto sošky jsou spojovány s kultem matky, který je všeobecně znám, tak jako u Věstonické venuše. Do budoucna, asi příští rok, chceme naplánovat výstavu s dalšími nálezy z výzkumu.“

Nálezy při výstavbě silnic nebo objektů jsou v Česku poměrně běžné. Nedávno byl například v Brně objeven tábor římských legionářů.

Sokolská župa rakouská
1010 Wien, Drachengasse 35
www.sokol-wien.com
E-mail: sokol@sokol-wien.at

Starosta:
Dr. Thomas FREY-MATERNA
E-mail: materna@aon.at
Tel./fax: ++43 1 604 87 04

Sokol informuje

Jako tělovýchovný spolek s dlouholetou tradicí Vám Sokol nabízí sportovní hodiny vedené školenými vedoucími s velkou praktickou zkušeností.

Přijďte se podívat, srdečně Vás zveme!

Náčelnictvo a cvičitelé
Sokolské župy rakouské

Informace:

s. Marie PÍBILOVÁ,
tel. 330 97 87
s. Irena FLORIÁNOVÁ,
tel. 0650/90 194 90

Sokolský adresář:
www.sokol-wien.com

Česká obec sokolská
Tyršův dům – Újezd 450,
118 01 Praha 1
Tel.: ++420 257 007 111
Fax: ++420 257 320 580
www.sokol.eu

Cvičení rodičů s dětmi

Cvičíme
každý pátek
16:00 – 17:00
Bližší informace:
Mag. I. MÜHLBERGEROVÁ
tel.: 480 49 14

Župní družstvo volejbalu (vedoucí odboru Anton Florián, tel. 01/586 86 86)
23, Anton-Baumgartner-Strasse – kulatá hala Alt-Erlaa

Čtvrtek	19:30 – 21:00	odbíjená (muži)
---------	---------------	-----------------

Župní trénink ve stolním tenise (info: Pavel Vlček, tel. 0680 3107573)
17, Steinergerasse 7 – sokolovna

Středa	19:00 – 21:00	stolní tenis
--------	---------------	--------------

Župní zdravotní cvičení
17, Steinergerasse 7 – sokolovna

Úterý	16:00 – 17:30	ženy a muži
-------	---------------	-------------

Sokol Vídeň I/V
3, Sebastianplatz 3 – tělocvična školy Komenský

Úterý	19:30 –	rekreační volejbal
-------	---------	--------------------

Sokol Vídeň II/XX/XXI (Info: Věra Mottlová, tel./fax: 01/2728326 od 10:00)
21, Roda-Roda-Gasse 7

Úterý	18:00 – 21:00	míčové hry (ženy + muži)
-------	---------------	--------------------------

Sokol Vídeň III/XI

Info (volejbal): N. Stěrbová, tel. 0650/967 80 80, e-mail: K.Sterba@gmx.at
3, Sebastianplatz 3 – tělocvična školy Komenský

Čtvrtek	19:00 – 21:00	gymnastika (ženy a muži)
---------	---------------	--------------------------

Sokol Vídeň X

Každou první středu v měsíci seniorské odpoledne od 15:00. Hosté vítáni.
Info: Werner Kallin, tel. 0699/19 68 20 53, e-mail: sokol-10@chello.at
10, Angeligasse 21 – sokolovna (tel. a záznamník: 01/600 20 20)

Úterý	18:00 – 19:00	showdance Sokol X
	19:00 – 20:00	aerobic Sokol X
	20:00 – 22:00	fotbal Sokol X
Středa	19:00 – 21:00	Volejbal Sokol III
Čtvrtek	09:00 – 10:30	jóga Sokol X
Pátek	15:30 – 19:00	SVS (dorostenci, Sokol V U-17)
	19:00 – 21:00	SVS (Sokol V)

Sokolská jednota Tyrš XII/XV

Info: jar.hovorka@gmx.at, tel. 0699/12 68 12 46
Jednota cvičí v sokolovně 10, Angeligasse 21.

Pondělí	19:30 – 21:00	míčové hry (muži)
Čtvrtek	16:30 – 17:20	rodiče s dětmi a předškolní děti
	17:30 – 18:45	základní sport, gymnastika (žactvo 6-14 let)
	19:30 – 20:30	kondiční a posilovací cvičení na hudbu (ženy + muži)

Sokol Vídeň XVI/XVIII

17, Steinergerasse 7 – sokolovna

Úterý	18:00 – 19:30	aerobik – ženy
Čtvrtek	16:30 – 18:00	florbal žactvo
	19:30 – 21:00	cvičení žen
	17:15 – 18:30	cvičení rodičů s dětmi
Pátek	16:00 – 17:00	cvičení žactva
	20:00 – 22:00	cvičení mužů

Olympiáda skončila, Česká republika obsadila v pořadí národů 14. místo

Sedm medailí získali čeští reprezentanti na zimních olympijských hrách v korejském Pchjongčchangu. Největší českou hvězdou her a překvapením pro sportovní svět byla **Ester Ledecká**. Stala se první sportovkyní v historii, která vyhrála zlatou medaili na stejných hrách ve dvou různých sportech. To, že zaboduje v paralelním obřím slalomu na snowboardu, se přeci jen dalo očekávat, její vítězství v lyžařském super-G bylo překvapením. Stříbro pak přidali biatlonista **Michal Krčmář** a rychlobruslařka **Martina Sáblíková**, bronzové medaile si z her odvezly biatlonistka **Veronika Vítková**, rychlobruslařka **Karolína Erbanová** a **Eva Samková**, která zabodovala ve snowboardcrossu.

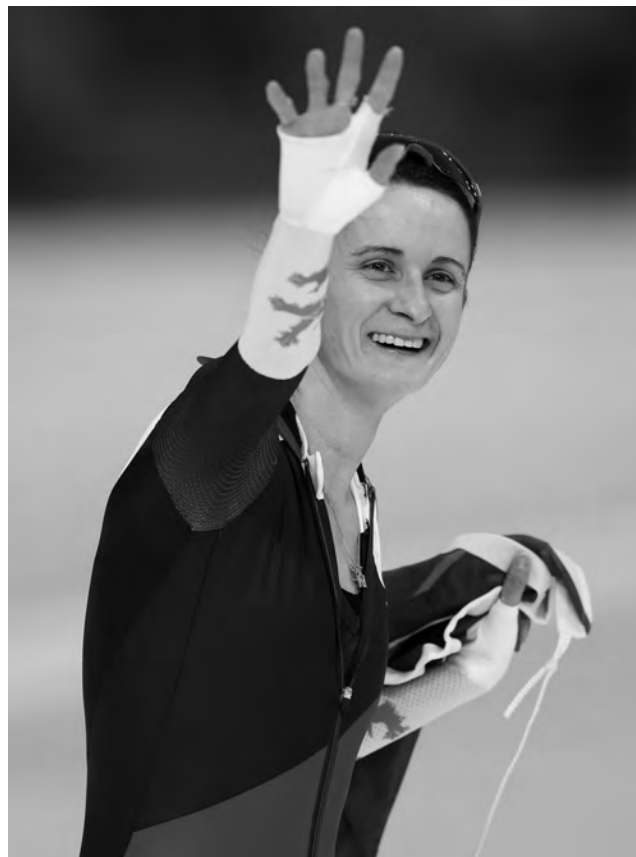
Čeští sportovci sice na olympijských hrách v Pchjongčchangu nepřekonali rekordní medailovou bilanci z předchozích her v Soči, předseda Českého olympijského výboru Jiří Kejval byl však se ziskem sedmi medailí maximálně spokojený. Jiří Kejval byl v Koreji zvolen i členem Mezinárodního olympijského výboru. Poslední stálou českou členkou MOV byla sedminásobná olympijská vítězka ve sportovní gymnastice Věra Čáslavská, která v roce 2001 rezignovala ze zdravotních důvodů. V MOV zasedal také oštěpař Jan Železný, kterému osmiletý mandát v komisi sportovců vypršel v roce 2012.

Ester Ledecká

Dvojnásobnou vítězku Ester Ledeckou navíc označil Kejval za jednu z hlavních postav celých her, ne-li úplně největší. „Myslím si, že je to dokonce přeplněný plán,“ řekl Kejval v rozhovoru s ČTK. Ještě dva měsíce před začátkem olympiády se totiž obával, že medailí moc nebude. Zdravotní problémy měly Eva Samková, Martina Sáblíková nebo Gabriela Koukalová. Ta nakonec na hry neodcestovala, ale Samková i Sáblíková se dokázaly v Koreji probít na stupně vítězů. „Zpětně si musíme říct, že až na čtvrté místo Martiny v závodě na 3000 metrů se v zásadě podařilo všechno, co jsme si přáli. Z toho pohledu je to vynikající,“ řekl Kejval.

„Ester patří mezi největší postavy nejen české výpravy, ale celé olympiády,“ podotkl s tím, že úspěch Ledecké je ale hlavně zásluhou jejího týmu a samotné závodnice. „Jsme rádi, že jsme k tomu mohli přispět. Udělalo to velkou reklamu České republice. Je to důkaz, že sport obecně má obrovskou sílu vytvářet pozitivní image země,“ uvedl.

Martina Sáblíková

Eva Samková

Česká výprava byla v Pchjongčchangu rekordně početná, což však podle Kejvala není podstatné. „Číslo jako takové moc neznamená. Potěšilo by mě, kdyby se nám podařilo kvalifikovat nějaký kolektivní sport. U hokejistek jsme byli první pod čarou, v curlingu jsme taky byli kousíček. Kolektivní sporty nám poslední dobou trošku pokulhávají, především u letních sportů. U zimních to ale taky není nic moc,“ uznal Kejval.

Podstatnější podle něj je, že si v Koreji připsala premiérové starty řada mladých závodníků. „Teď se jednalo především o účast, ale věřím, že na dalších olympiádách zkušenosti zúročí,“ poznamenal.

Čeští hokejisté skončili v olympijském turnaji čtvrtí, kapitán Erat v reprezentaci končí

Čeští hokejisté nezvládli na olympijském turnaji v Pchjongčchangu zápas o třetí místo a po porážce s Kanadou 4 : 6 zůstali na velké akci opět bez medaile. Kapitán českého výběru Martin Erat po zápase oznámil, že ukončuje reprezentační kariéru.

Posledním cenným kovem zůstává bronz z mistrovství světa 2012. Bitvu o třetí příčku ztratili čeští hokejisté i na světových šampionátech v Minsku 2014 a v Praze o rok později. Poslední olympijskou medailí je bronz z Turína 2006.

Kvitová zdolala Bencicovou a poslala Češky do semifinále Fed Cupu

České tenistky podesáté za sebou postoupily do semifinále Fed Cupu. V utkání 1. kola Světové skupiny potvrdily roli favoritek a doma porazily Švýcarsko 3 : 1. Rozhodující třetí bod přidala v souboji týmových jedniček Petra Kvitová, která v pražské O2 areně zdolala Belindu Bencicovou 6 : 2 a 6 : 4. Za již rozhodnutého stavu prohrály v závěrečné čtyřhře Lucie Šafářová a Barbora Strýcová s párem Tímea Bacsinszká, Jil Teichmannová 6 : 1, 4 : 6 a 8 : 10 v super tie-breaku.

České tenistky vyhrály 1. kolo v nejkratším možném čase hned po třech dvouhrách, i když jim kvůli střevní viróze chyběla jednička a světová pětka Karolína Plíšková. V semifinále 21. a 22. dubna změří síly svěženkyň kapitána Petra Pály v semifinále Fed Cupu s Německem.

Český tenista Tomáš Berdych se rozhodl definitivně uzavřít své účinkování v Davisově poháru

Dvaatřicetiletý dvojnásobný vítěz „salátové mísy“ vysvětlil svůj konec v týmové soutěži tím, že chce šetřit tělo, aby mohl pokračovat v kariéře. Berdych nastoupil v Davisově poháru do 67 utkání a na kontě má padesát výher a sedmáct porážek. Ve dvouhře má bilanci 29 : 15 a ve čtyřhře 21 : 2. Od roku 2003 hrál soutěž nepřetržitě jedenáct let a byl strůjcem triumfů v letech 2012 a 2013. Naposledy nastoupil aktuálně šestnáctý hráč světa předloni v 1. kole v Německu a pomohl týmu k výhře. „Skončila jedna krásná tenisová éra. Jsem šťastný, že jsem byl při tom a pomohl jsem Česku dvakrát vyhrát salátovou mísu. Reprezentoval jsem od roku 2003 v devětadvaceti daviscupových utkání,

ale v dvaatřiceti letech jsem dospěl do stavu, kdy nemohu hrát pořád bez odpočinku,“ uvedl Berdych v tiskové zprávě.

Jan Doležal se stal novým českým mistrem v atletickém sedmiboji

Na halovém šampionátu v pražské Stromovce ovládl dvou denní klání v osobním rekordu 6 021 bodů, kterým se zařadil na čtvrté místo letošních světových tabulek. Jednadvaacetiletý juniorský mistr Evropy v desetiboji z roku 2015 porazil o 70 bodů obhájce prvenství a domácí jedničku posledních let Adama Sebastiana Helceletu. Stal se také šestým Čechem v historii s šestitisícovým výkonem.

Cyklista Ondřej Cink opět na horském kole

Cyklista Ondřej Cink, který se po jedné sezóně na silnici vrátil k horským kolům, zahájil sezónu druhým místem v etapovém závodu Mediterranean Epic. Bronzový medailista z mistrovství světa v roce 2015 vyhrál závěrečný díl čtyřdenního podniku ve Španělsku. V celkovém pořadí Cinka porazil jen Francouz Jordan Sarrou, za kterým český jezdec zaostal o minutu a 50 sekund.

Judista Lukáš Krpálek získal na Grand Slamu v Paříži bronz

V boji o třetí místo ve váze nad 100 kg porazil v prodloužení Roye Meyera z Nizozemska. Blízko medaili byl i Jaromír Musil ve váze do 81 kg, který rovněž došel do semifinále, ale pak podlehl Korejci I Sung-suovi a v boji o bronz světové jedničky Frankovi De Witovi z Nizozemska. Výsledkem bylo páté místo. Zatímco s Krpálkovou účastí v bojích o medaile se počítalo, Musil se postaral o překvapení, protože se vrací po dlouhém zranění. V Paříži to byl jeho druhý start od října 2016.

České basketbalistky vyhrály i své čtvrté utkání v kvalifikaci o mistrovství Evropy

Po vítězství 82 : 67 nad Německem české basketbalistky vedou skupinu G a o postup už by neměly přijít. Definitivně jim dá až případná výhra v listopadovém duelu s posledním Švýcarskem. Na šampionát, který v červnu 2019 uspořádají Lotyšsko a Srbsko, postoupí vítězové skupin a šest z osmi celků na druhých místech. Pokud svěženkyň trenéra Štefana Svitka zvládnou podle očekávání zápas ve Švýcarsku, které v kvalifikaci naposledy vyhrálo v létě 2012 nad Estonskem, o postup je nepřipraví ani případná prohra v závěrečném utkání s Belgií.

Viktorie Plzeň postupuje dál v Evropské lize

Fotbalisté Plzně vstoupili do druhého kola Evropské ligy nadějnou remízou 1 : 1 na stadiónu Partizanu Bělehrad. Zápas před bouřlivou kulisou v 58. minutě gólově otevřel Léandre Tawamba, ale v 81. minutě vyrovnal Radim Řezník. Trenér Viktorie Pavel Vrba pro první soutěžní utkání v roce 2018 zvolil očekávanou základní sestavu. V brance opět dostal šanci Hruška, který odchytil celou podzimní

fázi soutěže. V odvetě Plzeň doma přestřelila Partizan a vyhrála 2 : 0, za Plzeň skóroval Krmenčík a Černý. V dalším kole Plzeň vyzve atraktivního soupeře – portugalský Sporting.

Zlaté časy českého hokeje

Letos v únoru uplynulo dvacet let od fenomenálního úspěchu českého hokejového týmu na Zimních olympijských hrách 1998 v Naganu. Takové jubileum je důvodem k oslavě, a tak muzeum voskových figurín Grévin Praha přichystalo zajímavou výstavu *Zlaté časy českého hokeje*. Návštěvníci mohou vidět nejen dosud nepublikované fotografie, ale díky originálním interaktivním aktivitám se spolu s voskovými hokejovými hvězdami ocitnou přímo uprostřed vřavy tohoto oblíbeného sportu. Podaří se vám vstřelit gól Dominiku Haškovi? Vyhrájeme bulky společně s Jaromírem Jágrem? Bavit se budou všichni, nejen fanoušci hokeje!

„Až bude někdo Haškovi tesat sochu, musí ho vyobrazit v rozkleku,“ zní slavná „hláška“ hokejového komentátora Roberta Záruby z Nagana. Záruba měl o tom, jak by měla socha Dominika Haška vypadat, naprosto jasno. A jak ho ztvárnili v pařížských ateliérech pro muzeum Grévin Praha? Přijďte se podívat. A hned vedle Dominika Haška uvidí návštěvník další legendu – útočníka Jaromíra Jágra, posledního z naganských hrdinů, který se aktivně věnuje hokeji. Toho je možné zastihnout v rozstřelu s kanadskou legendou Wayneem Gretzkym. Obrázek, kdy smutně gratuloval Jaromírovi Jágrovi v bitvě o semifinále ZOH 1998 a polykal hořké slzy, se vryl do paměti snad každému, kdo turnaj mezi Českou republikou a Kanadou sledoval.

Výstavě dominuje unikátní sbírka historických fotografií reprezentačních hokejových týmů od roku 1909 ze sbírky sportovního fotografa Jiřího Koliše, který se v semedesátých letech stal fotoreportérem sportovního obrazového týdeníku *Stadión* a od počátku devadesátých let se věnuje užité sportovní fotografii na volné noze a dokumentování olympijských her. „Při mé třetí zimní olympiádě v Naganu jsem se prvně věnoval převážně jen jedinému sportu – hokejovému »Turnaji století«. A dobře jsem udělal,“ vzpomíná. Díky tomu je možné si připomenout nejdůležitější okamžiky klání, které tehdy s nadšením a zatajeným dechem sledoval celý český národ.

Při zahájení výstavy na Nagano osobně zavzpomínal i legendární brankář Dominik Hašek, stejně jako sympatický hokejový komentátor Michal Dusík, který slavnostní otevření výstavy moderoval a nechyběl ani na ZOH v Naganu.

Kromě skvělých Kolišových fotografií výstava nabízí i několik sběratelských artefaktů z hokejové historie a zají-

mavostí z dob, kdy byl hokejový sport teprve v plenkách. Věděli jste, že když chyběl puk, hrálo se třeba se zmrzlou žabou nebo dlaždičkou? Ale pro návštěvníka jsou připraveny nejen informace – má třeba jedinečnou možnost vyfotit se s voskovým Jardou Jágrem přímo v akci a vyzkoušet si hokejový trenážér a vstřelit branku „Dominátorovi“, jednomu z nejlepších brankářů všech dob. K dispozici je také stolní hokej.

Výstava potrvá až do konce května, kdy už budou známy výsledky Mistrovství světa v ledním hokeji 2018 v Kodani. (mk)

Výstava Zlaté časy českého hokeje

Výstava Zlaté časy českého hokeje - Dominik Hašek

VZPOMÍNKA

25. 3. 1878 se narodil **František Janda-Suk**, první český olympijský medailista, první český atlet, který vytvořil světový rekord, jako první na světě použil při hodu diskem otočky († 23. 6. 1955).

24. 3. 1913 zahynuli lyžaři **Bohumil Hanč** a **Václav Vrba** při 8. mezinárodním lyžařském závodě v Krkonoších.

Křesťanství a demokracie

Po volbách prezidenta v České republice

1.

Ačkoliv se dnes množství politiků stále více odvolává na evropské křesťanské principy, hlavně v nenávisném osočování, házení muslimů do jednoho pytle s teroristy a obviňování, že v Evropě zamýšlejí vraždit obyvatelstvo, znásilňovat ženy, ničit kulturu i civilizaci, já sám jsem přesvědčen, že ani tito politici, ani většina obyvatelstva Evropy již dávno není křesťanská. To ohánění křesťanstvím je jen prázdným tlacháním a hlavní zbraní, kterou pravicově orientovaní populisté používají. Čest výjimkám, neboť v každé zemi se ještě hrstka skutečných křesťanů opravdu najde. Je jich ale tak málo a jsou tak ignorováni masou zmanipulované většiny obyvatelstva, že jejich hlas již ani není slyšet. A hlas i osobní příklad toho, koho slyšet je, totiž papeže Františka, politici sice naoko chválí, ale jinak ho jen kritizují a kvůli jeho zdůrazňování pomoci uprchlíkům a chudým obecně si klepou na čelo. A ignorují ho, žel, také mnozí evropští biskupové. Politici, kteří by si přáli, aby zde křesťanství nadále zůstalo, očividně nevědí, o čem mluví. Společnost dozrává a formuje se zdola, obrazně řečeno, jako z kvásku, který postupně prokvasí celé těsto, ne násilím a mocí. Kdyby se společnost řídila principy evangelia, bylo by tomu ne proto, že si to nějaký politik přál či nařídil, ale proto, že by si lidé evangelium uložili do svého srdce a rozhodli se podle něho žít. Platí, že čím více lidí přijme evangelium za základ svého života, tím křesťanštější jejich společenství je. A co tedy vlastně znamená pojem křesťanská společnost? Jistě, jedním ze znaků může být počet lidí chodících pravidelně v neděli na bohoslužby, ať již katolické, nebo protestantské. Ale to není zásadní, podstatný prvek křesťanství, protože sám Ježíš říká: „Ne ten, kdo mi říká pane, pane, ale ten, kdo plní Boží vůli, je mým následovníkem.“ Jinými slovy – opravdovým křesťanem je nikoliv ten, který navštěvuje kostel každou neděli a celá vesnice o tom ví, ale ten, který křesťanství také žije ve svém skrytém, každodenním životě. Již tento minimální požadavek projevu křesťanství mě ale nutí k otázce vůči všem těm politikům, ať je to pan Zeman či pan Babiš nebo jiní, kteří si tak přejí, aby se zachovaly principy křesťanství v naší zemi i na evropském kontinentu, jestli také oni sami chodí každou neděli pravidelně do kostela.

Ale vraťme se k tomu, co tvoří podstatu křesťanství. Myslím, a v tom se nepotřebuji odvolávat na žádného fundovaného teologa, neboť teologii jsem vystudoval, že celá podstata křesťanství je v kostce shrnuta ve dvou Ježíšových kázáních: v horské řeči: Blaze chudým v duchu, blaze těm, kdo pláčou, blaze tichým, blaze těm, kdo hladovějí a žízni po spravedlnosti, blaze milosrdným, blaze těm, kdo mají čisté srdce, blaze těm, kdo působí pokoj, blaze těm, kdo jsou pronásledováni pro spravedlnost (Mt 5,3-12). A pak také v řeči o posledním soudu: Byl jsem hladový a dali jste mi jíst, měl jsem žízeň a dali jste mi pít, byl jsem pocestný (uprchlík) a dali jste mi příbytek, byl jsem nahý a dali jste mi oděv, byl jsem nemocný a ošetřovali jste mne, byl jsem ve vězení a navštívili jste mne (Mt 25,31-46).

Jestliže se tyto podstatné znaky křesťanství, jako hlavní odkaz toho, co nás učil Ježíš, nestanou teď a tady znovu součástí života, obávám se, že zde pravé křesťanství nebu-

de přítomno. A pokud se necháme neustále jen manipulovat těmi pravicovými populisty (těmi cynickými egoisty, jak jim říkám já), argumentujícími, že naše země je (prý) malá a není zde již místa pro žádného uprchlíka, žádného cizince, „vždyť se zde nedej bože ještě dopustí nějakého zločinu“, jestli neřekneme své jasné a zásadní NE všem těm, kteří jen neustále zastrašují, polarizují, vše malují černě a nejsou ochotni otevřít své srdce potřebám těch, kteří jsou na tom mnohem, mnohem hůř než my, tak jsme jen tlachalové a není v nás nic z toho, čemu nás učil Ježíš Kristus!

2.

V poslední době jsem stále víc „hellhörig“. Zamýšlím se nad tím, jak mnozí politici, vítězové voleb, ať již Trump v USA či extrémní pravice v Německu, Rakousku a jinde, říkají: „Byla to demokratická volba, musíte to akceptovat!“ Demokracie, demokratická volba... Je to opravdu ještě demokracie, to, čemu bychom všichni tak rádi uvěřili? Není to ještě tak dávno, jakým způsobem lid v mnoha zemích sovětského bloku chodil k volbám. Všichni si dobře pamatujeme, jak to fungovalo: kandidáti byli předem vybraní komunistickou stranou a voliči u voleb jen „potvrdili“ jejich nominaci. Když bereme v potaz to, co se děje dnes, že si můžeme vybírat mezi různými kandidáty, že je navenek prokazatelné, že dnešní volby v mnoha zemích nebyly ani zfalšované ani zmanipulované, tak jsou snad opravdu demokratické. Demokracie ale může demokraticky zrušit samu sebe (Německo, 1933).

Ale co předchází demokracii a co všechno vůbec lze pod rouškou demokracie skrýt? Je to snad to, že mohu jít k volbám a dát svůj hlas komukoliv? To, že jsem svobodný a mohu si dělat co chci, sympatizovat s kým chci a jak se mi to hodí? Anebo je to také něco, co úzce, přímočaře souvisí rovněž se zodpovědností? A zodpovědnost může být různá dle stupně vzdělání, výchovy, svědomí, schopnosti být spravedlivou a zralou osobností. Uvědomuji si, cítím zodpovědnost za to či ono, za jakýkoliv svůj skutek, slovo, myšlenku? Mohu opravdu zcela zodpovědně prohlásit, že vím o všech souvislostech a dopadech mého soudu, mého hlasu, který ve volbách dávám? Zodpovědnost, to je také vědění, znalosti. Co já vím o druhém člověku, když nevidím do jeho nitra a neznám důvody jeho myšlení? Upřímně, moc toho o něm nevím. Jenom to, jak se ten člověk chová navenek, jak mluví a co koná. Ale pak se ptám, do jaké míry jsem opravdu svobodný a moudrý, abych mohl říci, že to, co ten člověk dělá, je dobré – a vůbec, co je dobré a co zlé? Vždyť tomu musí předcházet poznání pravdy. Pravdy o sobě samém, ale také pravdy o druhém, o světě, o tom všem, co se kolem mne děje. Víím já, co je to pravda? Existuje objektivní pravda, nebo jen pravda subjektivní, daná úhlem pohledu na různé danosti a fakta? A není pravda také v tom, že čistému je vše čisté, že jen čistý ví, co je opravdu bílé a co černé? Všechno, co poznáváme, pramení z našich smyslů. Mají ale mé smysly vždy pravdu, nebo se mohou také někdy mýlit?

Pro křesťany je na prvním místě, tak jako koneckonců pro všechny lidi, svědomí. Křesťanské svědomí je ale úzce spjata s formací dle učení a života Ježíše Krista. A toto učení, tato formace většinou vůbec není identická s tou, jakou nabízí svět. Ježíš nás učil pravdomluvnosti, slušnosti,

spravedlnosti, toleranci, ochotě pomáhat a také obětovat se pro dobro druhých, nejenom našich rodinných příslušníků. Učil nás ale také milosrdenství a lásce. A to je cosi zcela nového a zásadního, co ani příroda, ani vyspělá ekonomika, ani perfektně fungující politický systém nedokážou nahradit. Obávám se, že pokud chceme i nadále zůstat věrni Ježíšovu učení, musíme žít mnohem důsledněji, radikálněji, aktivněji, proročtěji a v konečném důsledku mnohem autentičtěji to „naše“ křesťanství. Křesťanství totiž požaduje šíření pravdy a dobra pro všechny bez rozdílu, protože Bůh nerozlišuje chudé a bohaté, bělochy a černochy, muslimy a křesťany: Všichni jsme bratři a sestry. Pokud toto uznáme, nemůžeme tiše přijmout, že si lidé volí Zemany či Babiše za prezidenty a předsedy vlády. Obávám se, že slovo demokracie, dnes tolik omílané, se již zcela zprofanovalo a ztratilo svou podstatu, že se stalo jen prázdným pojmem.

*Peter Žaloudek, konec ledna 2018,
těsně po volbách prezidenta České republiky*

Bílá růže...

Sophie a Hans Schollovi

Před 75 lety, 22. února 1943, byli v nacistickém Německu v Mnichově popraveni sourozenci Sophie a Hans Schollovi za velezradu a šíření nepřátelství. Oba dva jsou považováni za spoluzakladatele hnutí Weisse Rose (Bílá růže). Spolu s několika jinými vysokoškolskými studenty z okruhu svých přátel a několika profesory šířili tajně letáky a plakáty vyzývající k odporu proti nacistickému režimu. Na jednom takovém letáku napsali: „Všude na světě a v dobách největšího ohrožení povstávali lidé – proroci a svatí – riskující svou vlastní svobodu, poukazující na Boha a s jeho pomocí vyzývající lid k obrácení. Ano, člověk je svobodný, ale bez pomoci Boží je bezmocný a neschopný bojovat proti zlu. Je jako loď bez kormidla, vystavená bouřkám a vlnám, jako nemluvně bez matky, jako oblak, který se rozplyne.“ Slova Sophie a Hanse Schollových dýchají hlubokým duchem křesťanství. Přitom se tito dva vůbec nenarodili jako odpůrci režimu, právě naopak. Přestože byli vychovaní v protestantské víře, sympatizovali ze začátku s Hitlerjugend a nacistickou ideologií, jak tomu bylo kdysi také u mladého Ratzingera, pozdějšího papeže Benedikta XVI. Brzy si však podobně jako Ratzinger uvědomili (až na to, že jeho to život nestálo), že jako křesťané musí být vůči nacistické ideologii v opozici, že nestačí jen mlčet. Museli si projít tímto procesem, aby se z nich zrodili opravdoví bojovníci proti tomuto zrádnému režimu. Tak vzniklo dnes již slavné hnutí odporu Weisse Rose, jehož členy se spolu s dalšími studenty stali.

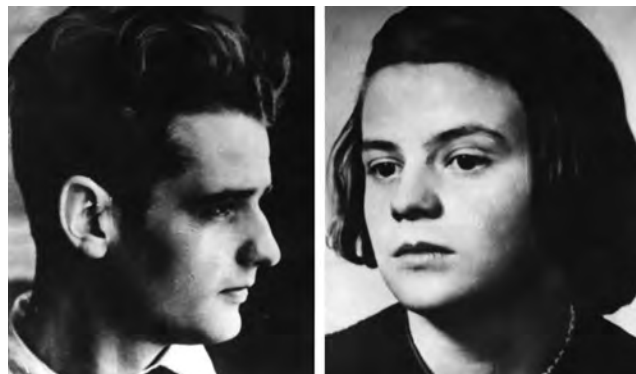
Duchovní bázi tohoto hnutí tvořilo křesťanství a myšlenky humanismu. Od léta 1942 až do začátku roku 1943 zhotovilo toto hnutí šest velkých plakátů, jejichž nejméně 9 tisíc kopií tajně vytiskli a ty pak šířili a vylepovali, jak to jen šlo. Nejprve vyzývali k pasivnímu odporu vůči režimu, poté výzvy stupňovali až k sabotáži různých plánů nacistů. Chtěli lidi vyburcovat, aby prohlédli lži vedoucí k likvidaci Židů a jiných menšin, ale také k pronásledování dalších spoluobčanů, kteří s režimem nesouhlasili. 18. února 1943 školník-udavač zahlédl Sophii a Hanse Schollovy, jak lepí plakáty na univerzitě, přivolal gestapo, které je zatklo, vy-

slýchalo a obvinilo z velezrady. O čtyři dny později byli oba popraveni. Na jejich plakátech, které gestapo na univerzitě zabavilo, stála věta: „Hitler nemůže válku vyhrát, jen ji prodlužovat!“

Dnes se mnozí lidé ptají, odkud brali tito mladí členové skupiny Weisse Rose k tak riskantní činnosti sílu. Co se týče sourozenců Schollových, zachovaly se jejich myšlenky, které řekli či napsali několik měsíců před zatčením. V malém notesu Hanse Scholla se nachází tato věta napsaná jeho rukou: „Kdyby Kristus nežil a nezemřel, tak by opravdu neexistovala žádná možnost úniku před hrozcím nebezpečím. Všechno stvoření by muselo plakat, vše by bylo šedé, pochmurné, beznadějně a nezůstalo by nám nic jiného než rozběhnout se proti zdi a rozdrtit si nárazem lebku. Kristus ale opravdu žil a zemřel za nás všechny!“

Svědkové procesu a popravy popsali sourozence Schollovy jako osoby s jasnou myslí, klidné, odvážné a smířené s krutým osudem.

Proč je ale dnes, po tolika letech, důležité na sourozence Schollovy a jejich kamarády vzpomínat? Je to proto, že měli tak pevnou víru, že byli schopní rozlišovat mezi dobrem a zlem, že měli občanskou odvahu. Jejich příklad svítí jako maják i dnes, kdy takové lidi potřebujeme, přestože se zdá, že žijeme v míru. Člověk si dokáže zvyknout na všechno možné: i na to, co platilo ještě včera za perverzní a nepřijatelné, proti čemu je nutno bojovat.

Hans a Sophie Schollovi

Památník skupiny Bílá růže na univerzitě v Mnichově

I když to zní neuvěřitelně, může to být aktuální právě dnes. Sourozenci Schollovi nám ukazují, že je nutné bojovat proti bagatelizaci násilí a lži, proti dezinformacím a manipulacím falešnými argumenty, proti šíření rasismu, xenofobie a umělého vyvolávání nenávisti vůči lidem různých menšin, proti situacím, kde zákony státu nejsou respektovány, kde demokratické principy jsou ignorovány, svoboda tisku potlačována. Všude tam, kde se toto děje, by se mělo zvonit na poplach. V některých částech Evropy se tak již stalo, aniž by se kvůli tomu musela prolévat krev. Dnes nám nikdo nevyhrožuje vraždou či pronásledováním, jak se to stalo v případě členů hnutí Weisse Rose či v období diktatury komunismu v Československu a jinde. O to víc bychom tedy měli pozvednout hlas, když vidíme a slyšíme, jak někdo lživě osočuje některou menšinu, když někdo přilévá olej do ohně, aby rozešťoval či polarizoval společnost, jak tomu je v případě politiků jako je Zeman, Okamura a také Babiš či komunisté. Když pod rouškou svobody a demokracie, zákona a práva reprezentanti státu lžou a místo toho, aby lidi spojovali, je rozdělují a zastrašují. Říkat, že to se nás netýká, že my jsme mírumilovní křesťané, je nejenom falešná a zbabělá výmluva, ale nemá to ani nic společného s křesťanstvím a tím, čemu nás učil a jak žil Ježíš Kristus, který uměl rozlišovat dobré od zlého, pojmenovávat věci a události pravým jménem, být pravdomluvným.

Myslím, že připomínka kruté smrti sourozenců Schollových má i v dnešním světě stále co říci nám všem.

Sophie a Hansi, díky za vaši odvahu, svědectví a příklad víry!

Peter Žaloudek, 18. února 2018, Vídeň
(Zpracováno podle myšlenek Thomase Hennefelda, protestantského superintendanta, odvysílaných stanicí Ö1 dne 18. února 2018 v 6:55 hod.)

Velká noc 2018

Víra v dobro...

Mám na Slovensku vzácného přítele, kněze z období tzv. skryté církve. Když éra komunismu skončila, rozhodl se, že skrytým knězem zůstane i nadále. Jednak proto, že hierarchická část církve po změně režimu kněžím ze skryté církve nepřála, diskriminovala je a k mnohým z nich se zachovala žel i nekřesťansky, neodpovídajíc tak duchu Evangelia, a také proto, že on nejenom zastává důležité a velice odpovědné zaměstnání, ale toto zaměstnání také miluje, cítí se v něm být plně knězem i přesto, že oficiálně to o něm nikdo neví a v žádném kostele ani před žádným shromážděním mši necelebruje. Tento přítel mi již léta posílá esemesky – buď brzy ráno, když se modlí a něco z ovce jeho modlitby a naslouchání Božímu hlasu jej osloví natolik, že se o to se mnou podělí, anebo tehdy, když se mu něco povedlo nebo když zažil něco hezkého. Začátkem postní doby, která začíná Popeleční středou, mi napsal: „Včera jsem byl na služební cestě v Banské Bystrici. Před poliklinikou stála bezdomovkyně se svou malou, ale houževnatě aktivní dcerou. Dítě zpívalo a jakoby hrálo na rozbité housle beze strun. Dal jsem jim peníze. Nechci dnes ráno nakazit smutkem, ale radostí zmrtvýchvstání. Kéž jednou z tohoto dítěte vyroste cílevědomý člověk. Denně jsme konfrontováni se smutkem, beznadějí a vlastním sobectvím. Je to pro nás výzva umět v postní době více než

jindy sdílet bolest druhých a čelit slabostem dnešní doby. Neoplývám ctnostmi, ale mrzí mne, že my, kteří známe příběh Velké noci blíže, se tak málo snažíme během oněch čtyřiceti dnů o Ježíšovu blízkost, o to, abychom rozdávali naději všude tam, kde vládne smutek a beznadějí.“ Tolik můj vzácný přítel. Přiznám se, že některé jeho vzkazy jdou hluboko pod kůži. Jsou to stručné, krátké esemesky, žádné dlouhé texty či kázání. Ale jsou tak hluboké, tak procítěné, tak pravdivé, plné života i osobní zkušenosti s Bohem, že mi to často vyrazí dech. Mne samého vrhají na kolena a nutí se zastavit, ztížit, vnořit se do tajemství života samého, do tajemství Boží existence. Ano, stačí tak málo, abychom si uvědomili, že na tomto světě, tam, kde žijí, je tolik každodenní bolesti a smutku, ale také radosti a naděje na lepší život, na lepší lidi, že je to až neuvěřitelné. Neuvěřitelné v tom smyslu, že si to mnohokrát vůbec neuvědomuji, jdu světem skoro jako slepý a hluchý člověk... A neuvěřitelné také proto, že v tom okamžiku, kdy začnu všechnu tu bídu kolem sebe reflektovat, najednou zjišťuji, že i ta bída je velice relativní, protože vedle této bídy je vždycky také něco zářného, hezkého, zdánlivě nicotného, téměř nepostřehnutelného. Mnozí duchovně zaměřeni lidé se shodují v tom, že opravdu poznáváme jenom srdcem. Nikoliv očima, sluchem či hmatem, ale navenek neviditelným, „duchovním orgánem“, tj. srdcem, které má schopnost věci vyčítit, pojmenovat, pochválit či zkritizovat. A nic není účinnější než slova pochvaly či kritiky vyslovená srdcem. Jazykem se dokážeme mnohdy zadržnout: to, čím bychom chtěli chválit, často vyznívá jako prázdné tlachání bez bytnosti chvály, a to, co slovy kritizujeme, jsou mnohokrát jen urážky či neobjektivní neschopnost být kritický především k sobě samému, protože kritika na adresu jiných bývá často jen projekcí kritiky na adresu sebe samého, kterou ve svém egoismu nedokážu akceptovat. Ale když něco vnímám srdcem jako dobré, hezké, důležité, potřebné, nezbytné atd., tak stačí malý úsměv, mimika tváře či jenom jiskra v očích. A naopak, když někoho kritizuji srdcem, tak zase, aniž bych musel o tom dlouze či komplikovaně hledanými slovy mluvit, tím vnitřním záchvěvem svého nitra promlouvám do nitra druhého člověka tak trefně a cíleně, že dotýčný si plně uvědomí a pochopí svůj omyl, chybu, špatnost. Velikonoce jsou svátky Ježíšova vítězství nad smrtí, nad zlem a hříchem. To nás učí odpradávná církev, o tom mluví již dva tisíce let všechny spisy Nového zákona. Přesto vždy bylo a je také dnes mnoha lidem zatěžko tuto křesťanskou víru přijmout. Nic nepomůže, když mnozí přiznají, že tomu, co tyto spisy říkají, by chtěli uvěřit, když vědí, jak jsou ony spisy staré a historicky ověřitelné, ale nedokážou to. Víra je cosi, co se rodí v srdci, v onom „duchovním orgánu“, schopném jiného pohledu na věci kolem. A víra je dar. Já sám myslím, že jestliže jsme schopni uvěřit tomu, co píše můj přítel, tedy že dobrým skutkem, byť sebemenším, je možné nastartovat něco dobrého, krásného a velkolepého v duši nepatrného človíčka, tak že pokud budeme mít alespoň takovouto víru ve vítězství dobra nad zlem, naděje nad beznadějí, radosti nad smutkem, jsme již jen nepatrný krůček od toho, abychom uvěřili, že nad námi je Bůh, a že Bůh je dobrý, milosrdný, že nás nekonečně miluje a chce, abychom byli šťastní. Všem, kdo si dají námahu číst tyto mé řádky, přeji krásné a radostné Velikonoce.

Peter Žaloudek, Vídeň, konec února 2018

T.R.A.M – Elektrická cesta v čase Bratislava – Wien: otvorenie projektu

Projekt T.R.A.M. vznikol z iniciatívy Rakúskeho veľvyslanca v Bratislave Helfrieda Carla s poslaním upozorniť na významné výročia, ktoré si pripomíname spoločne v Rakúsku aj na Slovensku v roku 2018 – predovšetkým zánik Rakúsko-Uhorska, založenie Rakúska, Československa, 25. výročie založenia rakúsko-slovenských vzťahov a ďalších významných výročí. Názov projektu odkazuje k viendenskej električke (v nemčine Pressburger Bahn), ktorá od roku 2014 spájala Viedeň s Bratislavou. Poslaním projektu T.R.A.M. je podporiť kultúrnu mobilitu, vyzvať ľudí, aby nastúpili do vlaku a navštívili kultúrne projekty a inštitúcie v dvoch hlavných mestách vzdialených iba 60 km. Vo vlaku premávajúcom 11 krát denne medzi Hauptbahnhof Wien a Hlavnou stanicou v Bratislave vznikol projekt kultúrneho centra, galérie a platformy pre prezentáciu a spoluprácu rakúskych a slovenských umelcov. Každú stredu sa uskutoční vernisáž, predstavenie, koncert, diskusia alebo prednáška zaujímavých umelcov a kultúrnych manažerov.

Projekt organizuje Curatorial Studies Institute.

InfoÖBB: Sparschiene Slowakei, www.oebb.at/de/angebote-ermaessigungen/euregio-slowakei

Redakčná pozn.: Vídeň – Bratislava a späť včetně místní dopravy v Bratislavě: 16 EUR.

21. 2. 2018: T.R.A.M. – Wien Hauptbahnhof

Fašiangová zábava vo Viedni

Bol chladný jesenný večer a v známych priestoroch sa pripravoval aj tento ročník fašiangovej zábavy, ktorá tento krát bola aj s návštevou zo súkromnej TV – Václav Dočekal, ktorý nás prišiel navštíviť z neďalekej Bratislavy, s našim známym hercom, muzikantom na harmonike Robom Schallerom, ktorému siahajú aj jeho rodové korene až do Rakúska. Po malom zvitani a zapojení aparatury okolo 17:00 hod. sme sa pustili z našim hosťom Robom do pár otázok, na ktoré nám s radosťou odpovedal.

Čo očakávaš od publika alebo aké by malo byť ideálne publikum?

Kedže moje vystúpenia nie sú iba na pódiu, ale chodievam priamo medzi ľudí, som rád, keď sa ľudia uvoľnia a zabávajú sa, spievajú so mnou, tancujú.

Bol si u nás už minulý rok na veľkonočnej zábave. Čo sa odvedy u teba zmenilo, aké zaujímavé koncerty si zažil a čo pekné by si sa s nami podelil?

Pre mňa osobne bolo milou a dôležitou udalosťou, že som si mohol zahrať v mojom rodisku na východe Slovenska a znovu sa stretnúť po dlhšej dobe s viacerými známymi. Stále chodím hrať do Piešťan do kúpeľov, na svadby a rodinné oslavy, s divadlom sme nacvičili hru o Edith Piaf, ktorá už mala premiéru a má úspech u divákov.

Hrávaš aj v divadle. Čo je podľa teba náročnejšie?

Na túto otázku sa nedá odpovedať jednoznačne, pretože divadlo, ale aj hranie k zábave má svoje špecifiká. Pri mojich hraních musím vedieť pracovať s ľuďmi, pretože veľa krát si pýtajú pieseň, ktorá sa už hrala alebo ktorá sa nie vždy hodí do kola, ktoré práve hrám, je to veľa o improvizácii. V divadle je to o spolupráci nás všetkých, je to všetko vopred dohodnuté a naskúšané, ale skôr je počuť, alebo vidieť nejakú nepresnosť/omyl.

Stretávaš veľa známych tváří pop scény? S ktorými sa ti dobre vystupuje a s ktorými by si si chcel ešte zahrať alebo ktorí sú tvojim idolom?

Na premiére Edith Piaf sme sa stretli s autorom tejto hry pánom Lubomírom Feldekom, autorom hudby k hre o Jánošíkovi Egonom Gnotom a operným spevákom Martinom Babijakom, čo bolo pre mňa milým a príjemným stretnutím. Okrem toho som sa stretol s interpretom z Moravy, ktorý spieva ľudové piesne, Jožkom Šmukařom. Nemám konkrétny idol, ale snažím sa kombinovať štýl hry – cifry z cimbalu, klarinetu a huslí.

Vlastníš dve CD. Pripravuje sa aj tretí CD? O čom bude a kedy bude?

Vydal som tri tituly *Harmonika hraje 1-3*. Na prvom CD sú tituly *Harmonika hraje 1-2* a tretí titul je vydaný samostatne. Nápad na štvrtý titul už nejaké mám, nahrávanie a vydanie však záleží od finančnej situácie.

Máš aj deti. Hrávaš aj v divadle ochotníckom – idú v tvojich šlapajach aj deti?

Deti sa hudbe nevenujú. Chodili do ľudovej školy, ale nemali k tomu taký vzťah ako ja.

Hrávaš dosť často na zábavách a na svadbách. Spomínaš si aj na nejaké veselé historky, ktoré vymyslel život?

V jeden deň som mal tri akcie a premiestňoval som sa z Hlohovca do iného mesta. O pomoc s naložením harmoniky som poprosil jedného známeho. Pri odchode na ďalšiu akciu som si nepozrel, či mám všetko naložené, a po

15 kilometroch mi zavolali, že harmonika zostala na mieste predošlej akcie, tak som sa po ňu musel vracat.

Akú hudbu počúvaš v súkromí? Tiež niečo ľudové, alebo aj iné žánre?

Samozrejme prevláda ľudová hudba, hlavne cimbalovky, prípadne tzv. zábavové kapely, ale mám rád aj Beatles, Queen, Deep Purple, Metallicu. Vypočujem si niečo z každého štýlu.

Venuješ sa aj inému zaujímavému remeslu okrem hrania a vystupovania v divadle?

Vyštudoval som stolárstvo, takže občas „zabrdnem“ aj do tejto oblasti.

Myslíš si, že sa robí dosť dobrej hudby či už slovenskej, českej na Slovensku alebo v Česku?

O českej hudbe nemám veľmi prehľad. Na Slovensku sa robí veľa dobrej hudby, no o mnohých interpretoch sa nevie, pretože nie sú medializovaní. Zasa pri niektorých interpretoch je však pravda, že aranžmá pesničky a hudba je lepšie ako texty.

Čo by si chcel odkázať ľuďom na našich zábavách?

Snažíte sa robiť pre Slovákov v zahraničí pekné akcie a vám želim, aby k vám chodievalo stále viac a viac ľudí, aby sa cítili super ako do teraz, no a sebe želim, nech k tomu prispem aj ja. Bol by som rád, keby ľudia mali stále vzťah k ľudovému umeniu a nezabúdali naň.

Naša zábava pokračovala až do rána bieleho s laserovou profesionálnou show a my veríme, že sa každý u nás, či už v maskách alebo bez nich, zabavil, až kým ich už boľeli nožičky.

Veríme, že nás svojou účasťou podporíte a prídete aj na iné zaujímavé akcie, ktoré robíme od srdca pre Vás, aby ste mali na čo pekné spomínať a s nami si zaspievať. Nasledujúce akcie nájdete na emailovej stránke mcemsi.akcie25@gmail.com.

Ďakujeme všetkým, čo nás majú radi. A čo nás potešia krásnym úsmevom a krásnymi slovami, lebo to je vaša pláca a potešenie pre nás, lebo mi nie sme zisková organizácia a všetko, čo robíme pre zachovanie slovenskej a českej kultúry, aby aj teraz narodení vedeli, čo je to heligónka a harmonika a čo je to ľudová hudba, ešte raz veľké „Ďakujeme!“

Vaši organizátori z Jaquingasse z mládežníckeho centra.

Zu-Ja

Putovní výstava k tematice dějin migrace

Výstava se bude konat v týdnu od 19. do 23. 3. 2018 v budově Bilingvního gymnázia Školského spolku Komenský, Schützengasse 31, v 1. patře a je v tomto týdnu volně přístupná od 9:00 do 17:00 hodin.

Migration ist ein Thema, das uns individuell wie auch als Gesellschaft betrifft. Ob auf Arbeitssuche, um zu Studieren oder weil man gezwungen ist, sein Land zu verlassen: Die Gründe für Migration sind vielfältig.

Österreich ist, wie fast alle anderen europäischen Länder, eine Einwanderungsgesellschaft geworden. In vielen Familien haben Migrationen stattgefunden – von Oberösterreich nach Wien, von Tschechien nach Gmünd, aus der Türkei oder aus Deutschland nach Österreich wie auch umgekehrt. Solche Wanderungen haben das Land verändert und zu einer größeren Vielfalt in den Lebenswelten geführt. Gleichzeitig bewirken diese gesellschaftlichen Veränderungen aber auch Herausforderungen im Zusammenleben, für die in der Gesellschaft und auf politischer Ebene Lösungen gefunden werden müssen.

Das Demokratiezentrum Wien hat in Kooperation mit der Initiative Minderheiten sowie unter Mitwirkung von SchülerInnen und LehrerInnen die Wanderausstellung Migration on Tour entwickelt. Darin werden auf 14 Stationen sowohl aktuelle Zuwanderungstrends als auch historische Migrationsmuster dargestellt. Die Ausstellung beginnt mit individuellen Migrationsgeschichten, und beleuchtet dann die Entwicklung Österreichs zu einem Einwanderungsland sowie europäische und globale Wanderungsprozesse. Sie beschäftigt sich mit aktuellen Fragen im Zusammenhang mit Asyl, Aufenthalts- und Arbeitsrecht, Einbürgerungspolitik und Integration. Neben Einführungen finden Sie hier detailliertes Hintergrundwissen zum Thema Migration, ein Wissenslexikon, statistische Daten, interaktive Karten, Videos und Audios sowie Factsheets zu den rechtlichen Rahmenbedingungen.

Mag. Helena Huber

<http://www.demokratiezentrum.org/ausstellungen/migration-on-tour.html>

České srdce, Akademický spolek ve Vídni
a Klub přátel Rakouska z Prahy
zve všechny zájemce na
přednášku a besedu s baletním mistrem

Vlastimilem Harapesem

KDY: sobota 17. 03. 2018 v 18:00 hodin

KDE: Slovanská beseda,
Drachengasse 3, Wien 1

Vlastenecká omladina
zve všechny zájemce na

**muzikál SUGAR
aneb Někdo to rád horké**

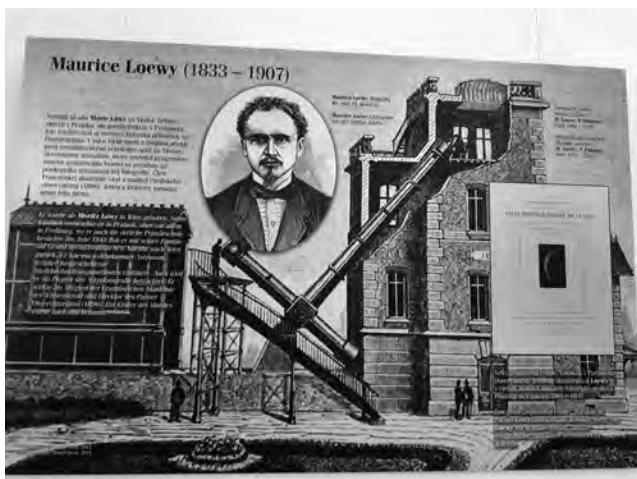
KDY: 14. 04. 2018 v 17:00

KDE: Divadelní sál školy
Školského spolku Komenský,
Sebastianplatz 3, Wien 3

Židovské osobnosti z Bratislavy a Viedne

Vo večerných hodinách nás privítala v priestoroch Slovenského Inštitútu vo Viedni dňa 21. 2. 2018 pani riaditeľka Alena Heribanová s pánom veľvyslancom Petrom Mišíkom na výstave o známych pätnástich osobnostiach židovskej Bratislavy v období 17. až 20. storočia, ktorí sa svojimi schopnosťami a prácou preslávili nielen v Európe, ale aj v zámorí. Kurátorom tejto výstavy je Tomáš Stern. Hudobne počas celej výstavy sprevádzalo duo Snežana Jovič-Werner (akordeón) a Miro Lago (klarinet). Taktiež sme mali možnosť spoznať život a nahliadnuť na život niekoľkých židovských osobností, ktoré sa v Bratislave síce nenarodili, no veľká časť ich života je spojená s Bratislavou, kde pracovali a tvorili.

Výstavné panely sú skráteným príbehom vybraných životných osudov, ktoré by mali tvoriť súčasť pripravovanej publikácie s pracovným názvom *Who was Who – osudy židovských osobností vo víre dejín Slovenska*. Prešporskí židia boli veľmi dávno známi a boli neoddeliteľnou súčasťou života mesta. Venovali sa obchodu a finančníctvu a prispievali rozvoju nielen Prešporku, ale tiež Viedne. V 18. storočí vydal palatín gróf Mikuláš Pálffy ochranný list, v ktorom stanovil práva a povinnosti židovskej obce. Toto obdobie bolo považované za vrchol slávy a hospodárstva. Posledné desaťročia 18. storočia však priniesli postupný úpadok tohto vplyvu, ktorý sa dovŕšil v rokoch 1783-1787 presta-

hovaním inštitúcií hlavného mesta Uhorska z Prešporka do Budína.

Významným medzníkom v dejinách prešporských Židov sa stal rok 1848, keď im bolo umožnené opäť sa usídiť vo vnútri mesta. Revolučné roky však boli spojené aj s násilnými protizidovskými nepokojmi, ktoré sa opakovali. V dôsledku nepokojov došlo aj k presídleniu značnej časti do Budína, ale hlavne predovšetkým do neďalekej Viedne. V období tzv. gründerzeit 1848-1973 sa prešporskí židovskí prisťahovalci významným spôsobom podieľali na rozvoji hospodárstva, spoločenského a náboženského života Viedne. Prešporskí Židia patrili aj medzi zakladateľov moderných inštitúcií viedenskej židovskej komunity. Meno Ignác von Kolisch (1837-1889) – kráľ šachu, barón, novinár, preslávil sa ako fenomenálny šachista. Wilhelm Stiassny (1842-1910) – architekt, komunálny politik. Na vrchole kariéry bol najvyhladávanejším architektom a je autorom veľkého množstva profánnych stavieb na území vtedajšej monarchie. Max Kassowitz (1842-1913) – lekár a spoluzakladateľ modernej pediatrie. Henrich Ullrich von Trenkheim (1847-1914) – generálmajor, veliteľ prešporského pešieho c. k. pluku. Gizela Werbezirk (Werbisek) (1875-1956) – divadelná superstar, chórová speváčka. Wilhelm Dionys von Grün (1819-1896) – geograf, učiteľ korunného princa Rudolfa Habsburského.

Táto výstava zachytáva skrátené osudy vybraných židovských osobností, v ktorých živote zohrávali mestá Prešpork/Bratislava a Viedeň kľúčovú rolu. Výstavu si môžete pozrieť do 16. 03. 2018.

Zu-Ja

OHLÉDNUTÍ

Dne 10. ledna 2018 se v St. Pölten uskutečnilo jednání delegací Dolního Rakouska, Jihočeského kraje, Jihomoravského kraje a Kraje Vysočina k otázkám přeshraniční spolupráce

Delegaci Dolního Rakouska vedla hejtmanka Johanna Mikl-Leitner. Českou stranu zastupovali Ivana Stránská, hejtmanka Jihočeského kraje, a dále Bohumil Šimek, hejtmán Jihomoravského kraje, a Pavel Franěk, 1. náměstek hejtmána Kraje Vysočina. Tradičně dobrá spolupráce příhraničních regionů a Dolního Rakouska byla v St. Pölten potvrzena a dále prohloubena. Jedním z jejich pilířů je Dohoda o spolupráci mezi spolkovou zemí Dolní Rakousko a kraji Jihočeským, Jihomoravským a Krajem Vysočina. Tato dohoda byla aktualizována podpisem Pracovního programu na léta 2018-2021. Delegace svým podpisem také stvrdily rozšíření působnosti Dohody o přeshraniční spolupráci v oblasti zdravotnické záchranné služby z podzimu 2016. Ta nově zahrnuje rovněž Kraj Vysočina.

Velvyslankyně Ivana Červenková se ujala úřadu

Dne 15. ledna 2018 se úřadu velvyslankyně České republiky v Rakousku ujala JUDr. Ivana Červenková. Dne 19. ledna 2018 předala kopii pověřovacích listin Dr. Michaelu Linhartovi, generálnímu sekretáři Spolkového ministerstva pro Evropu, integraci a zahraniční záležitosti.

Návštěva předsedy Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky Radka Vondráčka ve Vídni

Dne 5. února 2018 se uskutečnila pracovní návštěva předsedy Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky ve Vídni. Během svého pobytu se setkal s prvním předsedou Národní rady Rakouského Parlamentu Wolfgangem Sobotkou, se zemským hejtmánem a starostou Vídně Michaelem Häuplem a s českými krajany. Hlavním tématem rozhovoru s Wolfgangem Sobotkou byly výborné sousedské vztahy a další zintenzivnění bilaterálních kontaktů na všech úrovních. Dále byla diskutována spolupráce v Evropské unii a přípravy oslav výročí v roce 2018. Rozmanité vztahy mezi oběma zeměmi byly rovněž předmětem rozhovoru s Michaelem Häuplem.

Předseda Poslanecké sněmovny se za přítomnosti nové české velvyslankyně Ivany Červenkové setkal v prostorách Velvyslanectví ČR v Rakousku s představiteli českých krajských spolků v Rakousku.

Krom toho poskytl rozhovor rakouskému deníku *Der Standard*.

Zdroj: ZÚ ČR

Setkání Radka Vondráčka se starostou Michaelem Häuplem
(foto: Velvyslanectví ČR ve Vídni)

Štátní tajomník I. Korčok rokoval vo Viedni s partnermi z Rakúska a Českej republiky o spolupráci v rámci Slavkovského formátu

Štátny tajomník Ministerstva zahraničných vecí a európskych záležitostí Slovenskej republiky Ivan Korčok 1. 3. vo Viedni rokoval s generálnym tajomníkom Spolkového ministerstva pre Európu, integráciu a zahraničné veci Rakúskej republiky Michaelom Linhartom a námestníkom ministra zahraničných vecí Českej republiky pre európske záležitosti Jakubom Dürrom v rámci Slavkovského formátu (S3). Partneri zhodnotili doterajší vývoj trilaterálnej spolupráce, zameranej na rozvoj spoločných projektov troch su-

sediach krajín. Schválili Pracovný plán na rok 2018 predložený rakúskym líderstvom S3, ktorého prioritami zostávajú spolupráca v oblastiach dopravy, duálneho vzdelávania, energetiky a energetickej bezpečnosti, priemyslu 4.0 a európskej agendy.

Pripomínáme si 25. výročie členstva Slovenskej republiky v OSN

Slovenskú republiku 19. januára 1993 ako jeden z nástupníckych štátov bývalého Československa prijali za členskú krajinu Organizácie Spojených národov. 25. výročie vstupu do OSN je príležitosťou na to, aby sme si pripomenuli históriu nášho členstva a poukázali na to, že aj malé členské štáty ako Slovensko dokážu aktívne prispievať k riešeniu obrovského spektra výziev, ktorým medzinárodné spoločenstvo čelí.

Slovensko, ako súčasť Československa, patrilo medzi zakladajúce krajiny Organizácie Spojených národov v roku 1945. Samostatná Slovenská republika vstúpila do OSN plne si vedomá zodpovednosti, povinností a úloh, ktoré so sebou členstvo v jedinej univerzálnej medzinárodnej organizácii prináša.

Po 25 rokoch nášho členstva môžeme hrdo konštatovať, že úspešný príbeh Slovenska sa odohral aj na pôde OSN. Slovenská republika pôsobila v najdôležitejších rozhodovacích orgánoch OSN, pričom zásadným míľnikom bolo pôsobenie Slovenska v pozícii nestáleho člena Bezpečnostnej rady OSN v rokoch 2006-2007. Od 1. januára 2018 sa SR po druhýkrát na 3 roky stala členom Rady OSN pre ľudské práva so sídlom v Ženeve. V rokoch 2010-2012 SR úspešne pôsobila ako člen Hospodárskej a sociálnej rady OSN (ECOSOC) a v r. 2012 tomuto orgánu predsedala.

Nesporné kvality slovenských diplomatov sa prejavili v pôsobení na najvyšších postoch v organizácii. V súčasnosti pôsobí minister zahraničných vecí a európskych záležitostí SR Miroslav Lajčák vo funkcii predsedu 72. zasadnutia Valného zhromaždenia OSN, čo je protokolárne najvyšší post v rámci OSN, reprezentujúci všetkých 193 štátov. Medzi rešpektované mená v systéme OSN dlhodobo patria tiež sudca Medzinárodného súdneho dvora v Haagu Peter Tomka, osobitný predstaviteľ generálneho tajomníka OSN pre Irak Ján Kubiš, výkonná tajomníčka Európskej hospodárskej komisie OSN v Ženeve Oľga Algayerová, námestník generálneho tajomníka OSN pre politické záležitosti Miroslav Jenča či bývalý osobitný vyslanec generálneho tajomníka OSN pre Balkán Eduard Kukan.

OSN má v medzinárodnej bezpečnostnej architektúre svoje nezastupiteľné miesto, je to však viac než len fórum na riešenie a prevenciu konfliktov. OSN a jej odborné organizácie, agentúry a fondy sa angažujú v oblastiach, ktoré sa dotýkajú najrozmanitejších sfér života ľudskej spoločnosti, či už v oblasti podpory rozvoja demokracie a ochrany ľudských práv a slobôd, ale aj pri riešení zásadných ekonomických, sociálnych i ekologických problémov súčasného sveta. Efektívny multilateralizmus a jeho aktívne presadzovanie prostredníctvom OSN patrí od vzniku SR medzi piliere zahraničnej politiky SR.

Koncem minulého roku dostalo Znojmo darem dům Charlese Sealsfielda

Dům dosud patřil vídeňskému podnikateli a mecenáři Eduardu Harantovi. Koupil jej v roce 1999.

Předsedkyně spolku Popice Charlese Sealsfielda Eva Bogdanová: „Před sedmi lety jsme ho oslovili, zda by nám dům nepronajal s tím, že jsme chtěli začít shánět dotace na opravu. Našli jsem výbornou společnou řeč a majitel nakonec opravu zaplatil sám. Od roku 2013 je dům s expozicí a výstavní síní ve stodole otevřený lidem,“ dodala předsedkyně spolku Eva Bogdanová.

Spolek má dům pronajatý a provozuje jej. Nyní se majitel rozhodl podle dřívějších plánů věnovat budovu Znojmu. Harantův dar ocenil starosta Znojma Vlastimil Gabrhel: „Velmi si jeho rozhodnutí vážíme a děkujeme spolku i za to, že se o dům stará,“ řekl starosta.

Charles Sealsfield je přijaté jméno spisovatele Karla Postla, který se narodil v Popicích roku 1793. Větší část života prožil ve Spojených státech. Stal se zakladatelem žánru indiánských příběhů.

https://znojemsky.denik.cz/zpravy_region/znojmo-dostalo-darem-dum-charlese-sealsfielda-20171214.html

Das Programm der Wiener Festwochen ist ab jetzt online abrufbar

Von 11. Mai bis 17. Juni laden Künstler*innen aus 30 verschiedenen Ländern in so unterschiedlichen Genres wie Theater, Musik, Bildender Kunst, Musiktheater, Performance und Tanz dazu ein, einen anderen Blick auf unsere Welt zu werfen.

Auf www.festwochen.at können Sie sich über das gesamte Programm informieren und das druckfrische ProgrammBuch bestellen.

Bei der Pressekonferenz wurde das Programm von Intendant Tomas Zierhofer-Kin und Geschäftsführer Wolfgang Wais vorgestellt.

Tomas Zierhofer-Kin: „Die allgegenwärtige Inszenierung von Angst [...] hat nicht nur enormen Einfluss auf jede*n Einzelne*n von uns, sie wirkt sich auch in fundamentaler Weise auf unsere Gesellschaft aus: Die Idee von Demokratie gerät ins Wanken [...] Geschürte Ängste tref-

fen das emotionale Herz von Gesellschaft wie ein effektvoller Theaterdonner; reale Bedrohungen mit dramatischen Konsequenzen hingegen schaffen es oftmals nur auf die Hinterbühnen des globalen Theaters der gesellschaftlichen Emotionen.“

Diese Inszenierung von Angst und deren Auswirkungen auf die*den Einzelne*n und das Kollektiv ist eine der Erscheinungen, die sich in den künstlerischen Arbeiten des diesjährigen Festivals widerspiegeln. Dries Verhoevens *Phobiarama* etwa entführt in eine Geisterbahn der besonderen Art, die an den neuen Ängsten unserer Gesellschaft rüttelt. In der *Orestie* von Aischylos zeigt der Shooting-Star des deutschen Theaters Ersan Mondtag die blutrünstigen Folgen des Trojanischen Kriegs und inszeniert Menschen, Göttinnen und Götter als Mensch-Ratten-Hybride mit dunklen Trieben.

Der japanische Multimedia-Künstler Ryoji Ikeda verwandelt die gesamte Halle E im MuseumsQuartier mit seiner audiovisuellen Installation *micro / macro* in eine über-dimensionale Welt aus bewegten Bildern. Jede Eintrittskarte der Wiener Festwochen 2018 ermöglicht Ihnen dafür übrigens einen ermäßigten Eintritt!

Bevor mit *micro / macro* ein visuelles Feuerwerk startet, können Sie in der Halle E ein visuell-akustisches Highlight genießen: Ein Jahr lang haben der bildende Künstler Liam Gillick und die legendäre Band New Order für Σ (*No, 12k, Lg, 18Wfw*) *New Order + Liam Gillick: So it goes..* mit dem Komponisten Joe Dudell das Material der Band – inklusive der frühen Joy Division-Zeiten – dekonstruiert, reflektiert und schließlich zu einem inszenierten Konzert neu zusammengesetzt.

In Ong Keng Sens musikalischer Arbeit *Trojan Women* treffen dagegen alte Formen koreanischer Oper auf neue Theatersprachen und koreanischen Pop.

Außerdem im Programm: Christoph Marthaler mit seiner anarchisch-abgründigen Beamten-Revue *Tiefer Schweb*, Tanzproduktionen von Gisèle Vienne und Boris Charmatz, ein filmisches Highlight des US-amerikanischen Großmeisters Paul McCarthy und much more to come!

Endlich lüftet sich auch der Vorhang für das gesamte Line-up von HYPERREALITY. Gefeierte wird das Festival for Club Culture in der ehemaligen Sargfabrik F23. HYPERREALITY erprobt dort erneut den Club als utopischen Ort, an dem gesellschaftspolitische Zwänge und Vorstellungen außer Kraft gesetzt werden und stellt unter dieser Prämisse Musiker*innen an der Schnittstelle zu Performance, Pop und Bildender Kunst vor.

Für spannungsgeladene Konzertmomente bei HYPERREALITY sorgen u.a. der surreale Shapeshifter Arca und die Popdiva Kelela. Rapper Taktlo\$\$ präsentiert als REAL GEIZT sein vor 17 Jahren angekündigtes Album *Wie prophzeit*. Voguing-Legende MikeQ verwandelt einen Floor des F23 in einen Ballroom und präsentiert im Rahmen eines Qween Beat Label-Showcase DJs und Tänzer*innen der Voguing-Szene New Yorks.

Durchtanzte Clubnächte garantieren internationale und lokale Künstler*innen wie u.a. Techno-Superstar Nina Kraviz, Künstler-Duo FAKA, Rapperin Quay Dash und Produzentin Electric Indigo.

Mehr Infos sind auf www.festwochen.at und auf Facebook verfügbar.

Byl jmenován český poradní sbor

Po odchodu MMag Dr. Christy Achleitner byla jmenována do funkce vedoucí oboru pro národnostní menšiny spolko-
vého kancléřství (BKA) Mag. Dr. Susanne Pfanner.

Český poradní sbor pro období 2018-2022

Složení:

Mag. Richard Basler, BSc.

Mag. Zuzana Břejcha

Dr. Vera Gregor

Ing. Karl Hanzl

Mag. Paul Rodt

Politici:

LAbg. GR Peko Baxant

LAbg. Ricarda Berger

Labg. Christian Hursky

Stadtrat Anton Mahdalik

Církev:

Dr. Tomas Blažek

První schůze se konala 16. února 2018. Předsedou byl zvolen ing. Karl Hanzl.

VÝSTAVA

Galerie auf der Pawlatsche

co Insitut für Slawistik

1090 Spitalgasse 2-4 / Hof 3

www.univie.ac.at/pawlatsche

Brünn – das Mährische Manchester im Umbruch

bis 10. 04. 2018

Brünn – das „Mährische Manchester“

Im 19. Jh. entwickelte sich Brünn zur dynamischsten Industriestadt der Habsburgermonarchie. Den Kern der Entwicklung bildete die Textilindustrie insbesondere in den Straßenzügen Křenová, Cejl, Bratislavská. Den wirtschaftlichen Höhepunkt erlebte die industrielle Entwicklung noch vor dem Ersten Weltkrieg. Die nachfolgenden Jahrzehnte (Vertreibung / Vernichtung der Juden 1939-45, Vertreibung der Deutschen nach 1945) bedeuteten einen konti-

nuierlichen Niedergang dieser ehemals prosperierenden Stadtteile, die im Volksmund alsbald als „Bronx“ bezeichnet wurden. Seit etwa 20 Jahren werden Bewohner aus alten Häusern (teilweise Pawlatschenhäuser) abgesiedelt, die Gebäude abgerissen, sehr häufig ohne Rücksicht auf deren historische, kunsthistorische oder denkmalschützende Bedeutung und neue Gebäude von Banken, Finanzinstituten, Investmentfirmen, sowie für Wohnkomplexe (der gehobeneren Preiskategorie) hochgezogen. Der Charakter dieser Stadtgebiete verändert sich dadurch grundlegend, hinsichtlich der sozialen Zusammensetzung der Wohnbevölkerung, der städtischen Architektur, der kulturellen Infrastruktur usw.

Die vorliegende Dokumentation entstand in den Jahren 2015-8 und widerspiegelt Momentaufnahmen des Prozesses des Umbruchs der ehemaligen „Bronx“.

Gero Fischer

- Univ. Prof. i. R. für Slawistik am Institut f. Slawistik der Universität Wien

- Dokumentarphotograph, zahlreiche Ausstellungen im In- und Ausland

- Gründer der Galerie auf der Pawlatsche

Situationsplan <https://slawistik.univie.ac.at/lageplan/>

Slowakischer Abend auf der Donau mit dem Jazzstar Peter Lipa und seiner Band, sowie anderen interessanten Programmpunkten bei einer stimmungsvollen Schifffahrt mit slowakischem Buffet und Zimbalkapelle Michal Noga

Dieses Jahr besuchen wir die Schleuse Freudenau!

Ort: Schiff MS Admiral Tegetthoff, Abfahrt ab Reichsbrücke, Handelskai 265, 1020 Wien, U1 (Vorgartenstraße)
Samstag, 09. 06. 2018, ab 18:00 Uhr

Mag. Helena Steiner

Mobil: +43 699 11225099

Email: skundwien@gmx.at

<http://www.skundwien.at>, <http://www.rozmarin.at>

Theaterstück *Der Frauenversther* im Theater Wiener Metropol

Termine: 18.-21., 24.-28. April

1.-5., 8., 9. Mai

Besetzung: Stefano Bernardin, Caroline Frank, Pippa Galli, Doris Hindinger & Ali Jagsch

Buch: Susanne Wolf & Peter Hofbauer

Regie: Andy Hallwaxx

Musik: Alexander Wartha & Franz Alexander Langer

Bühnenbild: Ilona Glöckel

Kostüm: Sonie Wenig

Choreographie: Jérôme Knols

Regieassistentin: Andrea Ozabalova (Kulturní klub)

Frühjahrskurs an der KVHS – Mag. Iva Schach

Der Mensch – Zeichnen lernen leicht gemacht.

Von Skizzen bis zum vollendeten Bild: Der Kurs thematisiert die Formen der menschlichen Figur, stehend und

sitzend, Akt und bekleidet. Plastik und Anatomie (Skelett, Muskeln, Hände, Füße und Kopf). Dynamik der Bewegung, Komposition und Beleuchtung. Wir arbeiten mit Modellen in fünfzigminütigen Positionen.

Bitte mitbringen: Papier bis DinA2, Naturkohle, Knetgummi, Fixiermittel

Kurszeiten: 18. 04. 2018 – 23. 05. 2018, 17:00-19:00 Uhr
Anmeldung ist bis 10. April 2018 möglich.

VHS Bildungstelefon: +43 1 893 00 83

info@vhs.at

Highlights des Veranstaltungskalenders 2018 in der Tschechischen Republik

Musik, Sport und mehr

Das Leitmotiv des Jahres 2018 in Tschechien ist das 100-jährige Jubiläum der Gründung der damaligen Tschechoslowakei nach dem ersten Weltkrieg. Dazu gibt es eine Reihe von Veranstaltungen, die oft auch in beiden Ländern stattfinden, daneben gibt es traditionelle und diverse andere Events.

Eine kleine Auswahl:

Musikfestivals:

12. 05. – 03. 06. 2018

73. Internationales Musikfestival „Prager Frühling“, mit rund 50 Konzerten

01. 06. – 27. 06. 2018

Contentus Moraviae mit drei Dutzend Konzerten in 20 mährischen Städten

14. 06. – 07. 07. 2018

60. Festival „Smetanas Litomyšl“ im UNESCO-Welterbeschloss von Leitomischl

04. 07. – 06. 07. 2018

Rock for people – bedeutende Bands zu Gast in Hradec Králové (Königgrätz)

10. 07. – 05. 09. 2018

„Hrady CZ“, Musik auf Burgen in Böhmen und Mähren

18. 07. – 21. 07. 2018

Colours of Ostrava; Rock und Pop auf dem Gelände der ehemaligen Witkowitz Eisenwerke

20. 07. – 11. 08. 2018

Internationales Musikfestival in Český Krumlov (Krumau) in der barocken Kleinstadt

07. 09. – 21. 09. 2018

Musikfestival Dvořáks Prag

Sportveranstaltungen:

07. 04. – 15. 09. 2018

Run Czech – Serie von Marathonläufen in verschiedenen Städten des Landes

31. 08. – 02. 09. 2018

City-Triathlon in Karlovy Vary (Karlsbad)

Andere Events:

10. 05. – 26. 08. 2018

28. Grafik-Bienale in Brunn

26. 05. – 17. 06. 2018

Ignis Brunensis, großes Festival der Feuerwerker in Brunn

23. 06. – 24. 06. 2018

Königliches Versilbern – großes Stadtfest in Kutná Hora (Kuttenberg)

29. 06. – 07. 07. 2018

53. Internationales Filmfestival in Karlovy Vary (Karlsbad)

06. 08. – 12. 08. 2018

Prague-Pride, LGBT-Festival in Prag

25. 10. – 29. 10. 2018

20. Designblok; Präsentation von Design und Mode in Prag

Mehr Informationen:

www.festival.cz / www.concentus-moraviae.cz / www.smetanovalitomysl.cz / www.rockforpeople.cz / www.ceskehrady.cz / www.moravskkehrady.cz / www.colours.cz / www.festivalkrumlov.cz / www.dvorakovapraha.cz / www.jiz50.cz / www.citytriathlon.cz / https://28.bienalebrno.org / www.ignisbrunensis.cz / www.stribreni.cz / www.kviff.com / www.praguepride.cz / www.designblok.cz / www.runczech.com

Tschechische Zentrale für Tourismus – CzechTourism für Österreich und Schweiz

Penzinger Straße 11-13, A-1140 Wien

Tel.: 1 89 202 99

Kontaktperson: Mag. Dr. Yvette Polasek

Email: wien@czechtourism.com

Öffnungszeiten: nach vorhergehender Terminvereinbarung

Letošní veletrhy a výstavy v Brně

Veletrhy Brno, a. s., nejvýznamnější organizátor odborných veletrhů a výstav v České republice, pořádá i letos celou řadu zajímavých veletrhů a výstav určených jak pro odbornou, tak i širokou veřejnost. Jejich detailní prezentace se uskutečnila 14. února 2018 v prostorách Velvyslanectví ČR v Rakousku, v rámci každoročního setkání vedení BVV se zástupci rakouských médií.

Kromě generálního ředitele Jiřího Kuliše se akce zúčastnily velvyslankyně ČR v Rakousku Ivana Červenková, vedoucí obchodně-ekonomického úseku velvyslanectví Martina Tauberová a zástupkyně Rakouské hospodářské komory (WKO) Franka Weissensteiner. Zástupci odborných médií se tak měli možnost seznámit s aktuálním přehledem veletrhů pro rok 2018, devadesátiletou historií BVV a aktuálním stavem vzájemných obchodních vztahů mezi Rakouskem a ČR. Zástupkyně WKO představila i nabídku podpory ze strany WKO pro rakouské firmy, které zamýšlejí se některého z brněnských veletrhů zúčastnit.

Přehled stěžejních veletrhů BVV v roce 2018

20. 03. – 23. 03. 2018

AMPER – mezinárodní veletrh elektrotechniky, elektroniky a automatizace

08. 04. – 12. 04. 2018

TECHAGRO – mezinárodní veletrh zemědělské techniky

25. 04. – 28. 04. 2018

Urbis Smart City Fair – veletrh chytrých řešení pro města a obce

18. 08. – 20. 08. 2018

STYL / KABO – mezinárodní veletrh módy, obuvi a koženého zboží

01. 10. – 05. 10. 2018

MSV 2018 – 60. mezinárodní strojírenský veletrh

Sommersemester 2018

Der Beginn des utopischen Romans wird meist mit Thomas Morus *De optimo statu rei publicae deque nova insula Utopia* (1516) angesetzt oder auf den Ursprung des utopischen Romans aus Platos *Politeia* verwiesen, jedoch gibt es einen utopischen Roman, der hundert Jahre vor Morus von einer Frau geschrieben wurde: *Le Livre de la Cité des Dames* von Christine de Pizan. So liegt dem utopischen Roman von Anfang an eine emanzipatorische und feministische Tendenz zu Grunde. Nicht umsonst wird in dem Reziprok des utopischen Romans, der Dystopie, oft das Sexualleben der Bevölkerung kontrolliert. Wir wollen in dem Workshop zwei Romane exemplarisch untersuchen, und zwar George Orwells *1984* (1949) und Evgenij Zamjatsins *Wir* (1927). Dann werden wir das Genre des utopischen Romans in den Philosophischen Diskurs einbetten, sowohl diachron und synchron. Am Ende möchten wir auch die Transformation des Genres in die Filmkunst betrachten.

Ort: Dokumentationsstelle für ost- und mitteleuropäische Literatur

Spengergasse 30-32, 1050 Wien

Tel./Fax: +43 1 9419358

www.doml.at

Zeit: 1. März 2018 bis 30. Juni 2018 jeden Mittwoch 15:00 Uhr bis 17:00 Uhr (c. t.)

Ohlédnutí a nové pořady

Rakouského kulturního fóra v Praze

01. 03. Emil Nikolaus Joseph von Reznicek: *Donna Diana*

Vídeňský rodák Emil Nikolaus Joseph von Reznicek (1860-1945) patřil ve své době k nejvýznamnějším skladatelům. Tři opery zkomponoval přímo pro Prahu, pro Nové německé divadlo, k jehož odkazu se Státní opera stále hlásí. Dnes už je Reznicek téměř zapomenutým autorem, připomínaným jen veleefektní předehrou k opeře *Donna Diana*.

06. 03. Veronika Opletalová:

Böhmakeln in literarischen Texten

Přednáška se zabývala fenoménem tzv. bémáklování a představila výsledky výzkumného projektu „Deutschlernen »von unten«: Das Böhmakeln“ (2013-2015, Olomouc/Bamberg), který se věnoval smíšeným jazykovým varietám mezi češtinou a němčinou. Zvláštní pozornost byla věnována funkci bémáklování ve vybraných literárních textech 19. a počátku 20. století.

Veronika Opletalová (* 1981) studovala germanistiku, italianistiku a výtvarné umění na Univerzitě Palackého v Olomouci. Vyučuje jazykovědu a sémiotiku na tamější katedře germanistiky, ve své disertaci se věnovala sémiotickým aspektům komiky.

12. 03. Diskuse: *Rakouská literatura v roce 2017*

Jaká byla rakouská literatura v roce 2017 z českého pohledu? O kterých dílech se nejvíce mluvilo a o kterých by se mluvit mělo? Jak vypadal rakouský knižní trh v minulém roce? A jakým rakouským knihám se podařilo dostat na český knižní trh? Literární vědkyně a germanistka Dana Pfeiferová, překladatelka a literární kritička Tereza Semotamová a překladatel Michael Půček. Diskuse se konala ve spolupráci s internetovým literárním časopisem iLiteratura.cz.

23. 03. 09:30 Stefan Michael Newerkla: *1918 und kein Ende – Tschechisch und österreichisches Deutsch im Sprach- und Kulturkontakt*

Přednáška se zabývá vlivem češtiny na rakouskou němčinu, rozlišuje mezi skutečnými a domnělými kontaktními jazykovými jevy a ukazuje, že i 100 let od nahrazení společného státu oddělenými republikami jsou stopy dlouhodobého jazykového a kulturního kontaktu mezi češtinou a rakouskou němčinou stále přítomné.

Přednáška se koná v rámci germanistické studentské konference PRAGESTT (23. – 24. 3. 2018). Konference nabízí otevřenou platformu pro vědecké setkávání mladých germanistů, kteří zde mají možnost představit výsledky svých bakalářských, magisterských a disertačních prací a dalších vědeckých projektů.

Stefan Michael Newerkla (*1972, Horn) je profesorem slavistiky na Univerzitě Vídeň. Je jedním z předních expertů na slavistické jazykové právo a na německo-slavistický jazykový kontakt.

Filozofická fakulta UK, nám. J. Palacha 2, Praha 1

Bližší informace na www.bvv.cz

Rakouské kulturní fórum v Praze

Jungmannovo nám. 18, 110 00 Praha 1

Tel.: (+420) 257 090 589

E-Mail: info@rkfpraha.cz

10. Jubilejní mezinárodní dětská umělecká soutěž

Soutěž organizuje Město Bystřice nad Perštýnem a Mikroregion Bystřicko ke 100. výročí založení Československé republiky. Letošní umělecká soutěž je na téma „Můj domov“. Vlastní soutěž má dvě části – výtvarnou, která se vypisuje pro všechny pozvané, a literární pouze pro české školy a jednotlivce v rámci ČR.

Výtvarné části soutěže na téma „Můj domov“ se mohou zúčastnit autoři ve věku 6-19 let (pro ocenění budou práce děleny podle věku). Práce mohou tvořit jedinci i kolektivy. Formát min. A4, max. A2, výtvarné techniky – kresba, malba, kombinované techniky. Práce se předávají v originále. Jeden autor může být zastoupen pouze jednou prací. Termín pro předání je do 31. 5. 2018.

Kontaktní místo pro zaslání či předání soutěžních prací:

Kancelář Mikroregionu Bystřicko

Příční 405, 593 01 Bystřice nad Pernštejnem

Tel.: +420 566 590 399, +420 736 535 145

e-mail: mikroregion@centrum.cz

Dotazy k podmínkám: Eva Zamazalová

Tel.: +420 543 245 324, +420 732 514 983

E-mail: zamazalova.eva@razdva.cz

Marcela Martínková, tel.: 420 566 590 356,
e-mail: marcela.martinkova@bystricenp.cz
Na www.regionbystricko.cz najdete od 1. 5. 2018 průběžně doplňovanou evidenci došlých prací a závěrečné výsledky.

Muzeum hlavního města Prahy

Pražské hravé Velikonoce – Soutěž o nejhezčí kraslici

Muzeum hlavního města Prahy pořádá v rámci projektu *Pražské hravé Velikonoce* jubilejní 10. ročník Soutěže o nejhezčí kraslici, zhotovenou technikami a vzory vycházejícími z tradice udržované na území Čech a Moravy. Vítězné kraslice budou vystaveny v hlavní budově muzea od 16. 3. do 3. 4. 2018.

Kontakt pro bližší informace: www.muzeumprahy.cz.

Únor 1948 v Praze

Muzeum hlavního města Prahy připravilo při příležitosti 70. výročí komunistického státního převratu v Československu on-line výstavu *Únor 1948 v Praze*. Výstava je prezentována od 25. února 2018 na webových stránkách Muzea hl. m. Prahy.

Výstava přibližuje cestu k tragickému milníku novodobých československých dějin, který stojí na prahu totalitního režimu a předznamenává tak průběh celé druhé poloviny 20. století. Šestidenní cyklus je zde představen dobovými fotografiemi, reprodukcemi vybraných textových dokumentů a v menší míře úryvky denního tisku. Webová výstava přitom sleduje události únorového dění ve dvou rovínách: v té první je pozornost obrácena především k veřejnému dění v centru Prahy, zejména k manifestacím, projevům komunistických představitelů a k činnosti ozbrojených složek Lidových milicí v pražských ulicích. V té druhé je zachyceno jednání tehdejší politické reprezentace, ať již na celostátním sjezdu závodních rad v Průmyslovém paláci, na schůzi Ústředního akčního výboru Národní fronty nebo na Pražském hradě při setkání předsedy vlády Klementa Gottwalda s prezidentem Edvardem Benešem. Celkový rámec výstavy doplňuje série dobových plakátů, na nichž je tzv. Vítězný únor prezentován jako předmět dobové propagandy v průběhu následujících čtyřiceti let.

Kontakt pro bližší informace: www.muzeumprahy.cz.

XXVII. Brüner Symposium „Dialog in der Mitte Europas“

mit dem Thema

*Europa zwischen Integration und Zerfall (1918/2018):
Wohin steuert Ostmitteleuropa?*

vom 23. bis 25. März 2018 in Brünn/Brno.

Ackermann-Gemeinde und die Bernard Bolzano Gesellschaft, Stadt Brünn

Jednání vedení Sněmovny a Senátu

Již tradičně na začátku roku se setkávají představitelé obou komor Parlamentu, aby projednali aktuální otázky společného zájmu. Například se ukázalo, že příprava na

tzv. e-legislativu, tedy převedení celého procesu schvalování zákonů do elektronické podoby, přináší řadu technických problémů. Velmi aktuální byla také příprava společné schůze Senátu a Poslanecké sněmovny, na které skládá slib nově zvolený prezident republiky.

Schůzi svolává předseda Poslanecká sněmovny Radek Vondráček a prezident skládá Ústavou předepsaný slib do rukou předsedy Senátu Milana Štěcha. Tématem jednání byla také spolupráce při přípravě akcí pořádaných k významným výročím roku 2018.

Redakční poznámka: Oba politici navštívili Vídeň (předseda Senátu Milan Štěch krátce před Vánocemi a předseda Poslanecké sněmovny Radek Vondráček před několika týdny) a i přes pracovní vytížení se zúčastnili krátkého neformálního setkání s představiteli českých spolků ve Vídni.

Radek Vondráček a Milan Štěch

Zdroj: Poslanecká sněmovna

Místopředsedové Senátu Jiří Šesták, Ivo Bárek, Jaroslav Kubera a Miluše Horská, předseda Senátu Milan Štěch, předseda Poslanecké sněmovny Radek Vondráček a místopředsedové Jan Hamáček, Petr Fiala a Vojtěch Píkal

Zdroj: Poslanecká sněmovna

Senátní výstavy:

Mytologická chodba Valdštejnského paláce

do 15. dubna

Výstava protokolárních darů

19. 04. – 09. 09.

Výstava k 50. výročí pražského jara

13. 09. – 13. 01. 2019 Výstava *Mnichovská dohoda 1938 v kontextu evropských dějin*

Mytologická chodba Valdštejnského paláce

Přístupno: každý víkend a státní svátky 10:00-16:00

Výstavy ke 100. výročí vzniku Československé republiky

Valdštejnská zahrada

Od dubna do 18. 05.

Expozice *Okamžiky století*
27. 05.

Koncert k počtě československých legionářů v rámci Mezinárodního hudebního festivalu Pražské jaro

Promenádní koncert Hudby Hradní stráže a Policie ČR, zazní skladby Františka Kmocha, Karla Hašlera a dalších skladatelů a vojenských kapelníků.

02. 07. – do konce října

Československo v proměnách 20. století

Projekt doprovodí třídní mezinárodní vědecká konference

08. 09.

Setkání senátorek a senátorů s občany, hudební program

Výstavní síň

Celá řada aktuálních výstav

Koncerty Kulturního léta

Od začátku června do poloviny září každý čtvrtek od 17:00

Den otevřených dveří

8. května a 28. října 9:00-16:00

www.senat.cz

www.spolecnestoleti.cz

Zdroj: Časopis *SENÁT*

Důchody se zvyšují o 4 procenta, důchodový věk se zastaví na 65 letech

Starobní důchody v Česku se zvyšují o čtyři procenta. Rostou také invalidní a pozůstalostní penze i příplatky k penzi pro odbojáře a pozůstalé po nich. Podle novely o důchodovém pojištění se důchodový věk v budoucnu zastaví na 65 letech a dál neporoste. Každý rok se nyní věková hranice pro nástup do penze odsouvá o dva měsíce u mužů a o čtyři měsíce u žen. Na 65 let by se měla dostat v roce 2030. Na konci září vyplácela Česká správa sociálního zabezpečení starobní, invalidní a pozůstalostní penze 2,88 miliónu lidí. Starobní důchod pobíralo bezmála 2,4 miliónu seniorů a seniorek.

Obchody už nemohou dávat zdarma k nákupu plastové tašky

Obchodníci už nemohou lidem dávat zdarma k nákupu plastové tašky. Bezplatné můžou zůstat jen tenké sáčky, například na pečivo či masné výrobky. Nové pravidlo zavádí novela zákona o obalech, která má v návaznosti na předpisy Evropské unie omezit objem plastového odpadu. Velké obchodní řetězce tašky zdarma svým zákazníkům nerozdávaly už před účinností novely. Podle ministra životního prostředí Richarda Brabce (ANO) připadá v Česku na jednoho člověka až 300 plastových tašek ročně, jedna taška se v přírodě rozpadá až pětadvacet let.

Knihovnici slaví březen jako měsíc čtenářů

Knihovnici v celé zemi si opět připomínají březen jako měsíc čtenářů. K akci se každoročně hlásí několik stovek veřejných knihoven. Svaz knihovníků a informačních pracovníků od roku 2011 v rámci podpory čtenářství oceňuje nej-

lepší čtenáře a letos v Praze zahajuje i nový projekt S knížkou do života (Bookstart). Březen měsíc čtenářů vyvrcholí 23. března tradiční Nocí s Andersenem.

Svaz se připojuje k organizacím v téměř dvaceti zemích, kde se tento projekt na podporu čtenářské gramotnosti koná již pětadvacet let. Je zaměřen především na spolupráci s rodiči nejmenších dětí do šesti let. Jeho cílem je podpora verbálních a komunikačních dovedností a čtenářství u dětí a pochopení významu čtenářských dovedností pro rozvoj dítěte i jeho budoucnost u rodičů.

V pražské botanické zahradě začíná výstava orchidejí

V pražské botanické zahradě začíná výstava orchidejí. Dvanáctý ročník představí rostliny lesů a hor jihovýchodní Asie. Pražská botanická zahrada má ve svých sbírkách celkem zhruba 2 200 druhů orchidejí, z toho ve skleníku je k vidění více než 1 000 rostlin. Exotické rostliny budou v tropickém skleníku Fata Morgana k vidění do neděle 25. března.

Letošní ročník návštěvníky zavede do Thajska, Vietnamu, Malajsie, na ostrovy Filipín a Indonésie. Dozvědí se informace o přírodě i kultuře těchto zemí. Výstavu doplňují i fotografie a dekorační předměty, které botanické zahradě poskytly pražské ambasády pěti zemí jihovýchodní Asie. Studenti České zahradnické akademie Mělník připravili pro výstavu květinová aranžmá v asijském stylu.

Nové vydání newsletteru Českých škol bez hranic

Czech School Without Borders Paris

Czech School Without Borders

www.csbh.cz

Facebook: Česká škola bez hranic, z. s.

F. X. Šalda: Kritické projevy 14 (Dodatky z let 1898-1937)

Byl vydán 23. svazek Souboru díla F. X. Šaldy *Kritické projevy 14 (Dodatky z let 1898-1937)*. Soubor vynechaných, opomenutých či dosud neznámých Šaldových článků (plus jednoho básnického překladu a jednoho původního epigramu) je uspořádán chronologicky a prezentován v kritické, komentované edici Luboše Merhauta a Michaela Špirita.

V rámci dokončení Souboru díla F. X. Šaldy v IPSL vyšlo:

- sv. 4: *Loutky i dělníci boží. Román milostný*. Eds. J. Flaišman a M. Kosák (2016)
- sv. 23: *Kritické projevy 14 (Dodatky z let 1898-1937)*. Eds. M. Špirit a L. Merhaut (2017)
- Jiří Pistorius – Emanuel Macek: *Bibliografie F. X. Šaldy*. Eds. M. Špirit, L. Merhaut a J. Wiendl (2017).

Knihy objednávejte za zvýhodněné ceny v IPSL.

Institut pro studium literatury

Jankovcova 938/18a, 170 00 Praha 7

www.ipsl.cz

www.facebook.com/ipsl1

RAKÚSKO-SLOVENSKÝ KULTÚRNY SPOLOK
ÖSTERREICHISCH-SLOWAKISCHER KULTURVEREIN

POZVÁNKA/ EINLADUNG MAREC - APRÍL/ MÄRZ - APRIL 2018

Štvrtok/ Donnerstag 22. 3. 2018

Predveľkonočné chill out po slovensky

Ak ste sa nestihli poriadne porozprávať s vašimi spolkovými priateľmi počas adventného večera, potom máte možnosť pokračovať v načatých rozhovoroch v rámci predveľkonočného stretnutia, ktoré nám spríjemní **Zitka Bočincová** svojím spevom a hrou na klavíri, ako aj **študenti Inštitútu slavistiky Viedenskej univerzity**. Na záver sa posilníme tradičnou slovenskou kapustnicou!

- **Začiatok/Beginn:** 19,00 hod./ **Uhr** v spolku RSKS/ im Verein ÖSKV
- **Vstupné/Eintritt:** dobrovoľný príspevok/ *freiwillige Spende*

REZERVUJTE SI TERMÍN

Pondelok/ Montag 9. 4. 2018

Divadelné predstavenie Starí majstri

V divadelnej hre holandského dramatika Gera Thijsa účinkujú **Milan Lasica** a **Martin Huba**. Dvaja bratia De Manovci, herci zo slávnej divadelnej dynastie, sú úplne rozdielni, čo do charakteru i talentu, a vôbec sa neznášajú. Avšak postupné stárnutie prináša menej umeleckých príležitostí a úspechov. S tým súvisiace finančné problémy ich donútia hrať v spoločnej divadelnej hre o dvoch bratoch, čo sa nenávidia. Ako to dopadne? Príďte si pozrieť osobne do divadla **Freie Bühne, Wiedner Hauptstr. 60a, 1040 Wien**.

- **Vstupné:** členovia RSKS 20 €, nečlenovia 23 €, študenti 12 €
- **Záväzná rezervácia** mailom na: rsks@slovaci.at

Sobota/ Samstag 28. 4. 2018

Moja slovenská viedeň Náučná prechádzka

Prechádzka areálom Hofburgu s odborným výkladom o slovenských osobnostiach, ktoré pôsobili vo Viedni, o ich vzťahoch k Habsburgovcom, ako aj o ich umeleckom a historickom prínose pre monarchiu. Pri pamätníku Márie Terézie sa dozviete o jej blízkom vzťahu k mestu Bratislava. Sprevádza certifikovaná sprievodkyňa **Ing. Jana Gregor-Rogler**.

- o **14,00** hod. - aj v prípade nepriaznivého počasia!
- **Miesto stretnutia:** Pred vchodom do "Weltmuseum" v časti Neue Hofburg / Heldenplatz
- **Vstupné:** dobrovoľný príspevok pre RSKS

Kto ešte nezaplatil členské 25€ na tento rok, stále má možnosť:

Názov konta: Österr.-Slowakischer Kulturverein

IBAN: AT566000000092040212

BIC: OPSKATWW

Bawag P.S.K.

(Prosíme uviesť meno a obdobie, za ktoré platíte)

Zemřel František Rudl

S lítostí dodatečně oznamujeme nenadálé úmrtí dlouholetého člena Kulturního Klubu Čechů a Slováků v Rakousku. Čest jeho památce!

Výbor a redakce Kulturního klubu

Wir geben wir allen Freunden und Bekannten bekannt, dass unser Vater,
Schwiegervater und Opa

František Rudl

am 13. Dezember 2017 unerwartet verstorben ist.

S upřímným zármulkem oznamujeme všem přátelům a známým, že nás 13. prosince 2017 opustil náš otec, tchán a dědeček.

František Rudl

Wir verabschieden uns von dem Verstorbenen am Mittwoch, den 27. Dezember um 15:00 in der Feuerhalle Wien-Simmering (1110 Wien, Simmeringer Hauptstrasse 337).

S našim zesnulým se rozloučíme ve středu 27. prosince v 15 hodin v síni vídeňského krematoria Feuerhalle Simmering (1110 Wien, Simmeringer Hauptstrasse 337).

Die Asche wird im Sommer in unserer Anwesenheit in der Moldau verstreut.
Popel chceme rozsypat v létě na horním toku Vltavy.

Die Familie
Imenem rodiny
Štěpánka, Tomáš, Vladan
Bettina
Amelie, Lars

Niemand, der für unsere heutige Freiheit auf die eine oder andere Art gestorben ist, soll vergessen bleiben.
Nikdo, kdo za naši dnešní svobodu tak či onak zapadl, by neměl být zapomenuto.
Wien/Haus

Karl Dampier Meine bunte Welt

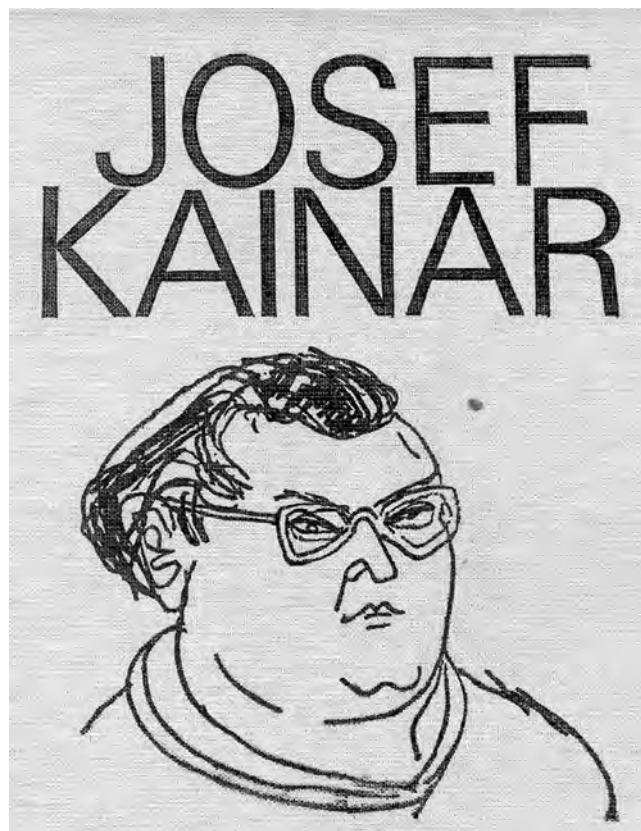

Vernissage: Mittwoch, 7. März 2018, 19 Uhr

Die Ausstellung ist bis 31. März 2018 geöffnet.
Öffnungszeiten: Mo - Mi von 15.30 bis 18.30 Uhr

ATELIER A

„Zum blauen Pfau“ am Spittelberg, 1070 Wien, Kirchberggasse 17 / II
ateliera.at

(1917 Přerov – 1971 Dobříš)

Výběr z básní Josefa Kainara
přednesou členové Literárního kroužku
při škole Komenský ve Vídni,
Sebastianplatz 3, 1030 Wien

20. dubna 2018 v 19:00 hod.

Je možné pochopit básníka? Přesto, že známe dobu, ve které žil, prostředí, ve kterém vyrůstal, talent, kterým oplýval, vniknout do jeho nitra a pochopit, co svými verši chce říct, není vůbec jednoduché. Mohou se nám líbit, nebo nelíbit. Vydat se na cestu jejich poznání je někdy cesta do hlubin duše – cesta velice náročná, ale také cesta objevná, na konci které nás čeká konstatování, že každé poodhalení tajemství lidské bytosti nás vede k plnějšímu člověčenství.

Psal jednoduchými slovy příběhy, někdy na hraně ironie, výsměchu a pesimismu, byl odpůrcem strnulosti a konzervatismu, přesto ale pravdivý, nutící čtenáře k zamyšlení. Mnoho jeho textů je zhudebněno.

Pondelok/Montag 26.3.2018

Pozývame vás na prázdninový výlet do Bratislavy na pôvodný rodinný muzikál tvorcov: Hammel, Peteraj, Ďurovčík pre všetkých od 6 do 99 rokov

ŠĽAHAČKOVÁ PRINCEZNÁ

V Šľahačkovom kráľovstve žije Šľahačkový kráľ, Vrabec vševied, tri sudičky a samozrejme, krásna princezná, túžiacia po vydaji a pravej láske, ktorá sa však každú noc mení na roztečenú šľahačku. Ako nakoniec dopadnú pytačky Princa Klepetka, Princa Papagája a Kvetinového Princa, sa dozvieme z muzikálovej rozpávky, ktorá sa dobre začína a ešte lepšie skončí!

v pondelok / am Montag, 26.3.2018

o/ um 11.00 hod./Uhr

Divadlo Nová scéna

Bratislava, Kollárovo námestie

Vstupenky – 10C/osoba

Doprava individuálne

Prihlášky do 10.3.2018

elena.mandik@utaret.at

telefón 0680/1260341

Platba na konto spolku SOVA

IBAN: AT52 14000 03710071330

BIC: BAWAATWW

Pripravujeme letný tábor SOVA

Spolok SOVA pripravuje pre deti medzinárodný letný jazykový a turistický tábor na Slovensku (začiatok júla 2018). Presné informácie sa dozvieme v nasledujúcich pozvánkach SOVA alebo na internetovej stránke www.slovaci.at

Nedeľa /Sonntag 8.4.2018

**DIVADELNÉ PREDSTAVENIE
THEATER FÜR KINDER**

Srdečne vás pozývame na interaktívne divadelné predstavenie **DIVADLA NA HOJDAČKE**

Wir laden Sie herzlichst zur inetraktiven Kindertheatervorstellung des THEATERS AUF DER SCHAUKEL ein

LOMIDREVO

Kto by nepoznal Lomidreva z rozprávok Pavla Dobšinského. Príbeh tohto slovenského siláka v interaktívnom prevedení, popretkávaný veselými pesničkami vám spríjemní nedeľné popoludnie

v nedeľu/ am Sonntag 8.4.2018

o/ um 16.00 hod./Uhr

v spolku/ im Verein SOVA

vstupné/ Eintritt:

dobrovoľný príspevok/ freiwillige Spende

Veranstaltung in slowakischer Sprache

**SLOVENSKÝ ŠKOLSKÝ SPOLOK SOVA
SLOWAKISCHER SCHULVEREIN**

Otto-Bauer Gasse 23/11, A-1060 Wien

Tel.: +43 1 596 13 15

Email: sova@slovaci.at

www.slovaci.at

Sekretariát:

utorok/Dienstag 9.00 – 10.30

štvrtok/Donnerstag 18.00 – 19.30

So kocht Prag

Hana Rigo, in Südböhmen aufgewachsen, Matura 1967, 1968 Emigration nach Österreich, seit 1984 Geschäftsbuchhalterin für Tübbelbüch, seit 1988 Patchwork-lehrerin, Autorin von Gedichten, Empfindungen, Lehrbüchern Tschechisch praktisch 1 und 2 sowie einem Kinderbuch Karoline, die Reiseleiterin.

Schmackhafte Rezepte aus Böhmen, Mähren und Schlesien. Von Generation zu Generation gesammelt und nun für die Liebhaber der böhmischen Küche in Buchform präsentiert.

Probieren Sie die südböhmische Rahmsuppe mit Eierschwammerln oder die vielen Zubereitungsarten von Karpfen, Kartoffelpuffern und Co. Besuchen Sie mit Hana Rigo einige Wirtshäuser in Prag oder Český Krumlov, dort, wo bodenständig gekocht wird und berühmte Persönlichkeiten wie etwa Maestro Mozart oder der böhmische König Karl IV. speisten. Liwanzen oder Mehlspeisen wie Kolatschen, Buchteln oder Karlsbader Oblatenorte gehören als Nachtisch auf den Tisch wie das gute böhmische Bier zum Schweinsbraten mit Kartoffelknödeln und Kraut. Und erfahren Sie, wie aus einem Schneider dem Bier zuliebe ein Wirt wurde oder wo Sie in Prag mittelalterlich, bei Kerzenschein und, wenn Sie wollen, mit den Fingern speisen können ...

- Eine kulinarische Rundreise durch Böhmen
- Kulinarisch-historische Spaziergänge durch Prag
- Traditionelle Gerichte unserer Vorfahren
- Auf den Spuren von Tomáš Masaryk, Václav Havel, Jaroslav Hašek, Josef Schwejk u. a.

Kulinarische Lesungen mit der Autorin möglich

Erscheint am 2. April 2018

Hana Rigo
Kulinarische Spaziergänge – Prag
Küche aus Böhmen, Mähren und Schlesien

Hardcover, zahlreiche Farbfotografien von Michael Rathmayer
ca. 280 Seiten, 19,5 x 25 cm | ca. (D) € 25
ISBN 978-3-99100-248-2

Kulinarische Spaziergänge: Prag

Im April erscheint Kochbuch von Hana Rigo mit traditionellen böhmischen Speisen. Da im Buch auch die Geschichte der berühmten Küche, bzw. Persönlichkeiten und ihre Essgewohnheiten beschrieben werden, habe Fr. Rigo das Thema zum Anlass genommen und veranstaltet im Oktober (11.-14. 10.) eine viertägige Rundreise mit Schwerpunkt berühmte Lokale in Prag. Wir beginnen jedoch in Ostböhmen auf der Biofarm von Dagmar Havlová

(Schwägerin von Václav Havel) in Košík, bzw. in der Pension Tuchom, wo uns der berühmte Koch Václav Košnář (bekochte Staatsbesuche auf der Prager Burg während der Regierung von Václav Havel) kulinarisch verwöhnen wird. In der Nähe von Pardubice wird uns das Lebkuchmuseum begeistern. In Prag werden uns andere Köche traditionelle böhmische Gerichte in wunderbaren, alten, geschichtsträchtigen Lokalen servieren.

(Man kann während der Reise das Kochbuch anschauen und kaufen).

Kulinarisches Böhmen

11.-14.10. 2018

Auf der Biofarm in Košík, beim Meisterkoch der Prager Burg Václav Košnář, wollen wir unsere kulinarische Rundfahrt beginnen – er kocht für uns das, was gerade geerntet / geschlachtet wird, wir besichtigen die Farm.

Danach geht es zur Hexe im Lebkuchenhaus nahe der Lebkuchenstadt Pardubice, bevor es endlich in die Metropole geht. Prag wird uns in den berühmtesten Restaurants begrüßen und mit Spezialitäten der böhmischen Küche verwöhnen. Und wir werden auch viele Sehenswürdigkeiten bewundern können...

Zustieg:

6:00 Uhr Forum Neuhofen

6:15 Uhr A1 Ansfelden – Rosenberger

6:30 Uhr Linz Hbf.

6:45 Uhr Friedenskirche

~~ea. 9:00 Uhr Wien Schönbrunn (Gegenüber APCOA-Parkplatz)~~

unsere Reise endet in Linz bzw. Neuhofen!!!

Do. 11.10.

Fahrt über Wien nach **Košík – Tuchom** (Nähe Nymburk)

Besichtigung der Biofarm von Dagmar Havlová (Schwägerin von V. Havel) in **Košík**

ME in der Pension Tuchom – Kulinarisches von V. Košnář, der auf der Prager Burg u.a. die englische Königin samt 300 Gästen mit böhmischen Spezialitäten verwöhnte

Weiterfahrt nach **Ráby bei Pardubice ins Lebkuchmuseum / "Perníková chaloupka"**

Nächtigung + AE im Hotel Labe, Pardubice

Fr. 12. - 14.10.

Stadtbesichtigung Pardubice

Weiterfahrt nach Prag ins **Hotel Don Giovanni**

Spaziergänge in Prag, Besichtigung der **Bílek-Villa, Gemeindehaus (event. Konzert)** u.v.m.

Restaurants u. Cafés

- U Krále Branbantského (ältestes Wirtshaus Prags – seit 1375)

- Monarchie im Palais Lucerna

- U Fleků (seit 1499 in Betrieb)

- U Pinkasů (seit 1842 – Pilsner Bier)

- Café Mozart

- Café Lucerna

- Café Tram

u.v.m.

Reisekosten von 395,- im DZ / 485,- im EZ beinhalten:

Busfahrt, 3 Nchtigungen inkl. 3 VP + 1 HP inkl. Getränke, 4 Eintritte, Reiseleitung

wir werden in Prag mit öffentlichen Verkehrsmitteln unterwegs sein – **Metro, Straßenbahn...**

Alle, die

+ 60 Jahre 50 % Ermäßigung

+ 65 Jahre gratis

(ab 70 fährt man ohne Ausweis gratis)

nehmen bitte **1 Passfoto** f. Ausweis mit!!!

Bei Anmeldung bitte Geburtsdatum und Ausweis Nr. angeben!!!

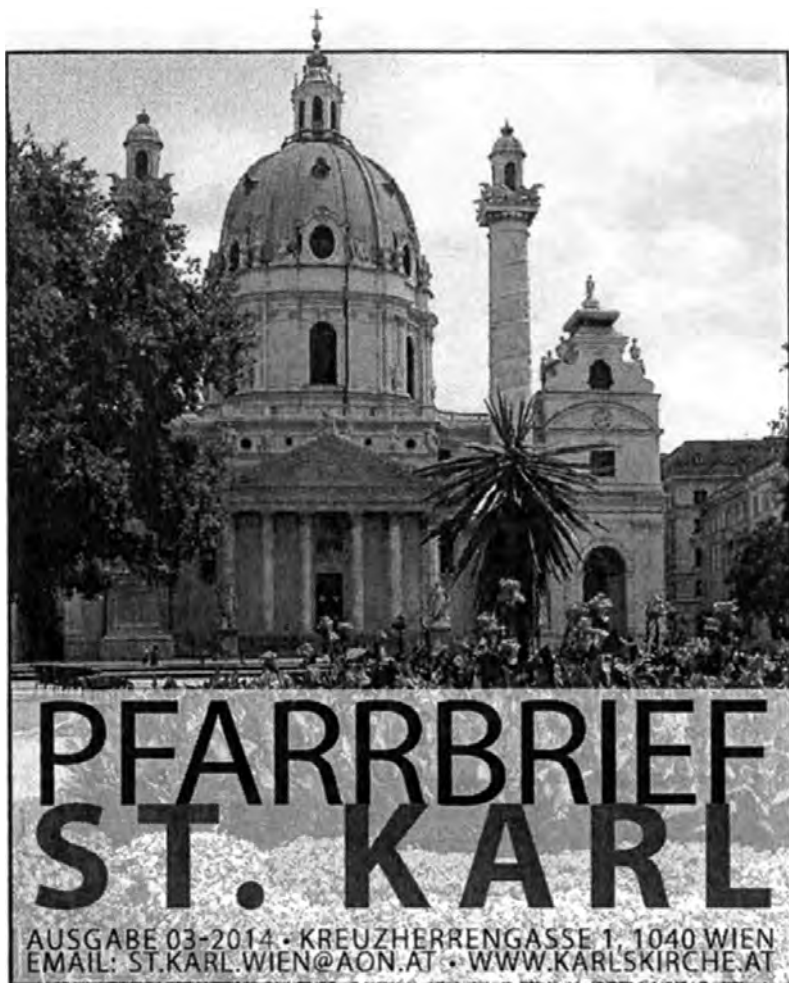
Anmeldung an

Hana Rigo

per Mail: rigotranslations@aon.at

telefonisch: 0676 318 48 91

IBAN: AT51 2032 6000 0401 3389

HEILIGE MESSE

Montag bis Freitag 18:00 Uhr,
Samstag Vorabendmesse 18:00 Uhr
Sonn- und Feiertage 9:30 und 11:00 Uhr
Rosenkranz täglich um 17:30 Uhr
in der Kapelle

Beichtgelegenheit eine halbe Stunde vor Beginn der Messen und nach Vereinbarung

Svatá zpověď také v českém jazyce!**Die Kirche ist geöffnet:**

Mo-Fr 7:30-19:00 Uhr
Sa 8:30-19:00 Uhr, So 9:00-19:00 Uhr

Kanzleistunden:

Mo-Fr 8:30-11:30 Uhr
Tel.: 504 61 87, Fax: DW 13
eMail: st.karl.wien@aon.at

Haus- und Krankenbesuche und Beichte
mit Kommunionempfang nach Vereinbarung
mit der Pfarrkanzlei

POKYNY PRO ČTENÁŘE

Přihlášky k členství/odběru časopisu zasílejte na adresu:

Kulturní klub Čechů a Slováků v Rakousku
Kulturklub der Tschechen und Slowaken in Österreich
Mohsgasse 30/9
A-1030 Wien

tel./fax/záznamník (od 10:00): **++43-1-79 88 454**

e-mail: **info@kulturklub.at, www.kulturklub.at**

Nemáme placenou sekretářku, a proto prosíme o pochopení, pokud se nedovoláte. Namluvte svá přání na záznamník, určitě se ozveme. Srdečně děkujeme všem novým odběratelům časopisu a věříme, že jsou s ním spokojeni. Zároveň prosíme o Vaše ohlasy, přání, návrhy a kritiky.

Vážení členové v Rakousku, příspěvek na rok 2018 činí **35,- €** (členský příspěvek 17 € + předplatné 18 €). Členství zahrnuje: zasílání časopisu, možnost inzerce na homepage Klubu, možnost inzerce s 20 % slevou v časopise *Kulturní klub* aj.

Vážení čtenáři v Rakousku, abo-příspěvek na rok 2018 činí **37,- €**. Prosíme, uveďte na složence zkratku ABO.

Vážení členové a čtenáři ve světě (s výjimkou ČR a SR), členský příspěvek či abo na rok 2018 činí včetně poštovného **50,- €**.

Bankovní spojení: Bank Austria
IBAN: **AT 03 1200000 683035901**
SWIFT: **BKAUATWW**.

POKYNY A CENÍK PRO INZERENTY

(platí od 1. 1. 2017, viz též: www.kulturklub.at)

Rozměry v cm	Měsíční poplatek v €
2,5 × 5,2	9,50
3,3 × 10,0	24,00
6,5 × 5,2	24,00
7,0 × 8,5	39,00
7,0 × 10,5	48,00
5,0 × 17,3	52,00
12,5 × 17,3	125,00

Inzeráty otiskujeme v černobílém provedení.
Jednorázový příplatek za rámeček a/nebo šedé pozadí: 4 €.

Kromě výše uvedených rozměrů a standardního černobílého provedení je možno po domluvě otisknout inzerát v barvě a/nebo jiné velikosti. Platba musí být uskutečněna s předstihem 14 dnů před otištěním inzerátu, a to převodem, složenkou, nebo hotově (zasláním v obálce).
Sleva pro členy Kulturního klubu: 20 %.

Bankovní spojení:

- Bank Austria Creditanstalt
IBAN: **AT03 1200 0006 8303 5901**
SWIFT: **BKAUATWW**
účel: **inzerce**

Kontakt:

- Tel.: **+43/(0)699/195 440 77**
Fax: **+43/(0)1/7988454**
e-mail: **inzerce@kulturklub.at**

✦ Offen für alle

Anmeldung der neuen Schüler ab sofort
Auch Erwachsene sind willkommen
Flexible Unterrichtszeiten (auch Samstags)
Elternfreundliche Preise

Kreuzherrenmusikschule Wien
Kreuzherrengasse 1 / 1040 Wien
(hinter der Karlskirche)

Telefon: +43 1 504 61 87 / +43 681 103 077 41
E-Mail: info@khms.at **Web:** www.khms.at

DŮLEŽITÉ ADRESY

Ateliér JAN
Jan a Tamara Brabenec
Spittelberggasse 7, 1070 Wien
tel./fax: 526 54 22

MOKI – Theater für Kinder
tel. 505 98 06, www.theater-moki.at

Galerie auf der Pawlatsche
Institut für Slawistik
Universitätscampus,
1090 Wien, Spitalgasse 2-4 / Hof 3
www.univie.ac.at/pawlatsche

Münzwardeingasse 2, 1060 Wien
theaterbrett@gmx.at, www.theaterbrett.at
Tel. Vorbestellungen unter 0676/7345566

Slowakisches Institut
SLOVENSKÝ INŠTITÚT
Wipplingerstrasse 24-26, 1010 Wien
Po – Štv 09:00-12:30, 13:00-17:00
Pia 09:00-12:30, 13:00-15:00
tel./fax: ++43-1 53 54 057
www.mzv.sk/sivieden,
si.wien@gmx.at

STAROŽITNÍK: FIEDLER V.

Restauruje / nakupuje / prodává. Zájem o nákup českých malířů. Zprostředkování bude honorované. V. Fiedler, Vídeň 7, Siebensterng. 20. Tel. 523 35 81, mobil 0664/3566676.

TSCHECHISCHES ZENTRUM
ČESKÉ CENTRUM

Herrengasse 17, 1010 Wien

tel.: +43-1-53 52 360
www.czechcentres.cz/vienna
e-mail: ccwien@czech.cz
www.facebook.com/TschechischesZentrumWien

Po, St, Čt 10:00-17:00
Út 10:00-18:00, Pá 10:00-16:00

**Každou první sobotu v měsíci
otevřeno pro veřejnost
od 10:00 do 15:00 hodin!**

Obchodní právo a nemovitosti

Adresa právníka / právničky
v redakci
tel., fax a záznamník:
01 79 88 454 (od 11:00)

Předám do dobrých rukou
z důvodu odchodu do důchodu
zavedenou restauraci
v 5. okrese na dobrém místě.
Kontakt: S. Powidl
tel: 0043 1 586 09 67

RAKÚSKO-SLOVENSKÝ KULTÚRNY SPOLOK

Sekretariát: út 9:00-10:30,
čt 18:00-19:30
Otto-Bauer-Gasse 23/11,
1060 Wien
tel. +43-1-596 13 15
fax +43-1-595 57 99
rsk@slovaci.at
www.slovaci.at

VESELÁ ŠKOLA s celodenní péčí

MŠ / Česká škola / doučování
7:00-17:00 hodin
0-15 let
Barichgasse 21/4
1030 Wien
Tel.: 0650 33 23 579

Otevřeno vždy od 15. března do 31. října

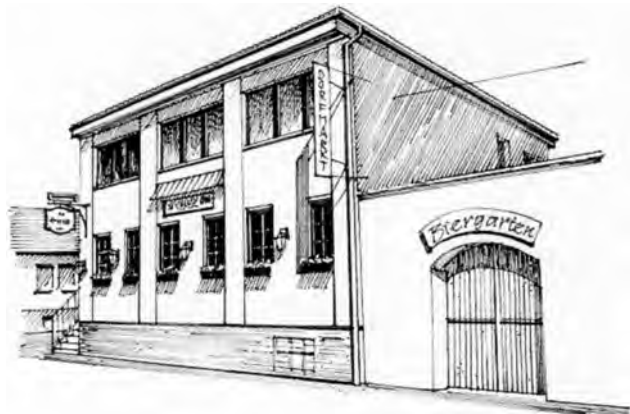
BIERGARTEN · RESTAURANT

Schweizerhaus

Familie Karl Kolařík
seit 1920

1020 Wien, Prater 116, Tel. 728 01 52

BÖHMISCHER HOF

Restaurace
privátní pokoje

Laaerstr. 55
2111 HARMANNSDORF-RÜCKERSDORF

So-St 10:30-22:00 hod.
Čt 10:30-14:00 hod.

Tel. 06 991 991 1111
www.hroch.at

KULTURNÍ KLUB

Informační časopis Čechů a Slováků v Rakousku
Informationszeitschrift der Tschechen
und Slowaken in Österreich
Mohsgasse 30/9, 1030 Wien
mobil (od 10:00): 0043-0-664-97 33 764
fax: 0043-1-79 88 454
e-mail: info@kulturklub.at
www.kulturklub.at

Koniasch Latin Press s. r. o.

Na Hubálce 7, CZ-169 00 Praha 6
tel.: +420-603 256 618
koniasch@gmail.com

ofsetový tisk • barevné kopírování
• grafické studio •

Rudoleckého 23, CZ - Znojmo
tel./fax 515 22 57 30
e-mail: info@tiskarna-sladek.cz
www.tiskarna-sladek.cz

Restaurace BÖHMERWALD – rodina Stuchlíkova

Česká kuchyně a speciality.
Osłavy pro malé i větší skupiny
v romantickém prostředí
české a slovenské restaurace.

Na Vaše objednávky se těší rodina Stuchlíkova,
1040 Wien, Argentinierstr. 66 / Wiedner Gürtel 20,
tel./fax: 505 72 34, e-mail: boehmerwald@aon.at,
www.restaurant-boehmerwald.at
otevřeno: po – ne 11:00-23:00 hod.

Restaurant Dinner Theater Schönbrunner Stöckl

beim Meidlinger Tor

České a slovenské speciality!

rodina
Smadišova

10:00-22:00, otevřeno po celý rok
1130 Wien, Schönbrunn, Meidlinger Tor, tel.: +43-1-813 42 29
tel./fax: +43-1-812 82 71, www.schoenbrunnerstoeckl.com

Täglich ab 11:00 bis 23:00h

ALTÖSTERREICHISCHE & BÖHMISCHE KÜCHE
1050 Wien - Margaretenstraße 60 - Tel (0222) 586 09 67

KOREC und BLÁZEK OEG

Mo-Fr 09:00-19:00, Sa 09:00-15:00
17:00-18:00 – sleva 25 %

Täglich Mittagmenü – Spezialitäten aus der ganzen
Monarchie – Trennkost- und Seniorenkarte
Simmeringer Hauptstr. 96a, 1110 Wien
Tel. +74 331 81

Přimo v nákupním centru Simmering
3 hod. parkování v garáži zadarmo

Danica Korecová, fa. Korec
tel./fax: 038-7486 159
Info v reštaurácii Pressburg

Česky a slovensky mluvící lékaři ve Vídni

MUDr. Jiřina BODNAR
choroby kožní a pohlavní
po, čt 14-18:30, út 8-13, pá 8-11
Josefstädterstr. 3/4-5, Wien 8
tel. 406 99 41

MUDr. Vít DOLEŽAL
zubní lékař (všechny pokladny)
Kegelgasse 14 / Top 12 (vchod
ze Seidlgasse 12), 1030 Wien
tel. 713 72 66

MUDr. Eva DRSATA
oční lékařka (všechny pokladny)
Favoritenstr. 8/2, 1040 Wien,
po, st – odpoledne; út, čt – dopoledne
termín po dohodě na tel. 587 54 27

MUDr. Kamila HAJEK
soukromá léčba homeopatií
Ada-Christen-Gasse 2/F/8, Wien 10
tel. 689 22 80

MUDr. Hana LION
zubní lékařka
Waltenhofengasse 5/2/301
1100 Wien
Mo 11-17, Di 8-14, Mi 9-17, Do 10-15
tel. 615 46 10, všechny pokladny

MUDr. Kristina LION
všeobecná lékařka se specializací
na psychosomatiku a psychoterapii
Röttergasse 37, 1170 Wien
tel. 486-22-86, všechny pokladny

MR MUDr. Vladislav LIPTÁK
internista – sportovní lékař
Innere Medizin – Sportmedizin
gerichtlich beeid. Sachverständiger
Diplomsportarzt
všechny pokladny
Zelinkagasse 12, 1010 Wien-City
po, út, st 14:00-16:00, čt 9:00-11:00
tel. 533 58 34, fax 533 58 34 16

Digitale Praxis: **Dr. med. &
Dr. dent. med. Josef LUDVÍK**
FA für Zahn-, Mund-
und Kieferheilkunde
Simmeringer Hauptstr. 40/4,
1110 Wien
Po 10:00-13:00, 14:00-19:00,
út 7:30-14:00, st 7:30-14:00,
čt 12:00-17:00 a podle domluvy
tel.: 749 34 76, www.drludvik.at
e-mail: ordination@dr-ludvik.at

MUDr. Ilona POLZER
(roz. Bartošková)
choroby oční a optometrické
(Wahlarzt)
Wiener Neudorf, Schillerstr. 26, NÖ
po, út 9-12, po + st 17-19 hod.
a po dohodě (i sobota dopoledne
možná)
Tel.: 02236-496 93, v akutních přípa-
dech mimo ord. hod.: 0660-3470374
www.gesundeaugen.at

ZPROSTŘEDKOVÁNÍ PÉČE PRO SENIORY

Mgr. Jana BABINCOVÁ
jvagentur@gmail.com
tel.: 00420 605 216 748

Ing. Jana VÍTKOVÁ
Ratschkygasse 57/2/13
1120 Wien
jvagentur@gmail.com
tel.: 0650 540 0072

Ověřené překlady dokumentů aj.

Univ.-Lektor Dr. Dietmar KOLLER
A-2333 Leopoldsdorf, Weidengasse 2
tel.: + 43 (0)676 37 62 117
+ 43-1-515 28-444
práce: A-1030 Wien, Marxergasse 1a
(City-Tower Wien Mitte/Bhf. Landstr.)
e-mail: dietmar.koller@univie.ac.at
www.tschechisch-slowakisch.com

Mag. Lenka KOVARIK
A-1210 Wien, Felix-Slavik-Str. 3/1/10
tel./fax: 2908809, mobil: 0699/11807581
lenkakovarik@outlook.com
lenka.kovarik@fh-burgenland.at
http://www.deutsch-tschechisch.at

Dr. Milan KOŠÍČEK
A-1030 Wien, Salesianergasse 17
tel.: 0664/2537951, fax: 066477-2537951
e-mail: m.kosicek@A1.net

Mag. Pavlína BÖHMOVÁ-LÖSSL
Allgemein beeidete und gerichtlich zertifizierte
Dolmetscherin für die tschechische Sprache
Sprachtrainerin für Tschechisch, Slowakisch,
Deutsch
A-1100 Wien, Dieselgasse 5/43
tel./fax 2082175, 0699/19544077
office@pavlina.at, www.pavlina.at

EUROPÄISCHE VOLKSSCHULE

Volksschule Sir Karl Popper
1150 Benedikt, Schellingerg. 1-3
Tel. 9823403
Sprachclubs in Französisch, Ungarisch,
Tschechisch, Slowakisch, Italienisch

DUCHOVNÍ SPRÁVA
Duchovní správce krajanů
P. Ing. Dr. Jiří Šindelář, CSSR
Salvatorgasse 12, A-1010 Wien;
http://maria-am-gestade.redemptoristen.at/
GSM: +43 6776 1418 232
Tel.: +43 1533 9594 202
E-Mail: jiri.sindelar.cssr@gmail.com

**KOSTEL "Nejsvětějšího Vykupitele",
Viedeň 3., Rennweg 63:** mše svatá každou nedělí
a svátek v 10:00 hodin.

**CHRÁM "Panny Marie na Nábřeží", Viedeň
1., Salvatorgasse 12:** mše svatá každou nedělí a
svátek v 08:30 hodin.

**KAPLE "Panny Marie Pomocnice křesťanů",
Viedeň 13., St. Veit-Gasse 25:** mše svatá 3. sobo-
tu v měsíci v 18:00 hodin platná na nedělí.

**KOSTEL "Don Bosco", Viedeň 3., Hagenmül-
lergasse 33:** mše svatá podle kalendáře akcí
kostel Panny Marie na rohu
Linz, Herrenstr. a Redigierst. v centru města
Mše svatá v českém jazyce, každou sobotu v 16.30
hodin. Duchovní správce: P.ThDr. Michal
Kaplánek SDB, tel. 00420 656 354

Římskokatolická
**Katedrála sv. Štěpána
Wiener St. Stephansdom**
svatá zpověď pondělí 16–18, úterý
15–17, středa 13–14 hod.

Kostol Panny Márie Snežnej
1030 Wien, Jaquingasse 12
Svätá omša s kážňou v slovenskom jazyku každú
nedeľu a v zasvätený sviatok o 18 hodine.

K. M. Hofbauer Klub
Česko-slovenské společenství věřících
při chrámu Maria am Gestade ve Vídni
Seitzergasse 5, 4. patro vlevo, A-1010 Wien
http://k-m-hofbauer-klub.webnode.at/
Tel.: 0043 699 192 528 87
reneseliga@gmail.com

Kaple sv. Stanislava, Kurentgasse 2, Wien 1
mše svatá každý první pátek v měsíci v 18:00

ŠKOLSKÝ SPOLEK KOMENSKÝ

Schulverein Komenský
Sebastianplatz 3, 1030 Wien
Tel. +43-1-7133188-01

Mateřská škola
Ředitelka:
Sabina Eimer
Sebastianplatz 3, 1030 Wien
Tel.: +43-1-7133188-10

Bilingvní obecná škola
Ředitelka: **Dipl. Päd. Marcela Ofner**
Sebastianplatz 3, 1030 Wien
Tel.: +43-1-713 31 88-20

Bilingvní reálné gymnázium
Ředitelka:
Mag. Helena Huber
Schützengasse 31, 1030 Wien
Tel.: +43-1-713 31 88-60
www.rgkomensky.at

Kulturklub
der Tschechen
und Slowaken
in Österreich
Mohsgasse 30/9
1030 Wien

Nezapomeňte
nahlásit
případnou
změnu adresy!

